

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

ทำด้วยกระดาษ

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๒๙

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑, ๒, ๓

ทำ ณ กรุงเทพมหานคร

สถาบันภาษาไทย

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๒๙
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓
สมเด็จพระยาตำราংশานุภาพ
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

© สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๒

ISBN 794-268-8214

พิมพ์ที่โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา
๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๒๒๓-๕๕๔๘, ๒๒๕-๗๔๕๑
นายปรกรณ์ ต้นสกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๔๒

๔๙๕. ๙๑๑ กรมพระยาตำราংশานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ.

ก - บ แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑, ๒, ๓/สมพร จารุณัญ,
บรรณาธิการ... กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.

๕๔๖ หน้า : ภาพประกอบ; ๒๑ ซม.--- (ชุดความรู้
ภาษาไทย; อันดับที่ ๒๙)

ISBN 974-268-8214

๑. ภาษาไทย - แบบเรียน, หลักภาษา. ๒. สมพร จารุณัญ.
๓. กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. สถาบันภาษาไทย.
๔. ชื่อเรื่อง. ๕. ชื่อชุด.

คำนำ

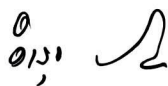

หนังสือ **แบบเรียนเร็ว** นี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพระนิพนธ์ขึ้นสำหรับเรียนหนังสือไทย เมื่อครั้งทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้เป็นอธิบดีคนแรกของ กรมศึกษาธิการ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์ **แบบเรียนเร็ว** ขึ้นเป็น ๓ ตอน คือ เล่ม ๑ ตอนต้น สอนให้อ่านหนังสือ เล่ม ๒ ตอนกลาง สอนให้เขียนหนังสือ และเล่ม ๓ ตอนท้าย สอนให้แต่งหนังสือ และทรงนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ปรากฏว่าได้ผลดี คือนักเรียนเรียนรู้หนังสือไทยได้เร็วขึ้น จึงได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนใน พ.ศ. ๒๔๓๑

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาเห็นว่าหนังสือ **แบบเรียนเร็ว** ชุดนี้เป็นแบบเรียนสำหรับเรียนหนังสือไทยที่มีค่า และนับวันจะหาได้ยาก สมควรที่จะอนุรักษ์ไว้ จึงนำมาจัดพิมพ์และเผยแพร่ให้สถานศึกษา หน่วยงาน และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของแบบเรียนที่ใช้เรียนหนังสือไทย และนำไปใช้

ประโยชน์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ได้รับอนุญาตจากมูลนิธิสมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล
พระธิดา ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้กรมวิชาการได้นำ เล่ม ๑ เล่ม ๒
และ เล่ม ๓ มาพิมพ์ไว้ในเล่มเดียวกัน โดยพยายามรักษาการจัด
เรียงหน้าหนังสือและการเขียนตัวหนังสือตามที่ได้พิมพ์ไว้แต่เดิม รวมทั้ง
ได้นำพระประวัติของสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่ง
นายบันเจิด อินทุจันทร์ยง และนางสาวสมพร จารุณัญญ์ เป็นผู้เขียน
มาพิมพ์ไว้ด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณมูลนิธิสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล พระธิดา และนายบรรเจิด
อินทุจันทร์ยง กรรมการมูลนิธิ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการ
ดำเนินงานเป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณผู้มีส่วนให้การจัดพิมพ์
หนังสือนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายอำรุง จันทวานิช)

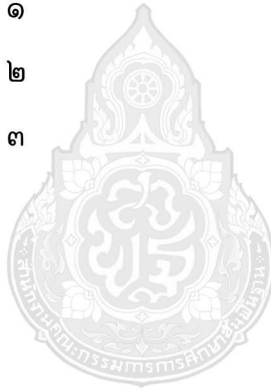
อธิบดีกรมวิชาการ

๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๕)
พระประวัติสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ	(๙)
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๑	๑-๒๐๔
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒	๑-๑๕๑
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๓	๑-๑๑๕

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยา

พระประวัติ

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และเจ้าจอมมารดาชุ่ม สกุนโรจนดิศ ประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๐๕ ได้รับพระราชทานนามว่า พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร เมื่อเจริญวัยได้ทรงเรียนภาษาไทยชั้นต้นกับ คุณแสงและคุณปานซึ่งเป็นราชินิกุล ในพระบรมมหาราชวัง ทรงศึกษา ภาษาบาลีในสำนักพระยาปริยัติธรรมธาดา (เปี่ยม) และหลวงธรรมานุวัตติ จานง (จ้อย) ทรงศึกษาภาษาอังกฤษในโรงเรียนหลวงกับมิสเตอร์ฟรานซิส ยอร์ช แพตเตอร์สัน

เมื่อเจริญพระชนม์ได้ ๑๓ ชันษา ใน พ.ศ. ๒๔๑๘ ได้ทรงผนวช เป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จไปจำพรรษา ณ วัด บวรนิเวศวิหาร เมื่อลาผนวชแล้วทรงสมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อย

แบบเรียนเร็ว

ทหารบก ทรงสำเร็จการศึกษาเมื่อพระชนมายุ ๑๕ ชันษา ได้รับพระราชทานยศนายร้อยตรีทหารมหาดเล็กบังคับกองแถว ต่อมาอีก ๒ ปีได้เลื่อนยศนายร้อยโท และได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้บังคับการทหารม้าในกรมทหารมหาดเล็ก และในปีเดียวกันได้รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยเอก ราชวงศ์จักรีประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นนายพันตรีผู้สนองพระบรมราชโองการ ว่าการกรมทหารมหาดเล็ก และใน พ.ศ. ๒๔๒๔ โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปสังกัดกรมทหารปืนใหญ่ ซึ่งเรียกกันในสมัยนั้นว่ากรมกองแก้วจินดา ดูแลการซ่อมบำรุงปืนใหญ่ ใน พ.ศ. ๒๔๒๕ ได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จไปจำพรรษา ณ วัดนิเวศธรรมประวัติ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระหว่างที่ทรงผนวชอยู่นั้น ทรงเห็นการศึกษาเล่าเรียนของเด็กนักเรียนในขณะนั้นไม่สู้ได้ผล เนื่องจากเด็กมีเวลาเรียนหนังสือต่อเนื่องกันในระยะเวลาสั้น เพราะต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ทำให้อ่านหนังสือได้ช้า จึงทรงแต่ง ‘แบบเรียนเร็ว’ ขึ้นเล่มหนึ่ง ให้ครูทดลองใช้สอนเด็ก ปรากฏว่าได้ผลดีขึ้นกว่าเดิม

ใน พ.ศ. ๒๔๒๘ ได้รับพระราชทานยศเป็นนายพันโท ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการทหารมหาดเล็ก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปเป็นเจ้ากรมแผนที่ ซึ่งเป็นกรมจัดตั้งขึ้นใหม่ ทรงปฏิบัติงานเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงได้รับสถาปนาให้ดำรงพระอิสริยยศเป็น ‘กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ’ ใน พ.ศ. ๒๔๒๙ และได้เป็นผู้บัญชาการทหารบก ต่อมาได้รับพระราชทานยศเป็นนายพลตรี ใน พ.ศ. ๒๔๓๑

พระประวัติฯ

ใน พ.ศ. ๒๔๓๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดระเบียบการปกครองขึ้นใหม่ ให้นำพระราชกรณียาจากระบบจุลตมภ์เป็นกรมกองต่างๆ มีอธิบดีเป็นผู้ดูแลบังคับบัญชางานและโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกรมหมื่นดำรงราชานุภาพจากฝ่ายทหารไปดูแลงานพลเรือน ให้เป็นผู้กำกับกรมธรรมการ และโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ ในระยะนี้ ได้ทรงวางหลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอนให้เป็นแบบทันสมัยยิ่งขึ้น ทรงนำ ‘แบบเรียนเร็ว’ ที่ทรงแต่งไว้แต่เมื่อครั้งทรงผนวชมาจัดพิมพ์ขึ้นใช้เป็นแบบเรียนของกรมศึกษาธิการเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ แบบเรียนเร็วนี้มี ๓ เล่ม คือ เล่ม ๑ ตอนต้น มุ่งสอนให้เด็กอ่านหนังสือออกได้เร็ว เล่ม ๒ ตอนกลาง มุ่งสอนให้เขียนหนังสือได้ถูก เล่ม ๓ ตอนท้าย มุ่งสอนการใช้คำและเขียนคำให้ถูกต้อง หนังสือแบบเรียนเร็วทั้งสามเล่มนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงปรารภไว้ในหน้าแจ้งความตั้งแต่คราวพิมพ์ครั้งที่ ๑๐ ว่า

แบบเรียนเร็วเล่มทั้ง ๓ เล่มนี้ แม้ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเอง แต่งเอง แลได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้อาศัยเจ้าพนักงานในกรมศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยอีกหลายคน คือหม่อมเจ้าประภากรและพระยารัษฎานุประดิษฐ์^๑ (หม่อมราชวงศ์เปี้ย) นี้ได้ช่วยมาก เล่ม ๓ เป็นของพระยารัษฎานุประดิษฐ์แต่งโดยมาก เพราะข้าพเจ้าทำไว้ได้หน่อยหนึ่งก็ต้องไปราชการประเทศยุโรป ได้มอบให้พระยารัษฎานุประดิษฐ์ทำต่อมาจนสำเร็จในเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่นั้น

๑ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็น เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

แบบเรียนเร็ว

ในส่วนการสอนด้วยตำรานี้ ในชั้นแรกได้แนะนำวิธีให้ขุนบัญญัติ
วรราช (รัตน)^๑ เป็นผู้สอน ในชั้นเมื่อได้ตั้งโรงเรียนเร็วได้ให้
ขุนประสารอักษรพรรณ (เสงี่ยม) เป็นผู้สอน ต้องอาศัยความ
ฉลาดแลความหมั่นของผู้เป็นครูด้วยจึงสอนได้เร็ว

หนังสือ ‘แบบเรียนเร็ว’ ชุดนี้ได้ใช้สอนกันแพร่หลายมาจนถึง
รัชกาลที่ ๗ และได้พิมพ์ครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่งเป็นการพิมพ์
ครั้งที่ ๒๔

ในระหว่างที่ทรงเป็นอธิบดีกรมศึกษาธิการ ทรงได้รับแต่งตั้ง
ให้เป็นกรรมการจัดตั้งโรงพยาบาล และได้เสด็จเป็นราชทูตพิเศษไปยัง
ทวีปยุโรป ประเทศอียิปต์ ตุรกี อินเดีย ฯลฯ เพื่อเจริญพระราชไมตรี
และดูงานการศึกษา แต่เมื่อเสด็จกลับก็ต้องทรงย้ายจากงานการศึกษา
มาดูแลด้านการปกครอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมี
พระบรมราโชบายที่จะพัฒนาประเทศทางด้านการปกครองให้เจริญ
ทัดเทียมนานาอารยประเทศ จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรมหมื่นดำรง
ราชานุภาพให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่
๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕ นับว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมาก เพราะ
จะต้องทรงบริหารราชการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่คนทั่วประเทศต่างพระเนตร
พระกรรณ ต้องทรงใช้ความสามารถและความรอบรู้ให้สมกับที่ทรงได้รับ
ความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ระหว่างที่ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงมีบทบาท
สำคัญยิ่งในการจัดระเบียบการปกครองภายในประเทศทั้งในส่วนภูมิภาค

^๑ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็น พระรัตนวราจารย์ (รัตน กลัมพการ)

พระประวัติฯ

และส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองประเทศมาจนถึงปัจจุบัน การปกครองส่วนภูมิภาค ทรงจัดระเบียบการปกครองเป็นระบบเทศบาล โดยรวมหัวเมืองต่างๆ จัดเป็นมณฑล มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ในอำนาจของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และได้แบ่งเขตการปกครองย่อยลงเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ทรงริเริ่มจัดตั้งการสุขาภิบาลหัวเมืองขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๘ โดยเริ่มเป็นแห่งแรกที่ตำบลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการปูพื้นฐานการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ ทรงออกตรวจราชการไปตามหัวเมืองต่างๆ เพื่อหาทางบำรุงท้องที่และหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง กับเลือกสรรคนดีไปปกครองท้องที่ ได้ทรงตั้งกองตำรวจภูธรขึ้นและทรงจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดผู้ที่จะเข้าเป็นตำรวจด้วย กรมหมื่นดำรงราชานุภาพได้ทรงงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ สร้างความเจริญมั่นคงต่องานราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นอเนกประการ เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอันมาก เมื่อจะโปรดเกล้าฯตั้งหน่วยงานใหม่ก็มักจะทรงเริ่มที่กระทรวงมหาดไทย เช่น กรมป่าไม้ กรมแร่ กรมสาธารณสุข เป็นต้น และใน พ.ศ. ๒๔๔๒ ก็โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘กรมหลวงดำรงราชานุภาพ’

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘กรมพระดำรงราชานุภาพ’ ทรงเป็นเสนาบดีว่าราชการกระทรวงมหาดไทยอยู่นานถึง ๒๓ ปี

แบบเรียนเร็ว

ใน พ.ศ. ๒๔๕๗ เริ่มทรงมีอากรประชวร จึงได้กราบบังคมทูลขอลาออกจากราชการ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงขอให้รับเป็นเสนาบดีที่ปรึกษา และทรงแต่งตั้งให้เป็นสภานายกหอพระสมุดสำหรับพระนคร ในช่วงนี้สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเสนาบดีกระทรวงมรดกใน พ.ศ. ๒๔๖๖ และพระราชทานเลื่อนยศให้เป็นนายพลเอก จนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ กระทรวงนี้จึงถูกยุบไป

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นกำลังสำคัญพระองค์หนึ่ง ที่ช่วยในราชกิจต่างๆ ทรงดำรงตำแหน่งอภิรัฐมนตรีและองคมนตรีใน พ.ศ. ๒๔๖๘ ทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน พ.ศ. ๒๔๖๙ ทรงปฏิบัติราชกิจต่างๆ เป็นที่พอพระราชหฤทัย ทั้งทรงเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น ‘สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ’ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้เกิดความผันผวนทางการเมืองในกรณี กบฏบวรเดช ทำให้พระราชวงศ์ต้องเสด็จออกไปประทับยังต่างประเทศ

พระประวัติฯ

สมเด็จพระยามหาราชานุภาพ เป็นพระองค์หนึ่งที่ต้องเสด็จออกไปประทับยังเกาะปันัง มาเลเซีย เป็นระยะเวลาถึง ๑๐ ปี จึงได้เสด็จกลับ ช่วงเวลาดังกล่าวได้ทรงจดหมายโต้ตอบความรู้ต่างๆ ทั้งทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ ขนบธรรมเนียมราชประเพณี และวัฒนธรรมไทย กับสมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ลายพระหัตถ์ได้ตอบความรู้เหล่านี้ให้มีผลอย่างมหาศาลต่อวงการวรรณกรรม คือได้กลายเป็นขุมคลังความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง สมเด็จพระยามหาราชานุภาพได้เสด็จกลับประเทศไทยเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ อันเป็นระยะต้นของ สงครามมหาเอเชียบูรพา ได้ประทับที่ตำหนักวังวรดิศ ถนนหลานหลวง ในช่วง ๑ ปีสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ และได้สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคชรา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ องค์การยูเนสโก สหประชาชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าสมเด็จพระยามหาราชานุภาพได้ทรงพระนิพนธ์งานวรรณกรรม สาขาต่างๆ กว่า ๘๐๐ เรื่อง ซึ่งมีผลเกื้อกูลเป็นประโยชน์แก่ชาวโลก อย่างมากมายเกินกว่าจะพรรณนาได้ครบถ้วน จึงประกาศให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีแห่งพระประสูติการ แม้สมเด็จพระยามหาราชานุภาพจะสิ้นพระชนม์ไปแล้ว แต่ผลงานทางด้านวรรณกรรมในสาขาต่างๆ ของพระองค์ท่านเป็นมรดกที่ทรงคุณค่ายิ่งทั้งแก่ชาวไทยและชาวโลก พระเกียรติคุณและพระปรีชาสามารถย่อมเป็นที่ประจักษ์ตราบชั่วกาลนาน

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๑

แบบเรียนเร็ว

สำหรับเรียนหนังสือไทย

โรงพิมพ์ รัฐบาล

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๙

แจ้งความ

หนังสือแบบเรียนเร็วนี้ ข้าพเจ้าได้ปรารถนาที่จะแต่งแต่ในรัตน-
โกสินทร ศก ๑๐๒ ในปิ่นนั้นข้าพเจ้าบวชขึ้นไปจำพรรษาอยู่วัดนิเวศน์
ธรรมประวัติที่เกาะบางปิ่น ได้ช่วยจัดการอุปการะแก่โรงเรียนหลวง
ซึ่งมีอยู่ในวัดนิเวศน์ เห็นเด็กนักเรียนที่เรียนหนังสืออยู่หลายๆ ปี
ไม่มีใครจะรู้ได้เพียงไร ถ้ามอาจารย์ได้ความว่า เด็กตามหัวเมืองที่มา
ฝากเรียนหนังสือที่วัดได้มีเวลาเล่าเรียนไม่เต็มปี เพราะต้องไปช่วย
บิดามารดาทำนาหาเลี้ยงชีวิตปีละหลายๆ เดือน แบบเรียนหลวงคือ
แบบมูลบทบรรพกิจ เปนต้น ซึ่งใช้อยู่ในเวลานั้น จะต้องใช้เวลาเรียน
ไม่ต่ำกว่าหนึ่งจึงจะรู้ตลอดเล่ม เด็กเรียนได้เพียงครึ่งหนึ่งค่อนหนึ่งยัง
ไม่ทันรู้หนังสือ พอถึงฤดูนาต้องละไปช้านาน กลับมาก็ลืมเสียโดยมาก
จำต้องเรียนย้อนต้นบทวนขึ้นไปใหม่อีกคนละหลายๆ คราว ดังนี้
เด็กจึงไม่มีใครจะรู้หนังสือได้เร็ว เมื่อได้ทราบความดังนี้ ข้าพเจ้าจึง
คิดเห็นว่าควรจะมีแบบเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งให้เด็กเรียนจบเล่มได้
แต่ภายในหกเดือนที่เปนคราวเรียนในปีหนึ่ง มาปีใหม่ขึ้นเล่มใหม่
แลให้เรียนจบได้ในคราวเดียวเช่นนั้น จึงจะฝึกสอนเด็กตามหัวเมือง
ให้รู้หนังสือเร็วขึ้นได้มาก แลเมื่อคิดตรองถึงแบบเรียนนั้นต่อไป
เห็นว่าควรแบ่งวิธีสอนหนังสือออกเป็น ๓ ตอน คือ สอนให้เด็ก
อ่านหนังสือตอนหนึ่ง สอนให้เขียนหนังสือตอนหนึ่ง แลสอนให้แต่ง
หนังสือตอนหนึ่ง แต่ยังหาได้แต่งตำราขึ้นตามความคิดนี้ไม่

ครั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งกรมศึกษาธิการ แลโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นอธิบดีคนแรกในกรมนั้นจึงได้แต่งแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นตามความปรารถนาเดิม เพื่อจะสอนเด็กทั้งในกรุงแลหัวเมืองให้รู้หนังสือได้เร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยังไม่ไว้วางใจว่าจะเป็นได้ดังความหมาย จึงได้ให้ลองสอนเด็กด้วยตำราที่ตั้งแต่ยังไม่ได้ลงพิมพ์ เด็กเรียนในห้าเดือนรู้ตลอดเล่มหนึ่ง อ่านหนังสือทั้งปวงได้หมด เห็นรู้เร็วได้จริงจึงได้ส่งลงพิมพ์ครั้งแรกใน ศก ๑๐๘ แต่ทำร้อยละ แล้วตั้งโรงเรียนขึ้นที่บ้านของข้าพเจ้า ให้ชื่อว่าโรงเรียนเร็ว ใช้แบบเรียนนี้ทดลองในการสอนเด็กมาก ๆ อีกชั้นหนึ่ง ก็สอนได้เร็วดังมุ่งหมาย จึงได้นำแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แลได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ในโรงเรียนหลวงทั้งปวงแต่นั้นมา

แบบเรียนเร็วทั้ง ๓ เล่มนี้ แม้ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเองแต่งเองแลได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้อาศัยเจ้าพนักงานในกรมศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยอีกหลายคน คือ หม่อมเจ้าประภากร แลพระยาวิสุทธ-สุริยศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์เปี้ย) นี้ ได้ช่วยมาก เล่ม ๓ เป็นของพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์แต่งโดยมาก เพราะข้าพเจ้าทำไว้ได้หน่อยหนึ่งก็ต้องไปราชการประเทศยุโรป ได้มอบให้พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ทำต่อมาจนสำเร็จในเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่นั้น ในส่วนการสอนด้วยตำรานี้ ในชั้นแรกได้แนะนำวิธีให้ขุนบัญญัติวรบาท (รัตน) เป็นผู้สอน ในชั้นเมื่อได้ตั้งโรงเรียนเร็วได้ให้ขุนประสารอักษรพรรณ (เสี่ยม) เป็นผู้สอน ต้องอาศัยความฉลาดแลความหมั่นของผู้เป็นครูด้วยจึงสอนได้เร็ว

วิธีสอนแบบเรียนเร็วนี้ ผิดกับแบบที่ใช้มาแต่ก่อนอย่างหนึ่ง คือ แบบเรียนเร็วไม่ใช้วิธีสอนให้เด็กท่องให้จำได้ปากเปล่าเลย เพราะ เห็นว่าการที่ท่องปากเปล่า แม้ท่องได้คล่องก็มักจะไม่รู้ ได้เคยเห็นเด็ก ที่ท่องแม่กง แม่กมคล่องๆ ถ้าเขียนคำในกงหรือในกมท่าย ก็มักจะอ่านไม่ไคร่ออก จึงเห็นว่าการที่ท่องหนังสือไทยทำให้รู้เข้าไปเปล่าๆ สู้สอนด้วยความเข้าใจ ให้สังเกตเอาด้วยตาไม่ได้ แท้จริง การสอนอ่านหนังสือก็คือสอนให้รู้เครื่องขีดเขียนหมายแทนสำเนียง ที่พูด ถ้าสอนให้รู้ว่าเมื่อเห็นเขาเขียนไว้อย่างนั้นให้อ่านว่าเช่นนั้น ก็เป็นพอแก่ความต้องการในชั้นสอนอ่านหนังสือ ส่วนการสอนท่อง ควรให้ใช้แต่ในอย่างอื่นซึ่งจำเป็นจะต้องให้จำได้ปากเปล่า เช่น ท่อง คำใช้ไม้ฉ้วน หรือเล่าสูตรเลข เป็นต้น การท่องปากเปล่าจึงเป็น ประโยชน์ ในที่สุดขอให้ท่านทั้งหลายเข้าใจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ถือว่า จะไม่มีแบบอื่นที่ดีกว่าแบบเรียนเร็วนี้ ธรรมชาติการโดยมากย่อมจะ แก้ไขให้ดียิ่งขึ้นได้เสมอ ข้าพเจ้าได้แต่งแบบเรียนเร็วขึ้นโดยความ เข้าใจว่าดีกว่าแบบที่ใช้อยู่แต่ก่อนฉันใด หวังใจว่าท่านทั้งหลายผู้เอา ใจใส่ในการเล่าเรียนจะช่วยแต่ง หรือช่วยแก้ไขให้มีแบบเรียนดียิ่งขึ้น กว่าแบบเรียนเร็วนี้ ให้เป็นประโยชน์แก่กุลบุตรทั้งหลายในกาล ภายหน้ายิ่งขึ้นโดยลำดับฉันนั้น

กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ

ศาลาว่าการมหาดไทย กรุงเทพฯ

วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๘

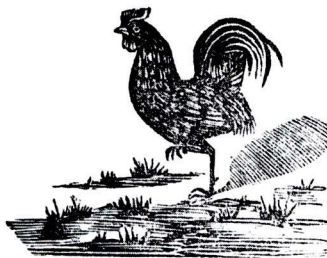

แบบเรียนเรีวตอนต้น

สอนตัวพยัญชนะ

ก

ไก่

ป

ไข่

บ

ขวด

ค

ควาย

ค

คอ

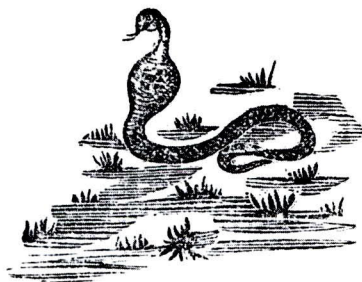
น

ระฆัง

ง

งู

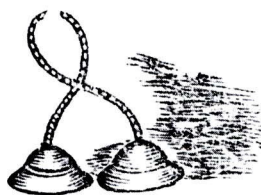
จ

จาน

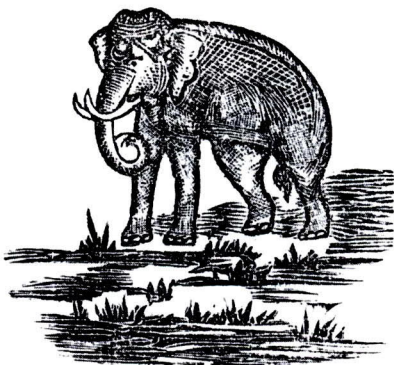
ฉ

ฉิ่ง

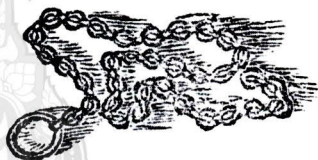
ช

ช้าง

ช

ไช้

ณ

ณอ

ល

ជួរឡើង

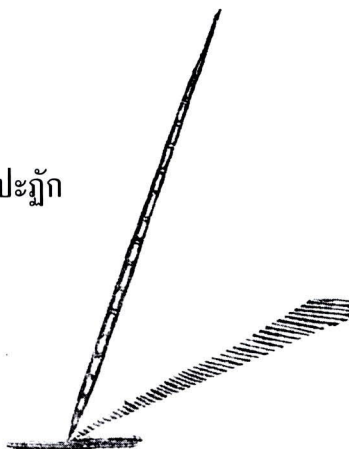
ឡ

បះឡា

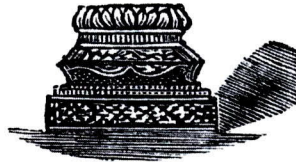

ឡ

បះឡា

งั

ฐาน

ท

นางมณฑิ

ដ

ដូង

ង

ងាយ

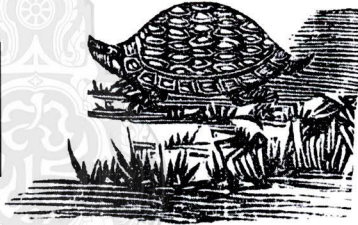
ค

เด็ก

ค

เต่า

ก

ถุง

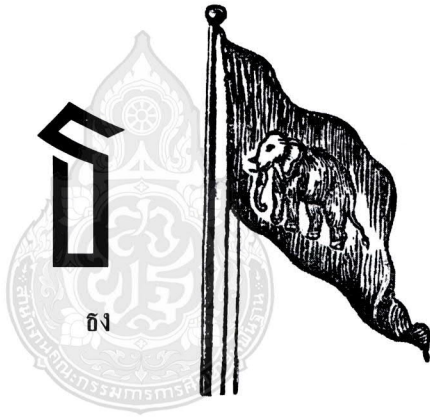
ท

ทหาร

ธง

ธง

น

หนู

บ

ใบไม้

ป

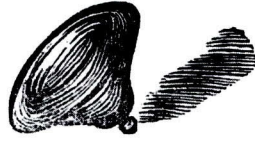
ปลา

ผ

ผ้ง

ฟ

ฟ

ฟ

ฟ

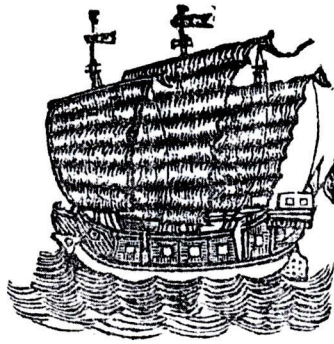
ฟ

ฟ

ก

สำเภา

ม

ม้า

ย

ยักษ์

เรือ

เรือ

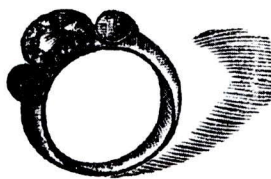
ลิง

ลิง

แหวน

แหวน

ค

ศาลา

ช

ชา

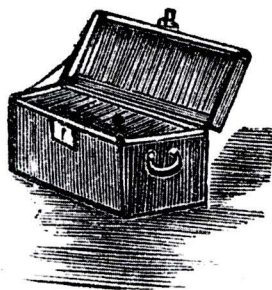
เสือ

เสือ

ห

หีบ

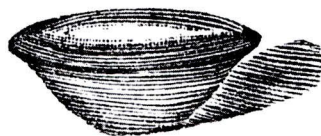
ฟ

ฟา

อ

อ่าง

ฮ

นกฮูก

พยัญชนะนะ

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง

จ ฉ ช ซ ฌ ญ

ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ

ด ต ถ ท ธ น

บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

ท่ายัตถ์ยัญชนะ

ก	ถ	ภ	ฎ	ฏ	ณ	น	ญ
ข	ช	ซ	ฌ	ฅ	บ	ป	ม
ฌ	น	จ	ค	ค	ต	ด	ฒ
ค	ผ	ฝ	พ	ฟ	พ	ท	ท
ห	ฮ	อ	ง	จ	ฐ	ร	ว
ล	ล	อ	ย	อ	ฮ	ซ	ล

มาตราการกะกา

สอนอ่านบทที่ ๑

ะ	กะ	คะ	สะ	จะ	ปะ	ชะ	ระ	กะ					
า	กา	ชา	คา	งา	ชา	ตา	หา	ผา					
		ผา	มา	ยา	วา	รา	ลา	สา					
ิ	กิ	ลิ	ติ	ปิ	ชิ	ริ	ลิ	มิ	ผิ				
ึ	กึ	ตึ	ปึ	ฝึ	มึ	ลึ	ตึ	รึ	ยึ				
อ	กอ	หิ	ฮิ	อ									
ุ	กู	คิ	มิ	ถิ	ล	ริ	อ						
ู	กู	ผุ	จุ	ตุ	บุ	ปู	อุ	คุ	พุ	ยุ	รุ	ลู	
ุ	กู	ง	ช	ฌ	ฏ	ญ	ป	พ	ย	ร	ห	ญ	ฟ

สอนอ่านบทที่ ๒

กา ตา มี ปู ดี ปี อา

สะ ขา ดู ดี หี งู บี

ตาสา ปูนา งูดู กะลา กะทะ

ตึ่งู ตาสี ฝากา มะลิ รูปู

สาละพา มาดูนา มาหاتا ยาตามี

กาตึ่งู ถีปูนา ฝากะมี ตาสาดู

มาดูปู ฝีมี่ดี มีฝากา ขาตาสี

มะลิลา นาตามี อามาดู ปีระกา

สอนอ่านบทที่ ๓

ะ	กะ	เตะ	เปะ	เอะ	เระ	ละ	เกะ
เ	เก	เซ	เส	เห	เฮ	เก	เท
แะ	แกะ	แอะ	แหะ	แชะ	แยะ	แบะ	
		แพะ	แหะ	วะ	สะ	แปะ	
แ	แก	แบ	เป	แพ	แล	แห	แช
โ	โกะ	โละ	โปะ				
โ	โก	เถ	โป	โค	โอ	โ	โต
เาะ	เกาะ	เาะ	เงาะ	เคาะ	เพาะ	เกาะ	
อ	กอ	หอ	ทอ	คอ	รอ	ตอ	ปอ
ัวะ	กัวะ	จัวะ	ฝัวะ				
ัว	กัว	ตัว	บัว	ฝัว	มัว	รัว	หัว

สอนอ่านบทที่ ๔

แพะ เตะ เซ แพ โถ แห โค

เงาะ คอ เพาะ วัว หัว เนาะ แล

แบมี เฮฮา แลดู ถีโอ หัวแกะ เคาะฝา

หิวบัว เกะกะ ทะเลาะ มีแป ตะโก จำแฉะ

หิวเราะ ตามัว หูว๊ว มะลิ เวลา ตาเจาะ

ตอตะโก ตาตีแพะ หิวว๊วโต หิวเราะแหะ

หาอีแปะ แกะกะกะ แพะไซเซ แกะตัวโต

ตามีแป มาดูแกะ อาดูโถ เคาะหิวแพะ

เอะอะมา แวะมาหา อาตีฝัวะ กาตีแกะ

ตาสีตามัว	อาชาวัวมา	แบมีชอปปู
ตากอมี่แป	อาหาอีแปะ	ตาเวะดูแกะ
นาตาจ๋ำแฉะ	ตาดีหัวเราะ	ตามีตีวัว
ตาโอดูโถ	เกะกะจะตี	งูมาตัวโต
ตาถีตาแฉะ	อามาดูนา	ตาโตถีขอ
อามาหาตา	ตาชาอามา	กาตีปูนา
นาตามีบัว	ตาดีมียา	อาหากะลา
ตาหาฝากา	นาตามีปู	ตาตีงูดุ
ตาสีมีแพะ	อาแลดูวัว	แกะตัวโตมา
วัวแลดูแกะ	ตาจะมาหาตา	ตาจูดูกา
ตาสามีงอ	อาดูตาตี	ตาพาแกะมา

สอนอ่านบทที่ ๕

เียะ	เกียะ	เจียะ	เผียะ	เตียะ	เพียะ	
เีย	เกีย	เซีย	เลีย	เสีย	เมีย	เยีย
เียะ	เกียะ					
เือ	เกือ	เซือ	เจือ	เกือ	เรือ	เสือ
เอะ	เกอะ	เอะอะ	เจอะอะ	เคอะอะ	งอะอะ	เซอะอะ
เ อ	เกอ	เจอ	เออ	เรอ	เลอ	เออ
เ	เก	ใจ	ไต	ไน	ใบ	ไย
เ	เก	ไซ	ไซ	ไป	ไผ	ไร
เ	เก	เฮา	เงา	เภา	เตา	เตา
เ	เก	ชา	เงา	เภา	เตา	เตา

สอนอ่านบทที่ ๖

เรือ เสี่ย เสื่อ เจอะ เคอะ เจอ เธอ

ใจ ไร เงา เต่า คำ จำ ดำ

มะเขือ ใบชาดี จำปา ไนไห กะเชอ

อะไร ทำเตา เรือเสี่ย ตาดำ ไปเถอะ

ปีมะเมีย เราจะไป อาดีใจ เราจำคำ

ตาทำนา ใบชาดี เสื่อดูว์ เขาจะมา

ใบมะลิ เรือมีใบ เขาดูเงา หัวเตาไฟ

แพะปะแกะ ลาตัวโต ทำอะไร ใบจำปา

ตาดีดีเลื้อ	เราจะมาหา	เขาพาไปดู
ใบโพธิ์พา	เรือสำเภาโต	ตามาปีเถาะ
เขาไปไถนา	เรามาหาเขา	ปะเลื้อตัวโต

สอนอ่านบทที่ ๗

กะลาสี	ใบมะกา	ตะโกนา	ตาสาตุ
ตาจุม	ภูเขไฟ	เรืออะไร	แกะตัวเมีย
เขาพาไป	เราไม่มา	ปีมะแม	มะลายู
สาระกั	ลาซาเก	วัวปะเลื้อ	วัวตามี
ตาไปนา	งูมีตา	กาตีแก	ใบกาแพ
อาหาปู้	เขาปะงู	ตาตุกา	เราดีใจ

เขาไปหา มะละกอ เราสี่ซอ ปูทะเล
 นาฬิกา เขาทำดี เราไปเรือ กอระกำ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๘

เรือไฟเขาไปดี,   เราดีใจ.   ตาสีดู,   แกดีตาขำ.
 เขาไปหา,   เราจะไปกะเขา.   งูดุ,   ตาดีแกตึง.
 เรือสำเภามีเสาใบ.   ใบมะกาทำยาดี.   วัวขาเก
 โซเซมา.   ตามีมีแป,   แกไปเรือ.   เขาทำนา,
 เราจะไปไถนา.   เขาตึงดู.   ตาไปนา,   จะมาหา
 เวลาใด ?   ตาตีตีปูนา   ไปนาแก.   เขามี
 ธุระอะไร,   เราจะไป.   เขาพาเราไปดูเรือไฟ

ในทเล.   ตาโอมา,   เราไปหาแก.   เราจะขอ
 ดึงไปทำยา.   เขาถืออะไรมาในมือ ?

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๙

ตาดีมีแป, แกไปหาตาชำ, ไปปะตาชำเวลาไถ
 นาตัวเลอะเทอะ; ตาดีหัวเราะเยาะตาชำ,
 พอตาชำเอารั้วตัวโตมาไถนา, ตาดีเอามีแป
 ตีรั้วตาชำ, รั้วตาชำดูเตะเอามีแปตาดี. ตาชำ
 หัวเราะเยาะตาดีฮาฮา ! ตาดีเสียใจจะไปหา
 ยาทามีแป, ตาชำแกเอากะลามาวเผาไฟกะยา
 ทามีตาดี; ตาดีมียาทามีแป, แกลาตาชำมานาแก.

ตาดีมีแปไปนาตาชำที่ไร, แกเจอะวัวดู,
แกมานาแกเสีย.

~~~~~

อาจารย์อธิบายไตรยางศ์ แลวรรณยุกต์ตรงนี้

อักษรสูง ๑๑

ช ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๐

ชา ช่า

สา ส่า

ผา ผ่า

สี สี

เลื้อ

เลื้อ

ไซ

ไซ

เซา

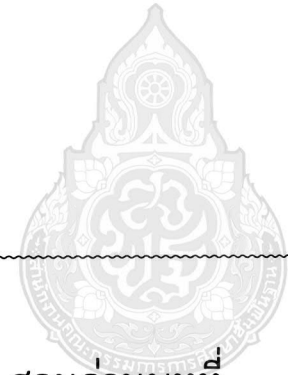
เซา

โฉ

โฉ

ถัว

ถัว

สอนอ่านบทที่ ๑๑

ซา

ซ่า

ซ้า

เลื้อ

เลื้อ

เลื้อ

เซา

เซา

เซ้า

ไซ

ไซ

ไซ้

ไส ไส ไส

ฝา ฝา ฝา

แส แส แส

สอนอ่านบทที่ ๑๒

ผ่า ผ่า ข่า ส่า ฉ่า ช้า ถ้า ผ้า ห้า

ชี ธี ฉี สี่ ชี สี่ ฐี ชู ฌ ฐี ฐู

แผ่ แผ่ แส่ แห่ แห้ ถ่อ ส่อ ห่อ ห้อย

ถั่ว ชั่ว เขียว เขี้ย เสื่อ เหยื่อ เสื่อ ไซ้ ฝៃ

ไส่ ฝៃ ไส่ ใ้ ใ้ ฝ่า เช่า เห่า

เข้า ฝ่า ฉ่า ส่า ถ่า ห้า

สอนอ่านบทที่ ๑๓

ข้อมี้	ถั่วพู	ฉู่ฉี่	สี่เข้า	ให้เขา
กอไผ่	เลื้อยผ้า	ผีเสื้อ	ไผ่ใจ	ไข่เหี้ย
ถ่อเรือ	ผ้าดำ	ฝ่ามือ	กอลำ	งูเห่า
งาช้าง	ห่อผ้า	ปูเสื่อ	ใส่เสื้อ	สู้สำ
สู้เสื้อ	เข้าตู	สู้เขา	เสื้อเก่า	ไปถ้ำ

สอนอ่านบทที่ ๑๔

เขาเอาผ้ามาให้เรา.	เราจะให้เสื้อเขา.	เขามี
เรือไฟห้าลำ.	เรามีเรือใบสีลำ.	เขาไปดู
อะไรมา ?	ผู้ใดจะพาเราไป ?	เอาห่อผ้ามา

ให้เราตี. เราจะเอาใบชาใส่กา. เขามาหาเรา,
 เขาจะถูอะไร ? จะเข้าไปในถ้ำทำไม ?
 จะไปขอไฟเขามาเผาป่า. ขอฝากมาให้เรา.
 เขาทำอะไรในกอไผ่ ? เขาให้ขี้มาขอใบชา
 ไปทำยา. ตาแกจะทำกำไลให้เรา. ขอให้เรา
 ไปตี. เราจะไปดูเขาชี้รั้ว. จะให้เขาทำนาให้เรา.

 อักษรกลาง ๙

ก จ ฦ ฦ ด ต บ ป อ

 สอนอ่านบทที่ ๑๕

ฦ ฦ ฦ

๑๘

เกา	เก๋	เก๊า
เก	เก้	เก๋
แก	แก๋	แก๊
จู่	จู้	जू
ดำ	ด้า	ด๊า
เตา	เต๋า	เต๊า

จะ

จ๊ะ

อะ

อ๊ะ

เกาะ

ก็

สอนอ่านบทที่ ๑๖

ไก่แจ้

จู้จี้

เก๊าอี้

ซอฮู้

ไก่ฮู้

ไก่ป่า	ไก่เตี้ย	กอไผ่	ไข่ไก่	ไฟใต้
เต้าหู้	บู๊บี้	จำได้	จำใจ	ดูดี
เจ้าขา	สะบ้า	บ้าใบ้	ต่อแต้	ตัวเตี้ย
บัวเป๊ยะ	ป้อแป้	ตาแก่	ก็ดี	ซิจะ

สอนอ่านบทที่ ๑๗

อาแกเอาไก่แก่มาให้เรา. เราไปปะเต้าสี่ห้าตัว. ตาได้
 ไก่แจ่มาก็ตัว? ป้าขา, อาให้ผ้าเก่าๆ. เราทำดีปู้
 แกดูเอา. เขาขี่เรือโอ้ไปหาปู. อาแกให้เปี้ยมา
 สี่ห้าตัว. เราจะไปต่อไก่ป่า. เราก็คิดไก่เตี้ยมา

แก้ตัว. มาดูตาบ้างก็แก้ได้พะ. ตาไปมหาอาชีวะ.

อักษรต่ำ ๒๔

ค ค ฅ ง ช ช ฌ ญ ท ฒ ณ

ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ฬ ฮ

สอนอ่านบทที่ ๑๘

คา	ค่า	พอ	พื่อ
คู	คู่	ฟู	ฟู่
งา	ง่า	ทา	ท่า
ที	ตี้	ยา	ย่า

๒๑

คา	ค่า	ค้ำ	พา	พื	แพ
เงา	เง่า	เง้า	ไฟ	ฟู่	ฟ้า
ซ้ำ	ซ้ำ	ซ้ำ		แห่	แหะ
ท่า	ท่า	ท้อ		คะ	คะ

สอนอ่านบทที่ ๑๙

ค่าเช่า	พ่อค้า	แม่ค้า	คู่ชู้	ม้าดำ
ไม้ค้ำ	โง่เง่า	ท่าหน้า	ท้อแท้	ไม้เท้า
แลเห็น	หน้าพุ	ยั่วเย้า	เร่ไป	ไร่นา
รำไร	เรือไล่	ดูแหะ	เข้าค้ำ	เข้าชู้

สอนอ่านบทที่ ๒๐

เราดูเขาขี่ม้าดำไล่วัว.

ตาแก่แก่ถึไม้เท้าจะไปป่า.

เขาไปป่าหาไม้มาทำรั้ว. เขาเล่าว่าจระเข้มาที่
 ทำน้ำ. เราจะไปดูน้ำพุที่ภูเข. เรือแม่ค้า
 เขามาในแม่น้ำ. ที่นาตาสีมีไร้วัวระ. แนะ,
 เขาเอาค่าเช่านามาให้เรา. จะไปป่าหาไม้ไว้สู้เสือ.
 เราจะไปเฝ้าเวลาเช้า.

สอนอ่านบทที่ ๒๑

ตาโงไปป่าหาไม้ไผ่ใส่ตะเข้พามาค้าที่ท่าตะเภา.
 เวลาเช้าตาโงก็เข้าป่าหาไม้ไผ่, แกมมาต่อค้าๆ.
 เวลาแกมา, ถ้าแกไม่มาเล่า, แกก็ใจดี. ถ้าแกมา
 เล่าโซเซมา, แกดู. เขาไปดูแก, แกก็เอาไม้ไผ่

ดีเขาฉะฉะ. ตาโถพอใจมาแล้ว; คำไม้ไผ่
 ได้กำไรมาเท่าไร แกก็เอากำไรซื้อเล่าเมาโซเซมา.
 พอเขารู้ว่าตาโถแกซื้อเมา, เขาก็ไม่ซื้อไม้ไผ่
 ที่แกเอามา. ตาโถก็ไม่ได้กำไร; มีแต่
 ไม้ไผ่, ไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร. แกเสียใจ,
 แกก็ไม่ไปป่าหาไม้ไผ่ต่อไป. ต่อมาไม่ช้า,
 มีเรือตะเภาสีลำนาค้าที่ทำตะเภา; ตาโถไป
 แลดูตะเภาก็พอใจจะใส่เสื้อกะลาสีใช้ใบในตะเภา
 กะเขา. แกก็ไปในตะเภาขอเขาใส่เสื้อ
 กะลาสี. เขาให้เสื้อแก่ใส่แลเขาเอาแก้วไว้ใช้
 ในตะเภา. พอเรือตะเภาไปในทะเล, ตาโถ

ก็ไม่มีเล่าจะเมา. จะไม่ไปกะเขาก็ไม่ได้;

จำใจไปได้ห้าปี, เรือตะเภาเขาก็มาที่ท่าตะเภา.

ตาเถก๊ลาเขาไปป่าหาไม้ไผ่ในป่ามาค้าต่อไป.

ที่นี้แกไม่เมาเล่า; เขาก็พอใจซื้อไม้ไผ่ที่แก.

แกก็ได้กำไรเอาไวใช้เมื่อแก. แกไปหาไม้

ไผ่ไม่ได้. ก็ได้ใช้กำไรไวซื้ออะไรอะไรต่อไป.

สอนอ่านบทที่ ๒๒

เจ้าจำปาถ่อเรือเข้ามาในลำแม่น้ำเวลาเช้า. พอ

ปะเจ้าจำปามาที่กอไผ่จะหาไม้ไผ่ไปทำแพ; เจ้าจำปา

ดีใจเหหัวเรือแวะเข้าไปหาเจ้าจ่าปี. เจ้าจ่าปี

ว่า “นี่เจ้ามาแต่เมื่อไร?” เจ้าจ่าปาว่า

“เรามาที่นี้สี่ห้าเวลา, พอน้ำไม่มีเรือเราโต

ไปไม่ได้ทำให้เสียเวลาไป, เมื่อหัวคำพายูมีมา

พาเอาไม้ถ่อในเรือเราไปเสียในน้ำ.” เจ้าจ่าปี

แลๆ ดูก็หัวเราะหึหึ ! ว่า “เจ้ารู้ว่าพายูจะมีมา,

เจ้าไม่เอาถ่อไว้ให้ดี.” เจ้าจ่าปีก็เอาไม้ไผ่

มาให้เจ้าจ่าปาสี่ห้าลำ. เจ้าจ่าปาได้ไม้ไผ่

ไปทำถ่อก็ดีใจหัวเราะแก้มก้อ. เจ้าจ่าปาก็ลา

เจ้าจ่าปีไปเรือ.

อาจารย์อภัยวรรณยุกต์ ไผ่ตรี จัตวา ตรงนี้ซ้ำอีก

สอนอ่านบทที่ ๒๓

จ๊ะ ก้า แก้ว จู๊ แป๊ะ เก๊ เจ๊ โต๊ะ โปะะ
 จ้า เป๊ เอ๊ จี๊ อ้า ปี้ อี้ เต้า
 เป้า เก้อ เจ้อ ป้อ ตั๊ว ไป๊ กี้ อี้

สอนอ่านบทที่ ๒๔

กะเป้า ตาแป๊ะ ตาแก้ว ทำก่อ ดูก้า ซาเป๊
 จ๊ะเอ๊ ไปจ๊ะ ทำป้อ เจ้อเจ้อะ เจ้าโล่ เจ๊สัว
 ทำโต๊ะ ป้าเป้อ จู๊จี๊ แม่จ๋า ตาปี้ เล้าโก๊

สอนอ่านบทที่ ๒๕

ตาแป๊ะแกให้อีแปะเรา. เราไปป่าปะตาเก้าที่กอไผ่.

ตาเก้า, มาซิ, มาดูเต่าในบ่อ. มา

ดูซิ, ตาเป้แกดำน้ำ. เรือโป๊ะลำนี้อาอี้อี่มา.

เจ้, ตาแป๊ะอุ้แกมาหา. กะเป่าใบนี้อาแกอีมา.

พี่จำ, ตาอีแกมาหา.

สอนอ่านบทที่ ๒๖

ตาป้อเอากะเป่ามาให้เรา. ตาอีเอาไม้ตีเท้าแก.

ตาแป๊ะแกต่อเรือโป๊ะดี. เต่านี้อาก้อแกได้มา.

ตาเก้ามารว่าขอชีว. ตาอีแกชีผ้ามาให้เรา.

ดูซิ, ตาจู้มาตีข้า. เราให้ตามีไปเอาตัวเสือ.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๒๗

พี่เก้าใช้ใบเรือจะไปเกาะเต่า, ไปปะตาแป๊ะตี
 เกาะเสาหัวโปะที่ในทะเล. ตาแป๊ะตีไม่มีสติ
 ได้แต่ โอ้ย่า ! โอ้ย่า ! พี่เก้าเขาก็แะเรือไป
 พาดตาแป๊ะตีมา. ตาแป๊ะตีแกเล่าว่าแกมาเรือ
 ตะเภาชื่อ “เต้าจี้,” มาปะพายุลีเรือตะเภา,
 แกได้แต่ไม้ขาโต๊ะเกาะมา. พอปะโปะแกก็
 เกาะหัวโปะไว้. แกมีแต่ตัวมาในกะเป๋าสีตัว,
 อะไรอะไรไม่ได้มา, พี่เก้าเขาก็ให้เสือให้ผ้าแก.

ตาแป๊ะตี่แกใจดี,   เราไปหาแก,   แกหัวเราะ,
 ว่าอะไร   “อู้ อี้ จู้ จี้”   ไม่เข้าใจ.   เมื่อเข้าตา
 ไปเมาเป่จะมาจ๊ะเอ๋กะตาแป๊ะตี่,   ตาแป๊ะตี่แก
 ก็หัวเราะเสีย,   แกก็ไม่จ๊ะเอ๋กะตาไป,   ตาไปก็
 แก้อไป.   เขามาเล่าว่าตาแป๊ะตี่แกลาพีเก๋ไป
 หาเจ๊สัวกั๋ว.   เจ๊สัวกั๋วให้ตาแป๊ะตี่ไปในเรือ
 ตะเภาแต่เช้า.   จะไปที่ใดเขาก็ไม่รู้.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๒๘

นา	หนา	นา	หน้า	หน้า
มี	หมี	มี	หมี	หมี

ไว	ไวว	ไวว	ไว่ว	ไว้ว
เมา	เหมว	เหมว	เหม่ว	เหม้ว
เย	เหย	เหย	เหย๋ว	เหย्यू

กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
	ค่า			
คา	ข่า	ข้า	ค้ำ	ชา
	ไล่			
ไล	ไหล		ไล่	ไหล
	ไหล			
	หน้า			
ไน	หน่อ		หนึ่	หนุ่
	หน้า			
	จะ	จ๊ะ	จ๊ะ	จ๊ะ

อะ	อะ	อะ	อะ
อะ	อะ	อะ	อะ
อะ	อะ	อะ	อะ

สอนอ่านบทที่ ๒๙

กอหญ้า	หน้าตา	หมาจู้	บุหงา
หย่าเหม่อ	ดีมี	หรีหัว	บุหรี
มาหรี	ยาหมู่	หัวหมู	แม่หนู
อูเหม่			
สำเหร่	ตาเหล่	ว้าเหว่	หน้าเหย
ดูแหว			
แฉะแฉน	ไปไหน	ผ้าไหม	เจ้าคะ
ไฟไหม้			
น้ำไหล	ได้จ๊ะ	ตาไหล	เหลาะแหละ
ตาหมอ			

หม้อยา หน่อไม้ ชีชะ ดูเหว่า เกาเหลา
 ตาหล่ำ แะนะ ดูดู้ แหะหน้า ป่าจ๊ะ

สอนอ่านบทที่ ๓๐

เราไปปะเขาฆ่าหมูดูไม่ได้. ผ้าดำนี่ราคาหลา
 ละเท่าใด ? ตาชีผ้ากำมะหยี่มาแต่ไหน ? มาซิ,
 มาดูแทนในบ่อน้ำ. บุหรี่สีโหลเราจะให้แก่
 ตาหล่ำ. แม่หนูไปซื้อปูที่ไหนมา ? เจ้าไปซื้อ
 ไหมดำมาให้เรา. ตาหมอดีถืหม้อยาไปไหน ?

สอนอ่านบทที่ ๓๑

เราไปป่าปะหมูป่าสี่ห้าตัว. ตาหล่อขี่ม้ามาหาตาดี,

ตาแก้วว่า “ดูเหว่มาที่กอไผ่.” ตาหล้าถืห่อผ้า
ไปไหน ? หมาดำตัวใหญ่เข้าไล่เหื้อ. บุหรี
นี่ซื้อมาแต่ไหน ? ข้าจะไปซื้อข้าที่สำเหร่.
เราไปป่าหาปูปะหมูป่า.

สื่อนอ่านบทที่ ๓๒

หนูหล่อพ่อเขาพาไปดูหมี่ที่นาตาหมอลอ. ตาหมอลอ
แกก็เล่าให้รู้ว่า หมี่แกดูได้มาใหม่ใหม่.
หนูหล่อไม่เชื่อแก, เอาไม้เข้าไปแหย่หมี่.
หมี่ดูโผมา, หนูหล่อหนีหมี่มาปะทะไม้.
ขาหะเหวอะไป. ตาหมอลอแกทำยาให้ทา

แต่หนูหล่อไปไหนไม่ได้แก้เวลา. พ่อเขาก็ว่า
 แก่หนูหล่อให้รู้ตัวว่า “ที่นี้ที่เสื่อหยู่หมี่หยู่หย่าให้
 เข้าไป. ขาหะเท่านี้พอหายาทาได้ ถ้าไม่
 ดำที่ตาหรีหู, ก็เสื่อเสียตาเสียหู; หายาอะไร
 มาทาตาทาหูให้ดีไม่ได้แท้ๆ.” หนูหล่อ,
 พ่อว่า, ก็เข้าใจว่าพ่อจะว่าให้ตัวดี; ที่นี้ที่ไหน
 มีหมี่ดุหรือมีเสื่อดุหมาดุงดู, หนูหล่อก็ไม่เข้าไป.
 หนูหล่อดีจำคำพ่อไว้ได้.

อักษรควบ

สอนอ่านบทที่ ๓๓

ชำ ชำ | ชำ ชำ ชำ

เขา	เข้มา		เข้มา	เข้มา	เข้มา
กา	ก่ลา		ก่ลา	ไก่อ่	ไก่อ่
เท	เท่ล		เท่ล	แข่ง	แข่ง

แข่ง	ข่ะ	เข้ยา	ส่ะ	ส่ะ	
ก่ลา	ไก่อ่	เต่าต๋น	ม่ล	ไก่อ่	ปล่า
เค่ยอ	ช่ี	เท่ล	ร่าเท่ย	แข่ง	เรื่อช่ล่า
พม่า	ทลู่	เท่ลละ	เซ่นละ	พ่	ส่วะ

สอนอ่านบทที่ ๓๔

เขาไปป่าปะช่ีสี่ห้าตัว.

เขาใช้เรื่อช่ล่าไป

นาเขา. ไปเท่ลพยุมาข้าเสียใจ. จะไปไหน
 หย่าไถ่ลให้ข้าเหลือ. เราจะให้กาไถ่ลแก่
 ตาหล่า. เขาไปหาปู่ส่มในเท่ล. เราไปเรือ
 ปะส่วะในแม่น้ำ. พ่มาร้าแทยไม่แลดู.

สอนอ่านบทที่ ๓๕

ตาแก้วาไบส่มเขาก้ทำยา. ม้าตัวนี้ขี่เซ่ย่า,
 เราไม่ขี่. เรือทูล, น้ำไหลเข้ามา. ไก่อ้วนี้
 ดีชนะไก่อ้วมี. ตาถี้แกเท่ลละกะตาดี. ตาดี
 ไปหาปู่ในเท่ล. ตามีแกมหาตาดีเสมอ.
 อาเอาไบส่มมาข่ย่า. ป้าไปหาไบส่ดามาทำไม ?

ตาโป้หยู่ที่ท่าเขมา, ขาแกเป่ทำอะไรไม่ได้,
 แต่แกเป่ปี่ชวาคี. ถ้าตาโป้เป่าปี่ชวาที่ไร,
 ก็มีผู้พอใจมาดูตาโป้; แลหาอะไรอะไรมาให้
 ตาโป้หยู่เสมอ ๆ. หยู่มาเวลาเข้าตาโป้หาปี่ชวา
 ได้, แกก็ไปในป่าเสมอ. ขาแกเป่, จะไป
 ดี ๆ กะเขาไม่ได้; แกได้แต่ถ่มไม้เท้าแยะ
 แยะไป. แกไปในป่าเสมอ, แกแล ๆ ดูปะ
 ต่อเสมอ, แกก็เอาซาเป่แหละไว้ที่ต่อเสมอ; แก
 เอาปี่ชวามาเป่า. แกเป่าไปไม่ช้าเท่าไร, เจ้า
 ชนที่หยู่ในป่าเสมอรู่ว่าตาโป้เป่าปี่ชวา; ชน

ก็ไต่เถาส์บ้ำจะมาดูตาโป. ตาโปไม่รู้ตัว, ช่น
 ก็เขย่าเขย่าเถาส์บ้ำ, ตาโปแผ่ย่อหน้าแลไปปะ
 ช่น; ตาโปเงื่อไม้ทำท่าจะปาช่น, ช่นก็หนี
 ไป. พอโบส่มอแปะมาที่ในตาตาโป, ตาโป
 แกรู้ตัวว่า “อ้อ ! เราเสียที่ที่เราไม่ดู, ถ้าที่นี้
 จะเป่าปี่ที่ไหนเราจะดูเสียให้ดี. ถ้าเราไม่ดู
 ให้ดีเราก็จะไม่เป่าต่อไป,” ตาโปแกก็ไป
 ที่หยุดแกท่าเขมา.

สอนอ่านบทที่ ๓๖

หนูเหลในตาเหลเขาถ่อเรือช่ล่าไปท่าแล่ม.

จะ

ไปหาไม้แสม. พอแลไปปะตอไม้แสม, หนู
 เหล็กก็เอามีไปเยื่อไม้แสม. แต่หนูเหล็กไม่ได้ถึ
 อะไรไว้ให้ดี. เอามีเยื่อไปเยื่อมาพอดัวหนู
 เหล็กเยื่อก็ถล่ำไปในเรือชล่ำ, ตอไม้แสมที่ตัว
 หนูเหล็กก็ไปปะทะเข้ากะไม้ถ่อ, เรือเหไป,
 ไม้ถ่อมาตีแฉะเข้าที่ตาเหล็กหนูเหล็ก, หนูเหล็ก
 เอามีแปะตาเหล็กไว้. ถ่อเรือมาหาแม่, เล่า
 กะแม่ว่า “ไม้ถ่อตีแฉะเข้าที่ตาเหล็ก.” แม่
 ก็ว่า “ไฮ้ ! เจ้านี้ทำอะไรก็มีแต่เหม่อในตา
 ไม่ดูไม่แล,” แม่ก็เอาใบไม้มาขี้เอาน้ำ
 ทาให้. หนูเหล็กได้ยาทาตาเหล็กก็ดีใจ ว่า

กะแม่ว่า “ทีนี้ทำอะไรจะไม่เหม่อต่อไปละ.”

สอนอ่านบทที่ ๓๗

มีเขาใหญ่ใหญ่ในป่า. ถ้ำที่ในเขาใหญ่โต. มี
 ตาแก่ชี้ตาหลี่, แกหฺยในถ้ำ. แลแกมีนาหฺย
 ห้าไร่ที่หน้าเขา. ถ้าวเวลาแกจะไปทำนา, แก
 ให้เมียแกหฺยเฝ้าถ้ำ; แลแกใช้ให้วัวไถนา.
 ถ้าวเวลาแกไม่ทำนา, แกก็มาหฺยในถ้ำกะเมียแก.
 เมียแกชี้หย่า, แลแกมีหมาดุหฺยสี่ตัว ไว้เฝ้า
 วัวที่นาแก. เมื่อเราไปที่นา, จะไปขอ
 ใบโสนแก. เราแลหาไม่ปะแก. ปะแต่หมา

หยุดที่นา, เราจะเข้าไปเอาใบส่อนก็ไม่ได้;
 เราก็ก็นั่งไปหาที่นาตาหลี่, ก็ไม่ได้ใบส่อน.

อักษรกล้ำ

สอนอ่านบทที่ ๓๘

ชนะ	ชรุ	กระ	กรุ	เกราะ	เกรอะ
ไกร	กรู่	ตรา	ตริ	แตร	ปรุ แปร
ปร้อ	ครุ	ครู	ครัว	ไคร่	แคว่ ไฟร่
เขลา	แผล	ผลัวะ	แผละ	เปลอ	โผล่
เกลา	กลี่	ใกล้	กล้ำ	ปลา	ปลี่
ไคล	พลู	เพลี่ย	ไพล	ไพล่	เพลา

ขวา เขว แหวะ ไกว กว่า คว่า

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๓๙

มีขวา   ไชว้เขว   แหวะผ่า   เผลอไป   โง่เขลา
 แผลผี   ใส่เกราะ   เข้ากรู   ใจกล้า   มาใกล้
 ไปไกล   ตะกร้า   ตะกร้อ   กรูไป   เกรไป
 ใกล้เกลี้ย   ใบมะเกลือ   หัวปลี   ใบมะกล่ำ   เป่าแตร
 ไปไกล   ใครมา   ไปหาครู   จะใคร่ได้   ใบพลู
 กะเพรา   พรว้าโต้   ผ้าแพร   ปลาเสือ   ตะไคร้
 ขาเพรีย   พร่ำว่า   ที่เประอะ   ไพ่ผู้ดี   พระเกล
 ใจกล้า   เหงื่อไคล   คร่ำคร่า   พล่านื้อ   ไหว้พระ

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๔๐

ตาดีแกซึกลีมาให้เรา. เกลื่อนี้เขาซึ่มาแต่ไหน ?
 ตากล้าจะไปกะเรา, ก็ไป. อาชา, เจ้าพลูมา,
 ไม่ซึ่หรี ? อาเอาตะไคร้มาให้ตา. ตาแกถืพร้า
 ไปในป่า. เขาอยู่ป่า, เขาไม่ใคร่กลัวเสือ. ตามี
 ไปซึ่ปลามมา. เขาไปหาหัวคัลมาทำยา.

สอนอ่านบทที่ ๔๑

ที่ป่าไกลมีเสือดุ. ที่นี้เปราะะ, เราไม่ไป. ใบขลู่นี้
 ตาแกจะทำยา. ตา, เมื่อกี้ใครมาหา ? ตามาไป
 หาใบไกรมา. เมื่อเข้านี้ใครซึ่ปลามมาให้เรา ?

ผ้าแพร่นี้ซื้อมาแต่ไหน ? ที่ไกลใกล้ก็มีเสีย.

สอนอ่านบทที่ ๔๒

ตามีไปเอาตะกร้ามาดู. นี่ใครมาเอาหัวปลีไป ?
 หนูกล่ำทำไม ? เมื่อไหร่อะไร, เราเปลวไป ?
 ตาถืพร้าไต้จะไปไหน ? ตาแก้ทำนากว่าห้าปี.
 เขากรูไปดื้ออะไรหนอ ? ตาสีเอาครุมาใส่หน้า.

สอนอ่านบทที่ ๔๓

เมื่อเราจะมานี้, เราปะผู้ใหญ่. เขาเล่าว่า, ตา
 แก่แก้ทำนาหยู่ที่ป่าไกล; เมื่อเวลาแก้ทำนา,
 แก่ใช้ให้วัวไถนา, วัวแกมีสี่ตัว, ตัวสีเทาเทา,

ใช้ไถนาได้ดีกว่าวัวที่มีหญ่. นาแกมีหญ่ห้าไร่.
 เวลาเช้าแกไปทำนาเสมอ. แกมีหมาไว้เฝ้าวัว,
 แลเฝ้านา. เมื่อเขาตูกะไถนา, แกเล่ากะเขา
 ว่า, เมื่อกี้นี้มีเสือปลามาที่นาแก; แกเอาไม้ไผ่
 ลำใหญ่ไล่ตีเสือปลา, เสือปลาหนีแกเข้าป่าไป.
 ป่าใกล้ที่แกหญ่, มีไก่อป่า, มีขี้, แลหมูป่า.
 เนื้อ, ม้า, งูก็มี; เหลือที่จะจำไว้ได้ว่า
 มีหญ่กี่ตัว. ที่บ่อน้ำต่อป่าที่แกหญ่ไป, แกว่า
 มีปูปลาแลเต่าหญ่ในบ่อ. น้ำที่ในบ่อใสดี; ถ้า
 เวลาแกไม่ได้ทำนา, แกขี่วัวไปตูกะเสมอ. ถ้า
 เราไม่มีธุระอะไร, เราจะขี่วัวไว้ขี่ไปตูกะที่นา

ตาแก่, แลไปดูป่าที่ใกล้กะนาตาแก่ให้เสมอ.

สอนอ่านบทที่ ๔๔

หน้าแกมีไก่อูเก่าตัว; ตัวผู้ห้าตัว, ตัวเมียสี่ตัว,
 ไก่อูแจ้ไก่อูตะเภาก็กี่มี. แลแกมีบ่อน้ำ, ที่
 บ่อน้ำมีปลากะแห, ปลาเสือ, ปลาหมอ, บูล
 เต่ากี่ยี่. เมื่อสี่ห้าเวลานี้, แลไปชี้วัวมาเก่าตัว
 ชี้อ้ามาสี่ตัว. ม้าแลวที่แกขี่มานี้, แลให้พา
 ไปไว้ที่นา. เวลาแกจะมีธุระไปที่ใด, แลก็
 ใช้ให้เขาไปพาม้ามาแต่นา. ถ้าเวลาหน้านา,
 เข้าแกไปดูแลให้ทำนาหยุดที่นา; เวลาค่ำแกมา

ที่หยุดแก็. ถ้าเวลาใดแก็ไม่ไป, แก็ให้
 เมียแก็ไปดูแลให้ทำนา. วัวเก่าแก็มีหญ่สี่ตัว,
 ใช้ไถนาดี. วัวที่ซื้อมาใหม่ใช้ไม่ใคร่ดี; ไอ้
 ตัวสี่ดำดีแท้แท้, จะเอาเข้าไถที่ไร, เขาดี
 เสียแยะ; ใช้ไถไป, ไถไป, ที่นี้ก็ทำไม่ไป.
 หน้ากระอาเข้า; แก็ว่ากะเมียแก็ว่า “วัวตัว
 นี้หย่าเอาไว้, ให้ให้เขาไปเสีย, หาใช้ใหม่ดี
 กว่า.” เมียว่า “แก็จะหาใหม่จะไม่ได้ดี.
 วัวตัวนี้ดีนะ; แต่แก็ใช้ไถนาไม่มีเวลาจะเปล่า;
 ถ้าแก็ใช้เอาใจวัวให้ดีก็จะดี.” เมียเขาว่า
 หน้าแก็มีสะตึมา, แก็กรอไว้. ไม่ให้วัวแก็ใครไป.

อาจารย์อธิบายวิธีสกดตรงนี้

มาตรา กง

สอนอ่านบทที่ ๔๕

กะ	กั	ซัง	ถัง	บัง	ดั่ง	ยัง	พัง
กา	กาง	ฝาง	ถาง	บาง	คาง	นาง	ฟาง
กิ	กิง	ซิง	ผิง	อิง	ลึง	ยิง	ลึง
กี	กึ่ง						
กึ	กึ่ง	ซึง	ถึง	อิง	ตึง	บึง	พึง
กึ	กึ่ง						
กู	กุง	ถุง	หุง	ตุง	ยุง	ฟุง	ลุง
กู	กุง	ผุง	สูง	จุง	ยุง		

สอนอ่านบทที่ ๔๖

ฝั่	สั่	ตั่	อั่	พั่	รั่	วั่
ฉาง	ผาง	กาง	ซาง	ทาง	ยาง	วาง
สิง	ผิง	หิง	อิง	ติง	มิง	
ฝั่	สั่	ตั่	ซั่	หั่	ทั่	มั่
ช่าง	ฉ่าง	ห้าง	ต่าง	อ่าง	ค่าง	ช่าง
ฉิง	สิง	กิง	ดิง	วัง	หึ่ง	ฟิง
ซ้าง	ห้าง	ก้าง	จ้าง	บ้าง	ค้าง	ซ้าง
หึ่ง	ผึ่ง	ปึ่ง	บึ่ง	อึ่ง	ทึ่ง	ทึ่ง
กุง	บุง	คุง	ฟุง	มุง	ยุง	รุง

สอนอ่านบทที่ ๔๗

ไป, ตาสิงไปซื้อขิงมา. ถังสังกะสีใบนี้ใส่
 อะไร ? อาแกเอาเข้าดั่งมาให้เรา. หย่ามา
 อีง, ตาจะดูเอา. กะถางใบนี้ตาแกะขึ้นมา.
 อามีวิ่งมาหาอะไร ? พุงปลาหน้าอาแกให้มา.
 เราไปป่าปะค่างสี่ห้าตัว. ตามีจ้างเรือจ้างไป
 ทางไหน ? อาสังแกสั่งให้ไปหา. ตาสี,
 แกเอากิ่งไม้อะไรมา ? อา, มาซิ, มาดูตัว
 บั๋ง. ช้างงาตัวนี้ดีกว่าช้างพัง. อา,
 ปลาหูหนึ่งขึ้นมาแต่ไหน ? ตาดี, นี่แกเพิ่งมาหรื ?
 นี่ใครมาเอาไม้ค้ำพลูไป ?

สอนอ่านบทที่ ๔๘

กะ	เก็	เต็ง	เพ็ง	เล็ง	เอ็ง	เซ็ง	เส็ง
เก	גע	เผง	เอง				
เกาะ	แก็	เซ็ง					
แก	แกง	แสง	แฝง	แดง	แจง	แพง	
โกะ	กง	สง	ผง	ดง	อง	คง	จง
โก	โกง	โอง	โผง	โมง	โรง	โยง	
เกาะ	กือ	ซ็อง	ถ็อง				
กอ	กอง	ซอง	ส้อง	ตอง	ทอง	มอ	มอ

สอนอ่านบทที่ ๔๙

ตาเต็ง	ลำเพ็ง	เราเอง	แข็งแรง
ชี้แจง	แตงกวา	กำแพง	หยุ่คง
โพงพาง	ไม้สำโรง	เข้าพอง	แตงดอง
ใบตอง	มอหหา	ลองดู	โรงหา
แข็งปลา	แก้งใหญ่	แก้งแท้	แบ้งให้
เร่งไป	แข็งเรือ	แห้งใด	ยี้แย่ง
ส่งให้	โอ่งอ่าง	โล่งโถง	ดั่งก้อง
ของโนเต้ง	ตากัง	เรือเก้ง	ดีดั่งแก้ง

สอนอ่านบทที่ ๕๐

ตาแก่นี้ยังแข็งแรง.

อาแกดองแตงกวาดิ.

ตามิ, ไปเอาของมาลงเรือ.

ตาแสง, นีแจะ

ไปไหน ?

อา, มองหาอะไร ?

เมื่อเข้านี้ตา

แกแกงปลาหมอ.

นี่ใครเอาเซ็งปลาหมูมาไว้ที่นี่ ?

มาซิ, มาดูเขาเซ็งเรือ.

เรือลำนี้โล่งโถงแท้แท้.

ตานี้เราดูที่แจะเก็ง.

ระฆังใบนี้ตีดั้งเก็ง.

ตากัง, นีแจะไปนามาหรี ?

เรือเก็งลำนี้ของใคร ?

อ่างใบนี้ชี้มาแต่ไหน ?

ตาปองแกตีทองดั่งเป็ง ๆ.

สอนอ่านบทที่ ๕๑

กั๊วะ	กั๊วง					
กั๊ว	กั๊วง	หวง	ดววง	ตววง	คววง	พววง
เกียะ	เกียะ ^ส เกียะ					
เกีย	เกียะ	เสี๊ยะ	เถียะ	เตี๊ยะ	เคี๊ยะ	เรี๊ยะ
เกือะ	เกือะ ^ส เกือะ					
เกือ	เกือะ	เคือะ	เมือะ	เรือะ	เนือะ	เพือะ
เกอะ	เกือะ					
เกอ	เกือะ	เปือะ	เซือะ	เพือะ	เรือะ	เซือะ
	เกือะ	เปือะ	เซือะ	เพือะ	เรือะ	เซือะ

สอนอ่านบทที่ ๕๒

ของหวง	ดวงเช้า	ดวงไฟ	ดวงตะบอง
พวงมลิ	เฉียงเหนือ	เฉียงปลา	ตีเปิงมาง
ทำเชิง	เมืองสงขลา	เสียของ	เกียงเลียง
ไก่อี้อึง	เข้าเทียง	น้ำเจ็ง	ผ้าม่วง
ช่วงชิง	รู้เรื่อง	ร้องเปิงเปิง	เลียงไถล
ตาพ่วง	ห้วงน้ำ	ตัวด้วง	จ้วงน้ำ
กระเบื้อง	ป่าเพ็ง	เลียงแพะ	เฟื่องไฟ
ห่อเมียง	หังเตียง	ไล่ตะเกียง	เสียงดี
เคื่องในตา	ร่าเรึง	เซิงไผ่	เบ้งหน้า

สอนอ่านบทที่ ๕๓

ผ้าแพรนี้เจ้าของเขาหวง. ดูซิ, ลิงตัวนี้คง
 ตะบองก็ได้. ไก่อของเราเลี้ยงเชื่องดี. ทองแดง
 สีไฟพอได้เฟื่อง. ตามีแก้วว่าแกจะไปเมือง
 แพร่. ผ้าม่วงเราขอป่าแกมา. เวลาเที่ยงเรา
 จะไปหา. อาแกเลี้ยงแพะไว้สองตัว. อาชา,
 ป่าเพ็งแกมาหา. ที่ห้วงน้ำนี้มีปลาเสือ. น้ำ
 ในหานี้เจ๋งดี. ไป, ไปจ้วงน้ำมาสองไห. เป้ง
 มานี้เอามาแต่ไหน ? หน้าแก่ให้เราไปตวงเข้า.
 ด้วงตัวนี้ใหญ่แท้แท้. ตาพ่วง, เมื่อเช้าแกไป
 ไหน ? เอรองเท้าของตามานี้.

สอนอ่านบทที่ ๕๔

ไม้ทองกลาง หลงไหล ผู้หญิง ตีเหม็ง
 ห้องโหม่ง หว่างเขา หยั่งน้ำ เหวี่ยงไป
 หย่างไร หนึ่งสอง ดังห่างๆ วังหย้องๆ

ที่หลังเขานี้อาแกว่ามีเลือด. หนองน้ำที่ข้างป่า
 นี้ก็มี. น้ำชา, ผ้าดำนี้ดูที่หรี, หย่างไหนจะดี ?
 หนังสือนี้ของใครให้มา ? ตาถี, หยั่งน้ำดูที่
 หรีเพียงไหน ? เอ๊ะ ! ตานี้วังหย้องจะไปไหน ?
 ดูซี, นี่จะมาหวังข้าไว้ทำไม ? ห้องโหม่งไป
 นี้ของอาแก. เขาตีห้องกระแตดังหม้อง ๆ.

สอนอ่านบทที่ ๕๕

เสือส้ม ปลาเขื่อง เมืองถลาง เข่ยิงไป
 สว่างแจ้ง เส่ยิงป่า ผ้าโสร่ง แลสล่าง
 ทำห้อยแกย้ง ข้างตลิ่ง หมูเกรียง ทลิ่งไล่

~~~~~

อา,   ปลาเขื่องแกงฉู๊ดีหรืไม่ ?   ใครมาอิงที่
 ฉะลียงเสียงไซ่มง ?   ที่บางโหลงเขาโพงน้ำเข้า
 นาเขา.   เสือตัวนี้เราซื้อมาห้าสลึง.   ผ้าโสร่ง
 นี้อาแกให้เรา.   ไฟดวงนี้ดูสว่างไสวดี.   แม่!
 ลิงเกาะอยู่ที่ตลิ่งสี่ห้าตัว.   เกรียงนี้หน้าตา
 ดูน่ากลัว.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๕๖

ขลังจริง	แขวงกรุง	เข้าหาปราง	กลางน้ำ
ดีกลอง	ทางตรง	ตริตรอง	ใบมะปราง
เรือโคลง	เสียงคราง	ไม้พลอง	แสงเพลิง
ใบกว้าง	กริ่งใจ	กล่องยา	ปรุโปร่ง
เสียงแปร่ง	พรั่งนี้	เปลี่ยไป	หญ้าปล้อง
แก่งทำ	ครึ่งหนึ่ง	คว้างแคว้ง	คล่องจอง

ตำรายานี้ของตาแกขลังจริง. เราจะไปเมือง

กรุงกะอาก. ตามี, ทางทางนี้ตรงไปไหน ?

กลองใบนี้ดีดังกว่ากลองเรา. เสียงใครมาคราง

หนูในห้องนี้ ? พรงนี้เราจะไปกรุงเก่า. นี่
 ใครหนอมาเอากล่องยาของข้าไป ? เมื่อเข้านี้
 เราชี้เข้ากล่องไว้สองถึง. ตาดี, หนู่าปล้อง
 ที่นาแกมีหรือไม่มี ? ตาสี้แกเอาพลองตีลิง.

สอนอ่านบทที่ ๕๗

ตาหวังหลังโก่งแกไปที่โรงหมู, ไปปะหนูหนึ่ง
 หนูเหลือสองพี่น้องหนูที่ทางจะไป. หนูหนึ่ง
 หนูเหลือทำหลังโก่งวิ่งไปวิ่งมาล้อตาหวัง. ตา
 หวังแกใจดี, พอใจดูหนูหนึ่งหนูเหลือทำท่า
 ต่าง ๆ. แกก็เอาทองแดงให้สองไพ; แล

แก่สังหนูหนึ่งหนูเหลือ, ว่า “ที่นี่ถ้าตามาที่นี่,
 เจ้าจงทำหลังโกดังนี้ให้ตาดู; ตาจะให้ทองแดง
 เพียงหนึ่ง.” หยู่มาไม่ช้า, ตาหวังก็มีธูระ
 ไปทางหน้าโรงที่หนูหนึ่งหนูเหลืออยู่. หนูหนึ่ง
 หนูเหลือแลดูรู้ว่าตาหวังมา, ก็ทำหลังโกดัง
 โหล่ตาหวัง; ตาหวังก็ให้ทองแดงเพียงหนึ่ง,
 แลตาหวังแก่สังกะหนูหนึ่งหนูเหลือ, ว่า “ถ้าตา
 มาที่หลังเจ้าจงทำดังนี้ละ, ตาจะให้ทองแดง
 เจาสี่สิ่ง. หยู่มาเวลาหนึ่ง, ตาหมีอง
 หลังโกไปทางหน้าโรงหนูหนึ่งหนูเหลือ, หนูหนึ่ง
 หนูเหลือแลดูแต่ไกล, ก็เข้าใจว่าตาหวังมา;

จึงวิ่งไปทำหลังโก่งโพ่ร้อง, ทำท่าทางต่าง ๆ.

ตาหมีองหลังโก่งแกก็ว่าล้อแก, แกเคื่องหนู

เห่หนึ่งหนูเห่หลังหย่างยั้ง; แกคว่าแข่งงไม่ไ่ได้,

แกก็ไล่ตีหนูเห่หนึ่งหนูเห่หลังร้องให้. แลตาหมีอง

แกล้งว่า “ทีนี้ต่อไป, ถ้าปะผู้ใหญ่มา, ให้ไหว,

แลหย่าทำท่าล้อผู้ใหญ่อย่างนี้, ถ้าล้อเขา ๆ จะ

ดีเจ้ายิ่งกว่าที่ข้าตีนี้, เจ้าจงจำไว้ละ?” หนูเห่หนึ่ง

หนูเห่หลังก็ว่า “ทีนี้จะไม่ล้อผู้ใหญ่อต่อไป.”

สอนอ่านบทที่ ๕๘

มีหญิงสองพี่น้อง, ผู้พี่พี่เฟื่อง; ผู้น้องพี่แพง,

หยุกะพ่อแม่; พ่อแม่เขานำหาเลี้ยงตัวเสมอ.

พี่น้องทั้งสองต้องไปหาพ่อแม่. เวลาหนึ่งพ่อแม่

ว่างไม่ต้องไปหา, พี่น้องก็ไม่มีธุระอะไร.

หากไม่ต้องไป. เพื่อจึงพาน้องไปลาแม่ว่าจะไปดู

ป่า; พ่อแม่ก็ให้ไป; แลเขาสั่งว่า “ไปละก็มา

อย่าให้ค่า.” เพื่อกะแพงก็ดีใจลงกระโดดไป;

ไปถึงป่าแห่งหนึ่ง, มีหนองน้ำอยู่หน้าภูเขา,

มีดงไม้ใหญ่, มีไม้สูง ๆ ต่าง ๆ. มีทั้งไม้ยาง,

ไม้แดง, ไม้ทองกลาง, ไม้ฝาง, ไม้โก่งกาง,

ประดู่, ไม้กร่างใหญ่ ๆ ก็มี, มะม่วง,

มะปราง, มะปริง, มะเฟือง, ก็มีบ้าง;

มีทั้งกระจง แลลิง, ค่าง, บ่าง, ชนี, กวาง,
 ละมั่ง, อีเก้ง, กมี; ไม่มีก็แต่ช้าง. หญิงพี่น้อง
 แลดูป่าไม้ก็พอใจ, จึงไปต่อไปถึงหนองน้ำ
 ก็แวงลงนั่งดูปลาต่าง ๆ. น้ำในหนองใสดี,
 มีบัวหลวงใหญ่ ๆ, ชูใบส่ล่าง. เพิ่งแลไปปะ
 ปลาแขยงฝูงใหญ่; ไส่ตัวแมลงเม่ามาใกล้ฝั่ง,
 ก็ชี้ให้แพงดู; ดูหยาไม่ช้า, พอปลาเสื่อตัว
 ใหญ่มาปะตัวแมลงเม่าเข้า; ปลาเสือกก็เป่าน้ำ
 เอาแมลงเม่าลงได้. ปลาแขยงทั้งฝูงก็เก้อไป,
 ไม่ได้แมลงเม่า. พี่น้องทั้งสองก็หัวเราะว่า “ปลา
 แขยงโง่จริง ๆ, ไส่มาก็ช้าแต่ไม่มีวิชา, ปลาเสื่อ

มาทีหลังแต่ดีมีวิชาเป่าได้, จึงได้แม่ลงเฝ้าไป.”

พี่น้องนั่งดูอยู่ไม่ช้าพอมีพายุกวักใหญ่มาทางหน้าภูเข;

พายุมารวดดังฮี ๆ. ฟากก็คะนองร้องเปรี้ยง ๆ.

สองหญิงพี่น้องกลัวฟ้ากลัวพายุ นั่งอยู่ไม่ได้, เพื่อ

จึงจูงมีแผลงเลียงหนีไปแฝงอยู่หว่างเชิงไผ่ที่เชิงเขา

ข้างหลังพอบังพายุได้, แผลงหนึ่งฟังเสียงไม้

ไล่ตังปึงปึงโผงผางก็กลัว. เพื่อจึงว่ากะน้องว่า,

“พายุแรงหย่างนี้เจ้าหายากแล้ว, ไม่ช้าเพียงใดก็จะ

เบาบาง.” พอว่าว่างคำลงไม่ถึงครึ่งชั่วโมง, พายุ

ก็ห่างลง, เพื่อตั้งใจว่าเราจงเร่งไปเสียแต่ยัง

สว่าง, หย่าให้คำลงกลางทาง, ต่างก็ตั้งใจ

ตรงมายังทางเก่า, แพงแลไปปะไม้ต่าง ๆ ที่สูง ๆ
 ใหญ่ ๆ ตั้งอยู่ไม่ได้, เพราะปะทะพายุแรงร่วงลงทั้ง
 กิ่งทั้งลำ, บ้างก็ร่อนแรงค้างคาอยู่กะตอ, แล
 ดูโปร่งโล่งไปดั่งเพลิงไหม้ป่า, แพงมองไปมอง
 มากี่แลไปปะพงอ้อกอหญ้าคงอยู่กะที่, จึงว่ากะ
 พี่ว่า, “พี่ ! ทำไมไม้ใหญ่สูง ๆ ทั้งแข็งทั้งแรง
 จึงสู้พายุไม่ได้, แต่อ้อแลหญ้าต่าง ๆ ไม่ใช่ไม้
 ใหญ่โตแข็งแรงอย่างไรจึงสู้พายุได้, ยังอยู่ดี ๆ
 ทั้งพง ?” พี่จึงว่ากะน้องว่า, “เจ้ายังไม่เข้าใจ;
 จะว่าให้ฟัง. ไม้ใหญ่ ๆ ทั้งปวง ถึงว่าทั้งสูง
 ทั้งใหญ่แลแข็งแรงก็จริง, แต่ที่สู้พายุไม่ได้

ก็เพราะแข็งของไม้นี้เอง, ขณะพายุมารปะทะก็

ไม่เทไปกะพาย, แข็งของตัวไม้พอ, สู้พาย

ไม่ไหว, ก็จำต้องเสียไป. ไม้้อแลหญา

เหล่านี้, ถึงไม่สูงใหญ่แข็งแรงก็จริง, แต่ไม่

ดีดัง; รู้ว่าพายุมาก็เทไปกะพาย, เมื่อไรพายุปะ

ตัวก็ตั้งตรงอยู่ได้ไม่เสีย. หย่าว่าแต่ไม้้นะ ถึงตัว

เราก็น่า, ถ้าจะทำอะไร, ถืแต่ใจซึ้งตัว

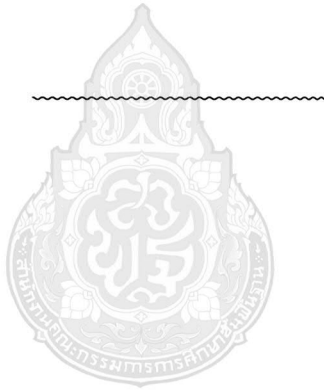
เอง, ดีดังไปไม่ฟังผู้ใหญ่, ก็จะต้องเสียไป

อย่างนี้.” พี่น้องทั้งสองว่าพलगมาพलगก็

พอถึงที่หญ่, จึงไปหาพ่อแม่, แพงก็เล่าให้พ่อแม่

ฟังถึงเรื่องปะพายแลไม้สู้พายไม่ได้, แลพี่เขาชี้

แจงให้ฟังอย่างไร. พ่อแม่จึงว่า, “แพง
นี้ไม่รู้อะไร, พี่เขาสั่งแจงให้ฟังจงจำไว้.
เฟื่องเขาดี, เขาปะอะไรเขาก็ไตรตรองรู้สิ่งดีสิ่งชั่ว,
ต่อไปข้างหน้าจะได้ดี.”

มาตรา กั้น

สอนอ่านบทที่ ๕๙

กั	กัน	ขัน	หมั้น	หวั่น	ขยัน	กลั่น	ครั้น
กาง	กาน	บ้าน	หลาน	หว่าน	ส่ว่าน	ชวาน	
กิง	กิน	ถิ่น	ลั่น	หมิ่น	ข่มื่น	กลิ่น	ปลิ่น
กึ่ง	กีน	จิ้น	ปิ่น				
กึ่ง	กีน	มื่น	ขึ้น	ครั้น			
กึ่ง	กีน	ขึ้น	ขึ้น	หมื่น	กลิ่น	ครั้น	คลิ่น
กุง	กุน	ฝุ่น	หนุ่น	ขุ่น	สุ่่น	ผลุ่น	พรุ่น
กุง	กุน	ปูน	คูน	นุ่น			

สอนอ่านบทที่ ๖๐

ตามี, ชนโบนั้นของใคร ? อา, นั่นอะไรวาง
 หยุ่ที่ขึ้น ? อาแกขยันทำงานจริงจัง. ชมันแง่ง
 น้าซี้มาแต่ไหน ? นี่ใครมาเอาขวานของเรา
 ไป ? ตากลั่น, ที่นาแกจะหว่านเข้าเมื่อไร ?
 มะเขือขึ้นโบนี้ฉันลองกินดูข้างขึ้นแท้แท้. ตา,
 มาดูซิ, ช่นโบนี้ใหญ่จริง. อาแกใช้ให้เราไป
 ซี้หญาฝรั่งมาให้แก; เราได้ไปซี้มาให้แกดู,
 แกว่าไม่แท้; เราต้องเอาไปคืนเขา. ฟีนแล่ม
 น้าซี้มาแต่ไหน ? ถ้าป่าเหลือใช้, ขอบันให้
 ฉันบ้าง, จะได้หรีไม่ ? ราคาเท่าไรฉันจะให้ ?

สอนอ่านบทที่ ๖๑

เก็ง	เกิน	เหิน เชน เต็น เหมิน เขมิน เข้มน
เกง	เกิน	เสน เอน เจน เลน เหลน เกน
แก้ง	เกิน	เก้น แม้น เน้น แวน แก้วน แป้น
แกง	เกิน	แซน แม้น แหวน แหลน แขวน
กง	กน	ขน บ่น หล่น ถ่นน พรน กล่น
โกง	โกน	โยน โคน โล่น โขลน โกร่น
ก้อง	กอน	ร่อน ว่อน
กอง	กอน	ซอน หมอน สลอน ชัยอน กลอน

สอนอ่านบทที่ ๖๒

ตาสียิงกะสุนแม่นั้ดีจริง. ไป, ตาอินไปชน

ของมาลงเรือ. แหวนทองเหลืองที่แม่น้าขี่มา,

วงสะเท่าไร ? นี้แก่นไม้อะไรอาชา ? ที่นี้

เหม็นกลิ่นอะไร, คลื่นไล่คลื่นฟงจริงจริง? เรือ

โกลนลำนี้ตาขี่มาเท่าไร ? นั้นเรือของใคร,

ขึ้นค้ำแห่งหยู่บนโคลน ? เรือลำนี้รั่ว, เราจะ

ต้องเอาขึ้นยาใหม่. เสือหมอนมี, ไปเอามาปู

นอน. มะม่วงกะล่อนนี้ตาขี่มาก็ใบไฟ ? นั้น

เสียงใครบ่นว่าอะไรหฺยู่ในห้อง ?

สอนอ่านบทที่ ๖๓

ก้วง	ก้วง	
กวง	กวน	ส่วน อ้วน ช้วน ฉนวน พรวน
เกียง	เกียน	
เกียง	เกียน	เสี้ยน เหยี้ยน เส่มีน เกวียน
เกื่อง	เกือน	
เกื่อง	เกือน	เรือน เหมือน เขื่อน เกลื่อน
เกื่อง	เกือน	เงื่อน
เกอง	เกอน	เกอน เขอน เดอน เมอน เนอน
เกิง	เก็น	เง็น
เก็ง	เก็น	เย็น เจริญ เข็น เพลิน เกริน เจ็น

สอนอ่านบทที่ ๖๔

ป้าชา, มาดูซิ, สิ่งตัวนี้ฮ้วนจริง. ตาถีนี่แกซัง
 กระไร, ไปซื้อเอาปลาที่เป็นข่มวนมาได้. ตามี,
 วานนี้แกไปตีฮ้วนได้ปลามาก็ตัว ? เรือใครนี่
 ลำนี้, ดูเหมือนกะเรือของอาเราจริง ? ตาสี,
 นี่แกซื้อเกวียนจะไปซังไหน ? นี่ใคร, เอาถัง
 หลุมมาเปลี่ยนเอาถังดีของเราไป ? ที่เรือนนี้
 จะซื้อพลูบ้างหรือไม่ชา ? เมื่อวันวานนี้ป่าแกให้
 เงินเราสลึงหนึ่ง; เราเอาเงินสลึงห่อมา, เต็น
 มาทางนี้ไม่รู้ว่เงินนั้นไปหล่นลงเสียที่ไหน.

สอนอ่านบทที่ ๖๕

หนูพันธุ์, หนูพูน้อง; พ่อเขาชื่อพ่อแพน,
 แม่เขาชื่อแม่ปาน. หนูพูนั่นเป็นคนดี, เชื่อ
 ถีคำสั่งสอนผู้ใหญ่; เวลาที่ยืนเดินนั่งนอน,
 กิริยาท่าทางน่าดูจริง ๆ. หนูพันธุ์นั้นเป็นคนดี
 ด้าน; เวลาจะเดินก็วิ่งไปเต้ไป, เวลา
 จะนั่งยืนนอนก็ไม่นิ่งได้; เป็นคนห่วยข้างชน
 ครั้น ๆ; พ่อแพนแม่ปานสั่งสอนเท่าใดก็ไม่
 เชื่อถี. วันหนึ่งหนูพันธุ์วิ่งไปโดนชันน้ำกระเด็น,
 แม่ปานแกล้งสอนไม่ให้วิ่งต่อไป, หนูพันธุ์
 ก็ว่า “ต่อไปจะไม่วิ่งละ.” หยุ่มาสี้หัววัน,

แม่ปานไม่หยุด, หนูพันเต็ม ๆ รำ ๆ เลื่อน,

ผลุนไปฉล้นมา, ตะปุดำเข้าที่เท้า, ร้องให้

โฮ ๆ ! พ่อแพนแกไปดู, เห็นกำเท้าร้องให้

หยุด, แกจึงไล่เสียงดูว่า “ทำไมจึงร้อง

ให้ ?” หนูพันว่า “ตะปุดำเท้าฉัน.” “ทำ

ไม้มันจึงตำเอา ?” “ฉันไม่ทันเห็นมันจึงตำ

เข้า.” “เออ ! เพราะเอ็งวิ่งเต็ม, ไม่เต็มดี ๆ

จึงเป็นดังนี้, ต่อไปจะวิ่งเต็มดังนี้หรืไม่ ? ถ้า

เอ็งไม่วิ่งช้าจะใส่ยาให้.” “พ่อ, ที่นี้ฉันไม่

วิ่งละ.” พ่อแพนแกก็ใส่ยาให้. หยุดมา

เดือนกว่า ๆ. หนูพันวิ่งเล่นที่สนามเรือน, กระจ
 ดานแผ่นหนึ่งเขาวางไว้, หัวกระดานยื่นเกิน
 พื้นไปในกิ่งวา; หนูพันวิ่งขึ้นไปบนแผ่นกระจ
 ดานนั้น, จนถึงที่มันยื่นเกินพื้นไป, หัว
 กระจดานเคลื่อนเอนลงดิน, กระจดานก็เลื่อนลง
 ไป. หนูพันยังตัวไม่ทัน, ลงไปนอนอยู่ที่
 แผ่นดิน, ร้องคราง ฮี ๆ ! พ่อแพนแกถลันลง
 ไปดู, เห็นที่แขน, ที่สันหลัง, ที่ก้น, ที่สัน,
 เป็นแผลกว่าสี่ห้าแห่ง, แกจึงว่า “เห็นหรือยัง ?
 ที่นี้จะวิ่งเดินหรือไม่ ?” “ฉันเห็นละ, พ่อ,
 ที่นี้ฉันจะเดินดี ๆ ละ.” “จะเดินดี ๆ เหมือน

ใคร ?” “ฉันเห็นหนูพูนเขาไม่เป็นเหมือนฉัน,
 เพราะเขาเดินดี ๆ. ที่นี้ฉันจะเดินเหมือนหนู
 พูนละ. ฉันเห็นว่าเดินไม่ดีจริงๆ. แต่วัน
 นี้ไปฉันไม่วิ่งเดินเป็นแน่.” พ่อแพนแก่เห็น
 หนูพูนว่ามันคง แก่ก็ใส่ยาให้. แต่วันนั้น
 มา, หนูพูนส่งวนตัวไม่วิ่งเดิน, เดินเห็น
 ยืนนั่งนอน, ดูดีขึ้นเสมอไป จนเหมือนหนู
 พูนได้.

สอนอ่านบทที่ ๖๖

ตาแก่คนหนึ่งไปไหนไม่ได้, เขาใช้ให้เฝ้า

เรือนแลเลี้ยงหลาน. วันหนึ่งหลานเดินไปปะ

เสาเรือนเข้าต้นหนึ่งเป็นเสาผุ, จึงวิ่งมาหา

ตา, ว่า “ตาจ๋า ฉันไปเห็นไม้เสาเรือนเราผุ

อยู่ต้นหนึ่ง, จะหาไม้มาทำเสียใหม่ไม่ได้

หรือ ?” ตาแก่ว่า “จะทำใหม่ก็ได้, แต่ไม้

เสาของเรายังไม่มี. หลานจึงว่า “ก็

แต่ก่อน ๆ นั้นเขาไปหามาแต่ไหน, จึงทำเป็น

เรือนขึ้นได้ ?” ตาแก่จึงเล่าให้หลานฟัง,

ว่า “ไม้เสาที่เราทำเรือนอยู่นี้, เขาซื้อมาแต่

ป่าดงสูง ๆ, เป็นต้นไม้ใหญ่ในป่า, คนบ้านป่า

เขาเข้าใจหา, แลรู้ซึ่ไม้ต่าง ๆ จึงทำได้. คน

ที่ทำเสานั้น, ครั้นถึงหน้าแล้งสิ้นระดูฝน, เขา
 ก็ชวนกันขึ้นป่า, หาไม้ทำเสาเรือน, โคน
 ต้นทิ้งไว้ให้แห้ง; แลชนมากองไว้ที่ข้างต๋ลิง
 ไกล ๆ แม่น้ำ. บางบ้านบางถิ่น, คนที่หา
 เสาเป็นแต่โคนทิ้งไว้ในป่า; มีพ่อค้าบ้าน
 ไกล ๆ ผัง, ไปซื้อแลชนมาไว้ที่ต๋ลิงไกล ๆ ผัง.
 ส่วนคนที่ค้าแพไม่เข้าใจหา, เพราะไม่ใช่คน
 บ้านป่า; แลถ้าจะไปโคนเองตนเองล่อง
 แพเอง, งานก็ปะปนกันข้างวุ่นเกินกำลัง
 ไป. เพราะฉะนั้น, จึงต้องซื้อเขาจนถึงป่า
 บ้าง, หรือซื้อที่ท่าบ้าง; พอถึงหน้าน้ำ, ก็

ทำให้เสาให้เป็นแพ, ล่องลงมาทางแม่น้ำ.
 ถ้าไม่ใช่หน้าน้ำ, ก็ล่องลงมายังไม่ได้; เพราะ
 ว่าเสานั้นเป็นของมีหูในป่าที่ดอนสูง ๆ; แล
 ในลำคลองแม่น้ำข้างบ้านป่าซึ่งเป็นที่ดอนนั้น, เป็น
 แม่น้ำลำคลองเขิน ๆ สูงขึ้นไป, ไม่ใครจะ
 มีน้ำเหมือนที่ในแม่น้ำบ้านเรานี้. น้ำในแม่
 น้ำของเขานั้น, ถ้ำหน้าแล้งน้ำไหลมีหูเป็น
 ร่อง ๆ. คนที่ไปเรือถ้าไม่รู้ร่องน้ำก็ไปไม่ได้.
 เพราะเป็นเช่นนั้น, คนที่ค้าแพเสาเขาต้องรออยู่
 จนถึงหน้าน้ำ, จึงได้ล่องแพมาเมืองเรา
 ได้.” เมื่อหลานได้ยินตาเล่าเรื่องล่องแพ

เสาเรือนให้พังเซ้นั้น, จึงว่า “ตาช่างจำมา
 เล่าได้ถ้วนถี่ดีจริง, ฉันไม่ต้องไปเห็นก็รู้ได้,
 วันอื่นฉันขอฟังเรื่องอื่นต่อไป.”

สอนอ่านบทที่ ๖๗

หนูแหวนแขนอ่อนบ้านบางเขน, แม่เขาชื่อแม่
 แป้น, หนูแหวนเป็นคนดี, เชื่อถืคำแม่แป้นสั่ง
 สอนจริง ๆ. วันหนึ่งแม่กลืนเพื่อนบ้านแม่แป้น,
 มาหาแม่แป้นสนทนากันถึงเรื่องทำไรไถนา. เมื่อ
 แม่แป้นว่าพลงไปคำหนึ่ง, หนูแหวนก็ว่า
 ขึ้นในระหว่างนั้น. ครั้นแม่กลืนลงเรือนไป,

แม่แป้นจึงว่า “ที่นี่ต่อไป, ถ้าผู้ใหญ่สนทนา
 กันถึงเรื่องอะไร ๆ หนุ่ย, เจ้าอย่าว่าขึ้นใน
 ระหว่าง, จะเป็นคนไม่ยำเกรงผู้ใหญ่, เขาจะ
 ตีเตียนได้.” หนุ่ยมาสี่ห้าวัน, แม่แม่้นมาหา
 แม่แป้น, สนทนากันถึงเรื่องไปตุงานที่บ้านแม่
 สีน, แม่แม่้นจึงว่ากะหนูแหวน, ว่า “ตุงาน
 ที่บ้านแม่สีนเป็นอย่างไรบ้าง ?” หนูแหวน
 ก็นิ่งเสีย. แม่แป้นจึงว่า “ทำไมจึงนิ่งเสีย
 เล่า ?” หนูแหวนได้ยินแม่แป้นว่าดังนั้น,
 จึงว่า “ฉันไม่เห็นหน้าตุงานแล, เลื่อนเก้อ ๆ.”
 แม่แม่้นจึงไล่เสียงต่อไป. หนูแหวนก็เล่าไป

จนสิ้นเรื่อง. ครั้นแม่แม่ลงเรือนไป, แม่
 แป้นจึงว่า “เมื่อผู้ใหญ่ว่าอะไรกะเจ้า, เจ้าจะว่า
 อะไรไปบ้างก็ได้. เมื่อเขาไล่เสียงเจ้า, เจ้า
 ต้องว่าไปบ้าง, ถ้าเขาสนทนากันแต่ลำพังผู้
 ใหญ่, ไม่ได้สนทนากะเจ้า, เจ้าจงนิ่งเสีย,
 เพราะไม่เป็นธุระของเจ้า.” ครั้นต่อมาสอง
 วัน, แม่ก้อนมาหาแม่แป้น, สนทนาถึง
 เรื่องไปดูแลที่บ้านใหม่, แม่ก้อนว่า “แหวน,
 ไปดูแลที่บ้านใหม่เห็นอะไรบ้าง ?” หนูแหวน
 ก็เล่าไปเหมือนกะที่ได้เห็น, ครั้นหนึ่งลงแม่ก้อน
 ก็ว่าให้เล่าต่อไป, หนูแหวนก็เล่าไปจนถึง

เรื่องที่แม่แป้นไม่ได้ยินดีจะให้เล่า, แม่แป้นก็
 ถลึงตาให้ทีหนูแหวน ๆ ก็ไม่หิ่ง. ครั้นแม่ก้อน
 ลงกระไดเรือนไป, แม่แป้นจึงว่า “ทีนี้ต่อ
 ไป, ถ้าผู้ใหญ่หรือใคร ๆ ก็ดี, ที่เป็นคนอื่น,
 เขาให้เจ้าเล่าอะไรให้เขาฟัง, หรือว่าอะไรกะ
 เจ้า, เจ้าก็ต้องเล่าให้เขาฟัง, แลว่ากะเขาไป
 บ้าง. แต่เรื่องที่เจ้าเล่าไปนั้น, บางทีก็จะ
 เป็นเรื่องที่ไม่น่าเล่า, หรือจะมีคำที่ไม่น่าว่าปน
 ใหญ่บ้าง, เจ้าจะไม่ได้รู้ได้, ถ้าแม้ถลึงตาดูเจ้า,
 เรื่องนั้นเจ้าอย่าว่าต่อไป.” แต่นั้นมา, ถ้าหนู
 แหวนจะสนทนากะใคร ๆ, ก็แลดูตาแม่แป้น,

ถ้าแม่แป้นถลิ่งตาตุ, ก็นั่งเสีย; ถ้าแม่แป้นไม่ถลิ่ง
 ตา, ก็เล่าไปสนทนาไป; ถึงในระหว่างที่เล่า
 ที่สนทนาอยู่นั้น, ก็เล่าตาแม่แป้นใหญ่เสมอ ๆ,
 ในที่เขาเห็นว่าจะเป็นต้นข้ออันหนึ่ง ๆ. ถ้าแม่
 แป้นถลิ่งตาที่เรื่องใด, ข้อใด, คำใด, เรื่องนั้น,
 ข้อนั้น, คำนั้น, เขาก็ไม่เล่าไม่ว่าต่อไป.
 ไซ้แต่เท่านั้น, ถึงเมื่อเขาจะทำอะไร ๆ ก็ดี, ก็
 ดูตาแม่แป้นก่อนเสมอไป, เว้นแต่แม่แป้นไม่ได้
 ใหญ่ในที่นั้น; ถึงหย่างนั้น, เขาก็แลดูตาผู้ใหญ่
 อื่น ๆ, ที่เขาเห็นว่าจะสั่งสอนเขาได้. ถ้าไม่มี
 ผู้ใดทั้งสิ้น, เขาจึงจะว่าจะทำแต่ลำพังเขา.

มาตรา กัม

สอนอ่านบทที่ ๖๘

กัม						
กาม	ถาม	ชาม	หนาม	สนาม	อรัม	ควม
กิม	ชิม	ริม	อิม	หิม	ขียม	กริม
กีม	คิม	จิม				
กิม	จิม	ชิม	พิม	คริม		
กิม	ยม	ลิม	ดิม	ปลิม		
กุม	สุม	หลุม	หนุ่ม	ขุ่ม	คลุม	กลุ้ม
กวม	ตุม	ปุม	ภุม	อุม	พุม	

สอนอ่านบทที่ ๖๙

เมื่อวันวานนี้อามีแกมาถามหาตา. ตาซาตา,

นั่นขามใบนั้นของใคร ? เมื่อเข้านี้เรากินเข้า

ยังไม่ทันจะอืมดี, แม่กิมแกมาชวนไปนาเสีย.

ที่ริมนาตามีมีบ่อน้ำใหญ่บ่อหนึ่ง, น้ำในบ่อนั้นใส

ดี. อ่า, เมื่อเข้านี้อาสั่งฉันว่ากระไรฉันลืมไป ?

นั่นเสียงใครบ่นพึมพำอยู่ในห้องนี้ ? ตาหิมมายิ้ม

คิมของเขาไป, ทำไมจึงไม่เอามาส่ง ? เอ๊ะ !

ตาหิมมาขยี้มยี้มกริมหญ่ที่นี้, แกดีใจอะไร

หรือ ? กุ้งก้ามกรามนี้ขึ้นมา, ว่าจะแกงกะปลา

หมอ. ต้นมะขามต้นนี้ดูที่เหมือนจะโค่น.

สอนอ่านบทที่ ๗๐

เก็๒ม	เซ็๒ม	เต็๒ม	เค็๒ม	เล็๒ม	เม็๒ม
เก๒ม	เอ๒ม	เป๒ม	เห๒ม		
แก็๒ม	แเอ็๒ม	แเ๒ม			
แก๒ม	แ๒ม	แ๒ม	แ๒ม	แ๒ม	แ๒ม
ก๒ม	ข๒ม	ฅ๒ม	ด๒ม	ล๒ม	ช๒ม
โก๒ม	โ๒ม	ฌ๒ม	จ๒ม	ค๒ม	ฌ๒ม
ก๊๒ม	ถ็๒ม	จ็๒ม	ด็๒ม	ห็๒ม	ก๊๒ม
ก๒ม	ห๒ม	ด๒ม	ล๒ม	ถ๒ม	พ๒ม

สอนอ่านบทที่ ๗๑

เข็มตันนี้เป็นพุ่มแลดูงามดี. อา, เถาชะเอมนี้

อาได้มาแต่ที่ไหน ? เราเดินไปที่ป่าแซมริมหา

หน้า, เราประจุหลามตัวหนึ่ง. โคมของเรา

วางไว้ที่นี่, ใครมาเอาไปข้างไหน ? เสียง

อะไรโครมครามในเรือนนี้ ? เอ๊ะ ! เจ้าหนูนี้เดิน

ที่อ้อมที่อ้อมมาทางนี้จะไปไหน ? ขนมปลากริม

นี้หน้าแกทำให้เรากิน. ยาต้มหม้อนี้เข้าอะไร

บ้าง ? ฉันลองกินดูข้างขมจริง. หนทางทาง

นี้เป็นหล่มเป็นโคลนไปทั้งนั้น.

สอนอ่านบทที่ ๗๒

กั๊ว							
กวม	บวม	หวม	รวม	หลวม	สวม	กรั้วม	
เก๊ยม							
เกียม	เลียม	เยียม	เตียม	เลียม	เลี้ยียม	เตรียม	
เก้อม							
เก่อม	เลื่อม	เง่อม	เหลื่อม				
เก้อม							
เกอม	เสอม	เจอม	เดอม	เตอม	เหอม		
เก้ม							
เก้ม	เล้ม	เจ้ม	เต็ม	เคล้ม	เต็ม	เท้ม	เห้ม
							เย้ม

สอนอ่านบทที่ ๗๓

ตาสลีนี่แกเป็นอะไร, เนื้อตัวบวมไปทั้งนั้น ?

เราหาเลียมไม่ได้, ต้องเอาไม้มาเลียมใช้ต่าง

เลียม. โต๊ะเหลียมนี้ฝีมือเขาทำดีกว่าโต๊ะกลม.

พรุ่งนี้เราจะไปเยี่ยมป้าแกที่นา. ตาหมออ่วม

ถील่วมยามาทางนี้, จะไปไหน ? ดูซิ, ตาชม

ไปเอาน้ำขุ่นเป็นตมมาใส่ตุ่มนี้ได้. เขาว่าเมื่อ

คืนนี้งูเหลือมตัวใหญ่มันเข้ากินไก่เขาที่บ้านโน้น.

เมื่อกลางวันเรานอนเคลิ้มไปครูหนึ่ง, ตื่นขึ้นให้

ครันตัวเหมือนกะจะเป็นไข้.

สอนอ่านบทที่ ๗๔

เอี่ยม, อิ่ม, สองคนพี่น้อง, บ้านห้วยริมคลองขนม
 จิน. วันหนึ่งพี่สะใภ้พี่ริม, เขาชวนไปดูโซน
 ในเวลากลางคืน; พากันเดินไปแต่บ้าน, ถึงถ่มน
 แห่งหนึ่ง; ริมถ่มนนั้นมีต้นไม้ใหญ่ ๆ, กิ่งใบ
 รมครึ้มบังแสงสว่างไม่เห็นอะไร; โคมไฟก็ไม่
 มีไป. สามคนเดินไปพอถึงตะพาน, ก็ข้าม
 ตะพานไปข้างโน้น. อิ่มได้ยินเสียงบนต้นไม้ดัง
 กร่าง ๆ ก็แหงนขึ้นไปดู, แลเห็นบนต้นไม้
 ตะคุ่ม ๆ; อิ่มเป็นคนกลัวผีก็ใจเสียร้องขึ้นเสียงดัง
 แลล้มลงทั้งยืน, เอี่ยมผู้พี่และพี่ริมพี่สะใภ้

พุงอ้อมยื่นขึ้น, พ้ออ้อมลืมหูลิ้นยิ่งร้องใหญ่, เอา

มีกุ่มกุ่มตาเสียเนิ่น. พี่สองคนเขาจึงถามว่า

“อะไร ! อ้อมเป็นอะไร ?” อ้อมไม่ว่าอะไร,

ไม่ลืมหูลิ้น, ได้แต่ร้องขรมไปไม่ได้ความว่าเป็น

อะไร; ทั้งสองคนก็เข้าอ้อมอ้อมพาไปบ้าน, ไป

ส่งให้ผู้ใหญ่; แลเล่าให้ฟังว่าอ้อมไปลั้ลงที่ตะพาน

ข้ามคลอง; พ่อแม่พี่น้องก็กลุ้มรุมกันมาถามว่า

อ้อมเป็นอะไร. อ้อมไปถึงก็ตัวลั่นนอนลืมหูลิ้นอยู่, ว่า

อะไรไม่ได้. พ่อแม่เข้าใจว่าเป็นลมก็เอาพิม

เสนยาตมมาให้ดม; แก้วไขกันไปที่ไม่ทุเลา.

ในคำวันนั้นก็เป็นไข้, เข้าปลาก็ไม่กิน. ใคร

จะถามจะว่าอะไรก็ไม่ได้ความ, นอนซึมอยู่กะที่.

พ่อแม่เขาพากันกลุ้มใจทั้งนั้น; เขาดูเอาเอี่ยมแล

พริ้มว่า “ทำไมพาน้องไปจึงไม่รู้ว่าเป็นอะไร.”

เอี่ยมพริ้มก็พากันว่า “เดินไปได้ ๆ เห็นแขนไปแขน

มาก็ล้มลง, ถามก็ไม่ได้ความ, ดูก็ไม่เห็นมีอะไร,

ไม่รู้ว่าเป็นอะไรได้.” แม่ยิ้มกับแม่แยมซึ่งเป็นป้า

เป็นน้ำจิ้มห้ามว่า “อย่าทุ่มเถียงกันนะ, เราพา

กันเอายาให้กินแลเล่าโลมถามไถ่ดูให้ได้ความจะดี

กว่า.” จึงพากันไปให้กินยาแก้ไข้แลอ่อน

วอนถามอยู่ก็ยังไม่ได้ความ; ต่อรุ่งเช้าขึ้นอ้อมได้

สะตีสันมา เห็นพ่อแม่ไปถามจึงเล่าว่า “เดิม

ฉันเดินไปได้ ๆ ได้ยินเสียงใครห่มต้นไม้ห้อยข้างบน
 จึงแหงนขึ้นไปดูเห็นอะไรไม่รู้, ดำตะคุ่ม ๆ
 มันโตเหมือนคน; ฉันเห็นว่าผีก็ใจเสีย, พอ glimpse เห็น
 ตัวมันโตเท่าพ้อมตามลงมา, ฉันก็ลึ้มลง.” ลุงอ่วม
 ผัวบ้านว่อมแกจึงว่า “อะไร, ผีที่ไหน ! มาจะไปดู
 ให้เห็นจริงเถอะ, แม่เอี่ยม, ไปดูกัน, หูอยู่ที่ไหน.”
 แกก็ไปดูเห็นแต่กิ่งไม้ใหญ่เขาพันไว้; มันค้ำ
 แขนงแกว่งไปแกว่งมาอยู่บนนั้น. ตาอ่วมแกมา
 ถึงแกก็ร้องอึงว่า “พุโทะ ! กิ่งไม้แท้ ๆ. เขา
 พันค้ำไว้มันแขนงแกว่งอยู่ ว่าเป็นผีเป็นนาง
 ไปได้ เอาจนเป็นไข.” แกก็ดูเอาอึม.

อิมพอรู้ว่าไม่ใช่ฝีมือใจ, นั่งขึ้นกินเข้าต้มกะ

กะเทียมดองได้เป็นชามใหญ่, ไขกัไม่เป็น.

ลุ่มอ่วมแกจิงจุงมีอิมไปดูที่อิมลัม, แกก็ชี้ให้

ดูว่า “ที่ได้ยินเสียงมันกร่าง ๆ นั้น, คือกังไม้

มันแห้งมันแหว่งไปแหว่งมา, มันก็ดัง; ที่นี้เห็น

อะไรละก็ดูเสียก่อนว่าอะไรแน่, หย่าเพ่อใจเสีย,

ผีสาวที่ไหนมันมี.” ตั้งแต่นั้นมาอิมได้เห็น

ได้ยินอะไรแกร่งกร่างก็ดูเสียก่อน, รู้ได้ว่า

สิ่งนั้นสิ่งนี้ไม่ใช่ผี, ก็ไม่กลัวผีต่อไป.

สอนอ่านบทที่ ๗๕

วันหนึ่งเวลาเช้า, หญิงสองคนพี่น้อง, ครั้น
 กินข้าวอิ่ม, ก็มานั่งอยู่ที่ริมระเบียงเรือน,
 หญิงคนน้องเห็นขุนนางนั่งกันร่มหญ่บนแคร่มีคน
 หามเดินไปทางถ่นหน้าบ้าน; จึงถามพี่, ว่า
 “คนที่หามแคร่นั้นมีเหตุใดก็มีพร้อมเหมือนกัน
 ทำไมจึงต้องหามแคร่ให้เขานั่ง; คนที่นั่งหญ่
 บนแคร่เขาหามไปนั้นเขาเป็นอย่างไรจึงได้เป็น
 ขุนนาง, จะไปไหนก็มีคนหามแคร่ให้นั่งไม่
 ต้องเดิน?” หญิงผู้พี่จึงว่ากะน้อง, ว่า “นี่
 แหม่เจ้า, คนที่เขาเป็นขุนนางนั้นเขาเป็นคนดี,

มีเงินทองเข้าของเครื่องใช้ต่างๆ; เพราะแต่
 เดิมนั้นเขาย่อมหมั่นเล่าเรียนวิชาต่อครู, หมั่น
 ได้ถามความดีแลชั่ว, จึงรู้วิชาทั้งปวงได้ดี.

คนที่ไม่มี ความหมั่นไม่มีวิชาสิ่งไร, ได้แต่
 หนึ่งๆ นอนๆ, ตื่นนอนก็กิน, ไม่ได้ตรอง
 ที่จะรำเรียนวิชาความรู้อะไรเช่นนี้, เมื่อนาน
 ไปเบื้องหน้าก็ย่อมจะเป็นคนจน; เพราะเงิน
 ทองหาไม่ใคร่ได้, ถึงจะหาได้บ้างก็ต้อง
 ใช้กำลังแรงของตัว, ต้องบั่นไม้แลหามเสา
 เป็นต้น. ส่วนคนที่มีความหมั่นถึงจะทำสิ่งไรก็
 ไม่ต้องใช้แรงเป็นกำลัง. คนเรานี้ถึงจะเป็น

คนโง่ ถ้ามีความหมั่นเล่าเรียนวิชาต่างๆ ไว้
 ก็คงจะพ้นความโง่ได้เป็นแน่, เงินทองเข้า
 ของเครื่องใช้เหล่านี้นคงจะมีมาเอง. นี่แลเจ้า,
 คนที่ห้ามแคว้นนั้นเป็นคนไม่มีความรู้วิชาสิ่งไร, เขา
 จึงใช้ห้ามแคว้นให้เขาหนึ่ง. นี่แลน้อง, เจ้า
 หย่าดูหมิ่นในการวิชาทั้งปวง. เจ้าจงหมั่นเล่า
 เรียนไว้แต่เมื่อยังย่อมๆ จึงจะดี. เพราะว่า
 เมื่อย่อมๆ ยังไม่มีฐานะที่จะทำมาหากิน. พอ
 มีช่องที่จะเล่าเรียนวิชาได้. จะนอนใจเสียว่า
 เมื่อใหญ่โตไปถึงจะเล่าเรียนนั้นไม่ดี. จะเป็น
 คนโง่ไป. เพราะว่าเมื่อใหญ่โตเป็นเวลา

ธูระที่จะทำมาหากิน, จะหาช่องเล่าเรียนไม่ได้.
เพราะหย่างนั้นจึงต้องเร่งเล่าเรียนเสีย
แต่เมื่อยังย่อมนๆ. ถ้าเราเล่าเรียนไว้ได้ดี,
เมื่อใหญ่โตไปจะได้ฟังวิชาของเราไว้เป็นเครื่องทำมา
หากินเลี้ยงตัวเราต่อไปภายหน้า.”

มาตรา กัย

สอนอ่านบทที่ ๗๖

กั้ม	กั้ย	แก้้ม	แก้้ย	กั๊วม	กั๊วย
กาม	กาย	เกม	เกย	กวม	กวย
กิม	กีย	แก้้ม	แก้้ย	แก้้ม	แก้้ย
กั้ม	กั้ย	แก้ม	แกย	แก้้ม	แก้้ย
กั้ม	กั้ย	กม	กั้ย	แก้้ม	แก้้ย
กั้ม	กั้ย	โก้ม	โกย	แก้้ม	แก้้ย
กุ่ม	กุย	กั้อม	กั้อย	แก้้ม	แก้้ย
กุ่ม	กุย	กอม	กอย	แก้้ม	แก้้ย

สอนอ่านบทที่ ๗๗

ส่าย คุย โหย ผ้อย ลอย ล่วย เฉ้อย เขอย

บ้าย ชุย โอย ห้อย คอย ถ้าย เอ้อย เคอย

หมาย หมุย โภย ห้อย ร้อย รวย เด้อย เอ้อย

ส่วย สุ่ม โบาย ห้อย อ้อย ห้วย เป้อย เหวอย

ช่นาย ชุ่มย โรย อ้อย น้อย หน่วย เร้อย เซ่นอย

กลาย ชลุ่ม โอัย ผล้อย กลอย กรวย เม้อย เฉล้อย

คล้าย พลุ่ม โปรย กร้อย คล้อย กล้าย เหน้อย เปรอย

พาย จุย โดย สอย ปล่อย ฉีวย เล้อย เหนอย

ควาย ปุย โปย ถอย จ้อย ด้วย เปล้อย เลอย

สอนอ่านบทที่ ๗๘

ขายของ เสียตาย ผ้าลาย ตาข่าย เข้าสาย

ค้ายเขี่ย ร้องโอย ร่วงโรย ห้อยชม หล่นผ้อย

ลอยน้ำ นำน้อย ส่งส่วย เย็นเฉื่อย เมื่อยตัว

งูเลื้อย หลานเขอย หลายแห้ง มุ่งหมาย สاهر้าย

จำหน่าย เดือนหงาย วังหย้อย ไม่เหน้อย

เงื่องหง้อย หว้ายชม ขน้ายข้าง ของถว้าย

ข้ายความ ปลาสว้าย เกาะส่มุย สร้อยสว้าย

หวานอ้อย สว้างสว้าย สละสลวย พระเชน้อย

ชวนชว้าย ปลากราย วัวควาย ข้างพลาย

ปลายไม้ คล้ายกัน ไปรยทาน เป่าขลุ่ย
 เลื้อยครุย กรูยกราย กะโจนผล็อย น้ำกร้อย
 หัวกลอย คล้อยตาม กรวยเชิง ปล่อยปลา

สอนอ่านบทที่ ๗๙

เรือแม่ค้าลำนี้มีอะไรขายบ้างชา ? ตาดี, ผ้า
 แหกขายหาได้หรือยังเล่า ? เราไปป่าไผ่, ปะ
 กะต่ายตัวหนึ่ง. นั้นใคร, ลุยโคลนมาตะโกน
 ถามหาตา ? อาสั่งแกมาสั่ง, ว่าเวลาบ่ายให้ยาย
 ไปหาแก. ตาพลายแก่ชี้ควายมาแต่นา. เมื่อ
 ก็นี่เราปะงูเหลือมเลื้อยมา. ยาย, ปลากราย

นี่แกงฉู่ฉี่ไม่ดีหรื ? นี่ใครเอาอะไรปาฉลี่ย

มาทางนี้ ? น้ำหน้ำนี้เค็มกรือยกินไม่ได้.

กล้วยน้ำละว่าน้ำอ้าซี้ก็ไปไฟ ? เกสาหร่ายนี่

ใครไปเอามา ? ป้าแกหลนปลาร้าอือยจริง.

นั่นใคร, วังหย็อยมาทางนี้ ? หนุ่ยยอยนั่งทำตา

ปรอย ๆ. ปลาสร่อยว้ยน้ำมาล้า ๆ. เขา

หั่นกลอยแช่น้ำไว้. ปล่อยปลาไปไหน้า. ตา

เฉยไปที่ไหนมาจนสาย ? เขาจะสอยส้มล้าไป

ขายใคร ? ยายพลอยเปนช่างทำกรวย. ตา

แป๊ะหมวยแกขายขนมถั่ว. เขาขายเงาะก้วย

ที่หน้าโรงหอย. ยาย, หากะขายไปขายหรื ?

สอนอ่านบทที่ ๘๐

กีย		เกีย	เกิว	กีย	กิว
กาย	กา	เกย	เกว	กวย	กว
กีย	กิว	แกีย	แกิว	เกียย	เกียว
กีย	กิว	เกย	เกว	เกียย	เกียว
กีย	กิว	ก๋ีย	ก๋ิว	เกียย	เกียว
กีย	กิว	โกย	โกว	เกียย	เกียว
กุย	กัว	ก้อย	กิ้ว	เกียย	เกียว
กุย	กัว	กอย	กอว	เกอย	เกอว

สอนอ่านบทที่ ๘๑

ขาว	หิว	เหว	แถ้ว	เซี้ยว
ก้าว	ลิว	เอี้ยว	แต้ว	เดี้ยว
ยาว	ทิว	เรี้ยว	แก้ว	เหนี้ยว
ว่าว	หิว	เลว	แล้ว	ฉ่ำเลี้ยว
หนาว	จิว	เหลว	แช่ม	เกรี้ยว
คราว	หิว	เหว	แก้ว	เปลี้ยว
กล่าว	ปลิว	เปลว	แผ้ว	เปรี้ยว
ลาว	กิว	เยว	แมว	เลี้ยว
ก้าว	ฉิว	เปี้ยว	แก้ว	เคี้ยว

สอนอ่านบทที่ ๘๒

ผ้าขาว	ของขาว	บ้านขาว	หาวนอน
วิ่งฉิว	ผู้เดียว	ผิวเนื้อ	ผ้าเขียว
ด้ามเคียว	หน้าเขียว	มาเร็ว	ฉุนเฉียว
น้ำเขียว	ลอยลือ	แต่รเดียว	เที่ยวหา
ลือขวาน	ก้าวเกิน	นิ้วมี	พายคิ้ว
เสียงแจ้ว	ประเดียว	หน้าหนาว	เบาหวิว
หลิวตา	เข้าเหนียว	หน่วงเหนียว	มาเหมียว
ว่าวหง่าว	ขาวคราว	แซ่มัวท้อง	เปลวไฟ
ผ้าปลิว	เปรี้ยวหวาน	กลมเกลียว	เกรียวกราว
คล่องแคล่ว	ป่าเปลี่ยว	นั่งแกว้ว	กล่าวถ้อย

สอนอ่านบทที่ ๘๓

ไป, ตาหาไปหายามาเร็วเร็ว. พายคิ้วนี้ของ
 ตาซีมาหรี ? ป้าแกชี้เข้าเหนียวมาแต่นาสีห้าถึง.
 ตาแกแกเลี้ยงแมวไว้สี่ตัว. หย่าเหนียวผ้า, ตา
 แกจะดูเอา. อา, มะพร้าวอ่อนใบนี้ไม่มีเยื่อ.
 ในป่าเปลี่ยวเดินคนเดียวน่ากลัวเสีย. ตาสีแก
 ปีนป่ายขึ้นต้นไม้ดูคล่องแคล่ว. อา, นั่นไม้
 อะไรลอยลี้วมากกลางน้ำ ? ส้มเขียวหวานซีมา
 ห้าใบไฟ. มานั่งแกว่งคอยใครเล่ายายชา ?
 หน้าแก้วประเดี้ยวแกจะไปนา. ส้มใบนี้กิน
 เปรี้ยวไม่อร่อย. เขาพายเรือยาวร้องเยอเยอ.

สอนอ่านบทที่ ๘๔

กะต่ายตัวหนึ่งเสียขาเดินไม่ได้, นอนหยู่ได้
 ต้นไม้แห่งหนึ่ง. แะตัวหนึ่งเสียตาเดินมา
 เทียวหากินกะเพื่อน, หลงเพื่อนเดินไปไกล
 กะต่าย. กะต่ายเห็นแะมาก็กลัว, จะวิ่ง
 หันก็ไม่ได้; พอแลไปเห็นแะเสียตา, ก็
 ดีใจหายกลัว; จึงตั้งท่าทำที่ดูขูไป, ว่า “นั่น
 ใครจะมามาหาที่ตายหรื ?” แะได้ยินดังนั้น
 ก็กลัว, จึงอ้อนวอนว่า “ขอหย่าฆ่าให้ตาย
 เลอ, ฉันทายอมเป็นข้า.” กะต่ายดีใจ
 ให้แะเข้ามาใกล้, ก็ขึ้นขี่หลังแะเข้าไป

ในป่า. มีแม่ช้างตัวหนึ่งเดินเที่ยวหากินหญ้าใน
 ป่า; ปะเลื้อเข้าเลื้อมันจะกิน, นางช้างก็
 อ่อนวอนขอไปให้ปะเพื่อนฝูง, พอได้สั่งเสีย
 แล้วจะมาให้เลื้อกิน; เลื้อก็ยอม. นางช้าง
 ก็เดินไปปะกะต่ายซีแพะเดินมา; นางช้างก็
 เล่าความที่เลื้อจะกินตัว แลตัวได้ขอทุเลาเลื้อมาให้
 กะต่ายฟัง. กะต่ายก็ว่าจะช่วยช้างให้พ้น
 ความตาย; ให้ช้างไปนอนลงที่ใกล้เลื้ออยู่,
 ช้างก็ไป. กะต่ายก็ซีแพะตามไป; ครั้น
 ถึงที่ใกล้เลื้ออยู่, ช้างก็ลงนอนทำทีคอย
 เลื้อ; กะต่ายเข้าทำท่าเหมือนจะกินช้าง.

เสือแลมาเห็นช้างนอน, ก็เดินตรงมาจะกิน;
 พอแลเห็นกะต่ายกินหญ่ก่อน, เสือก็กลัวไม่
 กล้าจะกินช้างได้. กะต่ายเห็นเสือกลัว,
 ได้ทีก็ชี้แพะไล่, เสือวิ่งหนีไปจนสิ้นแรง, ก็
 ลงนอนหญ่โคนต้นไม้, ลิงเห็นเสือมานอนหญ่
 ก็เอากิ่งไม้ทิ้งมา. เสือตื่นนอนขึ้นแลเห็นลิง,
 ก็เล่าความที่ตัวหนีกะต่ายมาให้ลิงฟัง. ลิงจะ
 ใคร่เห็นกะต่าย, ก็ชวนเสือมาดู. เสือไม่
 ไว้ใจ, กลัวว่าไปปะกะต่ายเข้า, ลิงจะหนี
 ขึ้นต้นไม้เสีย; เสือจึงเอาหางของตัวเกี่ยวพัน
 หางลิงเข้าให้แน่น, แล้วก็ให้ลิงขึ้นหลังเดิน

มา; มาปะกะต่ายซีแพะยีนขวางทางหฺย;
 กะต่ายแลไปเห็นลิงซีหลังเสือมา, หมายว่าเสือ
 ไปเอาลิงมาสู้, กิตีแพะตัวที่ตัวซีหฺวังไล.
 เสือเห็นกีกลัว, พาลิงหนีไป. ลิงซีหฺยุบน
 หลังเสือ, ตัวไประกิงไม้เข้า, กีกลึงลงมา;
 เสือกี้วิ่งไป, หางลิงพันหางเสือหฺย, ลิงจะขึ้น
 ต้นไม้กี้ขึ้นไม้ได้, เสือพาลิงถูคร่าจนลิงตาย.

สอนอ่านบทที่ ๘๕

ตาพลอยเป็นง่อยไปไหนไม้ได้, หฺยที่โรงยาว
 เห็งหนึ่ง. แกมีหลานสาวย่อม ๆ หฺยคนหนึ่งชื่อ

หนูแก้ว, ได้หาเข้าปลาให้แกกิน. แกนั่ง

อยู่ที่หน้าโรงยาว, ขอตานเขาเลี้ยงร่างกาย.

เช้าวันหนึ่ง, มีชายคนหนึ่งเดินไปที่หน้าโรงยาว

นั้น, ว่ากะตาพลอย, ว่า “ที่บ้านนายจ้อย

ป่วยวันนี้ เขาจะให้ท่านคนชะร่าอยู่เปลี่ยนที่มีอายุ

แก่กว่าเขา.” ตาพลอยดีใจหมายจะไป

ก็ไปไม่ได้. ครั้นเวลาสาย ๆ หน้อยนายกล้วย

คนเสียตาเที่ยวขอตานเขา, มาถึงที่โรงนั้น

เข้า; ตาพลอยก็เล่าให้นายกล้วยฟัง, ว่า

“ที่บ้านนายจ้อยเขาจะทำท่านป่วยวันนี้, ข้า

หมายจะไปก็ไปไม่ได้.” นายกล้วยจึงว่า

“ลุง, ฉันต้องขอทานเลี้ยงร่างกายอยู่เสมอ;

ความจนทำให้เศร้าใจอย่างไร, ฉันก็รู้แล้ว;

ฉันจะพาลุงไปด้วยกันจะดี.” ตาพลอยว่า

“ข้าจะไปกะเจ้าอย่างไรได้?” นายกล้วย

ว่า “ลุงขึ้นป่าฉัน, ฉันจะพาไป.” ตา

พลอยก็ดีใจ, ขึ้นบนป่านายกล้วยไป. ครั้น

ไปถึงบ้านนายจ้อย, ตัวนายกล้วยก็นั่งหยุดที่

ประตูบ้าน, ด้วยนายกล้วยเห็นนายจ้อยแก่กว่าตัว,

จึงไม่ได้เข้าไปด้วย. นายจ้อยให้ทานตาพลอย

แล้ว, ก็ให้หาตัวนายกล้วยเข้าไปไต่ถาม, ว่า

“เป็นอะไรกะตาพลอย?” นายกล้วยก็เล่า

ให้ฟังว่า “ฉันไม่ได้เป็นอะไรกันเลย, เป็น
 แต่เพื่อนคนจนด้วยกัน. วันนี้ฉันไปถึงโรงที่
 ลุงพลอยแหงอยู่; แกล่ล่าว่าเวลาบ่ายวันนี้นาย
 จะให้ทานคนจนง่อยเปลี้ยเสียขา, แลที่อายุแก่
 กว่าด้วย; ฉันก็ชวนให้แกลมา. แกลว่าแกลมา
 ไม่ได้. ฉันเห็นว่าแกลเป็นคนแก่ชะรา, ฉันก็
 ให้แกลขึ้นบำพามาจนถึงที่นี่.” นายจ้อยได้ฟังมี
 ความเอ็นดู, ก็ให้เงินแก่นายกล้วยถึงสี่เท่าที่ให้
 ตาพลอย. นายกล้วยก็พาตาพลอยมาส่งถึงที่ตา
 พลอยอยู่. ความไมตรีช่วยชวนชวยแก่เพื่อน
 กัน, เป็นที่ยินดีของผู้ที่มีใจอันดีดังนี้.

มาตรา กก กด กบ

สอนอ่านบทที่ ๘๖

กะ	กั	กัต	กั
กา	กาก	กาด	กาบ
กิ	กิก	กิด	กิบ
กี	กีก	กีด	กีบ
กิ	กีก	กีด	กีบ
กึ	กีก	กีด	กีบ
กู	กูก	กูด	กুব
กุ	กูก	กูด	กুব
เกะ	เก็	เก็ด	เก็

เก	เกก	เกด	เกบ
แกะ	แก็ก	แก็ด	แก็บ
แก	แกก	แกด	แกบ
โกะ	กก	กต	กบ
โก	โกก	โกด	โกบ
เกาะ	ก๊อก	ก๊อด	ก๊อบ
กอ	กอก	กอด	กอบ
กัวะ	ก๊วก	ก๊วด	ก๊วบ
กัว	กวก	กวด	กวบ
เกียะ	เกียก	เกียด	เกียบ
เกีย	เกียก	เกียด	เกียบ

เกือะ	เกือก	เกือด	เกือบ
เกือ	เกือก	เกือด	เกือบ
เกอะ	เกือก	เกือด	เกือบ
เกอ	เกือก	เกือด	เกือบ
	เกือก	เกือด	เกือบ

สอนอ่านบทที่ ๘๗

หัก ผัก ฝัก สัก กัก จัก ตัก ตัก ปัก
 หาก ฉาก ถาก จาก กาก ปาก จิก ฉีก
 ปีก ฝึก ตี๋ก ตี๋ก ปีก สุก บุก จุก ฎุก
 เต็ก แחק แส็ก แถก แจก ถก หก ตก
 ตก กก ไชก โจก โบก หอก จอก

ออก กอก บอก บวก เปียก เผือก เป็ก

สอนอ่านบทที่ ๘๘

ผักหนาม	รู้จัก	ตักน้ำ	ตากหญ้า	กอกจาก
อ้าปาก	ต้นจิก	ฉีกผ้า	ฝึกซ้อม	ก่อตึก
ไวจุก	กระดุก	ถูกดี	เติกน้อย	แขกเมือง
แจกของ	ถกหนัง	กระจก	ตักน้ำ	โบกปูน
ด้ามหอก	บางกอก	ผ้าเปียก	ช่างเผือก	ใบเป็ก
น้ำหก	ของตก	ดอกโสก	เป็นโจก	หักพัง
จึกสาน	ชั้นจอก	เล่าบอก	เข้าออก	ชนเป็ก
แสกหน้า	บุกกลอย	สุกห้าม	เข้าฉาก	กักขัง

เข้าตอก	เลือก	เข้าผอก	ขอนดอก
ยามดึก	มะกอก	ແກໄປ	ไบบอก

สอนอ่านบทที่ ๘๙

พรงี้จะไปซื้อจากมาลุงโรง. มาดูซิ, มะกอก
 ต้นนี้ดอกจริง. อาแกล่ล้าจุกให้หลานแกล. ยาย
 แกลฝากผ้าให้ตาสีห้าผืน. ไปถูกฝนที่ไหนมา
 ผ้าจึงเปียก ? น้ำในขันนั้นใครทำกระฉอกเล่า ?
 ต้นจิกต้นนี้มีใบอ่อน. กระจกเงาบานนี้ผู้ใดมา
 ทำแตก ? ของตกน้ำดำหา ยังไม่ได้. ช้าง
 ผีอกตัวนี้สิ่งามจริง. เราจะจักตอกไว้มุง

เรือน. อา, หุงเข้ายังไม่สุกอีกหรือ ?

สอนอ่านบทที่ ๕๐

ซัก	ทัก	นัก	พัก	พัก	มัก	ลัก
เล็ก	ยก	นก	ชัก	วก	สุก	ซุก
พุก	มุก	ทุก	นึก	คึก	ฮึก	ลิก

தாக	ยาก	ลาก	ซีก	ฟูก	ลูก
แแรก	แยก	โงก	โปก	โยก	คอก
งอก	ซอก	นอก	รอก	ลอก	ฟอก
พวก	มวก	ลวก	เรือก	เงือก	เชือก

เทือก เยือก เรือก เลือก เล็ก เพ็ก

สอนอ่านบทที่ ๙๑

พักแพง นั่งพัก ถามทัก มักง่าย ยากแค้น

ซักลาก ฟากเรือน ยากง่าย ไม้ซีก น้ำล็ก

ซุกซุม ซุกซ่อน ลูกฟูก เด็กเล็ก คราวแรก

แยกย้าย ยกให้ พูนโคก นั้งโยก ถ่วงอก

ข้างนอก ยาพอก ย้อนยอก กระจอก ละลอก

ซักฟอก พวกพ้อง ร้องเรือก เจือกน้ำ เชือกป่าน

เย็นเยือก เลือกเฟ้น บอกลึก เพ็กเฉย ไม้รวก

น้ำลวก บวกเข้า ถากไม้ กากเข้า ตากผ้า

มันเผือก นกเงือก เรือกสวน เป็นเทือก เข้าเปลือก

สอนอ่านบทที่ ๙๒

นั่งพักพอหายเหนื่อย. นกเขาชวาตัวนี้ชันดี.

กระรอกตัวนั้นมันกินมะพร้าวเขา. ยายชา,

ตาแสร้งเรียก. เชือกเส้นนั้นเขาผูกเรือไว้.

ไม้อีกรุ่นเราให้เขาเอามาแต่สวน. เวลาบ่าย

เขาไล่ควายมาเข้าคอก. ตาชา, เมื่อกี้ตำร้อง

เรียกใคร ? นี่ใครเอาผ้ามาซุกไว้ในซอกนี้ ?

เราเป็นผีที่ชาต้องพอกยา. ซุงต้นนี้ช่วยกันลาก

ขึ้นเสียที. ทำอะไรหย่ามั่งง่ายดูไม่ดี. ฝน

หมูนี้นักชกจริง. ไปถึงสี่แยกพอฝนตก.

สอนอ่านบทที่ ๙๓

วันหนึ่งตังกแก่นั่งจกตอกหยู่ที่ประตูบ้าน. หนู

เอกหนูเล็กสองคนพี่น้องลูกตาสุก, เป็นเด็ก

รุ่นหนุ่ม, เดินมาที่นั่นถามตังก, ว่า “ตา

จะทำอะไร ?” ตังกว่า “ตาจะมุงหลังคา

เรือน, ตายังให้เขาไปซื้อจากหยู่, ถ้าเรือจาก

เขามาถึง, เจ้าช่วยขนจากให้ตาบ้างนะ ?”

หนูเอกหนูเล็กว่า “ตาตนเองไม่ได้หรี ?”

ตังกว่า “เรี่ยวแรงตาไม่ค่อยจะมี; ถ้า

ขนเอง, ก็จะได้เที่ยวละเล็กละน้อย, เมื่อ
 ไรจะได้มุง, ลำบากนัก.” หนูเอกหนูเล็ก
 ว่า “ตาจะให้อะไรฉัน?” ตางักว่า “ถ้า
 ช่วยทำงานให้แกกันแลกกันได้แล้ว, ก็ต้อง
 เป็นที่รักแห่งกันแลกกัน; เจ้าออกปากสิ่งไร,
 ตาก็จะให้สิ่งนั้น. หนูเอกหนูเล็กว่า “ฉันขอ
 ของที่ตารักมาก ๆ.” ตางักว่า “เออ, ตา
 จะให้.” พอเรือที่ไปซื้อจากมาถึง, หนูเอก
 หนูเล็กก็ช่วยขน. ครั้นตางักมุงหลังคาแล้ว,
 หนูเอกหนูเล็กก็ไปขอสั่งของตามที่ว่าไว้. ตา
 งักก็ให้ด้ามปากโก่แก่หนูเอกหนูเล็กคนละอัน.

เด็กสองคนนั้นจึงว่า “นี่หรีเป็นของรักมากของ
 ตา ?” ตางักว่า “เมื่อตายังหนุ่ม ๆ หยู่, ตา
 ได้ฟังปากไก่สองอันนี้, จึงได้เลี้ยงร่างกาย
 มา, ตารักมากจึงให้แก่เจ้า.” เด็กสอง
 คนนั้นถามว่า “ตาไม่ได้หาเงินได้ด้วยงานอื่น
 ดอกหรี ?” ตางักว่า “ตาเป็นเสมียนมาแต่
 หนุ่มจนแก่, ไม่ได้ฟังวิชาสิ่งอื่นเลย.” เด็ก
 สองคนจึงว่า “ถ้าอย่างนั้น จันจะศึกษา, จัน
 จะฝึกฝน, ตั้งแต่นี้ไปตาช่วยสอนฉันได้หรี
 ไม่ ?” ตางักแก้รับว่า “ได้, เจ้าอย่าเที่ยว
 โกกเกกไปนะ ?” ตั้งแต่นั้นมาเด็กสองคน

นั่นก็ศึกษาฝึกฝนทุกวัน ๆ; ต่างก็บอกทุก
วัน ๆ; ไม่ช้าเด็กสองคนนั้นก็รู้ดีเขียนดี,
ไปเป็นเสมียนได้ทั้งสองคน.

สอนอ่านบทที่ ๙๔

ขัด	ถัด	มัด	ฝัด	หัด	กัด	จัด	ตัด
ขาด	ถาด	มัด	ฝาด	หาด	ดาด	บาด	ตาด
ผิด	हित	ติด	ฉืด	ชืด	กืด	ตืด	หืด
ชุด	จุด	สุด	จุด	ชุด	หุด	บูด	เผ็ด
เด็ด	แฝด	แฝด	แสด	แดด	ชด	ผด	
สด	โชด	โฉด	จอด	ปอด	หวด	ดวด	

ขวด ปวด เขียด เปียด เตือด เกิด

สอนอ่านบทที่ ๙๕

ฝึกหัด กำจัด ไม้ตัด ผ้าขาด ขมผาด
ผักกาด กระจาด ต่อดิด ชีตไฟ เป็นหีด
ขาดหลุด จุตลาก จุตไฟ ขูดเรือ เข้าบูด
แกงเผ็ด แดดร้อน เรือนแฝด เป็นผด โฉดเขลา
จอดเรือ ขวดยา เปียดเสียด น้ำเตือด เกิดความ

สอนอ่านบทที่ ๙๖

ไม้ตัดต้นนั้นของอาแก. กระจาดใบนี้ผีมีเขา

สานดี. ผ้าพื้นผืนนี้ผู้ใดมาทำชาด ? ขวด

แก้วใบนั้นใสอะไร ? อาเอาเรือมาจอดไว้ที่นี้.

ไม้ขีดไฟกลั่นเปียกน้ำ. เรือลำนั้นเขาขัดทา

น้ำมันใหม่. ตาดี, ไปดูที่ น้ำต้มไว้เดือดหรือยัง ?

เดินสะพานหย่าเปียดกันจะตกลง. มั่นทนนี้เขา

ชุดมาแต่ป่า. มาดูซิ, งูเลื้อยมาขดหยู่ใต้ถุน

นี้. ตาแก่ทำชุดไว้จุดไฟ.

สอนอ่านบทที่ ๙๗

คัด มัด ชัด นัด พัด ทัด ลัด วัด

วิต คิต ขิต ยึด เช็ด ชุด มุด คุด

๑๓๒

ชุด งด รด ชุด มด ลด คด ทด

คาด มาด พาด ลาด วาด ซีด มีด รีด

ซี้ด มีด ยี้ด พุด โหลด มอด ทอด รอด

วอด ยอด งอด ลวด งวด ทวด นวด ชวด

ยวด เยียด เชือด เลือด เช็ด เล็ด

สอนอ่านบทที่ ๙๘

วัดแจ้ง วัดน้ำ ทดแทน แมงकुต ล้างเช็ด

ยี้ดหน่วง ความคิด งดไว้ ชุดซอย คัดจ้าง

นัดหมาย ตั้วมด ทัดทาน คลองลัด ลดเลี้ยว

เรือนชุด เชิดชู งูอด หมอนวด โลตโผน
คำพูด เลื่อยัด คำมิด จืดชืด เรือมาด
ตัวมอด มีถีมิด ทอดส่มอ ส่งงวด ยัดเยียด
วาดเขียน ยิ่งยวด ปลายยอด ปี่ชวด รวดเร็ว

สอนอ่านบทที่ ๙๙

จะไปไหนเรือร้วต้องวิดน้ำ. เด็กคนนั้นชน,
เขามัดมีโยงไว้. เรือมาดลำนั้นของแก. ยึด
เรือไว้, น้ำเชี่ยวเรือจะลอยไป. เรือกำปั่นลำนั้น
ทอดส่มออยู่กลางน้ำ. คลองเล็กนี้ลัดไป
ทางไหน ? มิดเล็มนั้นตาแก่ขี่มา. แมงคุด

ต้นนี้ยังไม่มีดอก. คำมิดแล้วทำไมไม่จุด
ไฟ ? สัมโถงนี้จืดชืดไม่น่ากิน. หนทางนี้
ลดเลี้ยว, เดินลำบากจริง. เรือมาดเขาจอด
ไว้ในคลองลัด.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๐

หนูทัตหนูเกดสองคนพี่น้อง; หนูทัตร่างกาย
งดงาม, แต่ไม่มีความรู้สิ่งใด; หนูเกดนั้น
ร่างกายไม่งดงาม, แต่มีความรู้ดี; อ่านหนังสือ
ก็ชัดเจน, วาดเขียนก็งดงาม, ยังหมั่น
ฝึกหัดวิชาความรู้เนื่อง ๆ. วันหนึ่งหนูทัตยืนอยู่

ตรงกระจกเงาที่แต่งตัว, แลเห็นร่างกายตัว
 หยู่ในกระจกชัดเจน, จึงเรียกหนูเกิด, ว่า
 “เกิด ๆ, มานี่แหละ.” หนูเกิดกำลังปั่นแเรด
 หยู่, เดินเข้าไปหาหนูทัด. หนูทัดพูดว่า
 “มายืนตรงนี่.” จับมีหนูเกิดยืนคู่กันหันหน้า
 ไปตรงกระจกเงา, แล้วทอดตาไปที่กระจก,
 ยิ้มแล้วก็หัวเราะ. หนูเกิดรู้ในที่, จึงออก
 ไปให้ห่างแล้วว่า “พี่ทัดเส้นเหมือนเด็กชัด ๆ ที่
 เดียว.” หนูทัดว่า “ตัวไม่งามมาก่อนขอ
 เขาว่าเส้นเหมือนเด็ก, ใครเขากดขี่ให้ดูเล่า.”
 หนูเกิดว่า “ผู้ชายงามดีหรือมีความรู้ดี ?” หนู

ทัดก็นิ่งเฉยเสีย. หนูเกิดจึงว่า “ข้าเห็นตัว
 ข้าไม่งาม, จึงได้หัดเขียนหนังสือ, แลวาด
 เขียนลวดลาย, ปั้นเรตปั้นช้าง, ไปตาม
 ภาษาคนไม่งาม. ในวิชาเหล่านี้, ใครจะ
 มาประกวดอวดฝีมือกันก็ได้, หรือจะทดลอง
 อย่างไรก็ตาม. นานไปคาดว่าคนงามจะ
 อดจะขาดแคลนลง, จะอด ๆ แอด ๆ แก่คน
 ไม่งามกระมัง ?” หนูทัดละอายใจ, ตรง
 ไปเทแป้งออกจากขวดแล้วก็ผัดหน้า, พูดว่า
 “ข้าทำอะไรไม่ได้, จะแต่งตัวไว้ให้ด
 งาม.” พ่อรอดแม่สดซึ่งเป็นลุงเป็นป้าของ

หนูทัดหนูเกิดก็หัวเราะ. หนูทัดก็ละอายใจมาก
ขึ้น, ตรงเข้าไปปิดประตูนอน.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๑

ซั บ ฉั บ กั บ จั บ ตั บ ตั บ อั บ สา บ หา บ
ฉา บ กา บ दा บ दा บ อา บ ลี บ จี บ ตี บ
หี บ จี บ กี บ ตี บ ปี บ บี บ ลี บ บุ บ
ปู บ สุ บ ภู บ เหี บ เกี บ เจี บ แห บ แบบ
แอบ ขบ กบ จบ ตบ อบ โฉบ โอบ
สอบ กอบ จอบ ตอบ บอบ ขวบ บวบ
อวบ เสียบ เกือบ เฉิบ เตี บ เปี บ เอี บ

สอนอ่านบทที่ ๑๐๒

หาคอน กับเข้า ตีฉาบ ไฟดับ ชับนก
 กาบกล้วย ผ่าดิบ อาบน้ำ สืบเสาะ หีบผ้า
 สูบบุหรี จีบผ้า กล้วยดิบ ไข่เจียว แบบแผน
 โอบอ้อม จอบเสียม บอบขำ โตตอบ โฉบฉาบ
 หอบหิ้ว แอบแฝง อิ่มเอิบ อับจน เปิบเข้า

สอนอ่านบทที่ ๑๐๓

นั่นนกอะไรจับอยู่ที่ขอบหนอง ? ผ่าดิบผืนนี้หน้า
 แกะซีมา. หีบใบนั้นใส่อะไรไว้ ? ป่าแกหาบ
 ของมาแต่ไหน. เด็กคนนี้อายุได้กี่ขวบ ?

ชาวนาหน้าเข้าออกซับนก. เราแลเห็นนกแก้ว

ตัวหนึ่งจับอยู่ที่กิ่งไม้. ตาอึ้งแกแบกจอบไป

นา. ยายอึ้งแกเก็บลูกหว้ามาให้เรา. ดาบ

เล่มนี้คมดี. กบใสไม้ตัวนี้ไม่คม.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๔

คั บ ทั บ หนั บ พั บ ยั บ รั บ ลั บ เยั บ คบ

ยิ บ ลิ บ ทุ บ ชุ บ สุ บ เลื บ ชบ ทบ พบ

คาบ ทาบ นาบ ราบ รั บ ลี บ จี บ คี บ

คื บ ลู บ แค บ แพ บ แย บ แล บ งอบ

ชอบ มอบ ยอบ รอบ ลอบ คอบ ควบ ยวบ

รวบ เจียบ เทียบ เรียบ เลียบ เท็บ เน็บ

สอนอ่านบทที่ ๑๐๕

แมลงทับ ย่อยยับ คับแค้น รับรอง รับเดิน

ลับหอก เย็บผ้า เล็บมี สมทบ พบปะ

ลอยลืบ ทูบตี เครื่องชุป คาบเกี่ยว ทางแคบ

พลูหาบ สานหอบ ราบรื่น ยอบแยบ แยกคาย

แลบลิ่น หนึ่งซบเซา คบหา รอบคอบ รวบรวม

ชอบพอ มอบให้ ดักลอบ ชีควบ เจียบเหงา

เทียบเคียง เรียบร้อย เท็บทาบ กำเร็บ เลียบเคียง

สอนอ่านบทที่ ๑๐๖

เด็กคนนั้นจับแมลงทับได้ตัวหนึ่ง. ถาดเงินใบนี้

เขาซุบทอง. มะพร้าวหัวกองนี้นับได้กี่ร้อย ?

เลือดตัวนี้มีเขาเย็บตะเข็บดี. พลุhabenี่ขาย

หาบอะไร ? ดูซิ, แมวตัวนั้นมันคาบเอา

ปลามากิน. เรือปะทุนลำนี้นับแคบไม่กว้าง

ขวาง. บ้านนี้เงียบเหงา, เจ้าของไปไหน ? เขา

ดีฉาบดังฉ่างฉ่าง. กระดานพื้นที่นี่เรียบร้อย

ดี. แหวนวงนี้แม่มอบแก่เรา. หนูเทียบ

ชอบกันกับหนูทับ. เขาทำรั้วบ้านดูรอบคอบดี.

ใครมาแอบฝาดูฟ้าแลบ ?

สอนอ่านบทที่ ๑๐๗

วันหนึ่งหนูลบไปอาบน้ำกับตาแอบ, ตรงหน้า
 บ้านตาอาด. ครั้นไปถึงท่าน้ำ, เห็นหนูซาบ
 หนูอบ กับเพื่อนกว่าสิบคนลงอาบน้ำใหญ่ในคลอง.
 หนูลบก็นั่งอาบน้ำใหญ่กับตาแอบที่ตะพานน้ำ. หนู
 ซาบ หนูอบ จึงร้องชวนให้หนูลบไปว่ายน้ำเล่นใน
 คลอง. หนูลบว่ายน้ำยังไม่ได้, หนูซาบ
 กับเพื่อนเด็กด้วยกัน, ก็ว่ายน้ำข้ามมาฟากข้าง
 ต่ลิงที่หนูลบนั่งอาบน้ำใหญ่. พวกเด็กเหล่านั้น,
 เมื่อว่ายน้ำมาถึงต่ลิงแล้ว, ก็โผล่ไปแล้วก็ว่ายน้ำ
 ตามคะนองของตัว. หนูลบเห็นเด็กเหล่านั้น

ว่ายน้ำได้คล่องแคล่ว, ตัวว่ายน้ำไม่ได้, จึง
 ได้ถามตาแอบ, ว่า “ทำไมเขาเหล่านั้นจึง
 ว่ายน้ำได้?” ตาแอบว่า “เพราะเขาลงน้ำ
 เขาหัดว่ายน้ำบ่อย ๆ นานเข้าจึงว่ายน้ำได้.” หนู
 สอบว่า “ทำอย่างไรฉันจึงจะว่ายน้ำได้เหมือนเขา
 บ้าง?” ตาแอบว่า “เจ้าได้ลงน้ำเมื่อใดก็
 หัดไผ่, หัดว่ายน้ำไปเรื่อยมา, นานไปก็เป็น
 ไปเอง.” ตั้งแต่นั้นมาหนูสอบได้ลงอาบน้ำที่
 ไผ่, ก็หัดไผ่ไปไผ่มาของตัวเอง, ไม่ช้า
 ก็ว่ายน้ำได้ดีเหมือนเด็กเหล่านั้น.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๘

หนัก หมัก หลัก หัก หยิก หริก

หมึก หยก เหล็ก หงอก เหงือก โหนก

หนวก หมก หมาก หมอก หมวก หยาก

หยวก หยอก หลาก หลีก แลวก หลอก

แหวก เหลือก หมุด หมัด หั้ด หยุด

หยด หลุด หวัด หวิด หนาด หมด

หนวด หยาด โหมด หมวด เหมือด หวาด

หวิด หลอด หวอด หนั้บ หนึ่บ หนุ่บ

หมั้บ หมุ่บ หั้บ หยิบ เหนึ่บ แหนบ

หนวบ หมอบ หยาบ เหยียบ หลาบ เหลือบ

สอนอ่านบทที่ ๑๐๙

มีหิก น้ำหนัก ขวดหมึก ช่างเหล็ก
 ไม้หลัก ไร่เหือก หูหนวก ย้ายยก
 หลีกเลี้ยง ว่ายแหวก หยุดพัก เป็นหวัด
 เหล็กหมาด นกหวีด กำหมัด หนดเครา
 ใบหนาด หมดสิ้น เหมือดคน หอยหลอด
 เหนียวหนับ หงุบหงับ หมอบคลาน หยิบยก
 นอนหลับ สำหรับ เช็ดหلاب คำหยาบ

สอนอ่านบทที่ ๑๑๐

ตะกั่วนี้ซึ่งดูที่หรืหนักเท่าไร ? อาแกชี้หมากสง

มาห้าใบไฟ. หมวกใบนี้ของอาแก. หนึ่งหยุด
 พักพอหายเหนื่อย. หย่าหยาบคายต่อผู้ใหญ่นู
 ไม่ได้. คนหูหนวกฟังอะไรไม่ได้ยิน. ตาแก่
 แกะแซ่แหบไปถอนหนวด. ไม้หลักเราปักไว้,
 ใครมาถอนเอาไปไหน ? วานหยิบหมวกใบนั้น
 ส่งมาที. อาแกแซ่เหล็กหมาดมาเจาะไม้. เมื่อ
 คืบนี้เรานอนไม่มีใครหลับ. ป้าแกแซ่ด้ายหลุด
 มาเย็บผ้า. เราไปหาใบหนาดมาทำยา.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๑

สลัก   ฉลาก   ฉ่นาก   เขยก   โข่ยก   ช่ยก

ถ่ลาก ผ่งก ถ่ลอก ผ่หนัก ผ่นวก ส่นุก
 จ่มุก ช่นัด ช่ียด ถ่นัด ช่นาด ช่ียด ช่ียด
 ฉ่ลาด ส่ลอด ต่วาด เต่ล่ียด เต่วัด ช่มบ
 ส่นบ ส่ลบ ช่นบ ช่นาบ เข่ยบ ส่ลบ
 ส่นบ แฉ่ลบ ช่ยบ ช่ยาบ ต่ลบ

สอนอ่านบทที่ ๑๑๒

เติ่นเข่ยก ถ่ลากไถ่ล่ ลายส่ล็ก ปลาฉ่นาก
 สอดผ่นึก ของฉ่ลาก รู่จ่มุก เอกเข่นก
 สวนสองช่นัด กล่วช่ียด ใบส่ลอด ปลาส่ลาด
 ร่นต่ลาด ร่้องต่วาด อุดต่ลุด ไม้ช่นาบ

ขยับเรือ   ขยับตา   เขยิบตัว   ส่องเงียบ
 บินแฉลบ   สลับเพลลา   นอนสลบ   ตลับยา

สอนอ่านบทที่ ๑๑๓

โต๊ะใบนี้มีผีเสื้อสักลายดี.   ตลับเงินใบนี้ของ
 อาแก.   อา,   ไปตลาดซื้ออะไรมาได้บ้าง ?
 สวนสี่ชนิดนี้มีส้มโออยู่หลายต้น.   อารอดเก็บ
 ใบสลอดมาเป็นกอง.   ตามีแกซื้อปลาสดมา
 ให้อา.   ตาแกตวาดมาว่าอย่าอิงไป.   จับฉลาก
 ได้ของสองสามสิ่ง.   ม้าตัวนั้นขาเจ็บมันเดิน
 ชะเยือก.   เรือปะทุนลำนี้มีขยับ.   ไม้ขนาน

ข้างเรือหายไ้ไหน ?   ไปตลาดพบคนตลก.

สอนอ่านบทที่ ๑๑๔

ผลัก	กลัก	กวัค	กรัก	ปรีก	ปรก	ปรุก
ชวาก	โผลก	กราก	โกรก	เกรียก	กลอก	
ปลุก	แปลก	ปลอก	ปลวก	เปลือก	แกรก	
คลัก	ควัก	พริก	พลิก	เพรียก	ควาก	
คราก	ครก	คลอก	แควก	พราก	ครอก	
ขวิด	ปลด	เกล็ด	กลด	ปลิต	ขลาด	
กราด	เกลียด	กรวด	กวาด	ปรูด	โปรด	
กรีด	ปลอด	คลาด	เค็ล็ด	คลอด	พลัด	

ขลับ	ขวัับ	ขลึบ	กรับ	กลบ	ปรับ
ขลูป	กริบ	กลึบ	เกรียบ	กลับ	พลบ
ครอบ	พริบ	ครบ	แกลบ	คราบ	ครึบ

สอนอ่านบทที่ ๑๑๕

ขั้วไขว่	กวั้ม	ขวากหนาม	เข้าเปลือก
คนขลาด	ยากวาด	เกลื่อนกลาด	ปลดปลิด
เข้าเกรียบ	ไหว้กราบ	ขลิบผ้า	ตีกรับ
ลับปลับ	เปรียบเทียบ	ปรับไหม	เกลียดชัง
น้ำกรด	กลัดกลุ้ม	กวัดแกว่ง	พลัดพราก
พลับพลึง	พลบค่ำ	ครอบครวั	ครบถ้วน

เครื่องครัด   ตึงเครียด   เพล็ดเพล็น   ใบมะพลับ
 ไหวพริบ   คราบน้ำ   กลับไป   กลบเกลื่อน

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๖

นกแขวกบินไขว่อยู่ในนา. เราพลัดพรากจาก
 บ้านมานานแล้ว. อาแกชี้เข้าเปลือกมาสีห่า
 เกวียน. เชือกเส้นนี้เขาชิงจนตึงเครียด. เด็ก
 คนนี้เป็นหวัดต้องกวาดยา. เข้าเกรียบว่าเรา
 ชีมาห่าหกแผ่น. เอามัดไปเกรียกไม้มาให้อา
 ลักห่าซีก. กลักยานี้ของตาแกใหญ่จริง. ต้น
 มะม่วงเขาปลูกไว้ริมน้ำ. ขุดหลุมไว้ทำไมไม่

กลบเสีย ? หยุ่เรือนทำไมไม่กวาดเรือนเสียให้
 เตียน ? เขานอนกลิ้งเกลือกหยุ่ในห้อง.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๑๗

นายแปลก, นายกลัด, นายกลับ, สามคน
 พี่น้องเป็นลูกนายสละต่าข่างสลัก.   นายสละต่าสอน
 ให้ฝึกหัดวิชาสลัก;   นายแปลกมีความหมั่น
 มากตั้งหน้าทำ,   ทำสิ่งหนึ่งได้ดีแล้ว,   จึง
 ทำสิ่งอื่นต่อไป.   นายกลัดเป็นคนจับจด,   ทำ
 สิ่งนี้ยังไม่ทันจะแล้ว,   ก็ไปทำสิ่งนั้น.   นาย
 กลับนั้นเป็นคนไม่มีความอุสาหะ,   เมื่อนายสละต่า

แกว่ากล่าวเข้า, ก็บ่นพึมพำไป, ว่า “เมื่อไรจะเป็น, ยากนัก ๆ.” แต่นายสลัดแกฝึกหัดลูกหยุปีหนึ่งกับหกเดือน. นายแปลกคนเดียวทำอะไรได้ดี; นายกลัดทำได้งู ๆ ปลา ๆ สักแต่ว่าทำได้, จะทำอะไรก็หวัด ๆ แต่พอแล้วไป; นายกลับทำอะไรก็ได้จนสิ่งหนึ่ง. หยุมาวันหนึ่ง, นายสลัดแกจึงเรียกนายกลับลูกชายแกไปที่หน้าต่างแล้ว, แกจึงชี้ให้นายกลับดูตะไคร่น้ำที่ผนังตึกตรงหน้าต่างออกไป; ถามว่า “ที่เขียว ๆ หยุที่ตรงผนังตึกนั้น, เจ้ารู้หรือไม่ว่าเป็นอะไร ?” จงแลดูให้ถนัด.”

นายกลับว่า “ฉันไม่ทราบ.” นายสลับว่า
 “มันเป็นต้นไม้หาย่างหนึ่ง, ซึ่งไม่มีลำต้น,
 แต่ถ้าจะตรองดูแล้ว, ก็คล้ายกับจอกซึ่งเป็น
 ไม้หน้า.” นายกลับว่า “ฉันเห็นมันไม่เหมือน
 กันเลย.” นายสลับว่า “พอว่าดังนี้, เพราะ
 ที่มันเกิดขึ้นแลกลายไปคล้าย ๆ กัน. เจ้ารู้หรือ
 ไม่ว่ามันเกิดขึ้นอย่างไร?” นายกลับว่า “ฉัน
 ไม่ทราบ.” นายสลับว่า “เดิมเมื่อมันจะ
 เกิดขึ้น, เราเห็นกำแพงนั้นนั้นมีสีเขียว ๆ,
 ครั้นนานมาอีก, เราเห็นเป็นเมล็ดกลม ๆ เล็ก ๆ
 หย่างละเอียดเขียวสดขึ้นกว่าแต่ก่อน, ต่อมา

มันก็งอกงามขึ้น,   พ้นจากเป็นเมล็ดกลม ๆ,
 กลายเป็นเหมือนกำมะหยี่,   ต่อมา, มันก็
 งอกงามนักขึ้น,   โตติดกันเป็นแผ่น ๆ,   แข็ง
 ขึ้นกว่าแต่ก่อน,   ต่อมา, มันก็แตกต่อกันออก
 ไป,   ดูเกือบคล้ายกับใบผักกูด,   ต่อมา,
 มันก็งอกงามขึ้นไปอีก,   จนดูคล้ายใบผักกูด,
 แต่ต่อมากกว่าใบผักกูด.   ฝ้ายต้นไม้น้ำคือจอก
 นั้น,   เต็มเมื่อมันจะเกิดขึ้น,   น้ำในบ่อก็
 เกิดเป็นสีเขียวขึ้นก่อน,   แล้วจึงเกิดเป็นเมล็ด
 กลม ๆ เล็ก ๆ อันละเอียดเท่าไขปลาตุก,   ครั้น
 นานมา,   ก็เกิดเป็นใบขึ้น,   เขาเรียกว่าแห่น,

ครั้นนานมา, ก็แตกใบมากขึ้น, กลายเป็น
 จอกหย่างเล็ก ๆ นิด ๆ, ต่อมา, มันก็งอก
 งามขึ้น, จนเป็นจอกใหญ่ ๆ. เจ้ารู้หรือยัง,
 ต้นไม้เหล่านี้, เมื่อแรกเกิดขึ้นก็เป็นของเล็ก
 จริง ๆ, แต่มันงอกงามแตกขึ้นโดยลำดับ,
 จึงใหญ่โตได้ถึงเพียงนี้. ถ้าเจ้าจะตั้งใจทำ,
 หมั่นฝึกหัดวิชาสัปดาห์ทุกวัน ๆ, ทำไมเจ้าจะทำ
 ไม่ได้, ของที่เจ้าทำจะงามดีขึ้นทุกวัน ๆ,
 เหมือนกะตันตะไคร่น้ำ ที่งอกงามขึ้นนั้นไม่ใช่
 หรือ?” นายกลับจึงว่า “โอ ! จริงละพ่อ,
 เต็มฉันไม่ได้คิดดังนี้เลย, ที่นี้ฉันจะหมั่นทำ

ไม่เพิกเฉยละ.” ต่อนั้นมา, นายกลับก็หมั่น
ทำงาน, จนสลักได้ดีคล้ายฝีมือนายแปลก.

สอนอ่านบทที่ ๑๑๘

ซั้	หั้	ปั้	อู้	ปั๊	ปั๊ด	ก้าก
อ้าด	ก้าบ	เอี้ยด	ตุ๊	วู้ด	อ้วก	แอ๊ด
อ้อด	ขวัก	คว่าบ	กั้	กั๊	เก็	โก๊
ก๊อก	โจ๊	จ๊อก	ก้าก	อึ๊	โอ๊	เอ็
เอ็	จ็	แจ๊	จ๊อด	อู๊	อืด	ออด
เอี้ยด	ก้าบ	จู้	เจ็	ตุ๊	ปั๊	ปั๊
อู๊	อ๊อบ	ป๊ราด	ป๊รู	ป๊รอด	แพ๊	ป๊

สอนอ่านบทที่ ๑๑๙

ชัก^๕ชัก หอบ^๕หัก หัว^๕เราะ^๕ก้าก ใจ^๕เต็น^๕ตึก^๕ตึก
 ราก^๕อัว^๕ก อี้ด^๕ถึด อ้วน^๕มัก^๕กัก น้ำ^๕เซี้ยว^๕ขวั^๕ก
 ผึบ^๕ปั^๕บ เสียง^๕แจ๊ด^๕แจ๊ด ร้อง^๕วืด ตี^๕ต็อก ทูบ^๕ดั่ง^๕อึก
 ลูก^๕หมู^๕ร้อง^๕อืด หมู^๕ใหญ่^๕ร้อง^๕อู๊ด^๕อู๊ด ตุก^๕กะ^๕ตา^๕อืด
 เสียง^๕แกก ดัง^๕โกก ร้อง^๕อ็อก ไก่^๕กะ^๕ตัก
 เสียง^๕ร้อง^๕โอ้^๕ก ไก่^๕เจี๊ยบ เสือ^๕ร้อง^๕ปื^๕ปื^๕บ กบ^๕ร้อง^๕อ๊อบ

สอนอ่านบทที่ ๑๒๐

เสียง^๕เรือก^๕ำ^๕บ้าน^๕แล่น^๕ชัก^๕ชัก^๕มา^๕ตรง^๕หน้า^๕บ้าน. เวลา
 กลาง^๕วัน^๕ฝน^๕ตก^๕ชัก^๕ใหญ่^๕. ใน^๕อก^๕ใจ^๕เรา^๕เต็น^๕ตึก^๕ตึก

ให้หนีกลัว. เป็นใช้หนักหอบหัก ๆ น่ากลัวตาย.

เด็กเด็กเส้นทูปกันดังเสียงตุ๊บต๊ับ. ลมพัดเรือน

ลั่นเอี้ยด. คนอ้วนอืดอืดน่าอืดใจ. เข็นเรือ

ในเลนเส้นปฐุดูดลงคลอง. หอยจับแจงขึ้นมา

แกงไม่น่ากิน. ไก่ฮู้ตักกันผับดินผับผับหยุกกับ

ดิน. ลูกไก่ของใครร้องเจี๊ยะเจี๊ยะในเล่า ?

เสียงร้องวัดตกใจอะไรกัน ? เสียงหัวเราะก๊าก

ชอบใจอะไร, อา ? ใครมาจับไก่, เสียงไก่

ร้องอ้อก ๆ หนูได้คุณ ? นกกระตัวร้องแก๊ก ๆ

ไม่น่าฟัง. นกขมิ้นเหลืองอ่อนร้องแจ๊ดแจ๊ด.

เสียงหนูร้องจืดจืดอยู่ที่ไหน ?

สอนอ่านบทที่ ๑๒๑

มีเด็กคนหนึ่งเสียงเปิดไว้ตัวหนึ่ง, ไก่แจ้ตัว
 หนึ่ง. ไก่นั้นเมื่อถึงกำหนดคราวที่จะขัน, ก็
 ตีปีกปู้ปู้ ! แล้วขันเอ็กเอ็กเอ็ก ! เจ้าของ
 ได้ฟังเสียงก็ชอบใจ, เข้าอุ้มลูบลำเล็น.
 เปิดจะใครให้เจ้าของรักบ้าง; พอได้ยินไก่ขัน,
 เปิดก็ตีปีก ปู้ปู้ ! แล้วก็ขันเสียงก๊าบ
 ก๊าบ ก๊าบ ก๊าบ ! ไก่ได้ยินก็รำคาญหนัก.
 เปิดนั้นถ้าได้ยินเสียงไก่ขันทีไร, ก็ขันประชัน
 แข่งทุก ๆ ครั้ง. ไก่ไม่หยากได้ยินเสียงเปิด
 ขัน, ก็ไม่ขัน. เปิดเข้าใจว่าไก่ขันสู้ตัวไม่ได้,

ก็ทำร้ายต่าง ๆ. ไก่จึงนึกแต่ในใจว่า
 “ถ้าเราอยู่ในบ้านนี้, เปิดก็จะชันตามหย่าง
 เรา; เราไม่พอใจฟัง.” ไก่ก็หนีไปอยู่ที่
 อื่น. เปิดนั้นครั้นไก่อไปแล้ว, ไม่มีผู้ใดจะ
 สอนตัวให้ชัน, ก็ชันไม่ได้. เด็กผู้เจ้าของ
 ครั้นไก่อไปแล้ว, จะใคร่ได้ฟังชัน ก็จับเปิด
 ตัวนั้นมาให้ชัน, ก็ชันไม่ได้. เจ้าของก็ดี,
 แลบีบคั้นคอเปิดจนร้องไม่ออก. ยายของเด็ก
 นั้นมาแต่่นา, เห็นหลานกำลังคั้นคอเปิดใหญ่,
 จึงถามว่า “นี่เจ้าจะคั้นคอเปิดมันเอาอะไร ?”
 เด็กนั้นจึงบอกว่า “แต่ก่อนเมื่อไก่อใหญ่, ไก่อ

ชันขึ้นมันก็ร้องชันบ้าง; แต่เสียงที่มันร้องชัน
 นั้น, ก็ชันไม่เหมือนไก่ดอก; ถึงกระนั้น
 ฉันทักยากจะใคร่ฟังมันชันอีก; เดียวนี้มันไม่
 ชัน, ฉันทึ่งคั่นคอมันให้ชัน.” ยายแกจึง
 ห้ามปรามสั่งสอนว่า “หลานจะให้เปิดชันมันจะ
 ชันได้หรือ ? ยายได้ยินแต่เขาพูดว่า ‘เสียงเปิด
 เสียงไก่ไว้ได้กินไข่, เสียงวัวเสียงควายไว้ใช้
 งาน,’ ที่เจ้าจะคั่นคอเปิดให้มันชันนั้น,
 มันชันไม่ได้ดอก; หย่าคั่นคอมันเลย, ปล่อย
 วางมีเสียเถิด.” หลานเมื่อได้ยินยายห้าม
 ปรามดังนั้น, ก็วางมีปล่อยเปิดตัวนั้นไป.

๑๖๓

ตัวสกด

มาตรา ก็น

สอนอ่านบทที่ ๑๒๒

คน ก็น เย็น วัน หาญ สูญ ขวัญ ชาญ
เชิญ บุญ คุณ สกุน การ ควร เพียร เข้มร
พล พาล บล ผล ทูล นิล มุล ทะมิฬ

สอนอ่านบทที่ ๑๒๓

กินเข้า เย็นคำ ชำนาญ สูญหาย ห้าวหาญ
บาญชี มิ่งขวัญ ชำนาญ เชี่ยวชาญ
ล้างผลาญ ขอเชิญ เจ้าคุณ คำโบราณ

๑๖๔

เมืองปราณ   ประมาณกว้างยาว   คนพิการ
ทำงาน   เมืองเขมร   ไม่ควรทำ   สมภาร
ปากเพียร   ไพร์พล   เกื้อกูล   เมืองชลบุรี
พิตบูล   ดอกอุบล   รางวัล   ตำบลบ้าน
มูลนาย   มากมูล   การมงคล   คนพาล
โรงศาล   พวกพะหล   ใจทะมิฬ   ผาลไถนา

สอนอ่านบทที่ ๑๖๔

ที่บ้านนั้นเขาทำการอะไรกัน ?   ที่นี้ประมาณดู
เหนือากกว้างห้าไร่.   ทำหนังสือสัญญาให้ไว้เป็น
สำคัญ.   คนผู้นั้นชำนาญในการช่าง.   คน

พิจารณาการทำงานไม่แข็งแรง.   คนเขื่องใจยากจน
 ทนลำบาก.   มุลนายใช้บ่าวให้ทำงาน.   หมา
 มะพร้าวชนมากองไว้มองมูล.   คุณย่าเล่านิทาน
 ให้หลานฟัง.   ตามีไปเมืองปราณยังไม่มา.
 นายให้รางวัลแก่บ่าวไพร่.   คำโบราณห้ามว่า
 หย่าคบพาล.   คนชาวบ้านเขาชวนกันไปทำบุญ.

ตัวสะกด

มาตรา กัก กัด กับ

สอนอ่านบทที่ ๑๒๕

๑๖๖

อด อาจ เกี้ยจ กิจ ดุจ เสรีจ โภช กฏ
อัฐ อีฐ ถาด รถ บท บาท รส โทษ
กบ ฉาบ ตับ ดิบ ราบ บาป ฐูป รูป ชีพ
ทัพ ภาพ ศพ ภพ เสพ ลาม โลก

สอนอ่านบทที่ ๑๖๖

วันศุกร์ สุขสบาย เสราโคก พระยานาค ยาจก
ลามก หน้ามุข เรียนเลข เมฆหมอก เปี้ยอัฐ
แผ่นอิฐ รังเกี้ยจ เก็งกาจ อำนาจ กิจการ
สมเด็จ ตรวจตรา ปิศาจ อาจหาญ สมโภช

กฎหมาย คำพูด รถไฟ บทกลอน บทบาท
 พระบาท พยาบาท ของมีรส พระทรงเดช
 บงกช ปราบฏ ป่าช้า ประดิฐ ประเสริฐ
 พระโอรุ สังเกต สุภาสิต วันพุธ คำส่บถ
 สามารถ พระโอสถ โอวาท ทำโทษ
 ทิศเหนือใต้ ประเทศราช ตรัสประภาษ พระโอรส
 สังเขป เทียนธูป ลิ่นชีพ ทวีป เผศพ
 รูปภาพ ได้ลาภ กองทัพ มาณพ เจ้าจอมภพ

สอนอ่านบทที่ ๑๖๗

ที่หน้ามุขปลูกต้นไม้ไว้หลายต้น. เขาเล่าว่า

พระยานาคอยู่ในถ้ำ. หยูที่นี้เป็นสุขสบายหรือ
 ษา ? เด็กคนนั้นรู้เลขคิดหน้าไม่ได้ถูกต้อง.
 กล้วยน้ำว่าชี้มาหาใบอัฐ. สิ่งของนี้ตรวจดูให้ตรง
 กับบาณชี. ตาลับแกะขบรดไปรับนาย. สัมผัสนี้มีรส
 เปรี๊ยะมากกว่าหวาน. ทำการงานหย่าคิดรังเกียจ
 กัน. รูปภาพตัวนี้มีเขาเขียนดี. วันนี้มีลาภ,
 จับฉลากได้ผ้าแพร. คนโลกนั้นมักกลาพหาย.

สอนอ่านบทที่ ๑๒๘

คำต้องอ่านเสียงตัวสะกดด้วย

กัลยา ชลธาร ผลไม้ ชนนี้ เจริญ กรรมกร

๑๖๙

พราหมณ์ เมขลา มัฆวาน พิจารณา เทศนา
วิสัยนา นพเก้า ราชยาน อัยยาไศย ปฐพี
ปราถนา บุษบา อารธนา โภชนาหาร คชสาร
รัศมี อาตม รัชกาล วัฒนา ออฟฟิศ ปารีศ เรือเมล

สื่อนอ่านบทที่ ๑๒๙

ตัวหนังสือที่มี ไม่ทันทบทวน หยู่ข้างบนไม่อ่าน

พระสงฆ์ หอยสังข์ ประสงค์ พระองค์
บัลลังก์ สงกรานต์ พระหัตถ์ พระสุคนธ์
เมืองนนท์ นพรัตน์ ประปักษ์ มนุษย์ พยัคฆ์
บริสุทธ์ เสนาสน์ หนังสือพิมพ์ พระชนม์

พระเจดีย์   พระคัมภีร์   หมู่สัตว์   พระทนต์

สอนอ่านบทที่ ๑๓๐

พระอาทิตย์ทรงกลดมีรัศมีต่าง ๆ.   อาราธนา
พระสงฆ์มาสดมภ์เย็น.   พระสงฆ์เทศนา
วิชันาเรื่องชาฎก.   เจริญถ้อยคำหาย่าหายาบ
กาย.   ลูกขุนพิจารณาความตามคำโจทก์
จำเลย.   กรมการหัวเมืองมีบอกมายังกรม
มหาดไทย.   ได้นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาวันละ
ห้ากัณฑ์.   วันสงกรานต์ชาวบ้านเขาทำบุญ.
บุทคลทำบุญย่อมปราถนาผล.   หนทางสาย

นี่ยาวสิบเก้าโยชน์.   ตาแกขึ้นาฬิกาปารีสมา
สองเรือน.   เรือเมลสำหรับรับจ้างส่งทางไกลแล
ไกล.   จะไปออฟฟิศเมื่อไร ?

สอนอ่านบทที่ ๑๓๑

สระ ฤ ฤา ฦ ภา

ฤ อ่านเหมือน ริ ปฤษฏางค์ กฤษณะ ปฤษณา

ฤทธิเดช ทฤษฏี ตำฤษณา

ฤ อ่านเหมือน รี พฤษภา ประพัตต์ พฤษภ

คฤกครึ้น

ฤ อ่านเหมือน เรอ ฤกษ

ฤ อ่านเหมือน ริ ฤๅษี ฤๅมิฉนั้น

ฤ อ่านเหมือน ลี ระฤก ฤกซึ่ง

ฤา อ่านเหมือน ลี ฤาชา เล่าฤา

สอนอ่านบทที่ ๑๓๒

มีชายผู้หนึ่งซึ่งมั่งเป็นคณมีทรัพย์สินเงินทอง,

คนบ่าวไพร่มาก; มีบ้านเรือนที่ใหญ่โตกว้าง

ขวาง. ชายผู้นั้นชอบทำสวนปลูกต้นไม้ดอก,

ไม้ใบต่าง ๆ; แลเลี้ยงนกไว้หลายหย่าง, หลาย

พรรณ. เวลาเย็นลงมาเที่ยวดูนก, ดูต้นไม้

เล่นอยู่ในสวน; ได้ยินนกที่เลี้ยงไว้ร้อง, แล

พูดเสียงต่าง ๆ กันตามภาษานก, ก็หยุดฟังนั่ง
 เลื่อนตามส่ายใจใหญ่ในสวน.   นกเอี้ยงอีกตัว
 หนึ่งเขาเอามาให้,   แต่เจ้าของไม่มีใครจะชอบ
 ใจ;   ให้บ่าวเอาไปเลี้ยงไว้ด ๆ หยาก ๆ,   ใส่
 กรงขังตั้งไว้ตรงหน้าต่างเรือนเล็กในสวน.   นก
 เอี้ยงตัวนั้นได้ยินคนพูดจากันใหญ่เป็นนิตย์,   แล
 บางทีก็มีผู้ไปสอนให้พูดภาษาคนใหญ่เหื่อง ๆ;
 นกเอี้ยงตัวนั้นจำภาษาคนได้,   ก็พูดไปตามคำ
 ที่เขาสอนใหญ่เสมอ.   ครั้นเจ้าของคนนั้นเดินเที่ยว
 ชมนก,   ชมต้นไม้ไปไกลจะถึงเรือนเล็กใน
 สวน;   ได้ยินเสียงนกเอี้ยงตัวนั้นพูดภาษาคนได้,

ก็มีใจนึกชอบมากขึ้น, ก็ให้บ่าวยกกรงไปตั้ง
ไว้บนเรือนที่ตัวอยู่; เลี้ยงดูไม่ให้อดหยากเหมือน
แต่ก่อน. วันหนึ่งเจ้าของมีที่ไป, พาผู้คนบ่าว
ไพร่ไปเป็นอันมาก, บ้านเรือนไม่มีคนอยู่. คน
บ้านใกล้เคียงกัน, ที่เป็นคนพาลเคยลักเข้าของ
เขา, รู้ว่าบ้านนั้นไม่มีคนอยู่เรือน, ก็ขึ้นไปจะ
ลักเอาของ, พอได้ยินเสียงนกพูดขึ้น; คนผู้ที่จะ
มาลักของนั้นสำคัญว่าคนอยู่บนเรือน, ก็หนีไป.

~~~~~

สอนอ่านบทที่ ๑๓๓

ตัว ร สกดไม่มีตัว อ ต้องอ่านเหมือนกับมีตัว อ

เขื่อนคำ พร อ่านว่า พอน เป็นต้น

อวยพร สโมสร พลากร บทจร กุญชร

ทิศอุดร พระนคร ถาวร พระกร สุนทร

รำลคร บังอร อรชร ชโลธร สิงขร

มังกร กิหร วานร อัสตร อักษร อากร

สมพัตสร มารดร อุทาหรณ์ มูลปกรณ์

ปฏิสังขรณ์ ความอุทธรณ์ อลงกรณ์ อารณ์

สอนอ่านบทที่ ๑๓๔

ตาดีขี่ม้ามาดูลคร.

นายอากรนำเงินมาส่งคลัง.

ตาแก่เก็บเกสรบัวมาต้มยา. ทายกช่วยกัน
 ปฏิสังขรณ์พระอาราม. จินใช้ธงรูปมังกร.
 ความฝ่ายจำเลยอุทธรณ์โจทก์. ผู้ใหญ่ให้ศีลให้พร
 แก่ลูกหลาน. เขาที่พระบาทมีถ้ำสี่กักร.

สอนอ่านบทที่ ๑๓๕

คำไม้ล้มลายมีตัว ย อ่านสำเนียงเหมือนกับไม้ล้มลาย
 ที่ไม่มีตัว ย เช่นคำว่า

ไซย	ไทย	ไวย	ไลย	ไสย	ไสย
ไรย	ไมย	ไภย	ไชย	ไธย	ไหญ
ไซย	ไภย	ไภย	ไสย	ไฉย	ไหญ

สอนอ่านบทที่ ๑๓๖

ไชยชนะ เมืองไทย เจริญไวย พวงมาลัย
อาไศย วิไศย เมไวย วิไวย อะสงไชย
โรคไภย อุปไมย ซีพตักไชย อรไทย
มหาดไทย พระฤไทย มโนไมย พนาไลาย
ชลาไลาย อาทิตยอุไทย ชลไวย พिरาไลาย
อาไลาย ถีนไสาย กลไภย สงไสาย วินิจไฉย
ปัจจุไสมย มารยาสาไถย อัยยาไศย
อธิปไตย โรคไภษย พลไหย

สอนอ่านบทที่ ๑๓๗

มีไชยชนะแก่ข้าศึก. ซี่พวงมาลัยมาห้ำพวง.

คนมาอาศัยอยู่ที่บ้าน. ผู้ใหญ่่วยไชให้
พรแก่ลูกหลาน. คนแก่โรคไภยมักเบียดเบียน.
หย่าเป็นคนเจ้ามารยาสาไถย. เด็กหมั่น
เรียนหนังสือไทย. คนมีอัธยาไศยเรียบร้อย.
คำเขาว่า ข้าสงไสย ยังไม่เชื่อ. หนีอะไรไมไคร่
ถึงอะสงไชย.

สอนอ่านบทที่ ๑๓๘

สระไอ สระเอา มีตัวสกด ต้องอ่านเป็นเสียงสกด
ได้เหมือนกับคำอื่น ๆ ด้วย
ท่อไปป. มินไทม. หนังสือพิมพ์ชี้บางกอกไทม.

ไลฟอินซูรัน. ทองเปานต์. น้ำหนักเอานส์ ๑.

สอนอ่านบทที่ ๑๓๙

ตัว ร สักด ๒ ตัว รร ดังนี้ เรียกว่า ร หัน
อ่านเหมือนมีไม้ขีด สรร อ่านว่า สัน เป็นต้น

เลือกสรร กรรแสง บรรหาร บรรจบ บรรดา

บรรยาย บรรลือ บรรเลง พรรษา อรรณพ

พระขรรค์ สวรรค์ อัจฉรย์ ผิวพรรณ

เมืองสุพรรณ มีครรภ์ ใจฉกรรจ์ ทศกรรฐ์

สุพรรณ พระกรรณ สุวรรณ บรรณาการ

ธรรมดา	อ่านว่า	ธัมมะดา
มรรคญาณ	,,	มัคคะญาณ
จักรพรรดิ	,,	จักกระพัต
สุวรรณ์เจดีย์	,,	สุวัณณะเจดีย์
กรรมฐาน	,,	กัมมะฐาน
อรรถกถา	,,	อัตถะกะถา
ธรรมเทศนา	,,	ธัมมะเทศนา

สอนอ่านบทที่ ๑๔๐

พระสงฆ์จำพรรษาอยู่ในวัด. ตามีมาแต่เมือง
 สุพรรณ. ที่ศาลามีธรรมเทศนา. สิ่งของ

ทองรูปพรรณมีมาก. คนทำบุญปราณาไป
 สวรรค์. คนหนุ่มกำลังฉกรรจ์. ฤาษีอาศัย
 อยู่ในบรรณศาลา. หย่าก่อกรรมก่อเวรแก่กัน.

สอนอ่านบทที่ ๑๔๑

คำสระ อี ไม่มีตัวสกด ต้องมีตัว อ หยุท้าย เพื่อ
 จะให้เห็นถนัด จากสระอี เช่นคำ

คือ ถือ มี ชื่อ ชื่อ ลือ ลือ
 มี ปรี หรือ ตือ รือ เป็นต้น

คำ หย่า หยุ หย่าง หยาก ๔ คำนี้

ใช้ตัว อ นำได้เหมือนกัน คือ อย่า อยู่
 อย่าง อยาก ดังนี้ อ่านเหมือน ห นำ
 คำตัว ท กล้ากับตัว ร อ่านเหมือนตัว ช หลายคำ
 คือ ไทรม ทราย ทราบ ทราม ทรง
 ทรวง ทруд ทรัพย์ อินทรีย์ เป็นต้น

สอนอ่านบทที่ ๑๔๒

ตานากับตาอิน, บ้านแกอยู่ริมทะเล; แกเป็นเพื่อน
 กัน; แกเคยไปหาปลาตามชายทะเลด้วยกันเสมอ แต่
 หาปลาได้น้อยไม่พอกิน, ถ้าวันไหนใครหาได้มาก

คนนั้นก็ได้กินอิ่ม, ถ้าได้น้อยก็กินไม่อิ่ม.

อยู่มาวันหนึ่งเมื่อถึงเวลาจะไปหาปลา, ตานาจึง
พูดกับตาอินว่า “เพื่อนเอ๋ยเพื่อน, ธรรมเนียมที่
เคยนั้นเราเลิกเสียเถิด; เรามาสัญญากันเสียใหม่
จะดีกว่า, คือถึงเวลาจะไปหาปลาเมื่อไรก็ให้กะแยก
ทางกันเสีย, ว่าใครชอบจะไปทางเหนือ ทาง
ใต้ หรือทางน้ำลึกน้ำตื้นอย่างไรก็ตามใจ, แล้วแต่
จะตกลงกันเมื่อเวลาที่จะไป, ถ้าได้ปลามาแล้วก็
มาแบ่งปันกัน.” ตาอินก็เห็นชอบด้วยจึงว่า “ดีแล้ว
ที่แกว่านี้เป็นอย่างชอบใจเราที่สุด.” เมื่อตานากับ
ตาอินพูดกันตกลงแล้ว, ตาอินชอบไปหาทางน้ำ

ตื่นแก็กก็ไปหาตามชายหาดทรายแลในคลอง. ตา
 นานาแก็กก็ไปเที่ยวหาที่ทะเลน้ำลึก ๆ; หาไป ๆ แก็กก็เอา
 ส่องขึ้นได้ปลาฉลามใหญ่ตัวหนึ่งแล้วแก็กก็พามาบ้าน.
 ฝ่ายตาอินไปหาวันยังค่ำ ไม่ได้ปลาเลยสักตัวเดียว,
 พอเวลาเย็นก็กลับบ้าน. ตานานั่งคอยอยู่พอเห็น
 ตาอินกลับมามือเปล่า, จึงแก้งถามว่า “เพื่อนได้
 ปลาที่ตัว ?” ตาอินจึงว่า “เราไปวันนี้ไม่ได้ปลา
 เลย.” ตานาหัวเราะแล้วจึงว่า “แกเต็มทีนัก, ไป
 ทั้งวันจะเอาปลาสักตัวเดียวก็ไม่ได้, เราไปครู่เดียวได้
 ปลาฉลามมาตัวหนึ่งใหญ่สะบัด. ปลาตัวนี้เราจะให้
 แก่ครึ่งหนึ่ง; แต่เราจะเอาข้างหัว, แก่ต้องเอาข้าง

หาง.” พอตานาว่าเท่านั้น ตาอินก็โกรธจึงว่า
 “เราจะเอาข้างหัว แกเอาข้างหางบ้างเป็นไร ?” ตา
 นาจึงว่า “เราเป็นผู้หามาได้ เราจึงจะเอาข้างหัว,
 แกหาไม่ได้ เราจะให้ข้างหาง, ว่าอย่างนี้จะถูกหรือ
 ผิด ?” ตาอินจึงว่า “แกว่าอย่างนั้นก็จริงอยู่, แต่
 เดิมทำไมแกจึงไม่พูดอย่างนี้, เป็นแต่สัญญากัน
 ว่าหามาได้แล้วก็กินด้วยกันเท่านั้น, ที่เมื่อได้
 ปลามาแล้วจะมาว่าคนนั้นได้ข้างหัว, คนนี้ได้
 ข้างหาง อย่างนั้นอย่างนี้ไม่ยอม.” ตานากับ
 ตาอินโต้เถียงกันไปมาก็ไม่ตกลงกัน.

ฝ่ายตาอยู่แขนคอกไปซื้อกระดาดมาจะปิดว่าว

ชาย; แกเดิ่นมาทางนั้น. ตานากับตาอินกำลัง
 ถียงกันร่วนวาย, พอเห็นตาอยู่ถือกระดาดเดิ่น
 มา; นึกว่าเป็นตระลาการก็ดีใจ, เชิญตาอยู่ขึ้น
 มาบนเรือนแล้ว, ก็บอกเรื่องที่โต้เถียงกันนั้นให้
 ตาอยู่ช่วยตัดสิน. ตาอยู่ก็ทำอุบายว่า “อ้ออ้อ!
 เหนื่อยจริง ๆ, เขาเชิญเราไปชำระความฟังกลับมา
 เดียวนี้, ดูตุ้กระดาดเขียนเรื่องราวเป็นหอบสองหอบ
 ชำระเสียออกแยแล้ว. เราว่าจะกลับไปบ้านอาบ
 น้ำเสียให้สบายสักหน่อย. ความเล็กน้อยเท่านี้ก็
 ต้องมากวนเราด้วย.” ตานากับตาอินก็อ้อนวอน
 ไปอ้อนวอนมา. ตาอยู่ทำที่เป็นเสียไม่ได้ จึงว่า

“ถ้าจะให้เราชำระจริง ๆ แล้ว ต้องเชื่อฟังคำเรา
 ทุกอย่าง จึงจะชำระให้ได้。” ตานากับตาอินดีใจ
 ก็รับว่าจะเชื่อฟังคำทุกอย่าง. ตาอยู่เห็นสมคะเน
 ก็เอามีดตัดปลานั้นออก ๓ ท่อน, แล้วแกจึง
 บอกว่า “ปลา ๓ ท่อนนี้, ให้ตานาได้ข้างหัว,
 เพราะเขาเป็นผู้หามาได้. ส่วนตาอินนั้นให้
 แกได้ข้างหาง, เราเป็นผู้ตัดสินได้ข้างกลาง.”
 พอตาอยู่ว่าอย่างนั้น, ตานากับตาอินจะไม่ยอม
 ก็ไม่ได้, เพราะได้พูดไว้เสียแล้วว่าเชื่อ
 ฟังคำของตาอยู่ทุกอย่าง, ก็จำเป็นต้องให้ตา
 อยู่ได้ข้างกลาง, แล้วจึงคิดเห็นว่า “เราไม่

พอที่เลย, เมื่อก่อนจะแบ่งปันให้กันกินเสียแต่
 ดี ๆ ก็แล้วกัน, นี่ตาอยู่มาเอาไปกินเสียเปล่า ๆ;
 แล้วเอาที่ตรงพุงมันไปกินด้วย, ไม่เป็นเรื่อง,
 การอะไรเราตกลงกันเสียแต่ลำพัง, คงดีกว่า
 หาผู้มาตัดสินเป็นแน่.” ตั้งแต่นั้นมาตากับ
 ตาอินไปหาปลามาได้ก็แบ่งสู้กันกินเป็นปกติ, ไม่
 ได้เถียงกันอย่างแต่ก่อนอีกเลย.

สอนอ่านบทที่ ๑๔๓

มีเด็กสองคนพี่น้อง, คนพี่ชื่อถี, คนน้องชื่อถ้ำ
 พ่อแม่เป็นทาส, นายเขาใช้การงานหนัก
 ได้ความลำบากมาก; ลูกทั้งสองคนนี้ก็อด ๆ

อยาก ๆ. พ่อแม่มีความสงสารลูกเป็นกำลัง.
 แลมาคิดถึงตัวว่า “ไม่มีวิชาสิ่งไรที่เป็นการเบา,
 นายเขาจึงใช้ให้ทำการหนัก ได้ความลำบากเป็น
 อย่างยิ่ง.” จึงพูดกันสองคนผัวเมียว่า “ลูกสองคน
 นี้, แม้นนานไปอายุมากเติบโตขึ้น, นายก็
 คงจะเอาตัวเข้าใช้ ให้ทำการหนักเหมือนอย่างเรา.
 เราจะทำอย่างไรดี?” ข้างตาผัวจึงว่า “ลอง
 พาไปฝากพระสงฆ์ท่านไว้, ให้เล่าเรียนหนังสือ
 อยู่ในวัดดูที.” ยายเมียก็ว่า “ดีแล้ว.”
 เมื่อปากปากกันตกลงฉนี้, จึงพาลูกสองคน,
 คือ นายถี, นายถ้ำ, ออกไปวัด; ฝากพระไว้

ให้เล่าเรียนหนังสือ. นายถิคนพี่ชายเป็นคนดี,
 หมั่นเล่าเรียนหนังสือมิได้ขาด; แลเป็นคนมี
 อธยาไศยเรียบร้อย, หมั่นเอาใจใส่ดูแล
 ปฏิบัติพระผู้เป็นอาจารย์อยู่เนือง ๆ. ช่างนายถ้ำ
 คนน้องชายนั้น เป็นคนเกียจคร้านในการที่จะ
 เล่าเรียน, พอใจช่างการเล่นต่าง ๆ. พระผู้
 เป็นอาจารย์ จะสอนว่าอย่างไร ก็ไม่มีใครเอาใจใส่.
 อยู่มาพ่อแม่ของนายถิ, นายถ้ำ, แก่ชราลง;
 ฝ่ายช่างนายนั้นคิดจะไม่ใช่, จะเอาลูกสองคน,
 คือ นายถิ, นายถ้ำ, มาใช้แทน; นาย
 จึงให้หาตัวพ่อแม่นายถิ, นายถ้ำ, มาพูดว่า

จะปล่อยให้ทำมาหากินตามลำพังตน. จะ

ไม่ใช้การงานอีกต่อไป; แต่ให้เอาลูกสองคน

นั้นมารับการแทน. ตายายสองคนได้ยินนายว่า

ดังนั้นก็ดีใจ; จึงไปหาพระผู้เป็นอาจารย์,

ลาเอานายถี, นายถ้ำ, มาให้นายใช้แทนตัว;

แล้วสองคนตายายก็ไปทำมาหากินตามลำพังตน.

อยู่มาวันหนึ่ง, นายบ้านนั้นคิดจะทำบาญชี

ทรัพย์สินของทองรูปพรรณ, ทั้งบ้านเรือน,

เรือกสวน, ไร่นาของตัวให้สิ้นเชิง; แล้วจะ

แบ่งให้แก่บุตร, ภรรยา, แลหลาน, เป็นส่วน ๆ

กัน; จึงให้หาคนในบ้านนั้น, ทั้งนายถ้ำ

ด้วย; มาถามดูว่าใครเขียนหนังสือเป็นบ้าง ?

คนที่นั่งอยู่นั้นก็ไม่มีใครรับว่าเขียนได้. ขณะ

นั้นนายถิ่ไม่อยู่, มีธุระลาหายไป; ครั้น

กลับมา, รู้ความว่านายจะต้องการคนเขียน

หนังสือได้, ไปทำบาญชีสิ่งของทั้งปวงในบ้าน;

จึงเดินขึ้นไปหานายบนเรือน. นายแลเห็น,

จึงถามว่า “เจ้าถิ่, เจ้าอยู่วัด, เรียนหนังสือมา

นาน, ฝีมือเจ้าเขียนหนังสือเป็นอย่างไร ?”

นายถิ่ก็รับว่า “กระผมพอเขียนได้บ้างขอรับ.”

นายจึงให้นายถิ่ทำบาญชีทรัพย์สินสมบัติทั้งปวง.

นายถิ่ก็ทำบาญชีสิ่งของได้โดยเลียด. ตั้งแต่

นั้นมา, นายก็ไม่ใช่ นายที่ทำการหนักเหมือน
 เชื่อก่อน; มอบธุระให้ดูการบ้านเรือนแทน
 ต่างหูต่างตา. นายก็ค่อยมีความสุขสบาย. คิด
 ถึงคุณของนายซึ่งได้อุปถัมภ์ตนมาเป็นอย่างยิ่ง.
 ส่วนนายถ้านั้นต้องรับทำการหนักต่าง ๆ เหมือน
 อย่างบ่าวไพร่ทั้งปวง, เพราะตัวไม่มีวิชาอะไร
 ที่จะช่วยตัวผ่อนการหนักให้เป็นเบาได้; ก็ต้อง
 จำทนลำบากทำงานให้นายเขาไปวันหนึ่ง ๆ; เมื่อ
 เลิกทำงาน, กินข้าวแล้ว, ก็นอนไป, เป็น
 ธรรมดาของคนซึ่งเกียจเชื่อนั้น.

สอนอ่านบทที่ ๑๔๔

คำมีตัว ร อยู่กลาง อ่านออกเสียง

แต่ตัวหน้า ตามมาตรา คือ

มารค อ่านว่า มาก สารท อ่านว่า สาด

นารถ ,, นาด มารถ ,, มาด

ชลมารค สกลมารค ฤดูแลสง วันสาลท

บรมนารถ นรนารถ สำนารถ ภูวนารถ

สอนอ่านบทที่ ๑๔๕

คำสัดเป็นตักรล้า ต้องอ่านด้วย ดังคำว่า

สัตรี อ่านว่า สัดตรี

สัตรู	อ่านว่า	สัตตรู
อัตร่า	,,	อัดตรา
พัตรา	,,	พัตตรา
สาตรา	,,	สาดตรา
ยาตรา	,,	ยาดตรา
มาตรา	,,	มาดตรา

คำตัวสะกดมีสระประสมอยู่ด้วย แต่ไม่อ่านสระนั้น

บัญญัติ	อ่านว่า	บันหยัด
สมบัติ	,,	สมบัต
กษัตริย์	,,	กษัต

ประพฤติ	อ่านว่า	ประพรีด
ปฏิบัติ	,,	ปฏิบัติ
วิบัติ	,,	วิบัติ
อาบัติ	,,	อาบัติ
ธาตุ	,,	ธาตุ
เหตุ	,,	เหตุ
พระเกตุ	,,	พระเกตุ
อุมเกตุ	,,	อุมเกตุ

สอนอ่านบทที่ ๑๙๖

คำอักษรควบที่ไม่ใช่นำมีบ้าง คือ

ฉบับ อ่านว่า ฉบับ

ผดุง	อ่านว่า	ผะดุง
แสตง	,,	สะแตง
สบง	,,	สะบง
โสตง	,,	สะโตง
ผะตึง	,,	ผะเตี๋ยง
เสปียง	,,	สะเปี๋ยง
เถกึ่ง	,,	เถเกี๋ยง
ถกน	,,	เถกน
ขจร	,,	ชะจร
ขบวน	,,	ชะบวน
เถเปียน	,,	เถเปี๋ยน

๑๔๘

สัดม อ่านว่า สะดม

ส่ำบาย ,, สะบาย

ซ้จาย ,, ซะจาย

ส่กล ,, สะกล

ฉกรรจ์ ,, ฉะกรรจ์

ส่ตึง ,, สะตึง

สอนอ่านบทที่ ๑๔๗

คำตัวอื่นหัดอ่านเหมือนมีไม้ขีด เป็นของโบราณใช้

รวงงรวไว ดงงนี้ บงงเกอด ก่าลง หล่งไหล

ตั่งใจ ฟงงเสียง ผ่นง คลง ทั่งผอง

บนนทม อนนว่า ดันดันน เสียงสนั่น
 ดั้งนั้น ครั้น ท้าวตัว ววกทิง ตวตน
 ผกกหญ้า ตตตรอน ตบบไต แบ่งปน
 บิบบัน กลั่นใจ บงตัว ทังนั้น

สอนอ่านบทที่ ๑๔๘

คำสระเอีย มีตัวสกด หนังสือโบราณบางคำใช้

แต่พยัญชนะประสม คือ

วยง อ่านเหมือน เวียง ขยว อ่านเหมือน เขียว

รยง ,, เรียง รยก ,, เรียก

ขยน ,, เขียน บยด ,, เปียด

ปลี่ยน ,, เปลี่ยน รบยบ ,, รเปียบ

คัดจากพระราชพิธีโสกันต์ ลิลิต กลอนชั้น

๐ ศรีสวัสดิ์พิศาล. สถานราชสถิต,
จิตรประไพไพโรจน์, โชติชวัลชลิต,
ดุสิตมหาปราสาท. ราชมหาณทยรัตน์, คลัง
สมบัติโอฬาร. ราชอุทยานอุดม, เรือน
บรมวงษานุวงศ์. ตึกกองกำนัน, ระบาย
รงกนสล้าง, รถยนต์พื้นชาล. บาน
ใจมทกล่ง, ทดตำแหน่งมอบปลิต, กิจ
พิทักษ์ทพาย. โคมไฟรายรอบท่ว. มั่ว

หมู่หญิงคลาล้ำ, หลายลำหลายคณา, เปรม
 ปรีดาท่วผู้, รู้แต่งกายอคร้าว. บราณร้าว
 รอนทกซ์, ล้วนเสพสุขบำเทองเรองร่า, สิ่ง
 สวัสดิ์เรื่องเรื่องสะราญ. ๗๖

สอนอ่านบทที่ ๑๕๐

๐ วยวงงบรมราชเจ้า จอมสยาม
 ปราสาทรัตนพิมาน หยาดฟ้า
 สรรพสิ่งวิจิตรงาม ฉลักลวด ลายแฮ
 กนกรัตนเรืองจำ จัปหา ๗๖

๐ สัถสามารถส่อดลั่วน ศลลล ปุสเส

ตึกหมู่แถวเต่งยาว ยึดส่ล่าง

สำนักพิมพ์พระวงศา ห่วงศ์รยบ รยงแฮ

ทททแหล่งเลอศล้ำสร้าง สืบมา ฯ

* * *

๑๐๖ แะซ็องหงเองเื่องหน้า อเนกนหนด

ต่างสุวายเป็นทุกซ์คลา คลาดซ่ง

หญิงป่วนปะปนกัน สุกกรีน เรืองแสง

บ้างเรือน้งร้านร้อง รยกชาย ๗๖

๐ ปางทรงดำริให้ แห่โล่ กนกต์แฮ

พระอนุชในสาย คักดีไท้

เพื่อพระเกียรติภิญโย เจริญยิ่ง ยศนา

เป็นแบบแบบไว้ใช้ สืบไป ะ

* * *

๐ จัดการแปลงเปลี่ยนเอื้อง อย่างเคย

แห่แต่กำหนดใน นิเวศน์วัง

กระบวนต้นทวยบแต่เกย ผาสุด จนวนนา

ตรงลิวบ่เลี้ยวคั้ง เขตปราง ะ

๐ การเลื๑นทกสิ่งลั๑น ฝั๑ยใน ลั๑นแฮ

พินพาทย์ร๑ยท๑งว๑ง ชั๑งเว๑น

เร๑งอั๑วอื๑กท๑งวิ๑ไสย ญ๑วนห๑ก

ลั๑นแต่ห๑ญิงแก๑ลั๑งเลื๑น อยั๑งซ๑ย ๑ะ

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๒

แบบเรียนเร็ว
กรมศึกษาธิการ

แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒

พิมพ์ครั้งที่สิบสาม ๑,๐๐๐ ฉบับ

ว. ศ. ๑๒๓

ราคาปกผ้าเล่มละ ๓๔ อัฐ

โรงพิมพ์อักษรนิติ์

แจ้งความแต่ครั้งพิมพ์ครั้งที่ ๒

แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒ ซึ่งลงพิมพ์ครั้งที่ ๒ นี้ แต่เดิมได้คิดว่า จะแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้นกว่าเก่าอีก เพราะเมื่อตีพิมพ์ครั้งที่ ๑ ใช้นานแล้วนั้น ก็ยังแลเห็นทางว่า ควรจะแก้ไขให้ดีขึ้นได้อีก โดยธรรมชาติของที่แรกเกิดแรกมีขึ้น และได้ลงมือตรวจแก้ไขในเดือนกรกฎาคม ยังหาทันจะสำเร็จไม่ ก็พอทราบว่ามีหนังสือที่ลงพิมพ์ครั้งที่หนึ่งมีอยู่นั้นจนจะหมด และยังมีผู้มาถามหาอยู่เสมอ หนังสือที่จะแก้ไขใหม่และจะพิมพ์ใหม่ก็จะออกไม่ทัน จะขาดประโยชน์ของนักเรียนที่จะเล่าเรียนให้ทันครวญไล่หนังสือ เพราะฉะนั้นจึงตกลงพิมพ์ไปตามฉบับเดิมอีกคราวหนึ่ง เปนแต่แก้ไขบ้างเล็กน้อย ดี ๓๐๐๐ ฉบับ และเมื่อแรกลงพิมพ์ได้แบ่งฉบับนั้นเปน ๓ ตอน คือ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย เย็บทีละตอน แต่ ๕๐๐ ฉบับก่อน เพื่อให้ทันที่นักเรียนจะต้องการเล่าเรียนในเร็วๆ เมื่อได้พิมพ์ครบทั้ง ๓ ตอนแล้ว จึงจะรวมเย็บเปนเล่มเดียวกันต่อไป หนังสือนี้ตอนต้นได้พิมพ์แล้วเสร็จแต่วันที่ ๓๐ สิงหาคม ร.ศ. ๑๑๐ แล้ว ในตอนกลางและตอนท้ายนั้นคงจะแล้วได้ในเดือนตุลาคม ร.ศ. ๑๑๐ นี้ และขอให้เข้าใจว่า หนังสือแบบเรียนเร็วเล่ม ๒ ซึ่งตีพิมพ์ครั้งที่ ๒ นี้

ยอมเป็นประโยชน์แก่ผู้จะเล่าเรียนได้ ไม่ผิดแผกกับครั้งที่ ๑
ซึ่งได้เคยใช้มาแล้วนั้น ถ้าผู้ใดจะต้องการก็ยอมสำเร็จได้
ตามความประสงค์

กรมศึกษาธิการ

วันที่ ๓๐ สิงหาคม ร.ศ. ๑๑๐

ครั้งต่อๆ มาจนถึงพิมพ์ครั้งที่ ๑๓ นี้ ก็ได้แก้ไขตามที่ได้
แจ้งความข้างบนนี้ตามอักษรที่ขาดตกบกพร่อง และเนื้อ
ความให้บริบูรณ์ควรแก่การเล่าเรียนต่อไป

กรมศึกษาธิการ

วันที่ ๓๐ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๓

สารบัญบอกเรื่อง

	หน้า
บทที่ ๑ คำใช้ไม้้วน ๒๐	๑
„ ๒ คำใช้ไม้มลายมีตัว ย ห้าย	๗
„ ๓ คำใช้ไม้หันอากาศ ย สกด	๙
„ ๔ คำใช้ตัว พ	๑๒
„ ๕ คำใช้ตัว ญ, ณ, ธิ	๑๓
„ ๖ คำใช้ตัว ภา	๑๕
„ ๗ คำใช้ตัว ศ	๑๗
„ ๘ คำใช้ตัว ท กล้ากับตัว ร, อ่านเหมือน ช,	๑๙
„ ๙ คำใช้ตัว ณ, ญ, สกด	๒๑
„ ๑๐ คำใช้ตัว ร สกด อ่านเหมือน น สกด	๒๓
„ ๑๑ „ „ ร สกด อ่านเหมือน	
สระ อ สกด น	๒๕
„ ๑๒ „ „ ล, ฬ, สกด	๒๗
„ ๑๓ „ „ ช, ค, ฃ. สกด	๒๙

	หน้า
บทที่ ๑๔ คำใช้ตัว จ, ช, สกต	๓๒
,, ๑๕ คำใช้ตัว ฎ, ฏ, ฒ, สกต	๓๔
,, ๑๖ ,, ,, ต, ถ, ท, ฒ, สกต	๓๖
,, ๑๗ คำใช้ตัว ศ, ษ, ส, สกต	๓๙
,, ๑๘ ,, ,, ป, พ, ภ, ,,	๔๒
,, ๑๙ ,, ,, ร หัน อ่านเหมือนสระ อะ มีตัว น สกต	๔๔
,, ๒๐ คำการันต์ มาตรา ก กา	๔๗
,, ๒๑ คำการันต์ มาตรา กง	๕๐
,, ๒๒ คำการันต์ มาตรา กน ญ, ณ, น, ล สกต กม ม สกต เกย ย ,,	๕๒
,, ๒๓ คำการันต์ มาตรา กก ก, ค, สกต	๕๕
,, ๒๔ ,, ,, มาตรา กต ตัว จ, ช, ฒ, ต, ท, สกต	๕๗
,, ๒๕ คำการันต์ มาตรา กต ตัว ศ, ษ, ส, สกต	๖๑
,, ๒๖ ,, ,, มาตรา กบ ตัว ป, พ, สกต	๖๓
,, ๒๗ คำใช้ ตัว ฤ อ่านเพน ริ	๖๔
,, ๒๘ คำใช้ ตัว ฤ อ่านเพน รี้	๖๗
,, ๒๙ คำใช้ ตัว ฤ อ่านเพน เรอ ตัว ฤ อ่านเพน รือ	๖๙

	หน้า
บทที่ ๓๐ คำพ้อง สระอา ในมาตรา ก กา	๗๐
„ ๓๑ คำพ้อง สระอา หลายพยางค์ในมาตรา ก กา	๗๓
„ ๓๒ คำพ้อง สระไอ ในมาตรา ก กา กับคำ ~ ในมาตรา เกย	๗๔
„ ๓๓ คำพ้อง สระเอา ในมาตรา ก กา	๗๖
„ ๓๔ คำพ้องในมาตรา กง	๗๘
„ ๓๕ คำพ้อง มาตรา กน สระ อะ	๘๑
„ ๓๖ „ „ „ „	๘๔
„ ๓๗ „ „ „ „	๘๗
„ ๓๘ คำพ้องในมาตรา กน สระ อา	๘๙
„ ๓๙ „ „ „ „	๙๓
„ ๔๐ „ „ „ สระ อี	๙๕
„ ๔๑ „ „ „ สระ อุ	๙๗
„ ๔๒ „ „ „ สระ อู	๙๙
„ ๔๓ „ „ „ สระ เอะ, เอ	๑๐๑
„ ๔๔ „ „ „ สระ โอะ	๑๐๓
„ ๔๕ „ „ „ „	๑๐๕
„ ๔๖ „ „ „ สระ โอ	๑๐๗

หน้า

บทที่ ๔๗	คำพ้องในมาตรา กน	สระ ออ	๑๐๘
๔๘	”	”	๑๑๑
๔๙	”	สระ อัว	๑๑๓
๕๐	”	สระ เอีย	๑๑๔
๕๑	”	สระ เออะ เออ	๑๑๖
๕๒	คำพ้องในมาตรา ก กา	และ กม	๑๑๗
๕๓	”	กก สระ อะ	๑๑๙
๕๔	”	” สระ อา อี อุ	๑๒๑
๕๕	”	กค สระ อะ	๑๒๓
๕๖	”	”	๑๒๕
๕๗	”	” สระ อา	๑๒๗
๕๘	”	”	๑๓๐
๕๙	”	”	๑๓๒
๖๐	”	สระ อี	๑๓๔
๖๑	”	สระ อุ	๑๓๗

	หน้า
บทที่ ๖๒ คำพ้องในมาตรา กต สระ เอ	๑๓๘
„ ๖๓ „ „ „ สระ โอะ	๑๔๐
„ ๖๔ „ „ „ สระ โอ	๑๔๓
„ ๖๕ „ „ „ สระ อี อุ เอะ อัว	๑๔๔
„ ๖๖ „ „ กบ สระ อะ อา	๑๔๗
„ ๖๗ „ „ „ สระ โอะ	๑๔๙

บทที่ ๑

คำใช้ไม่ถ้วน ๒๐

ใกล้	ใคร	ใคร่	ใจ	ใช่	ใช่	ใหญ่
ใด	ได้	ใน	ใบ	ใบ้	ไผ่	สะไ้
ใหม่	โย	ไหล	ใส	ใส่	ให้	

ตัวอย่างที่ใช้เป็นคำๆ

ใจคน ใจมือ ในหีบ ใบไม้ ใจดี คนใด
 ช้างใน ผ้าใบ ดีใจ อันใด ทิศใต้ ใบเรือ
 หายใจ เท่าใด ช้างได้ สัมหำใบ ใจกลาง ในเรือน
 ใต้เท้า ทองใบ น้ำใส มิใช่ ผู้ใหญ่ เอาใจใส่
 สดใส ไข้ที่ หีบใหญ่ ใส่เกือก โยบัว ให้ทาน
 ใครมา ใส่ความ นวลเป็นโย ให้ทำ ให้ใคร
 ทางใกล้ ยองโย น้ำไหล ใคร่ครวญ อยู่ใกล้
 ใฝ่ฝัน หลงไหล จะใคร่ทำ บ้านใกล้ ใฝ่ใจ
 ปลาไหล มิใคร่อยู่ ใช้บ่าว พี่สะไ้ เป็นใบ้

ผ้าไหม ใช้หนี้ ลูกสะใภ้ คนไข้ ทำไหม ของใช้

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ตามีดีใจ. ใครมาหาเรา ? เขาอยู่ใกล้ ๆ.
 ผู้ใดอยู่ในครัว ? เจ้าอย่ากลัวตาไข้. น้ำไหลใน
 คลอง. เจ๊กตีกลองใหญ่. เขาเอาใจใส่ดี. นั้น
 ตามีไข้สูง. พี่ใช้ให้ฉันมา. ตาแกร็กใครฉัน.
 อย่าไฝฝืนถึงเขานักเลย. ฉันมากับพี่สะใภ้.
 แผลงมุมชกโยที่ริมฝา. หาसानส้มมากวนน้ำ
 ให้ใส. ใครนั่งอยู่ที่ใต้ถุน ? ข้าจะใคร่เดินเล่น.
 ใช้บ่าวให้ทำงาน. เขาเดินมาข้างใต้. ทางนี้มี
 ไข้ใกล้. โยมะเดื่อเขาทำผ้า. ขอเสื้อให้ฉันใหม่.

คำไม้้วนที่ผิดกับคำไม้้มลาย

ใจคน - ไหมสองใจ

ให้เงิน - ร้องไห้

ห้องสะเภา - เล่นไฟ
 ในเรือน - ในบันผ้าย
 ใส่ความ - ใส่พุง
 ผู้ใหญ่ - หยักไย
 ไครมา - ตะไคร
 บ้าใบ - ผ่าสะใบ
 หลงไหล - บ่าไหล
 มิใช่ - เจาะไซ
 ทิศใต้ - จุดใต้

ผู้ใด - บรรใด
 ผ่าใหม่ - ป่านใหม่
 ใบไม้ - ตะใบ
 ไซสอย - เมืองไซยา
 ใฝ่ฝัน - เบ้นไฟ
 น้ำใส - ผลักใส
 ไยบัว - ต้นลำไย
 อยู่ใกล้ - ไปบ้านไกล
 รักใคร่ - ตะไครน้ำ

แบบฝึกหัดเขียนคำไม้ม้วน ไม้มลาย

บ้านอยู่ไกลนา. ป่าอยู่ใกล้เขา. ตามีดีใจ.
 เขามีไหมสองใจ. เด็กตกบรรใด. ผู้ใดผลักเด็ก ?
 ตาสีซื้อตะใบ. มะม่วงตกหกใบ. นิ่งเสียอย่าร้อง
 ให้. พี่จะให้เงิน. นักเรียนใฝ่ฝันถึงหนังสือ.

เปนไฟที่แขน. จะซื้อตะไคร้. ใครให้เจ้าไป ?
 ใช้เขาไปหรือ ? เอาสว่านไขไม้. เต่ากินตะไคร้
 น้ำ. รักใคร่ฉันหรือ ? ขอซื้อผ้าไหม. นุ่งผ้า
 เสียใหม่. ทำโนไว้ปั่นฝ้าย. นอนเล่นในเรือน.
 หมอช้างไล่ช้าง. ฉันชอบกินน้ำใส. ปีนี่ลำไย
 ดก. ลำลีมีใย. ดั่งไขตันมะพร้าว. นี่ใช่
 หรือไม่ใช่ ? ใต้เท้าไปไหนมา ? ใช้โคมดี
 กว่าไต้. อย่าใส่ความเขา. เด็กกินไส้กรอก.
 ป่าใหญ่มีเสือ. ฉันมาเรือใหญ่. อย่าหลับไหล
 เสียนะ. หาบจนเมื่อยไหล่. นั่งดูคนไป. ใช้
 ไข่ออกไขว่. ไปกับลูกสะไภ้. หลานสะไภ้เฝ้าเรือน.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำเดิมลงในที่ว่าง

พุดค่อย ๆ อยู่.....ก็ได้ยิน. ลุงจะ.....การงาน
 อัน.....หรือ ? ฉันแลดูเห็นตามาแต่..... เดือนสิบสอง

น้ำ.....คลองยัง.....เขียว. นกขุนทองร้องแจ้วอยู่.....กรง.
อย่าร้อง.....พี่จะ.....ตักกระตา. นั้น.....ตักลองออกก้อง
กึก ? ใครจุด.....เดินไกลเข้า.....ถุน ? ตามีดี
ไม่ดูร้าย. ปาเขา.....ซื้อไหมสักสอง..... น้ำ.....จืดดี
มี.....โอ่ง. คนเป็น.....พูดไม่ได้จริง ๆ นะ. ผู้.....ขึ้น
บรร.....ไปบนเรือน ? ลิงทะโมนตัว.....อ้ายสนัด. ลุง
สั่งมาว่า.....พี่ไปบ้าน. ผ้าเก่า ๆ ขำไม่เอา, อยาก
ได้.....เดินบุกป่าฝ่าไปต๋อง.....เกือก. บ้านนายแดง
อยู่.....จึงได้มาช้า. มาผลัก.....ป่า.....ช้าไม่ชอบ. เรือ
ลำนั้นฉันไม่รู้ว้า.....ทำ. นั้นเรือไฟชัก.....ทำไมด้วย ?
ฉันอยากได้นก, เขาไม่.... จึงร้อง.... ชื่อตะ.....มาตะ....
อะไรลุง ? พี่.....ตักกระตาคันดี..... บ้านฉันอยู่.....
จึงได้มาเร็ว. หาसानส้มจะกวนน้ำ.....ตุ่มให้.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ตาซา, ตาจะไปใกล้หรือไกล ? นี่ชาวเมือง
 ไชยาหรือไม่ใช่ ? เสียงจักกระจั่นลงในร้องในป่า.
 ผู้ใหญ่ใช้แล้วอย่าต้องรีบไป. แม่จ๋า, ขอขนมใส่
 ใ้ฉันกินบ้าง. เจ้าไผ่ผืนหรือมาว่าข้าเปนไผ่ ? ถ้า
 ร้องให้ละก็พี่ไมให้ณะ. เห็นเขาจุดได้เดินไปข้างทิศ
 ได้. ใครถือตะไคร้มาทำไม ? ดูณะ, ช่างผิดหน้าवल
 เป้นโย. ตะไคร้ทำไมใครมีที่นี้ซัก. วันนี้เยเจ้า
 ไม่นุ่งผ้าใหม่ ? ตามาแก้ไหมได้สามใจแก้ดีใจ.
 ที่ไหล่เขามีทางน้ำไหล. ตาสาไปหาตะใบไปปะใบ.
 เสียงใครไสกบอยู่ที่บรรใด ? หน้าสะใ้ซื้อส้มมา
 ให้ห้าใบ. หาน้ำใสมาได้แต่เมื่อใด ?

บทที่ ๒

คำใช้ไม่มลายมีตัว ย ท้าย

อสงไขย	ว่า ร้อยแสนมหา	อาชาไนย	ว่า ผู้ารู้เหตุโดย
	กถาน (มาก		พลัน
	เหลือจะนับ)		(ใช้สำหรับคนก็
อุประไมย	,, ข้อที่ควรนำมา		ได้ หรือสำหรับ
	เปรียบ		ช้าง ม้า และโค
ไทย	,, คนไทย		ก็ได้)
สาไถย	,, ความโอ้อวด	ไชย	,, ความชนะ
		ไถยธรรม	,, ตรัสรู้ธรรมที่
อธิปไตย	,, ความที่เปน		ควรรู้
	ใหญ่ยิ่ง	ทักษิไนย	,, ผู้ควรรับของให้

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

นักเรียนหัดนับศัพท์สังขยามาจนถึงอสงไขย.

ชักเหื่อความมาว่าอุประไมย.

นักเรียน ๆ

หนังสือไทย.

เจ้ากัณฑ์พูดภาษาไทย.

หัวเมืองมี

บอกยังกระทรวงมหาดไทย. อย่าทำมารยาสาไถย.
 ต้องหมั่นประกอบกิจการของราชาธิปไตย. ซีม้าอาชาไนย.
 ไปราชการทัพต้องตั้งใจให้มีไชย. พระพุทธเจ้า
 ท่านตรัสรู้ไญยธรรม. เราควรจะให้ท่านแก่ท่าน
 ที่เป้นทักษิไณยบุคคล

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำไม้มลายมีตัว ย เต็มลงในที่ว่าง

จนับหน่วยสิบไปให้ถึง.... บุตรชาวสยามควร
 เรียนหนังสือ....ก่อน. ถ้อยความเป็นอุปมาอุปไมย.... ไม่
 ควรจะทำมารยา.... มี....ชนะแก่ข้าศึก. สัตว์ดีก็
 เป็นอาชา....

แบบฝึกหัดให้นักเรียนเขียน

เด็กเรียนหนังสือไทย. คนภาษาอื่นมาหัดพูดภาษา
 ไทย. หัดนับไปให้ถึงสองไชย. เนื้อความที่ว่า

เปนอุประมาอุประไมย. รับราชการในกระทรวง
มหาดไทย. ทำการของราชาธิปไตย. คนพูดมารยา
สาไทย. ตาแกมาแต่เมืองสุโขไทย.

บทที่ ๓

คำใช้ไม้หันอากาศ ย สกด

ภัย	ว่า	ความกลัว	มาลัย	ว่า	ดอกไม้ที่ร้อย
อาศัย	,,	ที่พึ่งพัก			เปนพวง
เมรีย	,,	ของเมา	นีสัย	,,	ที่พำนัก
		(ที่ไม่ได้กลั่น)	ชลาสัย	,,	ที่อยู่ คือ น้ำ
สงสัย	,,	แคลงใจ	อาสัย	,,	ความผูกพัน,
วัย	,,	ความเสื่อมอายุ			ที่อยู่
นัย	,,	เนื้อความ, ทาง	วิสัย	,,	จังหวัดที่ซึ่งอาจ
ตรัย	,,	สาม			เปนไปได้
สมัย	,,	เวลา, คราว.	วินิจฉัย	,,	ความตัดสิน
			อุทัย	,,	แรกขึ้น

อายุชัย	ว่า	กาลที่สิ้นอายุ		วิลัย	ว่า	งาม
อุภัย	,,	ทั้งสอง				

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ไปทางไกลจงระวังภัย. บางคนบ่นว่าโรค
 ภัยมีมาก. คนมาอาศัยอยู่ด้วย. บ่าวอาศัย
 ฟุ้งบุญนาย. นายได้อาศัยใช้สอยบ่าว.
 คำที่ว่าช้านี้ยังสงสัย. ฤๅชื่ออยู่ในป่าพนาลัย.
 เขาเก็บดอกไม้มาร้อยพวงมาลัย. พวงมาลัย
 นี้ฝีมือเขาร้อยดี. สุธาและเมรียเปนของเมา.
 รักษาศีลเว้นไม่เสพยสุราเมรีย. ตระลาการวิหิงฉัย
 ความตามตรง. อายุล่วงเข้าปัจฉิมวัย. สัตว์
 มีวิสัยต่าง ๆ กัน. ไปเที่ยวเล่นริมท่าชลาลัย.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำไม้หันอากาศ

ที่มีเสียงดังไม้มลาย เต็มลงในที่ว่าง

เวลาปัจจุบัน.....จะใกล้รุ่ง. จงระวัง.....อันตราย. ผู้
ใหญ่จวนจะถึงอายุ..... ตระลาการท่านวินิจ.....ความ.
คนมาพัก.....ในศาลา. คนเคยพึงพา.....กัน. ผู้
ใหญ่ท่านสอนว่าอย่าเสพยาสุรา..... อายุอยู่ในมัชฌิม.....
อาร้อยพวงมา.....ให้แก่หลาน.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนเขียน

จะไปไหนจงระวังภัยให้มาก ๆ. จงอยู่ดี
กินดีอย่ามีภัย. โรคภัยช่างกระไรมารบกวน.
พวงมาลัยยายแกร้อยไว้ให้เรา. คำที่ว่าข้านี้ยัง
สงสัย. จริงหรือไรข้าสงสัยยังไม่เชื่อ. คนเขา
อาศรัยมาในเรือ. มีเรือพ้ออาศรัยได้ไปมา.
หยุดพักอาศรัยในศาลา. ของสิ่งนี้เจ้าของมีอาลัย.
พระท่านเทศนาไว้เพนหลายนัย.

บทที่ ๔

คำใช้ตัว พ

ฆ่า เหยียน พ้อง ระฆัง ตะเพ็

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เด็กมีโทษหนักต้องถูกเฆี่ยน. จีนช่างไม่ใช้
ตะเพ็สำหรับลากไม้ไปทางถนน. เจ๊กฆ่าหมูขาย.
ตีระนาดกับพ้องวง. พวกกองตระเวนเขาตีพ้องกระ
แต. พ้องใบนี้ตีไม่ใคร่ดัง. ระฆังใหญ่แขวนไว้
ในศาลา. ที่วัดนั้นตีระฆังเวลาเย็น.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว พ เต็มลงในที่ว่างให้ครบ

คนขับรถมีแส้สำหรับ.....ฆ่า. ไม่กระดาน
เหล่านี้นักนัก, ต้องใส่.....ลากไป. ตาสีตี.....วง.
ตาคงตี.....กระแต. หอระ.....อยู่ใกล้โบสถ์. ใบนี้

หล่อไม่ดีดีไม่ใคร่ดัง. นั่นอะไรวางอยู่ใต้หอ..... ?

แบบฝึกหัดให้นักเรียนเขียน

เขาเอาระฆังมาแขวนไว้ในศาลา. ระฆังใบ
นี้เราดีไม่ใคร่ดัง. หอระฆังนี้เขาสร้างขึ้นไว้ใหม่.
ไม้ดีสีทองของเราหายไปไหน ? นั่นนักโทษหรือจึง
ต้องถูกเขียน ? คนใจบุญไม่ฆ่าสัตว์. ตะเฆ่เขาใช้
สำหรับลากไม้. แจกฆ่าเปิดไถ่ไปไหว้เจ้า. เด็กโทษ
ผิดมากจึงต้องเขียน.

บทที่ ๕

คำใช้ตัว ญ, ณ, ถ.

ใหญ่ หนา หญิง ณ ถง เธอ ธุระ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เรือใหญ่พายคนเดียวไม่ใคร่แล่น. อ่างใบ
ใหญ่ใส่อะไรไว้หรืออา ? หนาฝุ่นซ่อมากับยาตำ.

หนทางนี้หยุดรถอะไรหนอ. เวลาเย็นนั่งเล่นตาม
สนามหญ้า. ผู้หญิงเดินหาบของมาร้องขาย. สัป
บุรุษมาพร้อมกัน ณ ศาลาที่พึงธรรม. สามเณรองค์
นั้นเธอหมั่นเรียนหนังสือ.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ญ, ณ, ธ.

เติมลงในที่ว่างให้ครบ

เร็อลำนี้.....กว่าเร็อลำนั้น. หีบใบนี้เล็กหีบใบนั้น.....
สวนนี้ตาย.....ไว้เตียนดี. คนเขาเกี้ยว.....ไปให้ม้ากิน.
วัวกิน.....อยู่ในนา. ผู้.....แม่ค้าเขาเอาของมาขาย.
ครูให้นักเรียนให้มาพร้อมกัน.....โรงเรียน.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนเขียน

โตใบใหญ่นั้นของใครตั้งไว้นั้น ? เราซื้อ
หญ้าฝรั้นมาแซกยา. ที่สนามหญ้ามีรั้วกันกันคน
เดิน. เขาเกี้ยวหญ้ามัดมาเป็นพ่อน ๆ. หญิง

แม่ค้าพายเรือมาขายของ. เขานัดไปพร้อมกัน
ณ บ้านนายอำเภอ.

บทที่ ๖

คำใช้ตัว ภ

สำเภา ตะเภา เสภา สารระภี สะไ้ เฉภาะ
เพิ่มภูล แผลงภู่ อำเภอ ภูเขา ลำภัง สี่ชมภู
ลำภู ชมภู่ ภายหน้า ภายหลัง ภายนอก
ภายใน ภายใต้ เกตธา

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เจ๊กนั่งอยู่ท้ายเรือสำเภา. ไก่ตะเภาตัวใหญ่
กว่าไก่อู. เราฟังเขาขับเสภาเรื่องสามเณรแก้ว. ตา
ดีขับเสภาเพราะหน้าฟัง. เราจะไปเที่ยวเล่นที่ภูเขา.
เขาเล่าว่าที่ภูเขามีเสียดู. ผ้าสี่ชมภู่ผืนนี้ดีไม่
เบา. แผลงภู่บินมาเกาะอยู่ข้างฝา. อย่าพูด

เพื่อนายอำเภอจะดูแล. ตาคนนี้นี้อยู่บ้านอำเภอ
ไหน ? เขายังเป้าเกาะอยู่ที่ศูนย์กลาง. ไป
ภายหน้ามาข้างในดูให้ดี.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ภ เต็มลงในที่ว่าง

เรือ.....ลำนี้มีแจ็กนั่งอยู่หลายคน. ที่เขานี้มี
ลิงวิ่งออกไขว่. ใครมาขับ.....ข้าเบื่อไม่ยากฟัง.
ตัวแมลง.....บินมาช้าแลเห็น. ไก่.....ซึ่งไว้กับไก่
แจ้. นายอำเภอ.....เดินมากับลูกบ้าน. ของกะมา.....
พอแก่คน. เดินไปแต่ลำ.....ตนผู้เดียว. พายเรือ
ไปถึงคลองบางลำ.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

วันนี้เราไปหาอาจำเกาะอาแกไม่อยู่. แมลงภู่
บินมากินเกสรบัว. แมลงภู่เข้าอยู่ในปล้องไม้.

ซื้อปลามาแต่ตลาดบางลำภู. เราไปเที่ยวที่ถ้ำภู
 เขาโน้น. เรือสำเภาลำใหญ่แล่นใบมา. เรา
 พายเรือไปลำภึงแต่ลำเดียว. ภายในกำแพงนั้น
 ปลุกต้นสาระภี. บ้านอยู่แขวงอำเภอโนน ? ตา
 แก่แซบเสภาเรื่องขุนแผน. เราไปซื้อไก่ตะเภา
 มาห้าหกตัว. ไก่ตะเภาขังไว้ในเล้ากับไก่อยู่.

 บทที่ ๗

คำใช้ตัว ศ

ศึก เคิก ผาศุก ศุข เศร้า ศอก ศิษย์
 คีล กุศล ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พระรามทำศึกด้วยทศกัณฐ์. แม่ทัพคิดอุบาย
 กลศึก. ดูหน้าตาตาแจ็กเง้าที่เศร้าใจ, ตาแก่

แกเปนแผลที่ข้อศอก. เล่นอะไรไยเอาศอกมาถอง
ซ้ำ ? ไม่ซึ้งใหญ่ยาวห้าวาศอก.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ศ เต็มลงในที่ว่าง

ยกทัพไปรบพวกซ้ำ..... เรือชล่ายาวห้าวากับ
สอง..... ถูก.....ถองหลังเสียงดังอีก. เปนแผลที่
ข้อ.....ต้องพอกยา. เดินป่าเปลี่ยวคนเดียวซ้ำ.....ใจ.
มานั่งเขา.....ใจอะไรหรือ ?

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

รบศึกซ้ำศึกหนี. ชื่อผ้ามาห้ำแขนศอก. ที่
ข้อศอกเปนแผลอะไรหรือ ? วัตถุที่ไม่อันนี้ยาวก็
ศอก. คุณนายจ้อยซี, นั่งเจ้าคงเศร้าใจ. จะเศร้า
ใจไปไยไม่ต้องการ. ตั้งใจถือศีลเปนกุศล.

บทที่ ๘

คำใช้ตัว ท กล้ากับตัว ร อ่านเหมือน ช

ทรง ทรวง ทราม ทราย ทรัพย์ ทราบ
ต้นไทร นกอินทรี เมืองฉะเชิงเทรา

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เจ้านายท่านทรงทราบ. ทรงพระดำริห์. ทรง
ฉลองพระองค์. ทรงม้าพระที่นั่ง. ช่างเขาปรุง
เรือนชวดทรงดี. เขาไปดูเจ้าเข้าคนทรง. อาการ
ใช้ไม่ทุเลายังทรงอยู่. ขอนานแล้วเหลือที่จะทรง
จำ. สิ่งของส่งไว้แก่เจ้ากระทรวง. คำหนึ่งว่า
ในทรวงเรานี้เราร้อน. อีกคำว่าเสื่อมวัยกับทราม
วัย. ยังคำว่าทรามสวาทอีกทรามสงวน. เขา
ซื้อทรายมาโรยที่ถนน. ที่พื้นดินนี้ก็มีทราย. ผู้
ดีมีทรัพย์สมบัติมาก. ฉันได้ทราบเรื่องราวเขาเล่า
มา. นกอินทรีบินมาที่ต้นไทร. ฉันลาป่าจะไป
เมืองฉะเชิงเทรา.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาตัว ทร กล้ากัน อ่านเหมือน ช
เต็มลงในที่ว่าง

.....พระกรุณาโปรด.รถพระที่นั่ง. อาการไข้
ชุดลงหรือ.....อยู่ ? เขาเชิญเจ้าเข้าคน..... การ
ที่ทำ ๆ เสมอไม่เสื่อม..... ชื่อ.....มาไว้สั้ห้าเกวียน.
ผู้มี.....นี้เขาเรียกว่าเศรษฐี. ความเรื่องนี้ท่านได้.....
แล้วหรือยัง ? ได้.....ความตามคำเขาบอกเล่า.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เสด็จทรงเรือพระที่นั่ง. ทรงสร้างพระอารามหลวง.
คนทรงเชิญเจ้าให้เข้าสิง. เขาพูดว่าเดือนสิบเอ็ด
นี้น้ำนอง, เดือนสิบสองนั้นน้ำทรง. มีการทำตาม
หน้าที่, ตามกระทรวง. ทำการอย่าให้การเสื่อม
ทราไป. เขาชนทรายขึ้นไว้หน้าวัด. ที่ถนนนี้มี
ทรายโรย. นายดีมีทรัพย์สมบัติมาก. ฉันได้ทราบ
จดหมายของท่านแล้ว.

บทที่ ๙

คำใช้ตัว ณ, ญ. สกต

เชิญ ขวัญ เจริญ ชำนาญ วันเพ็ญ สามัญ
 สำราญ สำคัญ ไคร่ครวญ เปரியญ มอญ สุนญ
 สรรเสริญ ผลาญ หาญ คุณ บุราณ ประมาณ
 บริเวณ สกุน โสภณ ตรุณ พิรุณ ทักขิน
 พินพาทย

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

วันนี้ขอเชิญท่านไปบ้านฉัน. ญใหญ่เลี่ยมมา
 นำขวัญหาย. ยกขวัญเข้าค่ายาให้แก้หมอ. ตา
 แกเปนคนช่างใจบุญ. มีเทศนาที่ศาลาการเปรียญ.
 พวกมอญจอดเรือไว้ขวางท่า. พวกพม่าเดินมากับ
 พวกมอญ. คนเขี้ยวใจเที่ยวขทานเขาเลี้ยงตน. คน

ผู้นี้เขาชำนาญการเดินเรือ. เสือตัวนี้ดูสำคัญ, มัน
กัดคน. คนดีมีผู้เขาสรรเสริญ. ทำการสิ่งไรจงใคร่
ครวญ. คุณลุงท่านไปซื้อขงมาแต่ไหน ? โถใบ
นี้ที่จะเปนของโบราณ. เขาตีตพิณเราฟังจนหนึ่งหลับ.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ญ, ณ. สกต

เติมลงในที่ว่าง

.....ท่านมานั่งพักที่นี่ก่อน. เข้าโกนจุกแล้วจะทำ.....
วัน.....พระจันทร์ขึ้นเต็มดวง. ตาคณนี้แกช้า.....การ
ช่างไม้. ถนนนี้ประ.....ยาวสักกี่เส้น ? เรือลำ
นั้นประ.....ยาวสักเก้าศอก. ลุงชา.....ย้ายอยู่หรือไป
ไหน ? โถใบนี้เก่าบุ.....นานมาแล้ว. เขาหา.....
พาทยมาประโคน.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เชิญมาดูงูตัวใหญ่. ตกตลิ่งขวัญหายใจคอฝ่อ.
คนชำนาญทำการได้คล่องแคล่ว. ไปปากเกร็ด

พยายามมอญคอนเรือมา. ของสำคัญเอาไปเก็บไว้ให้ดี. แหวนตกน้ำดำไม่ได้เลยหายสูญ. เขาสรรเสริญว่าผู้้นั้นวิชาดี. คนใจบุญทำบุญแล้วให้ทาน. คุณป้าเดินมากับคุณลุง. คุณย่าว่าอะไรแก่นั่นหรือ ? มีนาอยู่ประมาณเก้าสิบไร่. ของโบราณที่ดีมีถมไป.

บทที่ ๑๐

คำใช้ตัว ร สกต อ่านเหมือนตัว น สกต

วิหาร อาหาร สามเณร อาคาร พิการ
 ครัว สมภาร ท้องธาร แก่นสาร เขมร
 พระมณเฑียร พระทวาร เพียร ใจผู้ร้าย

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ข้างวิหารมีต้นไม้ใหญ่ๆ มาก. วัดนี้วิหารใหญ่กระไรหนอ. เสบียงอาหารหาไปจะได้กิน.

รับประทานอาหารเวลาเช้า. คนพิการดูอาการจะ
ลำบาก. เปนไข้อาการให้ร้อนๆ หนาวๆ. ของ
ที่ดีควรจำเป็นตำรา. ไม่ควรพูดๆ ไปเขาเบื่อ.
ไปเที่ยวเขาอาบน้ำที่ลำธาร. อาแกซื้อเข้าสารมา
สิบห้าถัง. ตาตามาจากเมืองเขมร. จงหมั่น
เขียนเพียรจำตำราเรียน.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ร สกต เต็มลงในที่ว่าง

ไปไหว้พระในวัด.....ที่วัดโน้น. คนไข้.....ให้
กระหายอยากกินน้ำ. เสบียง.....มีถมไปเอาไปกิน.
จะทำ.....งานจงตรึกตรอง. คนพิ.....ทำงานหนักไม่
ใครได้. ของดีจะ.....เก็บ จงเก็บไว้. คนมีความ
.....หมั่นทำการงาน.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ดูอาการคนไข้ค่อยคลายขึ้น. ไปป่าหาอาหาร

ไปให้พอกิน. เสบียงอาหารจ่ายไปให้พอดคน.
 การบ้านงหมั่นเอาใจใส่. ทำการอย่าซี้คร้าน
 จึงจะดี. คนพิการเดินไปไหนไม่มีใครได้. ที่
 บ้านนั้นเขาทำการอะไรหรือ ? น้ำล่ำธารนี้ใส
 สอาดดี. สมภารกับสามเณรนั่งอยู่ในวิหาร. คนมี
 ความเพียรหมั่นเล่าเรียน. พวกเขมรมาแต่เมือง
 เขมร. สิ่งดีควรจำไว้. คนกำลังสมควรจะทำ
 การ. พวกโจรเที่ยวสัจญจอยู่ตามป่า. ทหารรบ
 โจรหนีไปอยู่ตามสิงขรในดอนดง.

บทที่ ๑๑

คำใช้ตำวร สกต อ่านเหมือนสระ อ สกต น

พระกร นคร ถาวร สุนทร สโมสร สมพัทสร
 อากร มังกร เกสร อักขร พร ทิศอุดร บังอร
 อนาทร สิงขร กิณร อรชร ลคร

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พระนารายณ์สี่กร. ลาวเมืองนครลำปาง. พระ
 รามแผลงศร. สมพัทสรกับอากรสวน. พวก
 เจ้าภาชีนายอากร. ถ้วยอย่างดีมีลายรูปมังกร.
 เกือบเกสรบัวมาตมยา. เขาพากันไปดูละคร. จด
 หมายลายลักษณ์อักษร. จารึกอักษรไว้ในใบลาน.
 ท่านผู้ใหญ่อวยไชยให้พร. คนเขามาแต่เมือง
 ชุมพร. สร้างโรงเรียนขึ้นไว้ให้ถาวร.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ร สกต
 อ่านเหมือนสระ อ สกต น เต็มลงในที่ว่าง

ผู้ใหญ่ให้ศีลให้..... นายอา.....นำเงินมาส่งคลัง.
 จินเจ้าภาชีนายอา..... ชามใบใหญ่ลายมังกร..... จิน
 ใช้ธงรูปมังกร..... ดอกสวระก็มีเก..... ตัวผึ้งบินมา
 กินเก.....บัว.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

นายอากรเดินมากับนายอำเภอ. ชาวสวนเขา
ไปเสียค่าอากรสวน. ตราดวงนี้ลายรูปมังกร.
ยายแก่เก็บเกสรบัวมาให้ตา. พรุ่งนี้จะไปดูละคร.
พวกลาวมาแต่เมืองนครลำพูน. ลงเรือใบแล่นไป
เมืองชุมพร. เจ้าของสวนเขาไปเสียค่าสมปักสร.
ท่านผู้ใหญ่ให้ศีลให้พร.

 บทที่ ๑๒

คำใช้ตัว ล, พ. สกต

ทูล ศาล กล พล ดล ชล บริบาล ภูบาล
มงคล ตระกูล เกื้อกูล กุศล ประมุข เค้ามูล
ภูล รางวัล น้ำตาล ตำบล ดาล คนพาล
จักรวาล พระกาฬ แก้วประพาฬ สิงหฬ ทมิฬ.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

กราบทูลเจ้านาย. เดินไปไกลจะถึงที่ศาลเจ้า.

ตระลาการนั่งศาลชำระความ. คนเขาทำตุ๊กกระตากล.
 พวกไพร่พลล้วนคนที่แข็งแรง. จะหาเรือ
 ไปเมืองชลบุรี. จะทำการมงคลโกนจุก. คนมี
 ได้เกือกุลแก่คนจน. ท่านเจ้าขุนมูลนายนี้ใจดี.
 ให้รางวัลแก่คนที่ทำการดี. น้ำตาลหม้อซื้อมาสื
 ห้าหม้อ. ขนมหเขาเจื่อน้ำตาลทราย. คนพาลราน
 เจ้าเราหลีกหนี. ที่ป่าด่าบลนี้มีเลือด. แก้วประ-
 พาสนี้สิ่งงามดี. คนดูร้ายเขาว่าคนใจทมิฬ. พวก
 พร้าหมณ์มาแต่เกาะสิงห์.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ ล, พ. สกต

เติมลงในที่ว่าง

นายให้เสื้อผ้าราง.....แก่บ่าว. ของเขาทำประหลาด
 ชอบ.....ดี. เขามีจิวที่.....เจ้า. คน.....มักรานรังแก
 คน. ชื่อน้ำ.....มาทำขนม. น้ำ.....กินหวานอร่อยดี.
 ไยเอาน้ำอ้อยมาปนกับน้ำ.....? เขาพยา.....คนไข้.
 บ้านอยู่ตำ.....บางตะนาวสี. คนมั่งมีได้ให้สิ่ง

ของเกือ.....แก่คนยากจน. พวกโจรดูร้ายใจ.....
วันนี้เขาทำการมง.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

นายอยู่บ้านตำบลไหน ? น้ำตาลหม้อซื้อมา
หม้ออะไร ? น้ำตาลทรายนี้เราก็นำมา. แจกเขา
ไปให้เจ้าที่ศาลเจ้า. คนพาลนั้นใจดูร้ายเหลือ.
เรือสำเภาแล่นไปเกาะสิงห์. พวกโจรนี้กระไรใจ
ทมิฬ. กลศึกกลซึ่งชอบกล. แขกเล่นกลทำเล่ห์กล.

บทที่ ๑๓

คำใช้ตัว ข, ค, พ. สกต

ศุข เลข หน้ามุข โรค วรรณ พวรรณ สัมค
วิหค บริโภค สกลมารค พระยานาค เมฆ มฤค

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

อยู่เป็นสุขสบายหรือนายเมฆ ? ตาแก่แก่เป็น
เลขมาเข้าเดือน. นายพรเรียนเลขไปถึงไหน ?
ที่พื้นดินหน้ามุขปลูกต้นไม้. เหนื่อยมาได้บริโภค
อาหารค่อมี่แรง. ผู้ใจบุญบริจาคของให้เป
ทาน. เขาเขียนรูปนาควไว้ในสมุด. คนเปโรค
หิตนังไอหอบ. ผูกพิศบินร่อนมานอนรัง. นาย
มี ๆ พรรคพวกอยู่หลายคน. เขียนหนังสือตรงนี้
สักสี่วรรค. จันแลดูเมฆบนฟ้าจนตามัว. จ
สมัคสมานน้ำใจกัน.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว

ข, ค, ม. สกต เต็มลงในที่ว่างให้ครบ

ที่สนามหญ้าหน้า.....ปลูกต้นไม้. เด็กเรียนหนังสือแล้วหัดทำโจทย์.....ไปถึงไหน ? ตาคนนี้เป็น.....สังกัดชั้นกรมใด ? ยาหมอนี้กินแก้.....

อะไร ? เปน.....อะไรหรือจึงกินยา ? คนชาว
 นาเขา.....ทำนามากกว่าทำสวน. เขียนหนังสือ
 ต้องเว้นไว้.....ตอน. วันนี้แลดู.....มีดมัวทั่วท้องฟ้า.
 เขาเล่าว่าพระยา.....อยู่ในถ้ำ. ท่านพา.....พวกไป
 ไหนกัน ? หนู.....เปนนักเรียนหรือ.....เปนทหาร ?.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนเขียน

อยู่ที่นี้ค่อยมีสุขกว่าอยู่ที่นั้น. เด็กเรียนหนังสือ
 แล้วเรียนเลข. ทำเลขคิดหน้าไม่ได้ถูกต้อง. เจ้า
 หมู้นำเลขมาลัก. ตาคนนั้นเปนเลขสังกัดขึ้นกรม
 ดำรวจ. แก้อี้ตั้งไว้ริมผนังข้างหน้ามุข. คนนั้น
 เปนโรคอะไรดูผอมแห้ง ? ดูอาการโรคที่ป่วยค่อย
 ทุเลา. คนชาวสวนสมัครไปทำนา. คนชาวนา
 สมัครมาจะทำสวน. ได้บริโภคอาหารอิ่มสบาย.
 พระยานาคขึ้นจากถ้ำ. เขาแห่นาคไปบวชถึงวัด.
 เดินทางพาพรรคพวกไปหลายคน. แลดูเมฆใน

ห้องฟ้านี้มัวมืด. ดวงจันทร์เมฆไม่บังกระจ่าง
ดี. ตาหมอเมฆเลขแก้ดี.

บทที่ ๑๔

คำใช้ตัว จ, ช. สกต

เกียจ เก่งกาจ อาจ อำนาจ เสรีจ กิจ
เสด็จ ตรวจ ตำรวจ เท็จ สมโภช บวช
ผนวช กัมพูช พานิช นงนุช พืช สมเพช

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

คนชื่เกียจไม่ใคร่ทำงาน. คนชื่คร้านทำงาน
รังเกียจกัน. ผู้ดีมีอำนาจคนยำเกรง. คนเก่ง
กาจใจอาจหาญ. คนขลาดหรือจะอาจไปสู้เสือ.
ตำรวจเขาถือหวายเดินมา. ทำงานยังไม่แล้วเสร็จ.
การที่ทำนั้นสำเร็จแล้วหรือ ? ตรวจตราดูเข้าของ
อย่าให้หาย. เรามีกิจธุระจะรีบไป. คนกล่าว

เท็จความไม่จริง. ชาวบ้านเขาแห่หน้าคไปบวชที่
วัด. สามเณรองค์นี้เอบวชมานาน. ไป
ดูงานสมโภชข้างเผือก. พ่อค้าพานิชเอาของมา
ขาย. นำสมเพชคนแก่ที่วัดสังเวช. ที่ดินแห่ง
นี้มีพืชผลดี.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว จ, ช. สกต

เติมลงในที่ว่าง

ทำการอย่ารัง.....กัน. คนเก่งใจร้าย.....
ผู้มีอำนาจ.....คนกลัวเกรง. ทำการให้แล้ว.....ในเร็ว ๆ.
เจ้านาย.....มาทรงเรือที่นั่น. จง.....ตราดูของให้ครบ
ถ้วน. ท่านมี.....ธูระสิ่งใดหรือ ? คนโกนผมแล้ว
จะ.....เป็นสามเณร.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

คนทำการต้องมาให้ทันตรวจ. ตำรวจถือหอก

เดินแห่เสด็จ. จงตรวจดูของในตู้ให้ครบ. คน
 เกียจคร้านไม่ทำงาน. ทำการอย่าคิดรังเกียจกัน.
 เรามีกิจธุระมาหาท่าน. ของทำไว้ให้แล้วเสร็จ.
 เจ้านายท่านทรงผนวช. สามเณรองค์นั้นบวชอยู่
 วัดไหน ? เขาแห่หน้าคบขที่วัดโน้น. พวกพ่อ
 ค้าพานิชมาขายของ.

บทที่ ๑๕

คำใช้ตัว ฎ, ฏ, ฒ. สกต

กฏิ ปรากฏ มงกฏ นางนาฏ รกชฎ
 อาฆาฏ พิฆาฏ เพ็ชฌฆาฏ อัฐ อีฐ อุฐ โอฐ
 ประเสริฐ เสริฐ เชฐา กนิฐา วันพุฒ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พระมหามงกฏ. ฤาษีหนึ่งอยู่ในกฏิ. คนมี
 ชื่อเสียงปรากฏ. ในป่าชฎเจียบสงัด. อย่าคิด

อาภาภูเขจะเป็นเวอร์. อัฐในถุงปนอยู่กับเงิน.
 หมาติดบชี้อมาห้าใบอัฐ. อัฐของเรามีอยู่สี่ห้าอัฐ.
 ชื่ออัฐมาห้าพันแผ่น. แหกเลี้ยงอัฐไว้หลายตัว.
 แหกเขาเลี้ยงอัฐไว้ใช้งาน. วิชานี้ดีประเสริฐนัก.
 มีวิชามีเงินประเสริฐยิ่ง. เสริมมีเงินทองมาก.
 วันอังคารรุ่งขึ้นวันพุธ. ไปวันพุธกลับถึงวันเสาร์.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ

ตัว ฎ, ฐ, ฒ, สกต เต็มลงในที่ว่าง

หยุดพักที่ศาลาหน้า.....ๆ. คนมีชื่อเสียงปรา
เพราะความดี. ในป่า.....รกร้างเดินลำบาก.
 ผูกอา.....กันไปโยเป็นเวอร์กรรม ? เงินเฟื่องวาง
 ไว้กับทองแดง..... กล้วยน้ำละว้าชื่อมาห้าใบต่อ.....
 ถนนนี้ก่อลิ้น.....สักกี่หมื่น ? เรือบรรทุก.....หรือบรรทุก
 กระเบื้อง ? แหกเลี้ยง.....ไว้ตัวหนึ่ง. ของสิ่งนี้
 ประ.....ดีกว่าสิ่งอื่น. วันนี้วันอังคารหรือวัน.....?
 เมื่อวัน.....นั้นตาพูดแกมาหา. คนมีเงินทองมาก
 เขาเรียกว่า.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ที่หน้ากฎฎาจีมีสระหน้า. ของดีมีสำคัญอยู่
ปรากฏ. เสียงเรไรร้องแซ่ในป่าช้า. ทองแดง
อัฐของเรานี้ก็. ตีก่อด้วยอัฐแล้วโบกปูน.
ตัวอัฐนี้คอยาวดูชอบกล. ผู้มีวิชาประเสริฐยิ่ง.
เขานัดให้เราไปในวันพุธ.

บทที่ ๑๖

คำใช้ตัว ต, ถ, ท, ธ. สกด

จริต จาริต สังเกต บรรพต สุภาสิต
สันนิบาต ลิขิต วิชิต สามารถ นารถ
อนาถ รถ สบถ พระโอสถ อุโบสถ
บาท วิวาท ประมาท บท อาพาธ อาวุธ
พิรุณ ครุฑ โกรธ นิโครธ จันทรคาธ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ประชุมสโมสรสันนิบาต. คนเจ็บป่วยไข้สันนิบาต.
 พระท่านมาบิณฑบาต. จงหมั่นจำคำสุภาสิต.
 คนเสียจริตพูดเพ้อเจ้อ. เดินทางจงหมั่นสังเกต.
 คนกล้าสามารถไปในป่าได้แต่ผู้เดียว. คำเขาวา
 เรานี้หน้าอณาใจ. วันอุโบสถพระท่านลงแสดง
 ธรรม. เจ้านายเสวยพระโอสถ. รถคันใหญ่ใช้
 เทียมด้วยม้าคู่. เงินบาทปนอยู่กับทองแดงอัฐ.
 ไปพระบาทแล้วเลยไปเที่ยวเขา. อย่าคิดพยาบาท
 ทำร้ายเขา. ไม่คิดพยาบาทแก่ผู้ใด. อย่าให้
 ใครทะเลาะวิวาทกัน. อย่าหมิ่นประมาทผู้ใหญ่.
 พวกพลถืออาวุธหอกดาบ. ช่างเขียนเขาเขียนเป็น
 รูปครุฑ. ครุฑจับนาคถือทำท่าบิน. ตามีโกรธ
 ตามาทำหน้าบึ้ง.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ

ตัว ต, ถ, ท, ธ. สกด เต็มลงในที่ว่าง

เด็กจงจำคำสุภา..... คนบ้าคือคนเสีย..... สาระถึ
 ชับ..... เงินสลิ้งและเงิน..... อย่าทะเลาะวิ.....กัน.
 อย่าประ.....ดูหมิ่นท่านผู้ใหญ่.มีปีกบินได้.
 ความจำเลยให้การพิ..... พระเจ็บใช้ว่าอา..... อย่า
 ล้อคนเขาจะ..... ครูบิณไปจับตั้นนิ..... ชั้น ๑๕ คำ
 มีจันทร์.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เราอ่านหนังสือสุภาสิต. จงหมั่นสังเกตจำคำ
 สอน. ม้าไทยใช้เทียมรถ. คนนั่งมาในรถเก๋ง.
 ชายของได้เงินสี่ห้าบาท. เงินบาทเราเอาไว้ที่ใน
 กลี. ปีหน้าเราจะไปไหว้พระบาท. คนโกรธคิด
 พยาบาท. อย่าทะเลาะวิวาทกัน. อย่าประมาทจง

ระวังตน. ช่างเขาสลักรูปพระยาครุฑ. คนเขา
ถืออาวุธไปกันตัว.

บทที่ ๑๗

คำขวัญ ศ, ษ, ส. สกต

ประกาศ อากาศ มาศ อาวาส นิราศ วิปลาศ
ประพาศ ปราศ บำราศ ทิศ ประเทศ เพศ
ดาบศ เลิศ เพรศ รศ ราชีมะษ บुरुษ
ทาช วิเศษ เกษ โทษ ประภาษ ตรัส
ดำรัส สาส์ โอรัส จตุรัส

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

นายมีหนึ่งอ่านหมายประกาศ. วันนี้ดูอากาศ
มืดมัว. ยานมาศกับราชยาน. สุปรรณณันนี้
เขาก็เรียกมาศ. พระสงฆ์เจ้าอาวาส. ชมาราศ
เดินมากับพระสงฆ์. ดูวิปลาศคลาดเคลื่อน.

คำกลอนเรื่องนิราศ. เสด็จไปประพาศป่า. เดิน
 บำมาทางทิศตะวันออก. ชาวต่างประเทศมาค้าขาย.
 คนละเพศมาราวาศออกบวช. คำเชื่อว่าของทำดีนี้งาม
 เลิศ. พระอาทิตย์สู่ราชีเมษ. เปนทนายเขาใช้
 ให้ทำงาน. เดินมาถึงหน้าวัดสระเกษ. ของนี้ดีวิเศษ
 จงเก็บไว้. พุดปลั่งไปเราขอโทษ. คนโทษเขา
 ชังไว้ในคุก. สัมโณนี้รศหวานมากกว่ารศเปรี้ยว.
 มะนาวรศเปรี้ยวมาก. คนผิดโทษสาหัส. สมเด็จพระ
 พระบรมโอรส.

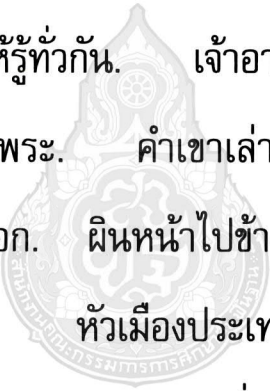
แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ

ตัว ศ, ษ, ส. สกต เต็มลงในที่ว่าง

นายอำเภออ่านหมาย..... เรื่องนี้.....นี้ผู้ใดแต่ง ?
 พระสงฆ์นั่งพูดกับขมาร.....เดินมากับสามเณร.
 เราเห็นวิ.....ผิดสังเกต. ลงเรือไปทาง.....เหนือ.

ผินหน้ามา.....ได้. คน.....ผิดต้องชังคุก. ขนมหตาล.....
หวานอร่อย.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ประกาศให้รู้ทั่วกัน. เจ้าอาวาสครองวัดใหญ่.
ขรวาศบวชเปนพระ. คำเขาเล่าเราเห็นวิปาส.
ตวันขึ้นทิศตวันออก. ผินหน้าไปข้างทิศเหนือ. ล่อง
เรือมาทางทิศใต้. หัวเมืองประเทศราช. แยก
เมืองต่างประเทศ. คนภาษาอื่นเขาถือเพศต่างๆ
กัน. ดาบศัน้อยอยู่ในอาศรม. แก้วมณีนี้ดี
เลิศวิเศษนัก. คนเปนทาสนายเขาใช้. ยา
เขียวใหญ่ขนานนี้ดีวิเศษกินแก้ไข้. ขนมห
ทำรศหวานดี. สมเด็จพระสังฆราชดำรัสประภาษว่า.

บทที่ ๑๘

คำใช้ตัว ป, พ, ภ. สกต

บาป ประทีป ทวีป ฐป สังเขป ทัพ
อาภัพ ภาพ พิภพ ศพ อพยพ เคารพ
ชีพ กรุงเทพฯ ลาม โลก

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

อย่าฉ้อบังของเขาจะบาปหนา. เจ๊กเขาจุดธูป
บูชาเจ้า. ช่างเขียนเขาเขียนรูปราชสีห์. ความ
สังเขปว่าย่อๆ พอเข้าใจ. กองทัพมีนายทัพกับ
นายกอง. บางคนบ่นว่าตัวเรานี้อาภัพ. รูป
ภาพนี้ฝีมือเขาเขียนงาม. งานฉลองพระมีการ
มโหระศพ. ศพใครนั้นที่วัดนั้นเขามีหนัง ? คน
ดีมีความเคารพต่อผู้ใหญ่. คำเขาว่าโลกนี้มักกลาภ
หาย. คนอพยพครอบครัวหนีไป.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำตัว ป, พ, ภ. สกต

เต็มลงในที่ว่าง

ค่างนี้.....ร่างก็คล้ายลิง. คน.....ร่างสูงใหญ่.
 หาดอกไม้.....เทียนไปบูชาพระ. ช่างเขียนๆ
 พวกพลในกอง..... พวกนาย.....นายกอง. ที่วัดนี้
 มีงานเขาเผา..... คน.....มากใจมักได้. วันนี้ได้ของดี
 เรามี..... จงเคา.....ท่านผู้ใหญ่.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

รูปเทียนวางไว้ที่ในพาน. ตามประทีปโคมไฟ
 ไว้สว่าง. ความสังเขปย่อไว้พอรู้. รูปภาพนี้ตาดี
 แกเขียนงาม. พวกพลชนเสบียงส่งกองทัพ. พระ
 สงฆ์ว่าอวมภานี้ค้อยมีสุข. ศพใครที่วัดไหนเสียง
 กลองหนัง ? คนเขาบ่นว่าเรานี้ลามกซัด. หมอ
 ดูทายว่าจะมีลาภ. คนมักได้ใจโลภมาก. ชีพจร
 เดินแปนปรกติ. เรียนในกรุงเทพฯ ดีกว่าหัวเมือง.

บทที่ ๑๙

คำใช้ตัว ร หัน อ่านเหมือนสระ อะ มีตัว น สกด

บรร-ดา บรร-จง บรร-จบ บรร-หาร บรร-ทุก
 บรร-ทัด บรร-พต บรรณ-ศาลา พร-ษา
 อรร-ณพ มรร-คา บรร-ณาการ วร-ษา
 พร-ณนา ภรร-ยา บรร-ยาย สรร-ปางค์
 พระชร-ค์ ฉกรร-จ้ อัคร-ย์ ครร-ภ์ บรร-พ์
 สรร-ค์ พระกรร-ณ์ ธร-ม์ พร-ค์ พร-ณ์
 สุปรร-ณ์ ธร-ม มรร-ค พร-ค วร-ค
 จักรพร-ดิ ศักรบรร-พ จักรวร-ดิ กรร-ม

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

บรรดาเหล่าพวกชาวบ้าน. อาเถว่าตามบรรดา
 พี่น้องเรา. ท่านผู้ดีมีบรรดาศักดิ์. ช่างทำทอง
 บรรจงทำ. อายุพอบรรจบได้ร้อยปี. ขนของลง
 บรรทุกเรือจะไปเมือง. หนังสือเขียนตรงบรรทัด.

ช่างไม้เขามีรางวัลบรรทัด. พระสงฆ์จำพรรษาอยู่ใน
วัด. มรคากับมรรคานี้ว่าทาง. ถวายเครื่องราช
บรรณาการ. เขาพรรณนาว่าถึงทางที่ได้ไป. นั่งนัก
เมื่อยไปทั่วสรรพางค์. เขาทำบุญปราถนาไปสวรรค์.
คนจนกรรจก้าลังหนุ่ม. คำเขาเล่าเราน่าอัศจรรย์.
เมล็ดถั่วเก็บไว้ได้ทำพันธุ์. สารกรมธรรม์เขาทำ
ที่อำเภอ. ช่างทองทำของรูปพรรณ. ผลไม้เลือก
สรรค์มาที่รศดี. ชนบธรรมเนียมดูจงเรียบริ้อย.
คนดียอมได้ดีเป็นธรรมดา. วันนี้พระท่านมาให้
ทานธรรม. บางคนพูดว่าเปนเวรกรรม. คนพา
พรรคพวกเดินทางไป. จะเขียนหนังสือสักสี่วรรค.
ไปฟังมหาชาติกัณฑ์ศักรบรรพ. เดินไปถึงถนนหน้า
วัดจักรวรรดิ. พระอินทร์อยู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ

ตัว ร หัน เต็มลงในที่ว่าง

ขนถ่านลง.....ทุกในเรือไฟ. เรือพ่อค้า.....ทุกของมา
 ขาย. ที่วัดมีพระจำ.....ษา. ทำของค่อย.....จงทำ.
 เขียนหนังสือตัว.....จง. นาฬิกาเดิน.....จรอบได้โมง
 หนึ่ง. เขียนหนังสือตามเส้น.....ตัด. หญิงมี.....จวนจะ
 คลอดบุตร. คนสุจริตรักษาความยุติ.....เข้าโพด.....เข้า
 เจ้าหรือเข้าเหนียว? รูป.....สัจฐานคนสูงต่ำ. เขา
 พุดกันว่าของเปน.....ดา. ขนบ.....เนียมประเพณี.
 คนมี.....พวกหลายคน. พระอินทร์อยู่.....ชั้นอะไร?

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

บรรดาพวกพ้องเรา. บรรดาคนที่มาในลำเรือ.
 เขียนหนังสือตัวบรรจงหลายบรรทัด. เขาขีดเส้น
 ไปตามบรรทัด. ดีบรรทัดค่อยบรรจงอย่าให้คด.

เรือใหญ่บรรทุกอิฐมาเพียบลำ. ขนของไปบรรทุกไว้ในเรือ. บวชอยู่ที่วัดก็พรรษา ? สิ่งของทองรูปพรรณ. ดูรูปพรรณเป็นอย่างไร ? เมล็ดหัวว่าเราเพาะไว้ทำพันธุ์. ต้นไม้มีหลายอย่างหลายพรรณ. ความซำระโดยยุติธรรม. คนพูดจาเป็นสัจธรรม. ที่ศาลามีธรรมเทศนา. ทำการทำตามธรรมเนียม. แม่ค้าเขาว่าธรรมดาของดีราคาแพง. คนเขาพูดกันถึงบุญกรรม.

บทที่ ๒๐

คำในมาตรา ก กา มีตัวการันต์ไม่อ่าน

เจดีย ไปรสนีย คัมภีร์ เสาร์ เยาวี
 สินธาวี ดำริห์ ราชนีย สมุห์ เสน่ห์ เล่ห์
 สนเทห์ เคราะห์ เขว้น

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

วัดมีพระปรางค์พระเจดีย์. คัมภีร์ของพระ
แสดงธรรม. อาไปซื้อเสามาวันเสาร์. วันเสาร์ ๕
ตัดผมปนมงคล. เจ้านายเล็กๆ ยังทรงพระเยาว์.
ชื่อของราคาได้ยอมเยาว์. เกลือสินเฮอร์เขา
เอามาแต่เมืองเหนือ. ราชสีห์มีอยู่ในป่าหิมพานต์.
พระสมุห์นั่งอยู่ในกุฏิ. คนปนที่สมุห์บาญชี. คนเล่า
เรียนเล่ห์เหลี่ยมเขาฉลาด. ไม่รู้แน่ยังสงสัยสนเท่ห์
อยู่. ท่านมีคุณได้ช่วยอนุเคราะห์เรา. เจ้าของ
เรือเขาสงเคราะห์ข้ามส่งให้. เขาพูดกันว่าผู้นั้น
เขานี้ไฉ. บางคนบ่นว่าพวกเราเขานี้ไฉ. ส่ง
หนังสือไปทางไปรษณีย์. นายเสน่ห์มากับนายเล่ห์อาวุธ.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำใน
มาตรา ก กา มีตัวการันต์ เดิมลงในที่ว่าง

เด็กแบกคัม.....มาก่อนพระ. ผ้าห่อคัม.....ของพระท่าน.
รูปราช.....นี้ฝีมือช่างเขาเขียนดี. ที่วัดนั้นมีพระ
เจ.....บาญชีทำทางว่าวยื่น. ท่านจงอนุ.....แก่เรา
ด้วย. ได้ช่วยสง.....ส่งพอถึงฝั่ง. ชายของราคา
พอย่อม..... เราไปนามาเมื่อวัน..... เกลืออย่างหนึ่ง
ชื่อเกลือสิน..... คนเดินไปส.....เอาหนังสือมาส่ง.
จงบอกนาย.....อาวุธ.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

หนังสือคัมภีร์หนึ่งหลายผูก. มีท้องตราพระราชสีห์
ไปหัวเมือง. คนเขาพากันไปไหว้พระเจดีย์. เจดีย์
ที่วัดนั้นดูสูงใหญ่. สมุห์บาญชีมายื่นบาญชี. คน
พูดจาเปนเล่ห์กล. ความสงสัยสนเท่ห์ไม่แน่ใจ.

บางคนบ่นว่าตัวนี้เคราะห์ร้าย. ท่านจงส่งเคราะห์
แก่เราด้วย. ท่านผู้นี้ได้อนุเคราะห์แก่เรามา. เกลือ
สินเธาว์เขาเอามาแต่ที่ไหน ? ของเล็กย่อมเยาว์
ไม่ใหญ่โต. ถึงวันเสาร์เราจะไปเที่ยวซื้อเสา.

บทที่ ๒๑

คำในมาตรา กง ตั ว ง สกต มีตัวการ์นต์

บัลลังก์ วงศ์ สังข์ สุรางค์ สรรพางค์
องค์ อำรงค์ ฤตงศ์ อัสตงศ์ ปฤษฎางค์
อุโมงค์ ประสงค์ พระสงฆ์ อาณิสงฆ์ หงส์

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เสด็จลอยพระประทีปที่เรือบัลลังก์. เราไปเรือ
ถึงคลองมหาวงศ์. พราหมณ์รดน้ำสังข์. เจ้า
นายท่านเสด็จหลายองค์. ทรงพระอำรงค์. พวก

พลจตุรงค์. พระอาทิตย์อัสดงค์. คนชุดอุโมงค์
 ไปในดิน. ประสงค์จะใคร่ได้. ทำบุญได้ผล
 อาณิสย์. คนเปนเชื้อวงศ์ผู้ดีมีตระกูล. เสาหงส์
 สูงอยู่ตรงหน้ามุขวิหาร.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในมาตรา กง ตัว ง สกค
 มีตัวการ์นต์ เต็มลงในที่ว่าง

เราจะไปคลองมหา..... พรหมณีนื้อ.....มารดน้ำ.
 โกงจุกแล้วรดน้ำ..... พระท่านนั่งอยู่หลาย..... พระ.....
 ท่านสวดมนต์. ผลอาณิ.....ที่ทำบุญ. จะประ.....สิ่งใด ?
 คนนี้เปนเชื้อ.....ท่านผู้ใด ? ที่หน้าวัดมีเสา.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

คนเขาเป่าแตรสังข์. เณรนั่งอยู่องค์หนึ่ง. พระท่าน
 เดินมาหลายองค์. พระสงฆ์ถือธุดงค์. เขาถามว่า
 จะประสงค์สิ่งใด ? ทำบุญได้ผลอาณิสย์. เชื้อวงศ์

ตระกูลท่านผู้ดี. คนเขาสร้างเสาหงส์ไว้ที่วัด.
 ยี่ห่อห่อขามีหงส์จีน. โต๊ะจตุกกิ่งหั้นเท้าคู่.

บทที่ ๒๒

คำในมาตรา กน ญ, ณ, น, ล. สกต

กม ตั ว ม สกต เกย ตั ว ย สกต มีตัวการันต์

กาญจน์ ลีญจน์ กัณท์ ทัณท์ ภัณท์
 เกณท์ สายัณท์ อัฒจันท์ ฉันท์ ชันธ์
 มนต์ โสกันต์ สงกรานต์ แก่นจันท์ พระจันทร์
 สาธารณ์ บริบูรณ์ อาภรณ์ ปฏิสังฆรณ์ จาบัลย์
 โคกคัลย์ พิบูลย์ พราหมณ์ พิมพ์ อุปถัมภ์
 สดมภ์ รมย์ อารมณ์ นารายณ์ พระกัจจายน์
 พระโมคคัลลาน์

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

คนเขาไปเมืองกาญจนบุรี. ด้ายสายลีญจน์เขา

วงไว้. เครื่องกันท์ของถวายพระ. มีเทศนา ๑๓
 กันท์. ภาคทนต์ยกโทษไว้ครึ่งหนึ่ง. หมายถึง
 เกณฑ์ไปทำการ. เวลาสายัณห์ถ้วนเย็น. ถัด
 ขึ้นมาถึงหน้าอัมจันทร์. หนังสือแต่งเป็นคำฉันท.
 คนมาดูงานแห่โสกันต์. เขาเล่าว่าราชสีห์มีอยู่ใน
 บำหมิพานต์. วันตรุษวันสงกรานต์เขาทำบุญ. นิ
 มนต์พระมาสวดมนต์. คนเจ็บไข้เขารดน้ำมนต์.
 เครื่องยาเข้าเนื้อไม้กับแก่นจันทร์. เขานัดกันว่า
 วันจันทร์จึงจะไป. คนมั่งมีเงินทองบริบูรณ์. คน
 เขาช่วยกันปฏิสังขรณ์กุฏิพระ. ผู้มีบุญสมบูรณ์
 ทั้งเงินทอง. พวกพราหมณ์เขานุ่งขาว. หนังสือ
 พิมพ์ที่โรงพิมพ์. ท่านนี้มีคุณช่วยอุปถัมภ์.
 เขาพูดกันว่าผู้นั้นอารมณ์ดี. เราจะไปเที่ยวสวน
 สราญรมย์. พระนารายณ์นั้นสี่กร.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในมาตรา กน

ตัว ญ, ณ, น, ร, ล. สกต กม ตัว ม สกต เกอย ตัว ย สกต

มีตัวการ์นต์ เดิมลงในที่ว่าง

ด้ายสาย....เขาวงไว้อบเรือน. ไปเที่ยวเขาที่เมือง
.....บุรี. ที่ศาลามีเทศน์.....อะไร ?พลไพร่ไปทำการ.
นายด่านต้องถูก..... ยาขนานนี้เข้าแก่น.....แดง. ของ
เราวางไว้ที่อ้อม..... ข้างขึ้นพระ.....ส่องสว่าง. ราษฎร
เล่นนักขัตฤกษ์สง..... พระท่านสวด.....เย็น. คนยาก
จนมีผู้อุป..... พวก.....หนุ่มผ้าขาว. คนเฉยๆ เขา
ว่าคนอา.....ดี. หนังสือนี้เขาดี..... นา.....สีกร.
พระโมค....ท่านหะได้.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ที่เมืองกาญจน์บุรีมีภูเขา. สิ่งของเครื่องบูชา
กัณฑ์. เด็กชนเครื่องกัณฑ์ไปกุฏิ. ทำผิดต้อง

ซึ่งโทษทัณฑ์. คนต้องเกณฑ์ไปทำการ. แก่น
 จันท์เราได้มาจะทำยา. ต้นจันท์ตาแกปลูกไว้ริม
 เรือน. พระจันทร์ทรงกลดมีรัศมี. ที่อัมจันท์เรา
 ก้าวขึ้นลง. ไปเข้าลัดเมืองนครเขื่อนขันธ์.
 คนเขาทำบุญวันสงกรานต์. ภูเขาใหญ่ในป่าหิม
 พานต์. วัดนี้มีผู้มาปฏิสังขรณ์. คนมีเงินทอง
 บริบูรณ์. คนมีได้อุปถัมภ์แก่คนจน. คนเขามาแต่
 เมืองมโนรมย์. คนมีสติอารมณ์ดี. พระราช
 วังสราญรมย์. ขุนนางผู้ใหญ่ที่จตุสดมภ์. นารายณ์
 ทรงครุฑเป็นพาหนะ. พวกเราเขาวนไม่แล่น.

บทที่ ๒๓

คำในมาตรา กก ตัว ก, ค. สกต มีตัวการ์นต์

ทุกข์ ศักดิ์ จักร์ อารักษ์ ยักษ์
 ประจักษ์ พิทักษ์ ลักษณะ ภาควัย พยัคฆ์

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ไม่มีทุกข์สิ่งไรพอสบาย. ทุกข์ภัยไม่มี
 ค่อยมีสุข. ท่านผู้ดีมียศศักดิ์. เรือไฟใช้จักรแล่นเร็ว.
 เครื่องจักรเขาทำมาแต่nök. ช่างเขารู้จักแก้เครื่อง
 จักร. ที่ทางนี้มีศาลเทพารักษ์. เขาลือว่าอารักษ์
 นี้ศักดิ์สิทธิ์. เขาเล่าว่าพวกยักษ์ใจดุร้าย. คำเขา
 ว่าช้านี้เห็นประจักษ์. เทพารักษ์ช่วยพิทักษ์รักษา.
 อาลักษณ์นั่งเขียนหนังสือ. พระลักษณมีชื่อใน
 เรื่องเชน. คนเขาเรียกเลื้อว่าพยัคฆ์. ยศศักดิ์
 มีมากเพราะความดี. พระลักษณกับพระรามพา
 สี่ดาไปในป่า.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในมาตรา กก

ตัว ก, ค. สกต มีตัวการ์นต์ เดิมลงในที่ว่าง

ไม่มีสุขเป็น.....ทุกเวลา. เรือไฟมี.....ท้ายพัดน้ำ.
 นาฬิกา.....เดินได้. ตระกูลท่านผู้มีบรรดา.....

หมอซะเลย.....ไม่ใช่เป็นหมอหลวง. แลเห็นชัดแน่
 ประ..... เลี้ยงดูอยู่พิ.....รักษา. คนเขาบวงสรวง
 เทพา..... ไนบ่ามีพ.....ร้าย. พระรามมีพลลิงไปรบ.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

คนชอบกันมีทุกซ่ศุขมาเยี่ยมเยียน. ไม่มีทุกซ่
 อยู่เป็นศุขสบาย. เลื่อนฝีมือเย็บหรือใช้จักร ?
 รู้จักเห็นประจักษ์อยู่แก่ตา. ลวดลายแลเห็นชัดแน่
 ประจักษ์. เทพารักษ์ช่วยพิทักษ์รักษา. บวงสรวง
 เทพดาอารักษ์. อาลักษณ์อ่านคำประกาศ. พวก
 โขนแต่งตัวเป็นยักษ์. พวกยักษ์เต้นยักทำท่าทาง.
 เขาพยักหน้าให้ดูหมู่พยัคฆ์. พระลักษมณ์ถูกหอก
 โมกขศักดิ์.

บทที่ ๒๔

คำในมาตรา กต ตัว จ, ช, ฌ, ด, ต, ท. สกต มีตัวการ์นต์

พจน์ ภาชน โยชน เพ็ชร พัพฒน

พระหัตถ์ นัฏฐ์ สัตย์ อำมาตย์ นิตย บัณฑิตย์
 อาทิตย์ นิตยภัตร์ ฉัตร บาตร์ จิตร มิตร
 บุตร์ เขตร์

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เด็กเรียนหนังสือถึงไวยพจน์. พระสุพรรณภาชน์
 ของหลวง. ทางสี่ร้อยเส้นจึงเป็นโยชน์. ทางนี้ไป
 ไกลหลายโยชน์. ทำมาหากินได้เป็นประโยชน์. ของ
 สิ่งนี้ดีใช้ได้ประโยชน์. ได้เพ็ชรมาเราจะทำแหวน.
 ต้นตาลมีมากที่เมืองเพชร. จีนเป็นที่ขุนพัฒน์.
 หมอมี ๆ ยานัฎฐ์. ยานัฎฐ์นี้ดีแก่เปนลม. คนดีมี
 ความสัตย์. คนเขาทำงานอยู่เป็นนิตย. นักปราชญ์
 ราชบัณฑิตย์. วันเสาร์เวียนมาวันอาทิตย์. ดวง
 อาทิตย์มีแสงสว่าง. ราชวัตรกับฉัตรเบญจรงค์. บายศรี

ทำเป็นชั้นคล้ายกับฉัตร. คนแปนมิตรรักใคร่กัน.
 บิดามารดาเลี้ยงดูบุตร. พระราชาอาณาเขตร์แขวงนี้
 มีอำเภอ. พันเขตรวัดไปมีบ้าน. สัตว์สี่เท้าสัตว์
 สองเท้า. เครื่องพิณพาทย์มีปี่กลอง. คนเจ็บหา
 แพทย์มารักษา. คนเขาโจทย์เลขมาให้คิด. โจทย์
 กับจำเลยเปนคู่ความ. ของระบาทวัดค้ำอยู่.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในมาตรา กต

ตัว จ, ช, ฌ, ด, ต, ท. สกต มีตัวการ์นต์ เดิมลงในที่ว่างให้ครบ

หนังสือส่งโยคกับไว..... คำขายได้ผลประ.....
 ของนี้มีประ.....ใช้การได้. ทางไกลสักกี่.....? แหวนเขา
 ผัง..... หอรัษฎากรพิ..... ยา.....นี้แก้ลมวิงเวียน. คน
 มาทำการเสมอเปน..... วันจันทร์หรือวันอา.....?แดน
 หัวเมืองจดถึงกัน. คนแปน.....สหายรักใคร่กัน.

เขาถามกันว่าเด็กคนนั้นเป็น.....ใคร ? ฐเป็น.....เลื่อย
ไปไม่มีตื่น. เขาว่า.....ในป่านี้ดูร้าย. หาพิณ.....มาประ
โคม. คนเขาคิดทำ.....เลข. คนเป็น.....มาฟ้องความ.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เพชรอย่างดีแท้มราคาแพง. ที่เมืองเพชรบุรีมี
ภูเขา. ผลประโยชน์กำไรขายของได้. ทางไกล
ยาวหลายโยชน์. หมอดีมียานัดรู้หลายขนาน. คน
ชื่อสัตย์ไม่คดโกง. คนหมั่นทำการอยู่เป็นนิตย์.
คนเป็นใช้จิตระใจไม่สบาย. ดวงอาทิตย์นี้มีแสงส่อง
สว่าง. คนเป็นมิตรไมตรีกัน. บิดามารดารักใคร่
บุตร. ตามหัวเมืองแบ่งที่เป็นเขตรัษฎ. เสือ
ช้างเป็นสัตว์อยู่ในป่า. ชาวเรือเขาใจท้าวจรเข้
ขึ้น. แพทย์หมอหามารักษาไข้. โกงจุกมี
พิณพาทย์เครื่องใหญ่. คนทำผิดต้องรับระบาท
ของ. ผูกสัตว์วิ่งพล่านอยู่ชายป่า. ทางนี้ต้องไป

ไกลหลายสิบโยชน์. คนนี้เขาดีมีความสัตย์. ใน
เขตรนี้มีเสือชุมหรือไม่ ?

บทที่ ๒๕

คำในมาตรา กต ศ, ษ, ส. สกต มีตัวการ์นต์

อาสน์ ธรรมาสน์ เทศน์ นิเวศน์
นเรศร์ ศิษย์ มนุษย์ บุษย์ พระโอรส สาสน์
สวัสต์ กบิลพัสดุ์

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

อาสน์สงฆ์สำหรับพระท่านนั่ง. ธรรมาสน์
เขาตั้งไว้ในศาลา. พระขึ้นเทศน์บนธรรมาสน์. เนื้อ
ความมีในคัมภีร์พระท่านเทศน์. เดินไปใกล้จะถึงวัด
สุทัศน์. เด็กเป็นศิษย์พระอยู่ในวัด. ศิษย์เรียน
หนังสือกับอาจารย์. คนเราเขาเรียกว่ามนุษย์.

แหวนหัวฝังพลอยบุษย์. ราชทูตถวายพระราชสาสน์.
อยู่เป็นสุขสวัสดิ์ไม่มีภัย. เมืองกบิลพัสดุ์เป็น
เมืองพระ.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนหาคำ แม่กด
ตัว ศ ษ ส สกด มีตัวการ์นต์ เต็มลงในที่ว่าง

ที่ศาลายกพื้นปูน.....สงฆ์. ในศาลามีธรรม.....ตั้ง.
.....นั่งใกล้อาจารย์. เด็กเป็น.....พระอยู่วัดเรียนหนังสือ.
ดวงตราเขาแกะเป็นรูปม..... ช่างเขียนๆ รูปยักษ์รูปม.....
เล็กกว่ายักษ์. ผู้ใหญ่ให้พรจงเจริญ.....มงคล.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ผ้าขาวเขาปูที่อาสน์สงฆ์. พระท่านเทศน์
บนธรรมาสน์. อาจารย์สั่งสอนศิษย์. ศิษย์ต้อง
กลัวเกรงอาจารย์. คำเขาว่าเกิดมาเปนมนุษย์.
บุษย์สี่ขาวราวกับเพชร. บุษย์น้ำเพชรสี่งามเขา

ทำแหวน. เจ้าคุณจะไปเทศน์ที่ไหน ? เสด็จออก
จากพระราชนิเวศน์. ไปทำบุญที่วัดบวรนิเวศ.

บทที่ ๒๖

คำในมาตรา กบ ตัว ป, พ. สกต มีตัวการันต์

กระสาปณ์ ศัพท ทรัพย์ กาพย์ ทิพย์
เทพย์ เสพย์

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เงินเหรียญทำที่โรงกระสาปณ์. กิตติศัพท์
ข่าวเขาเล่าลือ. ผู้มีทรัพย์สิ้นเงินทอง. เสริมมี
ทรัพย์สมบัติมาก. หนังสือกาพย์กลอน. เขาว่า
เทวดาอยู่พิมานเสวยทิพย์. คนเราเสพย์อาหารดีมีรส.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในแม่ กบ

ตัว ป, พ สกต มีตัวการันต์ เต็มลงในที่ว่าง

กิตติ.....คำเล่าลือนี้อื้อยาก. โรงกระ.....สำหรับเป็นที่ทำเงิน.

คนมี.....สินบริบูรณ์. คนมี ๆสมบัติ. รักษาศีลวัน
ไม่.....สุราเมรัย. หนังสือ.....กลอนหรือโคลง ? ของ
ที่เทวดากินเขาเรียกว่าของ.....หรือ ?

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เราได้ยินกิตติศัพท์เขาเล่าลือ. พระราชทรัพย์
ของหลวง. ทรัพย์สินเงินทองบริบูรณ์. คำกาพย์
กลอนที่เขาแต่ง. ของเทวดาเขาว่าเป็นเครื่องทิพย์.
หมู่เทพย์อยู่ในทิพย์พิมาน. อย่าเสพยาสุราให้เมาไม่ดี.
ที่ว่ามียทรัพย์ร้อยกระสาปนั้น คิดเป็นเงินเท่าไร ?

บทที่ ๒๗

คำใช้ ตัว ฤ อ่านลำเนียงเหมือน ริ

ฤทธิ อ่านว่า ริต

อำนาจซึ่งเป็นเครื่องสำเร็จ

ความประสงค์

ฤชยา อ่านว่า ริสะหยา

ความไม่ชอบในใจ การที่ผู้

อื่นได้ลาก เป็นต้น

กฤษณา อ่านว่า กริตสะหนา ไม้แก่นดำ, ไม้หอมสีดำ.	สฤชดี อ่านว่า สะหริด ทำให้สำเร็จ, สร้าง.
ปฤษฏางค์ อ่านว่า ปริดสะตาง หลัง	ศฤงคาร อ่านว่า สริงคาน ทรัพย์สมบัติ
กฤส อ่านว่า กริต อาวุธอย่างหนึ่ง รูปคดๆ	ทฤษฎี อ่านว่า ทริดสะดี ความเห็น
อังกฤษ อ่านว่า อังกฤษ คนยุโรปชาติหนึ่ง	ดำฤชณา อ่านว่า ดำริด สะหนา ความดีนรณ,
สังสกฤต อ่านว่า สังสะกริต พราหมณ์เก่าที่อยู่ในอินเดีย	ความอยากได้.
อุกฤษฐ์ อ่านว่า อุกริต อย่างยิ่ง, อย่างสูง.	ปฤศณา อ่านว่า ปริดสะหนา คำทาย, คำถาม.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ผู้ศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์เดช. เขาว่าหนุมานนี้มี
ฤทธิ์. อย่าอิจฉาฤษยาเขา. ไม้กฤษณาเขาว่า

มีอยู่ในป่า. ยาไข้เข้าเนื้อไม้กับกฤษณา. แยก
สรวมเลื้อยแล้วเห็บกฤษ. เด็กเรียนหนังสืออังกฤษ.
คนอังกฤษหัดพูดภาษาไทย. ภาษาพราหมณ์สังสกฤต.
ปฤศนาเขาว่าไว้ให้คนคิด. ผู้ใดหนออาจมาคิด
ปฤศนา.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนหาคำ ตัว ฤ
อ่านสำเนียงเหมือน ริ เต็มลงในที่ว่าง

เขาว่าหนุมานมี.....มาก. เครื่องยาเข้า.....ณากับ
กะลำพัก. แยกเห็บ.....ไว้นอกเลื้อย. ภาษาฝรั่ง.....
เขาผูก.....ไว้ให้คนคิด. คนมักพอใจคิด.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ไม้กฤษณาชื่อมาจะทำยา. จะไปคิดปฤศนาที่
วัดไหน ? อย่าได้คิดปฤศนาจะพาหลง. หนังสือภาษา
สังสกฤต. เราไปดูพวกแยกเขารำกฤษ. คนอัง
กฤษนั้นในเรือไฟ. นายเถียนเรียนหนังสืออังกฤษ.

บทที่ ๒๘

คำใช้ ตัว ฤ อ่านสำเนียงเหมือน รี

ฤดู อ่านว่า รีดู

คราว, เวลา (ที่กำหนดด้วย

หนาวร้อน เป็นต้น)

พฤษภสัปดาห์ อ่านว่า พระหัตถ์สัปดาห์

ชื่อดาวนพเคราะห์ที่ห้า

ชื่อวันที่ห้าของวันทั้งเจ็ด

พฤษภ อ่านว่า พระสภ โค

พฤษภ อ่านว่า พระสภ ไจ

อมฤต อ่านว่า อะมะริต

สิ่งที่ไม่ตาย

พฤษภมา อ่านว่า พระธิดา

คนแก่

คฤหัสถ์ อ่านว่า คหะริหัตถ์

ผู้มีเรือน, ผู้ที่ไม่ได้บวชอยู่.

ประพจน์ อ่านว่า ประพริต

ทำ, ให้เป็นไป.

มฤคา อ่านว่า มริกา เนื่อ

ปฏิกษา อ่านว่า ปริกษา

คำหรือ

พฤษภิกษา อ่านว่า พระธิดาสภา

แมลงป่อง

พฤษภิกษา อ่านว่า พระธิดา

ต้นไม้

ตฤก อ่านว่า ตรีก

คิดดู, ตรวจสอบด้วยใจ.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ฤดูนี้เกือบจะถึงฤดูหนาว. คฤหัสถ์บวชเป็น
พระภิกษุ. คนเขาประพจน์ดีไม่มีชั่ว. ผู้ใหญ่
สอนจงประพจน์ตาม. นายมานั่งปรึกษากันกับ
นายมี. ต้นพญาใหญ่มีใบป่า. นั่งตฤกนอน
ตรองถึงการงาน.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ ตัว ฤ อ่านเหมือน รี
เติมลงในที่ว่าง

หาผ้าไว้ห่ม.....หนาว. พระนั่งพูดกับ.....หัสถ์.
ผู้ใหญ่สอนให้ประ.....สิ่งที่ดี. คนเขานั่ง.....กัน.
ใบป่าใหญ่มีต้น.....มาก. จะทำการจง.....ดูให้ดี.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

คนเขานั่งปรึกษาหารือกัน. คนดีเขาไม่ประ
พจน์ชั่ว. จงหมั่นตฤกถึงการงาน. ต้นพญา

มีมากในป่าใหญ่. คฤหัสถ์เดินมากับสามเณร.
ฤดูนี้หนาวเย็นปนโชน ? เขาซื้อผ้ามาไว้ห่ม
ฤดูหนาว.

บทที่ ๒๙

คำใช้ ตัว ฤ อ่านสำเนียงเหมือน เรอ

ตัว ฤ อ่านสำเนียงเหมือน รือ

ฤกษ์ อ่านว่า เรก ดาว,	ฤ อ่านว่า รือ ใช้สร้อยโคลง
เวลาที่กำหนดทำการ.	ฤษี อ่านว่า รือสี คนผู้แสวง
	หาคุณพิเศษ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

วันนี้ฤกษ์ดีอยู่หรือท่านโหร ? คนเขาไปหา
หมอให้ดูฤกษ์. ฤษีอยู่บนเขานั่งเข้าฌาน. เปน
ดังฤคำโคลงจึงว่าฤพ้อ.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำ

ตัว ฤ อ่านเหมือน เรอ ตัว ฤ อ่านเหมือน รือ

เติมลงในที่ว่างให้ครบ

หมอ.....การมงคล. ครั้นได้.....จึงให้ลั่นฆ้อง.
 ตาดีเอาหัว.....ขี่สรวมมาเต้นโขน. เปนดัง.....แม่
 ให้โหยหาลูก.....?

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เขาปลูกเรือนหาฤกษ์ที่วันนี้. ที่หน้ากุฎีฤกษ์มีต้นไม.

บทที่ ๓๐

คำพ้อง ๖ ในมาตรา ก กา

ค่า	ราคา	ท่า	คอย, ที่ขึ้นลงริมน้ำ.
ข้า	ตัวของเรา, ป่าว.	ถ้า	ผิ, แม่น, หากว่า.
ฆ่า	ทำให้ตาย	ว่า	พูด

หว่า พรรณไม้อย่างหนึ่ง

หน้า ใช้ในคำที่เป็นนาม

ย่า แม่ของพ่อ

น่า ใช้ในคำที่เป็นกริยา

หญ้า พรรณผักเป็นกอที่

เกลื่อนกลาดอยู่เรียดิน

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เงินค่าสมุดของท่านเท่าไร ? ข้าจะคอยอยู่

ที่นี่ก่อน. อย่าเพื่อฆ่าฟันมันเสียเลย. เขามา

คอยท่าท่านอยู่แต่เช้า. เรือลำนั้นเพิ่งมาจอด

อยู่ที่ท่า. ถ้าเราไปจะได้หรือ ? เขาว่าอะไรแก่

ท่านบ้าง ? ริมสวนของท่านมีต้นหว้าอยู่ด้วย

หรือ ? เจ้าจงไปหาย่าของเจ้าเถิด. ฉันเห็นเขา

ถางหญ้าอยู่ในสวน. ดูผิวพรรณหน้าตาน่าเอ็น

ดู. หน้าร้อนเราชอบนอนริมหน้าต่าง.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ฉันจะเอาเงิน.....เนื้อไปใช้เขา. เจ้าเอามีดของ
เจ้ามาให้.....หรือ ? พรานมักจับนกมา.....กิน. เวลา
บ่ายเอ็งจงไปคอย.....ข้าที่.....น้ำ. พามาให้พบฉัน
เห็นจะดี. ฉันได้.....แก่ท่านแล้วท่านไม่เชื่อ. ฉัน
ไปพบยายแก้วชายลูก..... ของฉันแกมาหาปู่ที่
บ้าน. ฉันพบแพะกิน.....แพรง. คนเปนแผลที่.....
ดู.....เกลียด.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ฉันจะไปลาอย่า. เรือจอดถึงท่า. ลูกหัวตัน
นี้ตก. ตาแก่ไปถางหญ้า. ถ้าจะอยู่ก็อย่าไป.
ข้าไม่ชอบคนเก่ง. เจ้าว่าอะไรอุปบิ ? แหก
ฆ่าโคชาย. ฉันมาเอาค่าเช่าตึก. ดูน่าเอ็นดู.
หน้าตาสดชื่น.

บทที่ ๓๑

คำพ้อง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับคำ

มีพยางค์หลายพยางค์ ในมาตรา ก กา

อาศำ หวังใจ

มุขำ พุดปด

ศำลำน โรงอำศรย์, โรงพัก.

ปฤกษำ หำรือกัณ

ภำษำ ค่ำที่พูดของคณ

อุส่ำหะ ค่ำมเพียร

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขำมำรับอำศำว่ำจะไปรบศึก. ปลุกศำลำนได้

ตั้นไม้เ็นสบำย. จัณอยำกจะเรียนภำษำมลำนยู.

คณดีเขำไม่พูดค่ำมุขำ. เจ้ำจงไปปฤกษำกับเขำดู.

ช่งกระไรไม่มคีวำมอุส่ำหะ. เดือนหกขึ้น ๑๕ ค่ำ

เป็นวันวิศำขบุษำ.

แบบฝึกหัดให้นักเรียนหาคำในพวกเช่นข้างต้น
มาเติมลงในที่ว่างเหล่านี้

ใครจะรับอา.....ไปยิงเสือ ? อย่าสอนให้เด็กพูด
มู.....จะเสียไป. ท่านได้เรียนรู้อะไรในภา.....มคอหรือ ?
แม่วีงอยู่บนหลังคา.....ลากกลาง. ต้องอุ.....หะไป
เที่ยวปลูก.....หาหรือท่านผู้รู้. วันวิ.....จะฟังเทศน์.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ใครจะรับอาศา. ยังไม่รู้ภาษา. จงมีความ
อุสาหะ. เจ้าอย่าหัดพูดมูษา. ศาสาณีกว้างใหญ่.
ต้องปลูกหาหรือกันดูก่อน. พระท่านเทศน์วิชาบูชา.

บทที่ ๓๒

คำพ้อง ไ ในมาตรา ก กา กับคำ ~ ในมาตรา เกย

ใช้เจ็บ	ชื่อโรคเฉพาะ	ใส	กระจาง, สว่าง.
	อย่างหนึ่ง	ใส	เลือกไป, ส่งไป.
ตะไค้	คราบที่เกิดด้วยน้ำ	ไสย	ความนอน
ไม่	เป็นคำปฏิเสธ คือ พ้น		ชื่อคัมภีร์อย่างหนึ่ง

ไหม้	จากความต้องการ อาการที่ไฟติด หรือ เป็นถ่านเป็นเถ้าด้วยไฟ		อาศรัย สงสัย	พักพิง เคลือบแคลง
------	--	--	-----------------	----------------------

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

สูญบุหรีตัวใหญ่จนไฟไหม้ปาก. ยังสงสัยอยู่
ว่าน้ำจะไม่ใส. ไม่ควรจะเลือกใสให้ไปเสีย.
นี่ใครใช้คนใช้ขายไขไก่ ? ตะไคร่น้ำทำเราสิ้น
จนหกล้ม. เดียวนี้เจ้าอาศรัยอยู่ที่ไหน ? ไสย
ศาสตร์เขาว่าตำราเก่า.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

จงเอาเงินให้คน.....สักสี่บาท. ได้ยินว่าเพลิง.....ที่
ศาลเจ้า. ความรายนี้ฉันยังสง.....อยู่. ทำแต่พอ
ได้อา.....อยู่ชั่วคราวหนึ่ง. ทำไมหมอไม่.....ข้างให้ไล่ ?

ตัวเรานี่.....ควรจะเกียจคร้าน. จงไปตักน้ำ.....ๆ มากิน
สักถ้วยเถิด. ในตุ่มนี้มีตะ.....น้ำมาก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ขอน้ำใสกินสักถ้วย. พี่, ฉันป่วยเปนไข้. ปึง
ปลาอย่าให้ไหม้. ไม่ทำก็ไม่ว่าง. อาศรัยอยู่ที่นี่.
ตะไคร่น้ำช่างจับมาก. ไส้กบไม่เรียบ. ยังสงสัย
อยู่.

บทที่ ๓๓

คำพ้อง ๖ ในมาตรา ก กา

เท่า	ทัน, เทียม, ถึง.	เสา	หลัก, เสาเรือน.
	ตุลีส, ลออง, ฝุ่น, ผง.	เสาร์	ดาวนพเคราะห์ที่ ๗,
เถ้า	แก่		ชื่อวันที่ ๗ ของวันทั้ง ๗

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขามาเที่ยวป่าวร้องให้ห้ามเสา. โรงเรียน
เราหยุดวันเสาร์ด้วยครึ่งวัน. จะติดไฟไม่ต้องเป่า
ให้เท่าฟุ้ง. คนแก่เฒ่าอายุมากกว่าเด็ก. จะ
ให้น้องสักเท่าไรนะพี่จ๋า ? ที่โรงเรียนเสาวภาสอน
แต่เด็กหญิง.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

คนแก่.....ถือไม้เท้าค่อยก้าวอย่าง. รองเท้านี้
ท่านซื้อราคา.....ไร ? ในวัน.....เขาไม่ให้ยก..... ฉัน
รู้.....ว่าท่านจะไม่มา. เอา.....กลับมารอไว้ตามใต้
ต้นไม้อี.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ไหม้เปนเท่าแล้ว. ดูแก่เฒ่าลงไปมาก. ยัง
ขาดเสาคือเท่าไร ? รอเพียงวันเสาร์ก็ได้. โรง
เรียนเสาวภา.

บทที่ ๓๔

คำพ้องในมาตรา กง

ผักกะสัง	ชื่อผัก	สรง	อาบ
สังข์	หอยขาวชนิดหนึ่ง	ระหง	สูงชลุต, สูง
ยาง	ชื่อนกอย่าง ๑ คนขาว, ยางไม้.	หรือยาวซึ่งไม่มีที่กีด.	
ไทรยางค์	องค์สาม	สิง	อยู่, สรวมอยู่, แทรกอยู่.
ไทรยางค์	สามส่วน	สิงห์	ราชสีห์
พะวง	ห่วงใย, สงสัย.	พง	ป่ารก
สง	สาងขึ้น, เรียกชื่อ หมากที่สุก.	พงษ์	เชื้อสาย
สงฆ์	พระสงฆ์	วง	สิ่งทีกลมแปนชอบ
ประสงค์	ต้องการ	วงษ์	เชื้อสาย
		หงส์	ชื่อนกอย่าง ๑ คล้ายห่าน

พะอง	ไม้ลำอย่าง ๑ สำหรับ	องค์	ตัว, ส่วน.
	พาดขึ้นต้นไม้สูงๆ	ข้าง	เบื้อง, ส่วน.
องญวน	เจ้าญวน	ค่าง	สัตว์ชนิดหนึ่งคล้ายลิง

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ที่สวนนี้มีผักกะสังขึ้นมากนัก. เสียง
 สนั่นด้วยแดรสังข์. จงสับยางมะขวิดมาปิด
 ทอง. เห็นนกยางบินลงในหนอง. ฟังเรียนจบ
 ไตรยางศ์เท่านั้นเอง. เจ๊กเชื่อว่าผีสิงในศาลเจ้า.
 ไม่ควรจะพะวงด้วยพงษ์พันธุ์. สิงหราชผาดแผลง
 ลำแดงฤทธิ. ล้อมวงกันทำไมในป่าพง ? เมื่อ
 ก็เราต้องประสงค์หามากสง. แกลงยุ่งให้ไปเก็บ
 ดอกประยงค์. ทำพะองขึ้นไปจับค่างบนต้นไม้. ดู
 สูงระหงคอยารวากับหงส์.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ช่างสลักทำโต๊ะจตุก....อยู่สองตัว. ตัดไม้มาทำ
พระ....พาดขึ้นต้นหมาก. เสด็จประทับอยู่ที่นี้ก็
พระ....? ป่าจำ, ขอแหวนให้ฉันสักสอง.... ใคร
หนอช่างมาปดเราว่าผี....? ช่างกระไรคอร....ราวกับ
อุจ. จงไปซื้อผักกะ....มาบ้าง. ผูก....เล่นน้ำในสระใหญ่
ฉันมีความพะ....ถึง....พันธุ์. ที่นี้ดูหญ้ารกราวกับ....
เขาไปลับ....มะขวิดที่....สวน. ข้ายิ่ง....ตายตกติดพะ.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ใครว่าผีสิง ? ไปซื้อหมากสง. เสียงใคร
เป่าสังข์ ? วงษ์วาร์ของใคร ? พระสงฆ์ท่านสร่งน้ำ.
กินผักกะสัง. เข้าไปในพง. พระองค์เจ้าเสด็จมา.
ปิ่นพะองขึ้นไป. สงฟางให้โปร่ง. จะไปตีฆ้อง
วง. ดูสูงระหง. ต้องประสงค์อะไร ? เผ่าพงษ์อยู่

ที่ไหน ? เขาปั้นรูปหงส์. ไม่ต้องพะวงดอกท่าน.
 ฟังจบไตรยางศ์. ย่างมากแท้ๆ. ไม่มียางอาย.
 นกยางกินปลา. แอบอยู่ข้างหลัง. เขายังค้างตาย.

บทที่ ๓๕

คำฟ้องในมาตรา กน

กั้น	ป้องปิด, กันไว้, ด้วยกัน.	ครรรภ์	ห้อง, ท้องลูก.
กัณฑ์	กำหนด, หมวด, ตอน	ประจัน	พอบพบ, พอถึง.
ฉกรรจ์	ดู, แข็งแรง.	จันท์	ชื่อต้นไม้อย่าง ๑
กรรณิกา	ชื่อต้นไม้ชนิด ๑	จันท์	พระจันทร์,
ชัน	แข็ง, ประหลาด,		ชื่อวันที่ ๒ ของวันทั้งเจ็ด.
	ภาชนะอย่าง ๑, ไกร้อง.	อัศจรรย์	ประหลาด
ขรรค์	พระขรรค์	จัน	กิน, ตัวของเรา.
คั่น	อาการที่คั่น	จันท์	ภาพย์จันท์.
สำคัญ	ที่หมาย, เก่ง.		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ฉันก็ร่วมแต่พอกันแต่ตร้อน. เด็กคนนี้ใจคอ

ฉกาจฉกรรจ์. นี่พวงมาลัยดอกกรรณิกาของ

ใครร่อย ? พระท่านเทศน์กัณฑ์ชุกสกนฺตดี.

เขาพูดอะไรอยู่ข้างจะชั้นๆ มาก. ลูกขึ้นไป

ซื้อชั้นแต่ไก่ชั้น. ต่อวันจันทร์จึงจะไปหาท่าน.

นายไชยสรรค์เชิญพระสรรค์ตามเสด็จ. ทำการ

คราวนี้อยู่ข้างจะกวัดชั้นนัก. ฉันค้นหลังวาน

เกาให้สั๊กหน้อย. เรื่องนี้อยู่ข้างจะสำคัญมาก.

หญิงคนนี้ดูเหมือนจะมีครรภ์. ต้องทำฝาประจัน

ห้องเสียให้แล้ว. เขาเอาลูกจันทน์มาให้ฉันแปนสอง

เถา. วันนี้ดูพระจันทร์แจ่มกระจ่าง. ฉันมีความ

อัศจรรย์ในใจนัก. นิมนต์ฉันเสียก่อนจึงแต่งฉันท์

เถิดคุณ. เจ้านายเสวยน้ำจันทน์นั้นอย่างไร ?

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ถ้าไปด้วย.....คงจะช่วยป้อน.....ได้.ต้องการ
ดอก.....สักหน่อย. ต้องหาเครื่องบูชา.....ให้มาก ๆ.
นายไชย.....ถือพระ.....ดู.....จริง. ใจฉ.....จริงหนอท่าน
ช่างตัดได้. ต่อวัน.....ฉันจึงจะพบท่าน. ได้ยิน
เสียงไก่.....เมื่อย่ำรุ่ง. ได้กร้อง.....เจ้าชาฉันถามข่าว.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เอ็งอย่าไปปิ่นต้นจันทร์. พระฉันแล้วหรือ
ยัง ? อะไรเปนสิ่งสำคัญ ? ฉันไม่เห็นเปน
อัศจรรย์. หญิงนี้เห็นจะมีกรรม. ไก่ขัน
เมื่อเช้า. ฟาดด้วยพระแสงขรรค์. เกาให้
ถูกที่คัน. เจ้านี้ใจฉกรรจ์นัก. ฉันสำคัญ
ว่าจะอยู่. ใครแต่งโคลงฉันทีดีบ้าง ? อยู่
ข้างฝาประจันห้อง. เห็นพระจันทร์เมื่อวันจันทร์.

นายรองไชยขรรค์. เราคอยป้องกันอยู่เสมอ.
 เก็บดอกกรรณิกา. ไม่มีชั้นจะตักน้ำ. ใคร
 จะขึ้นอาศาศา ? รวมด้วยกันเปนเท่าไร ? ไปจัด
 เครื่องกัณฑ์. ท่านแต่งฉันทดีจริง. ใครรู้
 จักนำฉันทบ้าง ?

บทที่ ๓๖

คำพ้องในมาตรา กน

ทัน	เท่า, ถึง.	บันได	กระได
ธรรม์	เที่ยงตรง, โดยตรง.	บัญญัติ	แต่งตั้ง, ข้อบังคับ.
ทัณฑ์	โทษ, อาชญา.	บรรณ	นอน
ปัน	แบ่ง	บรรจบ	พบ, สมทบ, ครบ.
ปัญหา	คำถาม	บรรดา	หมดทั้งพวก,
ปัญญา	เครื่องรู้		หมดด้วยกัน.
บุกบัน	บุกรุก		

พิน	ครบสิบร้อย, กิริยา ที่โอบด้วยเชือกหรือผ้า.	พรณนา	กล่าวชี้แจง
พรณ	สี่, อย่าง, พินพรณ.	พิน	ครุฑ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ถ้ามาไม่ทันจะต้องไปที่หลัง. ทำการอะไรให้อยู่
ในยุติธรรมจึงจะดี. มีปัญหาขัดข้องอยู่เรื่องหนึ่ง.
คนผิดต้องราชทัณฑ์. อย่าบุกบันขึ้นไปบนบันได.
ฉันขอไปให้เขาสักพันหนึ่ง. จะประมาณพงษ์
พินก็กว่าพิน. ดูผิวพรณผุดผ่องล่อนวล.
ข้อบัญญัติควรเราจะรู้ไว้. เสด็จบรรทมหลับอยู่
บนแท่น. บรรดาพวกที่มาจะไปบรรจบกันที่เก่า.
คนนี้มีสติปัญญา. ใครมานั่งพรณนาอยู่กับ
ตา ? จงเอาเชือกมาลองพันดูก่อน. พรณผัก
กาดของตามีพินนี้หรือ ?

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ไล่ให้.....จึงจะเปนยุติ..... ในกรมเมื่อคืนนี้.....ดีก
หรือหวัค้ำ ? ทำราชการอย่าประมาทแก่ราช..... จง
แบ่ง.....ให้.....มิตรบ้าง. ท่านจะแก้.....หานี้ได้หรือ ?
ดูผิว.....เดี๋ยวนี้ค่อยดูผ่อง. เอาเชือกพันมันไว้ก็คงอยู่.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ไปไม่ทันเขา. อยู่ในยุติธรรม. อย่าบุกบัน
นัก. บันใดจะหัก. บัญญัติว่ากระไร ? บรรดา
พงษ์พันธุ์. พันเสียสักพันรอบ. คนมีปัญญามาก.
พรรณนาถึงเรื่องอะไร ? จงแบ่งปันให้เขาบ้าง.
บรรณยังไม่ตื่น. ปัญหานี้ใครแต่ง ? จะไปเมือง
สุพรรณ. ไปบรรจบกัน. ต้องลงโทษทัณฑ์.

บทที่ ๓๗

คำพ้องในมาตรา กน

วัน	ดี, รุน.	วรรณ	สี, หมู่, ผุง, พวก.
นิรันดร์	เสมอ	สวรรณ	ที่ซึ่งรวบรวมความสุข,
อรัญญิก	ราวป่า,		ชั้นฟ้า.
	ชื่อบ้านตำบลหนึ่ง.	ล้น	สิ่งที่แข็ง, สิ่งที่โก่ง.
วัน	ป่า, วันคืน.	สัญญา	ความที่หมาย
รางวัล	ให้โดยมีความชอบ	สรร	เลือก, คัด.
วัลลี	เถาไม้, เครือ, สร้อย.	สรรพ	ทั้งปวง
วัน	แปลใช้ว่าผีในท้อง		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เราสัญญากับเขาไว้ว่าวันไหน ? ไปเลือกสรรดอกไม้
 ไม้มาปักขวด. เถาวัลลีพันเสายอดไผ่. แสน
 สนุกราวกับที่ว่ามีเมืองสวรรค์. อันความคิดของท่าน

นี่คุณสน. ฉันมีความผาสุกเปนนิรันดร์. ไม่
อันนี้เก็บได้เมื่อไปสระประทุมวัน. หมั่นทำไปคงจะ
ได้รางวัล. ดาบเล่มนี้ซื้อมาแต่บ้านอรุณนิก.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เห็นดี.....กันอยู่แทบทุก..... คนใจบุญเขาว่าได้
ไป..... ใน.....นี้จะไปเที่ยวสระประ..... ไม่อันนี้เถา.....
พันออกยุ่ง. ผ้านี้เจ้าไปเลือก.....มาแต่ไหน? เด็ก
คนนี้พูดจาไม่คม..... ฉันแวะไปที่บ้านอ.....นิก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เลือกสรรเถาว์ลี้. สัญญากันไว้. จะขึ้นสวรรค์.
สรรพสิ่งที่เก็บไว้. รอสักสามวัน. รางวัลเท่าไร?
อยู่ที่บ้านอรุณนิก. อยู่เปนนิรันดร์. ไปสระประทุม
วัน. เขาตีรันกันวุ่นวาย. รูปร่างลำสัน. ในป่าอรุณ.

บทที่ ๓๘

คำพ้องในมาตรา กน

กาญจน์ ทอง	อาการ สิ่งที่สำคัญ ชนิด มีเย็น
กาน ตัด	ร้อนอ่อนแข็งเป็นต้น
กาน เสียตา	กาล เวลา
กาฬ ดำ	พงษาวดาร เรื่องลำดับพระ
การ ทำ, สิ่งที่ทำ.	เจ้าแผ่นดิน
ประการ อย่าง	คาน คานหาน้ำเป็นต้น
จาน เจือ, ภาชนะอย่าง ๑	รำคาญ ไม่ชอบใจเพราะถูก
พวกขามแบนๆ	การรบกวน
จาร ขีด, ทำให้ปนรอย.	อังคาร ถ่าน, ชื่อวันที่ ๓ ของ
พิจารณา ตรวจตรา	วันทั้งเจ็ด
อาจารย์ ผู้เฒ่าเพื่อต่อศิษย์	บันดาล หากให้ปน
ชาน กาก, นอกชานเป็นต้น.	ดาลู เพดานในปาก
ชาญ รู้ชัดเจน	

เพดาน	ผ้าข้างบน	ตาน	โรคชนิดหนึ่ง
กระดาน	ไม้แผ่น	ตาล	ต้นตาล
กัณดาร	ที่คับแคบใจ	บาน	ขึ้น, คล้อกเต็มที,
ทาน	ให้, กันกางไว้, สอบ.		แผ่น.
ธาร	ทรงไว้, น้ำ.	บาญชี	เครื่องจดจำ
หาน	ช้า	บาล	เลี้ยง, รักษา.
ชำนาญ	รู้ชัดเจน		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เมื่อถึงกาลแล้วจะทำอย่างไรได้. เห็นอาการท่าน
อาจารย์ยังเจ็บมาก. จะทำการต้องหมั่นพิจารณา.
ได้ทราบความทุกประการแล้ว. ต่อวันอังคารจึงจะ
จารหนังสือได้. ได้ยินว่าจะแห่พระอังคาร. หนู
ทำจนแตกบนนอกชาน. เขาชำนาญทำบาญชีมา
หานแล้ว. เขาเชี่ยวชาญแต่ในการหนังสือไทย.

เราต้องหิวกระดานอีกสามแผ่น. พระคชาธารเห็นจะ
 ทานไปไม่ไหว. ต้องให้กรมพยาบาลทานตัดหมอ.
 เปนตานทรางแสนกันดารจำหาหมอ. บันดาลให้
 ไปเสียก่อนแล้ว. ตอน จ ฉ นี่เปนเสียงเกิดแต่ดาลู้.
 เห็นลูกตาลลอยอยู่ตามลำธาร. ยังไม่บานซ้ำจริง
 น่ารำคาญ. จะไปเมืองกาญจนบุรีพรงนี้. กาศปักษี
 ชุณปักษีเปนคู่กัน. พระกาลจะมาผลาญชีวิตสัตว์.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
 มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ใครทั้ง.....หมากไว้ที่นอก.....? เกิดเป็นคนต้องรู้.....สัน
ยาว. จงจ่ายยาไปให้กรมพยา..... จะไปลอยพระ
 อัง.....ในท้อง..... เห็นอา.....จะยังช้ากว่าจะหาย. ต้น
ของยายนี้ดูสูงนัก. คนพาลปลอมเป็นคนขอ.....
 แสนรำ.....ด้วยเด็กเปน.....ทราง. ดูหน้าตาเบิก.....สบายดี.
 ฉันทิ้งมาจากเมือง.....บุรี. เมื่อถึงกาลแล้วพระ.....ก็เอาไป.

ทำการให้ดี. ทราบแล้วทุกประการ. ดูอาการประ
หลาดมาก. ในรัชกาลนี้. ในเมืองกาญจน์บุรี.
จงกานกิงไม่ให้เตียน. ยังเปนกาฬปักษี. ให้
ทานคนแก่. ไปลอยพระอังคาร. อย่าให้จานแตก.
จารหนังสือยังไม่แล้ว. ต้องพิจารณา. เขาเปน
อาจารย์. อยู่บนนอกซาน. ซานหมากเกลื่อน
กลาด. เขาเชี่ยวชาญนัก. ทาสีเพดาน. ไม่กระ
ดานของใคร ? อยู่ข้างจะกันดาร. อ่านพงษาวดาร.
บันดาลให้เห็น. เด็กเปนตานทรง. เต็มน้ำตาล
อีกหน่อย. จันรำคาญนัก. อย่ามาทัดทาน. ทาน
กำลังไม่ไหว. ถือธารพระกร. ที่ในท้องธาร.
พยาบาลมานาน. ยังไม่ชำนาญ. หน้าตาขึ้นบาน.
ดอกนี้ยังไม่บาน. ปิดเสียทั้งสองบาน. ในบายูชีเท่าไร ?

บทที่ ๓๙

คำพ้องในมาตรา กน

พาน	ผ่านไป, ภาชนะ อย่าง ๑	สาร	แก่น, เข้า, ช้าง.
	ทำด้วยเงินและทองใส่	สาร	โบราณใช้ว่าจดหมาย
	หมาก พลู บุหรี่.	ศาล	โรง
ภาร	ธุระ	สงสาร	ท่องเที่ยว, ไทยใช้
พาล	อ่อน, โง่, โกง.		ว่าสมเพชเวทนา.
ราน	ร้าว, เกะกะ.	หาญ	กล้า
ราญ	รบ, สู้ศึก	อาหาร	สิ่งเลี้ยงชีวิต
สำราญ	สบาย	ทหาร	คนหนุ่ม, คนกำลัง,
สาน	กิจที่สานเสื่อแปดต้น		คนรบทัพ.
		หารเลข	แบ่งเลข

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

นี่พานของน้ำหรือของใคร ? ใครจะรับแป
 ภารธุระ. ช่วยปราบพาล. มาเกิดความร้าวราน
 ไม่สำราญ. มานั่งกินเข้าสารหน้าสงสาร. เขาไป

ซื้ออาหารริมศาลเจ้า. ทำไมมานั่งจักสานอยู่ริม
โรงศาล ? พวกทหารอีกหาญไม่กลัวใคร. เรียน
เลขหารพอจะได้เปนแก่นสาร.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ท่านสม.....องค์นี้ท่านดีจริง. ฉันไป.....นั่งฟังเขา
เป่าแตรอยู่ที่นั่น. ใครจะ.....ถือ.....เข้าไปได้ ? คช.....
แทง.....เจ้าหักทลาย. อย่าเอาเข้า.....ไปใส่ใน.....
ซื้อทำไมไม่เห็นเปนแก่น..... ตาแก่นั่ง.....กระจาด
อยู่หน้า..... ตานี้แกชำนาญการ.....เลข.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

นี่พานของใคร ? น่าสงสารเด็กกำพร้า. ไป
หาสมภาร. เจ้าอย่าคบคนพาล. ทำไมไปราน
กิ่งไม้. เปนทหารต้องอาจหาญ. ตาแก่แกสาน

พ้อม. ยังไม่เห็นคชสารกินเข้าสาร. ดูไม่เปน
 แก่นสาร. ปลุกศาลทำไม ? ติดด้วยสารส้ม.
 เรียนถึงเลขหาร. ไปซื้ออาหาร. มีความสำ
 ราก. อย่าเทียวระราน.

บทที่ ๕๐

คำฟ้องในมาตรา กน

กะถิน	ชื่อไม้สองชนิด	สิน	ทรัพย์, เข้าของ.
กฐิน	ผ้าที่เขาถวายสงฆ์ในที่ สุดฤดูฝนอย่าง ๑	รัตนโกสินทร์	ชื่อพระมหา นครกรุงเทพฯ
บิน	โบกไปด้วยปีก	ศิลป	วิชาความรู้ต่างๆ
ระบิล	ฉบับ, แบบ.	ศีล	ข้อกฎหมายในศาสนา
บิณฑ	ก้อนเข้า	สายสิญจน์	สายด้ายที่ทำ เพื่อการรदन้ามนตร์
สิน	ตัด, ทำให้ขาด.		

บางปิ่น	ชื่อตำบล แขวง	อินทร์	ชื่อนกชนิดหนึ่ง
	กรุงเก่าที่มีพระราชวังเดียวนี้		คล้ายเหยี่ยว
อินทร์	เพนใหญ่	อินทรีย์	ใหญ่, ส่วนในกาย

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ถ้าจะไปทอดกฐิน, จงเก็บดอกกะถินมาฝาก
ด้วย. เขาว่านกอินทรีชอบกินสัตว์เพนๆ. ท่าน
ตัดสินใจให้เสียสินไหมเขา. เดี่ยวนี้รัตนโกสินทร์
ศกได้เท่าไร ? ไปจำศีลที่ในวัด. ไม่ต้องวงสาย
สิญจน์. ต้องร่ำเรียนศิลปศาสตร์ให้ชำนาญ. พระสงฆ์
ท่านบิณฑบาตเวลาเช้า. รัฐบาลบทรกลอนชำนาญมาก.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

นก.....มันบินไปทางไหนหนอ ? จะทอดก.....ที่
ไหนในปีนี้ ? ฉันเคยเก็บดอกกะ.....ทุกวัน. เห็น
เขาวงด้ายสาย..... ฉันจะไปบางป..... พระสงฆ์

ท่านทรง..... เสียทรัพย์.....ก็ได้อู้.....สาตร์. ต้องไป
 ตัด.....ความในกรุง. เห็นพระท่านเดินมารับ.....บาท.
 ได้ทราบความตามระ.....สิ้นทั้งหมด. ใครได้เคยเห็น
 พระ.....บ้าง ? นก.....เปนสัตว์ร้ายนัก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

กรุงรัตนโกสินทร์. เก็บดอกกะถิน. ไปถวาย
 กลืน. ตัดสินข้อความ. ต้องเสียสินทรัพย์. พระ
 สงฆ์บิณฑบาต. วงด้ายสายสิญจน์. เรียนศิลปสาตร์.
 กล่าวถึงพระอินทร์. ยายซีถือศีล. นกอินทรีบินไป.
 ไปเกาะบางปิ่น. ไม่รู้ในระบิล.

บทที่ ๔๑

คำพ้องในมาตรา กน

กุน	หมู, เปนชื่อปีที่ ๑๒	พิกุล	ชื่อดอกไม้หอมชนิด ๑
กุกญแจ	กุกญแจ	จุน	คั่ว

จุณ	ละเอียด	ทารุณ	หยาบ
จุล	เล็ก, น้อย.	การุญ	เอ็นดู
รุณ	ดั้น, ส่ง.		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ทำไมเอาบุญแจไปทิ้งกลางดิน ? เมื่อปีขุนจุลศักร
ราชได้เท่าใด ? ช่างกระไรรันทันไม่ฟังห้าม. เด็ก
ทารุณใครเขาไม่การุญ. ต้องไปจุนตันพิกุลอย่าให้
ล้ม. เขาสับเสียดจนแหลกแทบเป่นจุณ. ฉันจะร้อย
ดอกพิกุลเป่นพวงมาลัย. จะเจิมจุณให้เป่นศุข.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ไซ.....แจเอาเงินไปซื้อดอกพิ..... นับตั้งแต่ปี.....
มาจนเดี๋ยวนี้. ชาดีคนพาลไม่ควรที่จะกา..... จง
ไปช่วยค้า.....ไว้ก่อนเถิด. ท่านจะไปเทศน์.....พนหรือ
กัณฑ์ไหน ? ประเดี๋ยวใจก็จะแหลกไปเป่น.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เกิดเมื่อปีกุน. จงไปไขกุญแจ. เก็บดอกพิกุล.
 ต้องคอยคำจุน. แหलगจนเปนจุน. จุลศักราชเท่าไร ?
 อย่าเพ้อรุนตัน. มีความการุญ. หยาบเข้าหารุน.

คุณ	ชื่อไม้และผักชนิดหนึ่ง	บุรณี	เต็ม
คุณ	ทำให้มากเปนชั้นๆ ขึ้นไป	มูน	มาก
ทูน	ยกขึ้นไว้เหนือศีรษะ	มูล	ราก, แคว้งเอน, เต็ม,
ทูล	บอก		ราคา, ชี้.
ตะบูน	ชื่อไม้ทำพินชนิด ๑	ประมูล	เพิ่มขึ้นให้มาก
การะบูน	ยางไม้ชนิด ๑	สุญ	เปล่า, ล้น, หายไป.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ต้องคุณหารเสียให้รู้บริบูรณ์. ต้องกราบทูลให้
ทรงทราบ. ทำไมเอาต้นคุณขึ้นทูนหัว ? ต้อง
ประมูลราคาการะบูนให้ตกลง. อันเงินค่าไม้ตะ
บูนคงสูญเปล่า. เขามุนเข้ากะทิไว้ในชามใหญ่.
ทำไปตามเค้ามูลอย่าให้สูญ. วันนี้จะมีสุรย์.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ครบในที่ว่างเหล่านี้

ต้องกราบ.....เสียจึงค่อยประ.....ราคา. ใครตัด.....
แบก.....มาสามมัด ? อยากกินเข้า.....กะทิกับมะม่วง.
ฉันเพิ่งเรียนเลข.....เท่านั้นเอง. ต้องรอให้บริ.....ลัก
หน้อย. ทรัพย์สินสมบัติมีไม่สู้จะมาก.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ตัดต่อตะบูน. อย่าให้สาบสูญ. ไปซื้อการะ
บูน. ยังไม่บริบูรณ์. คุณเลขไม่ถูก. ไปตัด

ต้นคูน. จักกราบทูลฉลอง. เปนข้าทูลฉลอง.
 เขาทูลเกล้า ฯ ถวาย. สูญหายไปสิ้น. ไปว่าประ
 มุล. ไฉนมาทูนไว้. จงมูนเข้ากิน. ได้
 ทราบเค้ามูล. เปนมูลราก.

เข็น	ลาก, เสือก.	เกณฑ์	กะให้, กำหนดให้.
เข็ญ	ลำบาก	เกน	ร้องเกนๆ ว่าใช้
เกน	ชะโมย	พระเมรุ	สิ่งที่เข้าใจกันว่า
เถร	มัน, ผู้ถือมัน, คือพระ.		เปนหลักของโลก
ระเนน	ลัม, อยู่มากายกอง.		ด้วยความสูงคือเขา
สามเณร	เณร	เวน	มอบ
หกคะเมน	เล่นหกคะเมน	เวร	เวียนอยู่

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขาวาตาเถนแกชกเอาพระมหาเถร. เขาเวนให้
ไปทำที่พระเมรุ. คนเข็ญใจไม่มีอะไรจะกิน. ฝ้า
แต่ร้องเกนๆ อะไรกัน ? เปนเวอร์ของพ่อเฒรรมาแต่
ก่อน. เห็นต้นไม้ถูกลมล้มระเนน. ใครเล่าจะมา
เกนทให้ทำการ ? น้ำในคลองแห้งขอดต้องเข็นเรือ.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เสียงใครมาร้องตะโกนอยู่..... ? เดียวนี้เราถูก
.....ไปเมืองพรหม. วันนี้.....ของใครจะอยู่ฝ้าประตู.....?
ถ้าเราต้อง.....เรือจะแสน..... พระมหา.....ฉันเข้าแล้ว
จำวัด. ตา.....ถือไม้เท้ามาทำไม ? เห็นไม้ล้ม
ออกกระ.....ไปทั้งป่า. พระมากับ.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เปนคนเข็ญใจ. ยายซีมากับตาเถน. ไม่พบ

ปะสามเณร. ไปเวนให้เขาไว้. คนหกคะเมน.
 ทำพระเมรุ. ทำไมจึงจองเวร ? ดูลั้มระเนนไป.
 พระมหาเถรไปไหนมา ? ถูกเกณฑ์ไปเซ็นเรือ.
 ทำไมร้องเกน ๆ ? คนเขี้ยใจไร้ทรัพย์.

บทที่ ๔๔

คำฟ้องในมาตรา กน

กน	ตั้งหน้า, ไซว่า กนแต่ จะร้องให้.	จลาจล	วุ่นวาย
		ชน	คน, พอต่อกัน.
กล	อุบาย, ล่อลวง.	ชนม์	ชีวิต
คน	มนุษย์, กิริยาที่กวน.	ทน	อดกลั้นได้
ระคน	ปน	ทนด้	พัน
มงคล	ฝ่ายที่จะเปนดี, สิ่งซึ่งเปน หนทางของความเจริญ.	ปน	เบื่องสูง, บำบวง.
จน	ไม่มีทางจะไป, ไร้ทรัพย์.	ตำบล	ถิ่น, แขวง, ที่.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

หญิงคนนี้กันแต่จะเศร้าโศก. เวลาจหนักต้อง
ทนไปที่หนึ่ง. เล่นชนไก่ดูไม่ชอบกล. ดูการ
เฉลิมพระชนม์พรรษา. เขาทำการมงคลที่ไหน ?
ประชาชนเขาบวงบนเทพารักษ์. ในตำบลนี้ไม่มี
การจลาจล. ในกรมเจี๊ยะพระทนต์, แต่ท่านทนได้.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

จะคิด.....อย่างนี้ไม่ชอบ..... เจ้าอย่าคบ.....พาลจะ
เสียชื่อ. จะทำการมงคล.....ยัง.....นัก. ได้ยินเสียง
ใครพูดที่ขึ้น.....? รูปร่างคนเช่นนี้มักอด..... พระ
.....หักแต่ยังมีพระ.....อยู่. ที่เมือง.....บุรี.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

กันแต่จะพูดพรวด. ดูไม่ชอบกล. ต้องใช้เล่ห์
กล. คนนี้เขาดี. ทำการมงคล. ฉันทายากจน

นัก. เกิดจลาจลขึ้น. ผู้งชนชนไก้. พระชนม์
 ได้เท่าไร ? เขาอดทนดี. พระทนต์ยังไม่คลอน.
 เขาอยู่ชั้นบน. ในตำบลนี้. คนหนึ่งจึงต้องบน
 จับ. กรุงธนบุรี.

บทที่ ๔๕

คำพ้องในมาตรา กน

นิพนธ์	แต่งหนังสือ	วน	เวียน
พล	กำลัง, ผู้มีกำลัง, ทหาร	กังวล	เกี่ยว, ห่วงใย.
พน	ป่า	สน	ร้อย, ชื่อไม้อย่าง ๑
มน	กลม, บาน	สับสน	วิ่งวุ่น, เทียวปะปน.
มณฑา	ชื่อดอกไม้อย่าง ๑	กุศล	ฉลาด, การดี.
นิมนต์	เชิญ, บอกให้รู้	หน	ทาง, เวลา.
มนตร์	เวทมนตร์, การเสกเป่า.	โกลาหล	วุ่นวาย, เอิกเกริก.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พลทหารมาแต่ไหนอีกทีก็ ? เขาร้อนใจเพราะ
กังวลเขามาก. พระท่านเทศน์มหาพนสนุกดี.
เดี๋ยวนี้กัณฑ์จุลพนจบแล้ว. โกลาหลเพราะนิมนต์
ท่านไม่มา. จะร่ายมนตร์ให้วนเวียนไม่คล่องจิตร์.
ดูสับสนช่างไม่คิดถึงกุศล. ทำไมไปหักกิ่งสนไม่
สนเข็ม. ใบมณฑานนั้นมันไม่ค่อยกลมมน. มี
พระราชนิพนธ์ทรงไว้เป็นคำฉันท์. ใครจะนำหน
ทางไปสักหน ?

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

จะยก.....ไปรบกันทำไม ? ทำกุ.....เปน.....ทางไป
ภายหลัง. กัณฑ์มหา.....นั้นเทศน์แล้วหรือยัง ? วาน
.....เข็มให้ยายสักทีเถิดพ่อหนู. อย่าซุกซนไปหัก
กิ่ง.....เล่น. นิ.....หนึ่งนี่ก่อนจะถวายเป็นดอก.....ทา. ในพระ
ราชนิ.....สนุกดี. กัง.....มากต้องรีบไปสักหน้อย. เก็บ

ทองกลางใบ.....มากินด้วย. เจ้าอย่าวิ่งลับ.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ทรงพระราชนิพนธ์. พลกว่าสามหมื่น. दुกลม
 มนดี. ทัดดอกมณฑา. นิมนต์พักก่อน. ร่าย
 มนตร์กันผี. น้ำวนแท้ ๆ. กังวลมีมาก. อย่า
 ทำสับสน. สนเข้มให้ที. ไปเก็บใบสน. ต้อง
 ทำกุศล. เดินตามหนทาง. ดูโกลาหล. ฟัง
 เทศน์จุลพน. วิ่งโกลาหล.

บทที่ ๔๖

คำพ้องในมาตรา กน

โจน	กระโดด		โหน	ห้อย
โจร	ผู้ร้าย		โหร	ผู้รู้ฤกษ์, ผู้บูชา

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พวกโจร, โจนหนึ่งลงในน้ำ. พบขุนโหรแก่

โหนกึงไม้เล่น. หนีโจรขึ้นโหนอยู่บนชื่อ.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ในเมืองนี้.....ไม่สู้ชุกชุมนัก. อย่า.....ลงในน้ำ
ต่อจะดำ. ค่อย ๆ.....ลงมาก็ได้ดอก. ต้องให้.....
เขาทำนายว่าร้ายหรือดี.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

อย่าใจลงมา. ต้องระวังโจร. ค่อยโหนลง
มา. ไปปฤกษาขุนโหร.

บทที่ ๔๗

คำพ้องในมาตรา กน

ตะกอน สิ่งที่ขุ่นข้นอยู่ในน้ำ | มังกร ชื่อสัตว์ในทเลชนิด ๑

กร กระทำ, มือ.

อากร บ่อเกิด

คอน กิ่งไม้ที่นกจับ, กิริยา
ที่ยกแต่ข้างเดียว.

นคร เมือง

ลคร คนรำ

จอน เครื่องประดับหูชนิด ๑

จร ไป, อาการที่เคลื่อนไป.

ซอน ท่อนไม้, ส่วน.

ปฏิสังขรณ์ ซ่อมแซม

ดอน ที่แขงคือสูงพ้นระดับน้ำ

อุดร ทิศเหนือ

ทอน ตัดเพนท่อน,

แลกเปลี่ยน.

อนาทร ไม่เอื้อเพื่อ

อุทธรณ์ รื้อขึ้น

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พวกลครไทยแต่งตัวมีจอนหู. ที่แห่งดอนเพน
ที่ไม่มีน้ำ. เขาทำทองพระกรเพนรูปมังกรพัน.
จงไปทอนไม้ขอนมาสักสองท่อน. ฉันมั่งมีแล้วไม่
ต้องอนาทร. เขาอุทธรณ์นายอากรออกหลายราย.
ต้องปฏิสังขรณ์ในนครเสียให้แล้ว. ทำไมมาคอน
เอาคอนนกไปด้วย ? จะรีบจรไปหัวเมืองฝ่ายอุดร.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เพราะ она.....จนต้อง.....จาก..... เราเสียค่าอา.....
ให้เขาแล้ว. ได้เงินค่าไม้.....แล้วจึงจะ..... เห็น
ประดับ.....หูแต่ละ..... วังหนีไปทางทิศอุ..... ในที่
นี้มักลุ่ม ๆ..... ๆ. จงไป.....ไม้ไผ่มา ๓ ท่อน. ใคร
ช่างทำทองพระ.....ดูงามดี ? น้ำในตุ่มเป้นตะ.....มาก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

น้ำเป้นตะกอน. ทำทองพระกร. เสียค่าอากร.
ตรารูปมังกร. ไม้ขอนของใคร ? จะปฏิสัง
ขรณ์. นักจับบนคอน. เขาชอบหาบนคอน. ใน
พระนคร. ไปดูละคร. จอห์นประดับเพชร. จะ
ต้องรีบจร. เอาเงินทอนอัฐ. ไม่นาทร. อุทธรณ์
ตระลาการ. ขึ้นไปบนดอน. ไปทางทิศอุดร.

บทที่ ๔๘

คำพ้องในมาตรา กน

ฟังพอน	สัตว์ ๔ เท้าชนิดหนึ่ง	มาแต่เมืองหงษา
	ตัวคล้ายหนูแต่ใหญ่กว่า	วอน วาจาที่ร้องขอ
พร	ประเสริฐ, คำที่เลือก.	ถาวร ตั้งมั่น
อัมพร	ฟ้า	อาวร กั้นกาง, หน่วง.
อาภรณ์	เครื่องประดับ	สอน แนะนำและชี้แจงให้รู้
อมร	ไม่ตาย, เทวดา.	อักษร ตัวหนังสือ
มอน	ตัวแมลงชนิดหนึ่ง	เกสร ชื่อราชสีห์, สร้อย
มอญ	ชาติของคนชนิด ๑	หรือลองในดอกไม้.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขาให้พรว่าให้เราถาวร. พวกมอญมาวิ่งวอน
ขอฟังพอน. ไม่ควรจะอาวรถึงตัวมอน. เขาสั่ง
สอนให้หัดเขียนอักษร. เก็บเกสรดอกไม้ไว้ทำไม ?
เสด็จประทับที่พระที่นั่งอาภรณ์พิโมกษ์. ขอเดช
อมรเทพย์ช่วยประสิทธิพร. พระจันทร์ไพล่บนอัมพร.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เราเห็นพวก....เขาเผ่าอิฐ. จะไปจับพัง.....กับตัว.....
ให้อา.....ถึงน้องไม่เหือดหาย. ประทาน.....ให้เราเปน
ผาศุก. ช่วย.....ให้แต่พอรู้สึกเหนื่อย. เขียนอย่า
ให้ตัวอีก.....วิปาสค. ประดับเครื่องอา.....อร่ามเรือง.
ดอกไม้้นี้เก.....รุ่งหมดแล้ว. นามเมืองเราเรียกว่า
กรุง.....รัตนโกสินทร์.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

พังพอนมันไล่กัด. ทรงประทานพร. ให้อาวรรอยู่
ไม่วาย. เห็นพวกมอญจับตัวมอญ. วังวอนให้ช่วย.
ขอให้ถาวร. สอนให้เขียนอักษร. เกสรมันร่วง
นัก. ประดับด้วยอาภรณ์. กรุงอมรรัตนโกสินทร์.

บทที่ ๔๙

คำพ้องในมาตรา กน

ชวน	ชักนำ	สวณ	พบกันแล้วหลีก, ทวนขึ้นไป,
ประจวร	เจ็บ, ป่วย, ไข้.		ที่ไร่ปลูกต้นไม้และผัก.
สำนวน	เค้า, ข้อความ,	สรวล	หัวเราะ
	ทางความ.		
นวนล	สืออย่างหนึ่งอย่างใด	อิศวร	ชื่อเทวดาเป็นใหญ่
	ที่มีผิวปนนวนล		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เห็นชวนกันว่าจะไปเที่ยวเล่นที่สวณ. เดินสวณ
 กันไปเมื่อวันแห่พระอิศวร. ดูผิวพรรณปนน้ำนวนล.
 สำนวนที่เขาเรียบเรียงปนอย่างไร ? ได้ยินเสียง
 ทรงพระสรวล. ไม่ได้ประจวรพระโรคอะไร.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

อย่าซัก.....กันไปเที่ยวให้ไกลนัก. ในกรมประ.....
มาตั้งแต่เมื่อไร ? สำ.....เขาเรียงเปนความอังกฤษ.
ดูผิวพรรณเปน.....ดี. เขาเดิน.....ฉันไปเมื่อเช้านี้.
เขาว่าพระอิ.....ท่านมีฤทธิ์ประเสริฐนัก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ชวนกันไปไหน ? ประชวรเปนอะไร ? สำนวน
ดีมาก. ร้องเพลงสืนวน. เดินชวนกันไป. นั่ง
อยู่ในสวน. ดูแห่พระอิศวร. ในกรมทรงพระสรวล.

บทที่ ๕๐

คำพ้องในมาตรา กน

เนียน เรียบ, แนบสนิท.
จำเนียร นาน

ตะเพียน ชื่อปลาชนิด ๑
เพียร ตั้งใจทำ, หมั่นทำ.

กระเบียด กระเสียน		เคียร หัว
ตระหนี่ถี่ถ้วน นิดๆ หน้อยๆ		เกียยณ ลิ่น

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เราพากเพียรมาจนจำเนียรกาล. ตาสาตกปลา
ตะเพียน. ดูพุดจาแนบเนียนสนิทดี. ทำอะไรอย่า
คิดกระเบียดกระเสียน. รับสั่งว่าทรงเวียนพระเคียร
นัก. คิดตามเกียยณอายุ. คำบาฬีมีกระเสียนไว้.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เห็นเขา.....อ่านหนังสืออยู่เสมอ. เห็นปลาตะ.....ว่าย
อยู่ในน้ำ. รับไว้เหนือ..... จำ.....กาลนานมากกว่า
ร้อยปี. อย่าทำกระเบียดกระ.....ไม่ดีดอก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ช่วยกวดให้เนียน. ไปจำเนียรกาล. ตกเบ็ด

ได้ปลาตะเพียน. อยู่ในเกษียณอายุ. ต้องเพียร
ไปก่อน. พุดกระเบียดกระเสีย. ยกไว้เหนือเคียร.

บทที่ ๕๑

คำพ้องในมาตรา กน

ประเชินและผเชิน	ต่อ, ประจบ	เทอญ	เถิด
เชิญ	บอกให้มา, หรือไป.	เนิน	ที่ดินลาด, หินลาด.
เชิงเทิน	ชานกำแพง, ชานป้อม.	ดำเนิน	เดิน
สเทิน	ประหม่า, กระดาก.		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ฉันทวานประเชินผ้าสักผืนเถิด. จงไปเชิญให้
ขึ้นมาบนเชิงเทิน. จงไปเทอญอย่าเฝ้าสทกสเทิน
เลย. ทรงพระดำเนินไปบนเนินเขา.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ทำชุกชนจนต้องนุ่งผ้าประ..... จงไป.....ให้ขึ้น

มาบนเนินเขา. ไป.....เจ้าย่ามาเฝ้าเข้าชี้ฉัน. ทรง
พระดำ.....ขึ้นไปบน..... ช้างต่อผ.....โซลง.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

พอประชันหน้ากัน. เชิญนั่งนี่ก่อน. หน้าที
เชิงเทิน. ทำสทกสเทิน. จงไปเทอญเจ้า. ไป
บนเนินดิน. ทรงพระดำเนิน. ผเซินหน้าฉาน.

บทที่ ๕๒

คำพ้องต่างๆ ในมาตรา ก กา และ กม

กำ	กำมือ	ธรรม	เที่ยงตรง, ส่วนที่ดีที่แท้.
กรรม	กระทำ	อำมรงค์	แหวน
ทำ	กิจที่ทำกรงาน	กุม	จับ, ถือ.
อ้าง	ทรงไว้, รับรอง.	กุมภ	หม้อ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ถือยุติธรรมแล้วไม่ต้องกลัวบาปกรรม. ลูกเจ้า

กรรมมันทำให้แค้นชัด. เจ้านายทรงพระอำมรงค์
 เพ็ชรเท่าเม็ดบัว. จงกุมมือไว้อย่าให้มันหนีได้.
 ต่อเดือนกุมภาพันธ์จึงจะไป. นายพทำมรงค์คุมนักโทษ.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
 มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เจ้า.....หมัดจะชกใครจงบอกมา ? นี่เจ้า.....แท้ ๆ
 เห็นได้ชัด. อย่า.....การที่เปนบาป.....ไม่ดีดอก. ประ
 ทานพระ.....มรงค์แก่ท่านหรือ ? โลกกับ.....เถียงกันไม่
 ใครแพ้. จง.....ไว้ให้มันอย่าปล่อยเลย. ราชี.....นั้น
 คือดาวรูปหม้อ. นายพ.....อยู่ตารางไหน ?

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

กำไว้อย่าปล่อย. จะเปนกรรมต่อไป. เจ้ากรรม
 แท้ ๆ. จงทำให้ดีดี. ทำไมไม่มา ? เขาถือ

ยุติธรรม. ทรงพระอำรงค์. กุมไว้ให้แน่น. เดือน
กุมภาพันธ์. ในราชีกุมภ. อารงค์ดี. นายพทามรงค์.

บทที่ ๕๓

คำฟ้องในมาตรา กก

จัก	ชอย, จะ.	วิก	วิด, ให้น้ำขึ้นไปด้วย
จักร์	วง, กลมโดยรอบ,		นิ้วมือ.
	ชื่ออาวุธอย่าง ๑	วรค	พวก
ประจักษ์	แจ้งชัด	ลัก	ทำให้เปนรอย, ชื่อไม้
จักขุ	ดวงตา		อย่าง ๑, ประมาณ.
พัก	อยู่ด, รอ, ฝ่อน.	คักดี	ร่ม, หอก, อำนาจ.
ักดี	ตั้งใจ	คักราช	การนับปีตามพระ
ักตร์	ดวงหน้า		ราชกำหนดต่อๆ กันไป

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เจ้าควรจักตอกเสียให้แล้ว. เราแจ้งประจักษ์อยู่

แล้วท่าน. เราหยุดพักอยู่ที่นี้เกือบชั่วโมง. อย่า
 วิกน้ำเข้าเรือจะเปียกของ. ไม่รู้จักวรรคตอนเลย
 สักนิด. ได้ยศศักดิ์ตั้งแต่ศักราชเท่าไร ? ข้าได้
 เห็นปรากฏแก่จักษุ. เราอยู่ในพระราชอาณาจักร.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
 มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เราแจ้งประ.....อยู่ว่าเขาไม่.....ดี. เขา.....ตอกมาวง
 ให้เหมือน..... ไม่.....มันหนักยกไม่ไหว. เราหยุด.....
 อยู่ที่นี่.....ประเดี๋ยว. ไม่รู้จัก.....ตอนหนังสือด้วย.
 อย่าเล่น.....น้ำให้เปอะเปื้อน.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ควรจักรักษา. อย่าจักไม่เล่น. ฟังรู้ประ
 จักษ. พักอยู่ที่บ้าน. ักดีเข้ามาเอง. พระ
 ักตร์ผู้ผ่อง. เขียนให้ถูกวรรคตอน. วิกน้ำ

ในอ่าง. สักแต่ว่ารู้. ไปซื้อไม้สัก. เขาถือ
ยศศักดิ์. ศักราชเท่าไร ? ขอกินสักถ้วย. พวก
ลาวสักขา. นารายณ์ถือจักร์ เห็นด้วยจักขุ.
ประจักษ์แก่ตา.

บทที่ ๕๔

คำพ้องในมาตรา กก

นาท	ทองที่เจือกับทองแดง	มุข	หน้า, ปาก.
นาค	งู, ชายเมื่อจะบวช, ช้าง, พระอรหันต์, ไม้กากทิง.	สุก	ใส, ลูกไม้สุก, เข้าสุก.
สีก	หอร, ออกจากบวช.	ศุกร์	ชื่อวันที่ ๖ ของสัปดาห์, ชื่อดาวนพเคราะห์ที่ ๘
ศึก	ศัตรู, การรบ.	ศุข	สบาย
ศึกษา	การเรียน	ผาสุก	สบาย
มุก	หอยชนิด ๑	ทุก	ทั่ว
มุกดา	ชื่อแก้วชนิด ๑	ทุกซ์	ไม่สบาย

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ความทุกข์กับสุขเป็นคู่กันเสมอไป. ต่อวันศุกร์
ลูกไม่เห็นพอจะสนุกได้. ตั้งแต่สึกออกมาค่อยผาสุก.
ต้องศึกษาในวิชาการรบศึก. หีบนาฬิกาใบนี้ใช้มานาน
จนสึกหรอ. ฉันเก็บมุกดาได้เม็ดหนึ่งที่หน้ามุข.
เขาเขียนรูปพระยานาคเป็นเจ็ดเศียร.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ฟัง.....ออกมาเมื่อวัน..... ฉันเป็น.....ที่จะต้องไปรบ.....
ได้ทราบความ.....ประการว่า.....สบาย. ไปซื้อ.....มาทำ
แหวนเป็นรูป..... ใครช่างทำตะลุ้ม.....ดู.....แสง ? ใช้
มานานจนมัน.....ไปเสียบ้าง.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ทำแหวนนาฬิกาเป็นรูปนาค. ทัดดอกพวงนาค.
ไปดูแห่บวชนาค. ฟังสึกออกมา. ใช้จนสึกหรอ.

จะไปรบศึก. ศึกษาไปก่อน. ประดับด้วยมุก. อยู่
 ข้างมุขได้. ยังไม่สู้คดี. รอเพียงวันศุกร์. มี
 ความสุขสบาย. เปนผาสู้คดี. รวมกันทุกสิ่ง.
 ฉันทเปนทุกข์มาก.

บทที่ ๕๕

คำพ้องในมาตรา กด

มัยยัสต์	เปนกลาง	อุบัติ	เปนขึ้น, บังเกิด.
ยัต	บรรจุให้แน่น	สมบัติ	ทรัพย์ พร้อม
ประหยัต	ระวัง	วิบัติ	แปลก, ผิดไป, ฉิบหาย.
บัญญัติ	แต่งตั้ง, ข้อห้าม	ลัต	เครื่องตวงอย่างหนึ่ง
นัด	สัญญา, กำหนด, ครั่ง.	ลัตว์	ตัวที่มีชีวิต
นัดฤ์	การนัดฤ์ คือนัดฤ์ยา	ลัตย์	ความจริง
บ่าบัต	เป่าปัด	ศรัทธา	ความเชื่อ
สัญญาบัตร	ใบเปนเครื่องหมาย	กษัตริย์	พระเจ้าแผ่นดิน
เรียกชื่อยศ			

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เปนกษัตริย์ได้เสวยราชสมบัติ. จงประหยัด
ตามพระราชบัญญัติ. ขอยานัดฤๅให้ฉันนัดฤๅสัก
ทีเถิด. นัดไว้ให้มาช่วยบำบัดโรค. ได้รับ
สัญญาบัตรเพราะข้อสัตย์. เราจะไปซื้อเข้าสักสอง
สามสัด. คนมัธยัสต์คือคนที่รู้จักใช้ทรัพย์ที่
ควรใช้, และไม่ใช่ที่ไม่ควรใช้. แกล้งมายัด
เยียดให้ฉันเอง. ดูไม่มีกิริยาราวกับสัตว์.
คราววิบัติแล้วก็สิ้นตัว.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เปนพระราชบัญญัติ..... ของพระมหาก..... เขา.....ไว้
ว่าจะให้ยา.....ฉัน..... เขามีสม.....มั่งคั่งยังวิ..... เขา
ตวงเข้าให้เราเปนสี่..... รับเปน.....ว่าจะได้ในวัน
นี้. ต้องช่วยบำ.....โรคนี้ให้หายด้วย.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ดวงได้ก็สัด ? มันเปนชาติสัตว์. เราถือ
 ความสัตย์. มีความศรัทธา. เปนปิ่นกษัตริย์.
 ต้องหมั่นประหยัด. มัธยัสต์เกินไป. อย่ายัดลง
 ไป. ทำตามบัญญัติ. นัตไวัวันนี้. เขานัตถุ
 ยานัตถุ. ต้องบำบัตโรค. รับสัญญาบัตร. มี
 ทรัพย์สมบัติ. เดินมาเยียดยัด. คงไม่วิบัต.
 ฟังจะอุบัต. อุบัตในโลก.

บทที่ ๕๖

คำฟ้องในมาตรา กด

รัต	กอดหรือผูกให้แน่น, รับแรง.	ลัทธิ	แยบคาย, อุบาย.
รัชกาล	นับเวลาของแผ่นดิน	หัต	ฝึก, ชื่อโรคอย่าง ๑
ลัต	ตัดตรงไป, ตัด.	หัตถ์	มือ
		พหุหัตศบดี	ชื่อวันที่ ๕

อัต	กิริยาที่ทำให้แน่นๆ	อัฐ	แปด, ราคาที่กำหนดด้วย
อัตถ์	} ข้อความ, ประโยชน์.		แปดอันเปนเฟื้อง
อรรถ		อัฐิ	กระดูก
		อัศจรรย์	สิ่งปลาด, การดีดมือ.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

จงบีบอัดกวาดเสียให้แล้ว. ต้องลัดไปทางปาก
ลัดจึงจะเร็ว. ต้องฝึกหัดให้รู้ในลัทธิ. ไม้มัน
ลัดถูกที่ข้อพระหัตถ์. เขาออกหัดตั้งแต่วันไหน ?
ไม่ควรจะอัดไว้ให้แน่นนัก. ฉันมีความอัศจรรย์
ด้วยเรื่องอัฐ. ในรัชกาลนี้มีการแปลกขึ้นมาก.
ความข้อนี้นี้มาในอดีตกถา. ได้พบกันเมื่อฉลอง
พระอัฐิ.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

พึงได้ลายพระราช.....ในวันนี้. แต่ออก.....ยัง
อุส่าห์.....เขียนได้. ให้อัด.....ด้วยไม่รู้จะไปไหน. จง

รีบ.....ไป.....ไว้ให้แน่น. ต้อง.....ไปปาก.....ในวันนี้.
เก็บ.....ไว้ในถ้วยแก้วไม่ถูกที่. ให้รู้.....รู้ธรรมไว้ให้มาก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ในรัชกาลปัตยุบัน. ต้องรีบรัดสักหน่อย. อย่า
เล่นกอดรัด. ต้องลัดไปเร็วๆ. คอยอยู่ที่ปาก
ลัด. ไม่รู้ลัทธิ. ต้องหัดให้รู้. เด็กมักออก
หัด. ได้รับสายพระหัตถ์. ต้องอัดให้แน่น. ขอ
อัฐสักอัฐ. ดูอัศจรรย์มาก. เชิญพระอัฐ. อัดอัด
ในใจ. จะซื้อขวดอัด. เปียดกันอัดแอ. อรรถ
แปลแก้ไข.

บทที่ ๕๗

คำฟ้องในมาตรา กต

ฝึกกาต	ชื่อพรรณฝึกชนิด ๑	ประกาศ	ป่าวร้อง, บอกให้
กาจ	เก่ง, ร้าย.		รู้ทั่วกัน.

อากาศ	ที่ว่าง, ฟา.	ภาษา	บ่าหน้าเงิน
โอกาส	ช่อง, เปล่าๆ	ธาตุ	สิ่งในโลกรู้เกิดขึ้น
คาด	ผูกมัด, กะหมาย.		โดยไม่มีสิ่งอื่นประสม
อาพาฏ	จองเวร, ผูกใจเจ็บ.		(ดิน, น้ำ, ลม, ไฟ, ก็ว่าธาตุ)
ขาด	ข้อสีแดงสำหรับทา	ขนาด	กริดกราย
	ชนิด ๑	อำนาจ	เหตุที่จะทำได้โดย
ชาติ	ความเกิด		ลำพังตน
อนุญาต	ยอมให้	ไชนาต	บันลือด้วยความชนะ,
ญาติ	วงศ์วาร		เปนชื่อเมืองฝ่ายเหนือ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ออกประกาศอนุญาต, ไปตามเดิม. ไม่ควร
จะอาพาฏไปชาติหน้า. ญาติเรามีอยู่ที่เมืองไชนาต.
อะไรช่างไปอาพาฏเจ้าผักกาด. คาดเข็มขัดเดิน
ขาดไปซื้อขาด. ฉันไม่มีโอกาสที่จะไป. เขาใช้

ทาสให้ไปวัดมหาธาตุ. เขาได้ดีและมีอำนาจมาก.
เด็กคนนี้นั่นเก่งกาจนัก. ในอากาศแลไปก็ไกลตา.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ใครเอา.....มาหาไว้ที่นี่ ? เขาไปช่วยการศพ.....ที่
เมืองไชย..... ไม่.....ทำเพราะได้ทราบคำประ..... ต้อง.....
ค้นเอาให้มันอย่างนวย..... อย่าอา.....ต่อไปใน.....หน้า.
ยังไม่มีโอ.....จะบอกเขา.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ชื่อฝึกกาตสองก่า. ใช้ทาสไปซื้อชาต. ทรง
อนุญาตแล้ว. อย่าอาฆาตกันเลย. พวกนี้เก่ง
กาจมาก. พร้อมด้วยธาตุทั้งสี่. อย่าทำนวย
นาต. ยังคาตไม่ถูก. ฟังออกประกาศ. ไป
เมืองไชยนาท. เขามีอำนาจ. เทียวกินอากาศ.
เกิดมาชาติหนึ่ง. เทียวเปนญาติกัน. ข้าได้โอกาส.

บทที่ ๕๘

คำพ้องในมาตรา กด

บาด	มีตบาด, บาดใจ, บาดหมาง.	อาพาธ	เจ็บไข้
บาตร	เครื่องใส่เข้าของพระ	พาด	เอาไม้พาดขึ้นไป
บิณฑบาต	ก้อนเข้ตก, พระ ไปหาเข้าฉัน.	ประพาศ	แรมไพร, จากที่อยู่.
บาท	เท้า, กำหนดใน มาตราเงิน.	ประภาษ	พูด, บอกเล่า.
ปราด	อาการที่ไปเร็ว	มาด	มุ่งหมาย, มาดเรือ.
ปราชญ์	ผู้มีความรู้	มาตร	แม่
ปราศ	ละทิ้ง, ไม่มี, เว้นจาก	ประมาท	เลินเล่อ, มั่วเมา.
ปราถนา	ความแสวง, การตั้งใจ.	สามารถ	อาจเปน
		หมาด	ค่อยแห่งไป
		มาตรา	สิ่งที่กำหนดเปน
		หมวดหมู่	

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

พระไม่ได้ไปบิณฑบาตเพราะอาพาธ. กระเบื้อง

บาดเอาพระบาทยาวสนัด. เปนนักปราชญ์ต้อง
 ปราศจากความชั่ว. ไม่ควรจะมุ่งมาดปรารถนา.
 ในมาตราเราสามารถจะรู้ได้. มันพึงหมาดอย่า
 เพื่อเอาพาดเข้า. โคลงบทนี้ใครแก้ได้ให้สืบท.
 อย่าประมาทวังปราดจะเลียดก. มาตราว่าเราจะให้
 สักสืบท. เพียงมีดบาดเราไม่ควรจะบาดหมาง.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
 มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เวลาเข้าพระถือ.....ไปบิณฑ..... ท่าน.....เปนใช้แต่
 เมื่อไร ? เอาเงิน.....ไปซื้อยามาทาแผลมีด..... ไป
 แต่งโคลงต่อหน้า.....สักสาม..... เอาผ้านี้ไปผึ่งแต่
 พอ..... เห็นวัง.....เอาไป.....ไว้ที่ฝา. ฉันไม่ได้มุ่ง
เลยทีเดียว. ในใจเรา.....จากความ.....หมาง. เขา
 ขึ้นไปไหว้พระพุท..... โคลงบทหนึ่งมี ๔.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

มีดบาดมือ. ถือบาตรไปบิณฑบาต. วังปราด

ไปไหน ? แต่งโคลงได้ก็บาท ? ขอเงินสักห้า
 บาท. ทรงรองพระบาท. อย่าประมาทนักปราชญ์.
 ปราศจากลามก. ไม่ปราถนา. เอาบันไดมา
 พาด. ท่านยังอาพาธ. เขาซื้อเรือมาด. อย่าเพ่อ
 มาดหมาย. ไม่สามารถจะรู้ได้. ยังฟังจะหมาด.
 ดูในมาตรา. มาตรว่าจะไป. อย่าให้บาดเจ็บ.

บทที่ ๕๙

คำพ้องในมาตรา กด

ราด	รด, เทลง.	วาด	เขียน, กะด้วยความ
ราช	กษัตริย์, พระเจ้าแผ่นดิน.		ประมาณ.
ราษฎร	ชาวชนผู้อยู่ในแคว้น, พลเมือง.	อาวาศ	อยู่ทั่ว, ที่อยู่, วัด.
นิราศ	จากไป	ลาด	เท, ชัดไป.
ลาด	ถอย, ปู, เนิน, ตรวจ	ปีศาจ	ผี
วิปลาด	ความแปรผัน	ศาสตร์	คัมภีร์, ตำรา.
		ศาสน์	คำสั่งสอน

ปราสาท	พระที่นั่ง, เรือนหลวง ยอดเพนชั้นๆ.	สอาด	พ้นจากความมัว หมอง, หמדจด.
สารท	ชื่อของฤดู ๑ ในฤดู ๔	อาจ	กล้า, จะทำได้.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ทำราชการต้องแต่งตัวให้สอาด. ราษฎรชอบ
อ่านเรื่องนิราศ. ใครมาราดน้ำไว้ที่เนินลาด? เขา
ว่าปิศาจมันสาดน้ำ. ที่บนปราสาทมีเครื่องสาตรา
วุธ. ต้องจัดของไว้ทำบุญสารท. ท่านนับถือ
ศาสนาไหน? ใครวาดรูปช้างกินงูวิปลาส? อาวาคนี้
หรือที่ว่าเป็นวัดราษฎร์? โหราศาสตร์ชื่อคัมภีร์หมอดู.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ใครมา.....ผ้าไว้ที่นี้ดู.....? ใคร.....น้ำถูกสมุดเรื่อง
นี้.....? จะเขียน.....อย่าให้เส้นวิ.....ไป. คน.....หาญ

ไม่มีใครจะกลัว.....วุธ. นี่เป็น.....การ, หรือการ.....?
 คนหยาบ.....น้ำกระเด็นถูก..... เขาว่ายามตรุษ.....ปี.....
 คนองหนัก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ใครราดน้ำลงมา ? ต้องทำราชการ. ต้อง
 เกณฑ์ราษฎร. เรื่องนิราศนี้ใครแต่ง ? ดุวิปลาศ
 มาก. วาดไว้ให้ดี. สาดไปให้พ้น. อย่าเพ่อ
 ลาดถอย. ที่นี้ลาดมาก. ปิศาจจัญ. เครื่อง
 สาดร้าวพร้อมแล้ว. โปรดให้ทำปราสาทใหม่. ต่อ
 สารทจึงจะได้หยุด. ตามพระพุทธศาสนา. แต่งตัว
 ให้สอาด. อย่าทำอาชญา. ไม่อาจรู้ได้.
 คัมภีร์ไสยศาสตร์.

บทที่ ๖๐

คำพ้องในมาตรา กด

สกิด แกะ, เกา.

| ประดิษฐ์ สร้าง

กิจ	การงาน	บัณฑิตย	นักปราชญ์
อาทิตย	ดวงอาทิตย์, ชื่อวันที่ ๑	มิต	จม, เต็มที่.
	ของวันทั้ง ๗	มิตร	เพื่อน
ทิศ	ทาง, เบื้อง, ด้าน.	วิด	ดัก, วก, ทำน้ำให้ขึ้น
นิจ	เที่ยง, แน่.		หมดไป.
พินิจ	ตรองดู	ชีวิต	ความเป็นอยู่
พิศ	เพ่ง	อิดโรย	อ่อนกำลัง
พิษ	สิ่งที่ทำให้กระวนกระวาย	อิจู	แผ่นอิฐ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขาสกิดให้ฉันไปหาบัณฑิตย. ทำการกิจต้อง
 พินิจอยู่เพนนิตย. ฉันไปหาพระที่วัดราชประดิษฐ์.
 ฝรั้งหยุดทำการวันอาทิตย์. พระอาทิตย์ขึ้นข้าง
 ทิศตะวันออก. ถ้างูพิษกัดก็แทบถึงสิ้นชีวิต.
 เมื่อมีดมิดจะพิศดูก็เต็มอิด. เรือของมิตรเรารั่วก็
 ต้องวิด. ท่านสั่งสอนให้เราคบแต่บัณฑิตย.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ฉันแบก.....จน.....โรย ชี.....ของเราๆ ผากไว้แก่.....
เรื่อร้ออย่ามัว.....ค่อยพิ..... อย่าเพ่ง.....ดูแสงพระอา.....
บุราณว่าอย่าส.....งู..... ใจของ.....ผ่องแผ้วไม่มีด.....
ประกอบ.....ต้องพิ.....จึงจะดี. จงปรึกษาตา.....แกดูก่อน.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

อย่าเล่นสกิด. ฉันมีกิจธุระ. ต้องไปวัดราช
ประดิษฐ์ก่อน. อยู่ในกรมราชบัณฑิตย์. อยู่ข้าง
ทิศไหน ? เขาหยุดวันอาทิตย์. ต้องมาเปนนิตย์.
จงพินิจให้แน่. จับได้งูพิษ. พิศดูให้ทั่ว. ปิด
ให้มิดชิด. เปนมิตรสหายกัน. เขาก่อด้วยอิฐ.
ยังอดโรยมาก. วิตน้ำให้แห้ง. ยังมีชีวิต.
วันนี้แสงอาทิตย์ร้อนจัด. อย่ากินของที่มียพิษ.

บทที่ ๖๑

คำพ้องในมาตรา กต

สดุด	โดน, กระทบ.	พุทธ	พระพุทเจ้า
ดัจ	ประหนึ่ง	สมุด	กระดาดทำเปนเล่ม
บุตร	ลูก	สมุท	ทะเล
บุษย์	ขาว, พลอยขาว.	รุต	รีบ, เร็ว.
พุต	ช่อดอกไม้ชนิดหนึ่ง	พิรุช	ผิด, แปลก.
พุฒ	ชื่อวันที่ ๔ ของวีก, ดาว	สุต	ปลาย, ลิ่น.
	ซึ่งเป็นพเคราะห์ที่ ๔	สุทธี	หมดจด, สอาด.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

จงรีบรุดไปให้ทันในวันพุฒ. พระพุทเจ้าทรง
 ธรรมอันบริสุทธิ์. บุตรของเราถือดอกพุตเดินสดุด.
 คนพิรุชหลบหายไปทางนี้. อันเนื้อความข้อนี้ไม่
 ลิ่นสุด. สมุดตกไปในกลางมหาสมุท. แหวนวง
 นี้เขาประดับด้วยบุษย์. ใจของเรานี้เป็นอย่างบริสุทธิ์.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ถือดอก.....ไปด้วยกันกับ..... ไปไหว้พระ.....รูปในวัด.
เมื่อวัน..... เดิน.....หกล้มดูพิ..... ในมหา.....ดูไกล.....
ฉันอยากได้แหวนประดับ..... ต้องรีบ.....ไปหยิบ.....มา.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

อย่าเดินให้สุดด. ดูจ.เรื่องนิทาน. สำหรับสอน
กุลบุตร. บุชย์เม็ดน้ำใหญ่หนัก. นางน้อยเด็ดดอก
พุด. รอไปเพียงวันพุด. เขาไปไหว้พระพุทธรูปบาท.
สมุดนี้ใหญ่หนัก. จงรีบรุดไป. ในมหาสมุด.
คนนี้พิรุณมาก. ทำไม่บริสุทธิ. สุดแล้วแต่จะโปรด.

บทที่ ๖๒

คำพ้องในมาตรา กด

การะเกต ชื่อไม้ชนิดหนึ่งดอกหอม | สังเกต กำหนดไว้, จำไว้.

เทศ	คำที่เรียกว่าเมืองเทศ,	สังเวช	สลดใจ
	แขกเทศนั้น.	เวทนา	ความรู้สึก.
ประเทศ	ที่, เมือง.	เศษ	เหลือ, ปลาย.
เทศ	ชนิด, อย่าง.	เสรี	คนมั่งมี
สมเทศ	สลดใจ		

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เคยสังเกตว่าที่นี่มีการะเทศ. พวกแขกเทศนั้น
 เขาอยู่ประเทศไหน ? เปนเสรีมีเงินหลายหมื่นชั่ง.
 เห็นศพที่วัดสังเวชหน้าเวทนา. เพศของเราต้องทำ
 อย่างนั้นเอง. ถ้าเหลือเศษฉันจึงจะให้ท่าน. น้า
 สมเทศด้วยตาเกิดไปต้องชั่ง. ปลุกมันเทศไว้ขาย.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
 มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

เปน.....รู้แล้วไม่ควรตระหนี่เลย. ยังเหลือ.....อีก

เท่าไรนะท่านจำ ? ต้องทนทุกข์.....นามาช้านาน.
ไปเห็นศพที่ป่าช้าหน้าสม..... ไปพบพวกแขก.....มา
ขายเพ็ชร. เคยสัง.....เห็นเสมอน่าสัง..... ของเขาไม่
ชอบอยู่ในประ.....ร้อน. ฉันเก็บดอกการะ.....ได้สามดอก.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เด็ดดอกการะเกด. เคยสังเกตเห็นอย่างไร ?
ชื่อโหมดเทดไปทำไม ? อยู่ประเทศไหน ? หน้าสมเพช
นัก. เพศของเขาเป็นอย่างนั้น. น่าสังเวชจริงๆ.
ดูเวทนามาก. เหลือเศษอีกเท่าไร ? เขาเปนเสรัฐ.

บทที่ ๖๓

คำพ้องในมาตรา กด

กต	ดันลงไป	คต	ไม่ตรง
ปรากฏ	ชัดเจน, รู้ชัด.	มคธ	ชาวมัชฌิมประเทศชาติ ๑
มรगत	แก้วเขียวชนิด ๑	บด	ถูให้ของละเอียด

บท	เท่า, ส่วน, ตอน.	รด	เท, ราด.
ชบถ	กลับใจจากที่เคยนับถือ	รถ	ยานอย่าง ๑ ซึ่งเทียมด้วยม้า
สบถ	แข่งตัวเอง	รศ	สิ่งที่รู้สึกด้วยลิ้น
พยศ	กิริยาร้ายกาจ	โอรส	เกิดแต่อก, ลูกชาย.
ยศ	ความที่เปนใหญ่หรือ	ลด	หย่อนลง
	ความที่มีผู้แวดล้อม	โสฬศ	สิบหก, ราชาครึ่งอัฐ

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

ม้าพยศลากรถ ๆ จะหัก. ภาษามครใช้กันมา
จนปรากฏ. ได้เกียรติยศแล้วไม่ควรคิดชบถ. คน
คดมักทนสบถได้หน้าเฉย. จ้างตักน้ำมารดผัก
หาบละโสฬศ. มากดขี่ให้มันไปตักปลากด. หมอ
มาแล้วจงไปบดยา. พระโอรสประทานแหวนมรกต.
รศอร่อยหรืออย่างไร ? อย่าเลี้ยวลด. ยังหวานัก
ขอลดเสียสักบท.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

พระโอ.....ทรง.....เที่ยวเลี้ยว..... ชาว.....
พูดจาไม่.....เคี้ยว. แก้วมร.....มีปรา.....อยู่ในหิน.
ตาหมอแก่.....ยาแล้วเศกเป่า. คิด.....จับได้ไม่ควร
จะ.....ละ. ปลุกต้นไม้แล้วต้องตักน้ำ..... กินปลา
มี.....อร่อยดี.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ทำกดขี่มาก. มรกดเม็ดนี้ใหญ่หนัก. ยังไม่
ปรากฏ. คนคดเลี้ยงยาก. เรียนมครถึงไหน ?
บดให้ละเอียด. คิดบทกลอนขัดขวาง. คิดขบถ
จะต้องตาย. สบถแล้วยังไม่เชื่อ. ม้าพยศหนัก.
ท่านผู้มียศ. รดน้ำแล้วหรือ ? ขั้บรถไปไหน ?
เปนพระโอรสที่สาม. ต้องลดหย่อนลงบ้าง. ก็โสฬศ
เปนบาท ? ไปซื้อปลาสด. ไม่มีรสอร่อย.

บทที่ ๖๔

คำพ้องในมาตรา กด

โกษ	ที่ใส่ศพนั้น	สันโดษ	} ความมกน้อย
โกฏ	ลิบล้าน	สันโดฐ	
โจทย	ฟ้อง, ทักท้วง.	เข้าโพด	พรรณผกอย่าง ๑
โจษ	พูดกันอื้ออึง		ซึ่งนับในชาติเข้า
โดด	แผ่นลงไป, แผ่นขึ้นไป.	สมโภช	กินพร้อม, ทำขวัญ.

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เด็กนับตันเข้าโพดได้โกฏตัน. วันนีมีการ
สมโภช. อย่างกระโดด. เชิญพระโกษ. โจษกัน
ออกเชิงแซ่. สันโดษเดียวเปลี่ยวกายอยู่กลางเถื่อน.
พวกโจทยเขาซื้อเข้าโพดกิน. เรียนเลขจนทำโจทย.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ถ้าขึ้นเล่นกระ.....จะถูกตี. เขา.....กันว่าจะสม.....

พระนคร. ประมาณต้นเช้า.....กว่า.....ต้น. ถือสัน.....
 เอกาอยู่ในป่า.ฟองคนชะโมยลักพระ.....

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

พระโกษนี้ทำใหม่. ประมาณสักโกฏิหนึ่ง. ยัง
 ไม่พบโจทย. โจษกันออกแซ. อย่าเล่นกระโดด.
 อยู่สันโดษ. อยากกินเข้าโพด. ยังไม่ได้สมโภช.

บทที่ ๖๕

คำพ้องในมาตรา กด

รีด	ไล่ให้เรียบ, ให้ได้แบบ.	เพ็ด	แข็ง, ชื่อไม้ชนิด ๑
จารีต	ประเพณี, แบบแผน.	เพ็ชร	แก้ว
ทิ้งทุต	ชื่อนกอย่าง ๑	หนวด	ชนริมปาก
ทูต	คนสื่อสาร, คนนำความ ไปแจ้งต่อกัน.	ผนวช	บวช
เต็ด	ตัด, เก็บ.	ญาติ	สัตว์, ผู้ที่เปนแล้ว เกิดแล้ว, ผี.

สมเด็จ	ผู้จบ, ผู้สำเร็จการ.	แกงบวด	ชื่ออาหารอย่าง ๑
เสด็จ	ไป, ทาน.		เปนพวกของหวาน
เผด็จ	ตัด, ขาด.	บวช	ทำเพศตนตามลัทธิ
			ศาสนา

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขาพูดกันว่าสมเด็จจะเสด็จไปเที่ยวป่า. จะทรง
 ผนวชต้องโกนหนวด. เจ้าบวชได้คราวนี้เปนดี
 แล้ว. แกล้งบอกกันว่าจะแกงบวดกิน. เอามือ
 เด็ดไม้เพ็ดคงไม่ขาด. เขาพูดกันว่าเขาพบพวก
 ภูตพราย. ต้องมีราชทูตไปตามจารีตโบราณ. นก
 ทิ้งทูตเกาะอยู่ที่ต้นมะพูด. ใส่แหวนเพชรไปรัดผ้าดูไม่
 ควร. ข้าหยุดยืนอยู่ข้างป้อมเผด็จดัสกร. จะเผด็จ
 คีกรด้วยใจกล้า.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

แขกขาย.....เขาให้.....ไม้ฉันท. เขา.....กันว่าพวก.....พราย
มันดูนัก. ราช.....จับนกทิ้ง.....ได้สามตัว.ทรง.....ดอก
กุหลาบ. จะพา.....ไปเกาะเมื่อไรแน่ ? เจ้าจะ.....ทำ
ไม้มไถ.....? ประพฤติตามจา.....แต่บุราณ. เอา
แกง.....ไปขายเจ๊กข้างเสือ. อีกเมื่อไรจึงจะทรง.....?

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

เจ๊กเขารีดเสื้อ. โดยจารีตโบราณ. คนเขา
พูดกัน. นกทิ้งทูตมีในป่า. เขาเปนราชทูต.
ฉันทกลัวทูตพราย. ต้องพูดให้ขาดเด็ด. สมเด็จ
เสด็จไปไหน ? ไม่เพ็ดหายาก. แหวนเพชรงาม
นัก. หนวดดกนัก. ยังไม่ได้ทรงผนวช. แกง
บวดกินหรือ ? จะบวชเมื่อไร ? เหล็กเพ็ดตัดกระจก.
ป้อมเผด็จดัสกร. กลัวคนใจเพ็ด. เมืองเพชรบุรี.

บทที่ ๖๖

คำพ้องในมาตรา กบ

ซั๊บ	ทำให้ดูน่าให้แหย่	อังกาบ	ชื่อไม้พุ่มชนิด ๑
ทรัพย์	สมบัติ	กาบ	ส่วนที่มีอาการท่อนๆ
ทับ	กดลง	กาพย์	คำเพลง, คำกลอน,
ทัพ	สิ่งซึ่งเป็นเครื่องทำการ		คำล่านำไฟเราะ.
	ต่างๆ, ที่ชุมนุมพล, พลรบ.	ตะพานน้ำ	ชื่อสัตว์ชนิด ๑
พับ	หักทบเข้า	พังพาน	กิริยาล้วนนอนขั่ว
อาภัพ	ไม่ควร, ไม่พอ	สุภาพ	ความเปนไปดี
	ที่จะเปนได้.	ล่ำลาบ	ที่เปนล่ำลาดไป
ลั๊บ	ทำให้เปนท่อนๆ ออกไป	ลาม	สิ่งที่ได้
คัพพั	คำที่พูดกัน, เสียง.	สาบ	กลิ่นเหม็น
		สาป	แข่ง

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

เขียนหมึกแล้วเอากระดาษซั๊บๆ เสียงให้แหย่. พวก

กองทัพล้มทับกันตาย. อย่าทำสับสนไปนะเจ้า.
 ได้ยินกิตติศัพท์ว่าท่านแต่งกายพลกลอนดีนัก. จงไป
 ตัดกาบหยวกมาห่อดอกอังกาบ. คนสุภาพลัมพัง
 พาบนำห้วยเราะ. ดูเนื้อหนังเปลือกลำลายไปทั้งตัว.
 ไม่ควรจะมาสาปแช่งกัน. ใครจับแมลงสาบมา
 เล่นเหม็นสาบ ๆ ? ดูสาบสูญไปนานแล้วไม่ได้พบ.
 ใช้ให้คนอาภัพไปพับผ้า. ถ้าแม้นหมั่นทำการ
 งานดีคงได้ลาภ. ตะพานน้ำถูกสับทั้งตัวไม่ค่อย
 ตาย. คนสุภาพหน้าชม.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น
 มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ไม่มี.....จะไปซื้อกระดาด..... พวกกอง.....ลัม.....กัน
 ในที่รบ. กิตติ.....ว่าเขา.....เอาด้วยมีด. เอาผ้า.....
 แจกให้แก่คนอา..... เอาหยวกมาห่อดอกอังกาบ..... แต่ง
โคลงต้องแต่งโดยสุ..... ไปจับตะ.....น้ำจันลัมพัง
ลง. คนเปลือกลำ.....เนื้อหนังเปลือยๆ. ที่โรง

ครัวแมลง.....ดูซุกซุม.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ชับเสียให้แห้ง. มีแต่ผ้าซับใน. รวยทรัพย์
 สมบัติ. เขาล้มทับฉันท. แกล้งซุ่มซ่าม. กองทัพ
 นี้นมาก. พับผ้าให้ดี. อาภัพแท้ ๆ. เต็ดดอก
 อังคาบ. ไปตัดกาบหยาบ. ชอบแต่งกายฟุ้งหลอน.
 ตะพานน้ำนี้ใหญ่. ล้มพังพาบลง. คนนี้สุภาพ.
 จะได้ลามมาก. เหม็นสาบแท้ ๆ. เขาถูกสาปแช่ง.
 สับจนละเอียด. ได้ยินกิตติศัพท์. ดูเพนล่าลาบ.

บทที่ ๖๗

คำพ้องในมาตรา กบ

นบ	ไหว	รบ	ต่อสู้กัน
นพ	เก่า, ใหม่.	ปรารพ	รำพึง
พบ	ปะ	เคารพ	ความนอบน้อม
พิภพ	ที่เกิด, โลก, สมบัติ.	ลบ	ทำให้สูญ, ทำให้ไม่มีอยู่.

ประสพ พบ
ลพบุรี ชื่อเมืองหนึ่ง

ศพ ทรากผี

ตัวอย่างที่ใช้เข้าประโยค

จะปรารพณ์ไปทำไมกับการเล็กน้อย. รบแพ้เขา
เราก็อไม่เคารพเขา. เขียนแล้วจะลบเสียทำไม ?
คงไปประสพกันที่เมืองลพบุรี. ได้พบกันเมื่อวัน
ซักพระศพ. ท้าวพิภพเปนธรรมนิยมต้องนอบนบ.
ใส่แหวนนพเก้าแล้วเคารพ. ยกทำนบไว้กันน้ำ.

แบบฝึกหัดให้หาคำในพวกเช่นข้างต้นนั้น

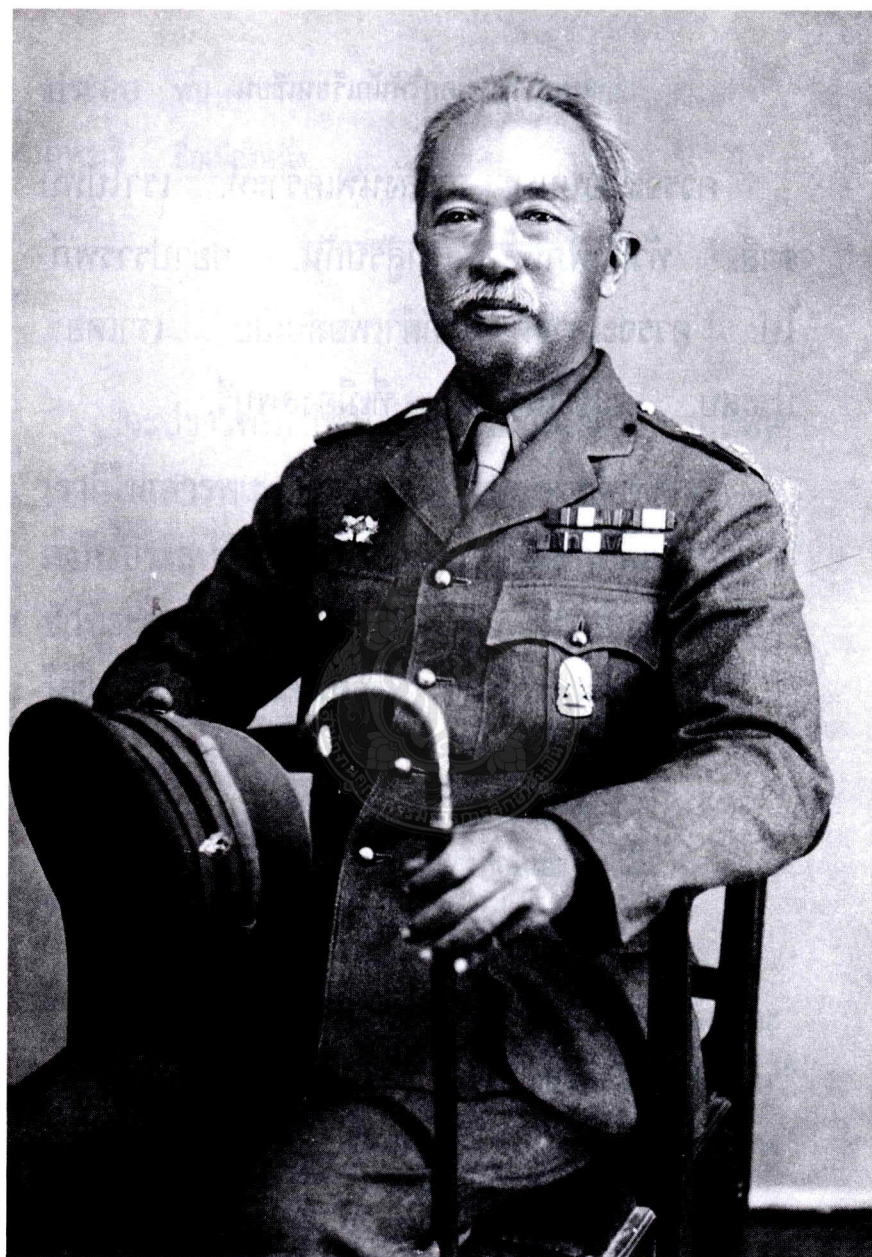
มาเติมลงให้ได้ความในที่ว่างเหล่านี้

ฉันทปรา.....ที่จะไปให้..... ถ้า.....ปะเราควรจะ
.....นอบด้วยความเคา..... เราจะช่วยกัน.....ที่.....บุรี.
ถ้าในพิ.....อย่ามีการ.....กันก็จะดี. ลองเขียนแหวน
.....เก้าแล้วกลับ.....เสีย. ยก.....ขังน้ำ.

แบบฝึกหัดบอกให้นักเรียนเขียน

ควรจะนอนบ. กำลังนพเคราะห์. เราไปพบ
ตาสี. ทัวทั้งพิภพ. เขาสู้รบกัน. อย่าปรารพภ
ไป. ควรจะเคารพ. อย่าเพ้อลบเลี่ย. เราเคย
ประสบ. จะไปเฝ้าศพ. ที่เมืองลพบุรี.

แบบเรียนเร็ว

เล่ม ๓

แบบเรียนเร็ว
กรมศึกษาธิการ

แบบเรียนเร็ว เล่ม ๓

พิมพ์ครั้งที่เก้า ๑,๐๐๐ ฉบับ

ร. ศ. ๑๒๓

ปกผ้าราคาเล่มละ ๒๙ อัฐ

โรงพิมพ์อักษรนิติ์

แจ้งความ

แบบเรียนเร็ว เล่ม ๓ นี้เป็นตำราสำหรับสอนนักเรียนใน
ลักษณะวิธีเรียงถ้อยความอย่างง่าย ๆ ซึ่งสมควรแก่นักเรียนชั้น
แรกเรียนจะเข้าใจได้ในชั้นต้น จะว่าอย่างง่าย ๆ แบบเรียนเร็ว
เล่ม ๑ สอนให้อ่านหนังสือออก แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒ สอนให้เขียน
หนังสือถูก แบบเรียนเร็ว เล่ม ๓ สอนให้เรียงถ้อยความเป็นเพียง
แต่อย่างง่าย ๆ ตื้น ๆ เท่านั้น

วิธีที่อาจารย์จะใช้สอนนักเรียน ไม่จำเป็นต้องสอนภายหลัง
แบบเรียนเร็ว เล่ม ๒ ที่เดียว สอนไปพร้อม ๆ กับ เล่ม ๒ สุดแต่
อ่านหนังสือออกบ้างแล้วก็สอนได้ และเมื่อสอนบทใดข้อใดนักเรียน
ไม่มีใครจะแม่นยำชำนาญ ก็ควรยกย้ายคำถามและนึกแบบฝึกหัด
เทียบเคียงเพิ่มเติมสอนไป นักเรียนก็ควรจะเข้าใจชำนาญได้ในขั้นนี้
เมื่อเรียนรู้ได้เพียงนี้แล้ว จะเล่าเรียนทางไวยากรณ์ให้พิสดารต่อไป
ก็จะเข้าใจในแบบเรียนสยามไวยากรณ์ ตอนที่ ๒ ตอนที่ ๓ นั้นได้
โดยง่าย

สารบัญ

ภาคที่ ๑

		หน้า
บทที่	๑ อ่านประโยค	๑
„	๒ ให้เรียงคำเข้าประโยคให้ถูก	๑
„	๓ ให้หาคำเต็มลงในที่ว่างให้ได้ความ	๒
„	๔ „ „	๒
„	๕ ให้นักเรียนสังเกตคำทั้ง ๒ ฝ่ายไว้ คำอยู่ ข้างหน้าเป็นคำบอกชื่อสัตว์บ้างชื่อของบ้าง	๓
„	๖ ให้นักเรียนหาชื่ออะไรๆ เต็มลงข้างหน้า ให้ได้ความ	๔
„	๗ ให้ชี้คำชื่อในความเหล่านี้ให้ถูก	๔
„	๘ ให้นักเรียนสังเกตคำทั้งสองฝ่ายนี้อีก	๕
„	๙ ให้หาคำกริยาอย่างไรๆ เต็มลงข้างหลัง คำชื่อให้ได้ความ	๕
„	๑๐ ให้ชี้คำกริยาในความต่อไปนี้ให้ถูก	๖
„	๑๑ ให้นักเรียนเอาคำชื่อกับคำกริยาอย่างละ คำหนึ่งประสมกันให้ได้ความ	๖

	หน้า
บทที่ ๑๒	
ให้นักเรียนสังเกตคำกริยาว่าบางคำต้องมี	
คำเชื่อมต่อเข้าข้างท้ายอีกคำหนึ่งจึงได้ความ	๗
„ ๑๓	
ให้หาคำเชื่อมเติมลงข้างหลังคำกริยาคำหนึ่ง	
ให้ได้ความ	๘
„ ๑๔	
ให้หาคำกริยาเติมลงในระหว่างคำให้ได้	
ความเปนประโยค	๘
„ ๑๕	
ให้นักเรียนสังเกตคำ “คุณ”	๙
„ ๑๖	
ให้หาคำคุณเติมลงในที่ว่างให้ได้ความ	๙
„ ๑๗	
ให้ชี้คำคุณให้ถูก	๑๐
„ ๑๘	
ให้ชี้คำที่ผิดแล้วเรียงเสียให้ถูก	๑๐
„ ๑๙	
ให้ชี้คำคุณในบทเหล่านี้ให้ถูก	๑๑
„ ๒๐	
ให้หาคำคุณเติมลงในที่ว่างให้ได้ความ	๑๑
„ ๒๑	
ให้ประสมคำทั้ง ๓ พวกนี้เข้าให้เปนประโยค	๑๒
„ ๒๒	
คำชนิดหนึ่งสำหรับช่วยคำกริยาให้รู้ว่า	
แปลกกันอย่างไร คำพวกนี้เรียกว่า “วิเศษ”	
อยู่หลังคำกริยา	๑๓
„ ๒๓	
ให้ชี้คำวิเศษให้ถูก	๑๔
„ ๒๔	
ให้หาคำวิเศษเติมลงในที่ว่างให้ได้ความ	๑๕

	หน้า
บทที่ ๒๕ ให้หาคำเต็มในที่ว่าง	๑๕
,, ๒๖ ให้เรียงคำในประโยคให้ได้ความ และบอกให้รู้ว่าผิดอย่างไร	๑๖
,, ๒๗ ความผิดและขาดคำให้แก่และเติมคำลงให้ถูก	๑๖
,, ๒๘ ให้ประสมคำให้ได้ความเป็นประโยค	๑๗
,, ๒๙ ให้กระจายคำที่มีในบทออกเปนมวตๆ ให้ถูก ตามชนิดของคำ	๑๘
,, ๓๐ ให้สังเกตคำต่อ	๑๙
,, ๓๑ ให้ชี้คำต่อให้ถูก	๒๐
,, ๓๒ ให้หาคำเต็มลงในที่ว่างให้ได้ความ	๒๑
,, ๓๓ ให้ชี้คำที่ขาดและหาคำเต็มลงให้ได้ความ	๒๑
,, ๓๔ ให้แยกคำออกเปนมวตๆ ตามชนิด	๒๒
,, ๓๕ ให้เก็บคำตามพวกเรียงเป็นประโยคให้ได้ความ	๒๓
,, ๓๖ ให้สังเกตคำที่เรียกว่า “ออกเสียง”	๒๔
,, ๓๗ ให้ชี้คำออกเสียงให้ถูก	๒๕
,, ๓๘ ให้สังเกตคำ “แทนชื่อ”	๒๕
,, ๓๙ ให้ชี้คำแทนชื่อในประโยคให้ถูก	๒๖
,, ๔๐ ให้หาคำแทนชื่อเต็มลงในที่ว่างให้ได้ความ	๒๗
,, ๔๑ ให้เลือกคำเรียงกันให้ได้ความต่างๆ	๒๗

	หน้า
บทที่ ๔๒ ให้คัดคำในประโยคต่างๆ ไว้เป็นพวกๆ	
ให้ถูกตามชนิด	๒๘
„ ๔๓ ให้หาคำเติมลงในที่ว่างให้ได้ความ	๒๙
„ ๔๔ ให้สังเกตคำต่างๆ เรียงกันเข้าได้ความเป็น ประโยคหนึ่ง	๓๐
„ ๔๕ ให้นักเรียนสังเกตคำชื่อ, คำกริยา แล้ว แยกออกเป็น ๓ ส่วน	๓๐
„ ๔๖ ให้แยกคำในประโยคออกเป็นประโยค ๒ ส่วน และ ๓ ส่วน	๓๑
„ ๔๗ คำถามสำหรับตอบให้ถูก	๓๒
„ ๔๘ ให้นักเรียนตอบคำถามของอาจารย์	๓๓
„ ๔๙ จงสังเกตประโยค ๒ ส่วน และ ๓ ส่วน	๓๔
„ ๕๐ ให้ชี้คำไหนเป็นผู้ทำ, คำไหนเป็นกริยา	๓๔
„ ๕๑ ให้แยกคำออกตามที่เป็นผู้ทำกริยา และเป็นผู้ถูก ให้ถูก	๓๕
„ ๕๒ ให้นักเรียนสังเกตกริยาต้น กริยาต่อ	๓๖
„ ๕๓ ให้ชี้คำกริยาต้น และกริยาต่อให้ถูก	๓๗
„ ๕๔ ให้ชี้คำไหนเป็นกริยาต้น กริยาต่อ ถ้า คำใดเป็นกริยาต่อ ให้หาคำผู้ถูก เติม ลงให้ได้ความ	๓๘

	หน้า
บทที่ ๕๕ ให้สังเกตประโยคแบ่ง ๒ ส่วนและ ๓ ส่วน ถ้ามีคำประกอบชื่อแบ่งไว้ส่วนชื่อ มีคำ กริยาแบ่งไว้ส่วนกริยา	๓๙
„ ๕๖ ให้แบ่งประโยคออกเป็น ๒ ส่วน	๔๑
„ ๕๗ ให้แบ่งประโยคออกเป็น ๓ ส่วน	๔๑
„ ๕๘ ให้แบ่งประโยคออกเป็นส่วนๆ ให้เหลือใจความ	๔๒
„ ๕๙ ให้ถอดประโยคออกให้เหลือแต่ใจความ	๔๔
„ ๖๐ ให้เลือกคำประกอบเติมใจความส่วนละคำ	๔๔
„ ๖๑ ให้เอาคำกริยาตั้ง แล้วหาคำเติมให้ได้ กริยาละประโยค	๔๕
„ ๖๒ ให้แยกนิทานออกเป็นประโยค, แล้วตัด ให้ได้ใจความ	๔๖
„ ๖๓ ให้แยกประโยค	๔๖
„ ๖๔ ให้หาคำแทนเขียนลงในประโยคแถว ๒	๔๗
„ ๖๕ ให้สังเกตความหลายประโยค เรื่องเดียว ชื่อซ้ำๆ กัน	๔๘
„ ๖๖ ให้หาคำแทนชื่อเขียนแทนชื่อ	๔๘

	หน้า
บทที่ ๖๗ ให้สังเกตความหลายประโยคแต่ชื่อต่างกัน	๔๙
„ ๖๘ ให้รวมชื่อและลดคำให้ได้ความ	๕๐
„ ๖๙ ประโยคที่รวมความหลายประโยคให้เป็นประโยคเดียว แต่ต้องแทรกคำต่อบ้าง	๕๑
„ ๗๐ ให้แทรกคำต่อลงในประโยคให้ได้ความ	๕๓
„ ๗๑ คำต่อมีหลายคำ ต้องเลือกแทรกแต่ที่ ได้ความ	๕๓
„ ๗๒ ให้เลือกคำต่อแทรกลงให้ได้ความ	๕๔
„ ๗๓ ชี้ตัวอย่างคำต่อ	๕๕
„ ๗๔ ความเรื่องเดียวกันทำกริยาต่างกัน	๕๖
„ ๗๕ ให้รวมคำกริยาให้ได้ความ	๕๗
„ ๗๖ ให้สังเกตประโยคสามัญซึ่งรวมอยู่ใน ประโยคความรวม	๕๘
„ ๗๗ ให้ถอดประโยคเป็นประโยคสามัญ	๕๘
„ ๗๘ ให้ผูกประโยคสามัญเข้าเป็นประโยค ความรวม	๕๙
„ ๗๙ ให้สังเกตตัวอย่างถอดประโยคนิทาน	๖๑
„ ๘๐ ให้ถอดประโยคนิทาน	๖๓

	หน้า
บทที่ ๘๑ ให้สังเกตตัวอย่างเก็บใจความประโยค นิทานที่ถอดไว้	๖๓
„ ๘๒ ให้ผูกใจความเข้าเป็นนิทาน	๖๔
„ ๘๓ วิธีแต่งคำต่างๆ	๖๕
„ ๘๔ ให้ชี้คำชื่อที่แต่งไว้	๖๗
„ ๘๕ ให้หาคำมาแต่งชื่อ	๖๘
„ ๘๖ คำชื่อต่อไปนี้ คำใดแต่งอย่างไรให้ชี้ ให้ถูก	๖๘
„ ๘๗ ให้หาคำมาแต่งชื่อให้ได้ทุกอย่าง	๖๙
„ ๘๘ แต่งคำให้รู้เพศของชื่อ	๗๐
„ ๘๙ ชื่อเพศรวมจะให้เป็นเพศชายหรือเพศหญิง ได้ด้วยเติมคำ	๗๑
„ ๙๐ ให้ชี้คำชื่อ ว่าชื่อไหนเป็นเพศอย่างไร	๗๑
„ ๙๑ ให้บอกเพศคำชื่อในประโยคให้ถูก	๗๒
„ ๙๒ คำสำหรับเติมชื่อให้รู้ว่าเพศชายหรือหญิง	๗๒
„ ๙๓ จงชี้เพศชื่อให้ถูก	๗๓
„ ๙๔ คำชื่อสิ่งซึ่งไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่คน	๗๓
„ ๙๕ ให้รู้คำชื่อได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องมีคำเติม	๗๔
„ ๙๖ รู้เพศได้ด้วยลักษณะอาการที่ทำที่เป็น	๗๔

	หน้า
บทที่ ๙๗ ให้ซื้อเพศให้ถูก	๗๕
„ ๙๘ เต็มคำให้รู้กำหนดของชื่อ	๗๕
„ ๙๙ จงซื้อชื่อให้ถูกกำหนด	๗๗
„ ๑๐๐ ให้สังเกตคำสำหรับเต็มชื่อให้รู้กำหนด ว่ามากและน้อย	๗๗
„ ๑๐๑ ให้หาคำเต็มลงให้รู้ว่าชื่อเหล่านี้ เป็นชื่อสิ่งเดียว	๗๘
„ ๑๐๒ ให้หาคำเต็มลงให้รู้ว่าชื่อเหล่านี้ เป็นชื่อมาก	๗๘
„ ๑๐๓ คำเต็มชื่อให้รู้กำหนดมากและน้อย เต็ม ข้างหน้าชื่อก็ได้ข้างหลังชื่อก็ได้	๗๙
„ ๑๐๔ ให้หาคำเต็มชื่อให้รู้กำหนดว่าชื่อเดียว หรือมาก	๗๙
„ ๑๐๕ ให้ซื้อชื่อในประโยคว่าเพศใด กำหนด อย่างไร	๘๐
„ ๑๐๖ วิธีแต่งคำกิริยา	๘๑
„ ๑๐๗ ตัวอย่างแต่งคำกิริยาต่างๆ ให้เข้ากับ เวลาที่ทำ	๘๒

	หน้า
บทที่ ๑๐๘ ให้ชี้คำกริยาให้รู้ว่ากริยาใดอยู่ ในเวลาใด	๘๔
„ ๑๐๙ ให้หาคำผูกประโยคและแต่งคำกริยา ให้เป็นเวลาต่างกันครบ ๔ เวลา	๘๔
„ ๑๑๐ ให้แต่งคำกริยาในลักษณะที่พูดต่างกันได้	๘๕
„ ๑๑๑ ตัวอย่างแต่งคำกริยาต่าง ๆ ตามลักษณะ ที่พูด	๘๖
„ ๑๑๒ ให้ชี้คำกริยาว่าประโยคใดกริยาแต่ง เป็นลักษณะอย่างใด	๘๘
„ ๑๑๓ ให้หาคำแต่งกริยาและผูกเข้าเป็นประโยค ให้เป็นลักษณะทั้ง ๔ อย่าง	๘๘
„ ๑๑๔ คำแต่งกริยาไม่ต้องอยู่ติดกับคำกริยา ก็แต่งถึงกริยาได้	๘๙
„ ๑๑๕ ให้ชี้คำชื่อและคำกริยา ว่าชื่อแต่งอย่างไร กริยาแต่งอย่างไร	๙๐
„ ๑๑๖ ให้หาคำแต่งชื่อและคำแต่งกริยาเต็มลง ให้ได้ความ	๙๐

	หน้า
บทที่ ๑๑๗ ให้เรียงความเข้ากันเป็นเรื่อง	๙๑
„ ๑๑๘ แต่งคำคุณ	๙๒
„ ๑๑๙ ตัวอย่างคำคุณที่แต่งเป็นชั้นต่างๆ กัน	๙๒
„ ๑๒๐ ให้ชี้คำคุณว่าไหนแต่งเป็นชั้นอะไร	๙๓
„ ๑๒๑ ให้หาคำแต่งคำคุณให้ได้ความ	๙๓
„ ๑๒๒ คำวิเศษแต่งได้อย่างเดียวกับคำคุณ	๙๔
„ ๑๒๓ ให้หาคำวิเศษและแต่งให้เป็นชั้นต่างๆ กัน เติมลงในที่ว่างให้ได้ความ	๙๔

ภาคที่ ๒

บทที่ ๑	คำอธิบายและการซ่อมตัดประโยค	๙๕
„ ๒	ถอดประโยคความรวมออกเป็นสามัญ	๙๖
„ ๓	ให้ถอดความตามทำนองตัวอย่าง	๙๙
„ ๔	วิธีแต่งประโยค	๑๐๐
„ ๕	ตัวอย่างประโยคเล็ก	๑๐๒
„ ๖	ให้ชี้ประโยคสามัญ ประโยคแต่ง ประโยค หัวหน้า ประโยคแฝง	๑๐๓
„ ๗	ให้สังเกตส่วนกริยาแต่งด้วยประโยคแฝง	๑๐๔
„ ๘	ให้ชี้กริยาว่าไหนเป็นส่วนกริยาประโยคแฝง	๑๐๔
„ ๙	ส่วนชื่อผู้ถูกก็แต่งได้อย่างส่วนชื่อผู้ทำ	๑๐๕

บทที่ ๑๐	ให้ชี้ส่วนชื่อผู้ถูกในประโยคว่า ส่วน ชื่อผู้ถูกไหนดมีประโยคแฝง	๑๐๖
,, ๑๑	ประโยคความรวมกับประโยคแต่งต่างกัน	๑๐๗
,, ๑๒	เก็บใจความตามนิทาน	๑๐๘

ภาคที่ ๓

บทที่ ๑	วิธีเก็บใจความ	๑๑๐
,, ๒	ให้เก็บใจความตามประโยค	๑๑๒
,, ๓	ให้ตัดเรื่องออกเป็นประโยค	๑๑๓

ภาคที่ ๑

ชนิดต่างๆ ของคำ

บทที่ ๑

อ่านประโยค

ม้ากินหญ้า. ช้างไล่คน. เสือกัดเนื้อ.
คนทำนา. ควายนอน. ตามีหัวเราะ. ป้าชำ
หุงข้าว. เด็กเรียนหนังสือ. ครูชอบใจศิษย์.
แขกจูงแพะ. วัวไล่หมู. แมวกัดหนู. กวางติดแร้ว.
พรานยิงเนื้อ. คนหลงทาง. หมูสู้เสือ. งูกัดกบ.
เหยี่ยวจิกงู. นกบิน. คนยิงนก. ปลาว่ายน้ำ. ไก่กกลูก.

บทที่ ๒

ให้เรียงคำเข้าประโยคให้ถูก

กินควายเข้า. คนสวนทำ. ปลาน้ำว่าย.
เข้าหุงยาย. ตาฟันผ้า. ร้องให้หลาน. กาปลาโฉบ.

ตากายิง. ลาวเรือ่อ. มอญแพล่อง. หญิงหูกทอ.
 กิณหมลูก. คนทานขอ. ดักนกเด็ก. ไก่คนจับ.
 เบ็ดปักไข่. นกชั้นเขา. ทอดแหญวน. จิ้นชอชัก.
 เด็กฟิ่งนั่ง.

บทที่ ๓

ให้หาคำเต็มลงในที่ว่างให้ได้ความ

นก..... ปลา..... คน..... หนู..... วัว.....
 เสือ..... กระต่าย..... งู..... ม้า..... แพะ.....
 ลิง..... ไก่..... สุนัข..... หมู..... กระรอก.....
 กระแต..... เรือน..... เรือ..... ช้าง..... ต้นไม้.....

บทที่ ๔

ให้หาคำเต็มลงในที่ว่างให้ได้ความ

.....กินหญ้า.บิน.นอน.เข้ารัง.
กินปลิง.ยิงปืน.ขึ้น.ใช้วัว.

.....ทำการ.ตัดหญ้า.กระโดด.ขวิดคน.
ตกบ่อ.ติดบ่วง.คลาน.เลี้ยงไก่.
ลักของ.เห่า.ตำหมาก.เรียนเลข.ตักน้ำ.

บทที่ ๕

ให้นักเรียนสังเกตคำทั้ง ๒ ฝ่ายไว้

คำอยู่ข้างหน้าเป็นคำบอกชื่อสัตว์บ้างชื่อของบ้าง

คำชนิดนี้เขาเรียกว่า “ชื่อ”

นก-บิน	หญ้า-ขึ้น	ผ้า-ปลิว	ฝน-ตก
ปลา-ตาย	น้ำ-ไหล	ของ-หาย	แดด-ออก
ควาย-นอน	โบสถ์-พัง	เกวียน-หัก	ฟ้า-ร้อง
ลม-พัด	อิฐ-แตก	เชือก-ขาด	ลูก-ชน
ไม้-ล้ม	เรือ-ล่ม	ควาย-หนี	แม่-ตี
ยุ้ง-กัก	งู-เลื้อย	เด็ก-ร้อง	ไฟ-ดับ
ช้าง-วิ่ง	คน-เดิน	ผี-ปอบ	ม้า-เห่น

บทที่ ๖

ให้นักเรียนหาชื่ออะไรๆ เติมลงข้างหน้าให้ได้ความ

.....วิ่ง	ให้	ร้อง	ตกใจ
.....กิน	เดิน	เจ็บ	นั่ง
.....หัวเราะ	เดิน	ดีใจ	ร้องไห้
.....บิน	หกล้ม	นอนหลับ	ปลอบ
.....คลาน	หกคะเมน	ตื่นนอน	นั่ง
.....พูด	เที่ยว	วิ่ง	ออก
.....ร้อง	แตก	หมุน	กระโดด
.....ล้ม	หัก	ตก	พัง

บทที่ ๗

ให้ใช้คำชื่อในความเหล่านี้ให้ถูก

เลื่อนนอน. ควายตาย. เด็กหกล้ม. นกบิน.
 คนเดิน. ช้างร้อง. เรือล่ม. ผ้าเปียก. ปลิงเกาะ.
 ยุงกัด. เดือนขึ้น. ลมพัด. ฟาแลบ. ผ่นตก.

เห็ดขี้. งูเลื้อย. แย้ว. ปูหนีบ. เชือกขาด. ไม้ล้ม.

บทที่ ๘

ให้นักเรียนสังเกตคำทั้ง ๒ ฝ่ายนี้อีก

คำอยู่ข้างหน้ารู้แล้วว่าเรียกว่า “ชื่อ” คราวนี้จึงสังเกต

คำข้างหลัง เราเรียกว่า “กริยา” เพราะคำเหล่านั้นบอกว่า

คำชื่อนั้นๆ ทำอย่างไร

นก-บิน	ไฟ-ดับ	เด็ก-ร้อง	แมว-ข่วน
มุ้ง-ขาด	ยุ้ง-กิน	รีน-กัด	จักร-หมุน
น้ำ-ไหล	ปลา-ผุด	เต่า-ไต่	แพ-แตก
คลื่น-ซัด	น้ำ-เซาะ	ตลิ่ง-พัง	ลม-กระพือ
ไม้-โยก	ใบไม้-ร่วง	ลูกไม้-หล่น	คน-หอบ

บทที่ ๙

ให้หาคำกริยาอย่างไร

เติมลงข้างหลังคำชื่อให้ได้ความ

เสือ..... เนื้อ..... ลิง..... เด็ก..... นก..... ข้าง.....

ม้า..... วัว..... ควาย..... กระต่าย..... แพะ..... หมู.....
 หมี..... กา..... ไก่..... กบ..... เขียด..... ปลา.....

บทที่ ๑๐

ให้ชี้คำกริยาในความต่อไปนี้ให้ถูก

เลื่อนนอน. คนนั่ง. เรือล่ม. เด็กวิ่ง.
 เรือเอียง. แจวเตาะ. พายหัก. เกวียนเดิน. วัวล้ม.
 ควายขวิด. ต้นไม้หัก. ไฟดับ. หญ้างอก. นกจิก.
 ไก่ขัน. นกร้อง. เดือนตก. ตะวันขึ้น. กาบิน. ปลาผุด.

บทที่ ๑๑

ให้นักเรียนเอาคำเชื่อมกับคำกริยา
 อย่างละคำหนึ่งประสมกันให้ได้ความ

คำเชื่อม

นก กา เรือ คน ม้า หอย จรเข้า เด็ก
 งู ปลา ปู ปลิง วัว แพะ แพ เรือขึ้น โรง

ไก่อ่ ช้าง ควาย กวาง เสือ เนื้อ กระต่าย

คำกริยา

นอน ริ้ง นั้ง ต่าย เล้อย คลาน ร้อง บิน
คาบ ล่ม เกาะ เดิน พัง ลอย จม ผุด กระโดด
ยีน เที้ยว ไป อยู่ กลัว หยุด

บทที่ ๑๒

คำกริยาบางคำต้องมีคำเชื่อมต่อเข้าข้างท้ายอีกคำหนึ่ง
จึงจะได้ความ เช่นประโยคต่อไปนี้ ให้นักเรียนสังเกตไว้

ปลาวาย-น้ำ. ลิงขึ้น-ต้นไม้. พรานยิง-เนื้อ.

คนทำ-นา. จীনทำ-สวน. ยวนทอด-แห.

ควายตี-แปลง. นกทำ-รัง. แพะเข้า-คอก.

กบตก-บ่อ. แม่กล่อม-ลูก. ยายเลี้ยง-หลาน.

เจ้าตี-เหล็ก. พราหมณ์ไล่-ชิงช้า. ไก่อ่ฟัก-ไข่.

เขียดว้าย-น้ำ. แร้งกาง-ปีก. เสือตก-เหว.

ชนี๋ตาย-ไม้. ลิงป็น-รว. เด็กไล่-ควาย.

บทที่ ๑๓

ให้หาคำชื่อเต็มลงข้างหลังคำกิริยาคำหนึ่งให้ได้ความ

ม้ากิน..... นกติด..... คนเปิด..... เด็กนั่ง.....
 กาคาบ..... เลือตะครูป..... งูกลิ้น..... ลิงขึ้น.....
 ควายไถ..... ตาเหลา..... ยายหุง..... บั่งต่าย.....
 ขโมยลัก..... เสมียนเขียน..... ครูสอน..... ศิษย์เรียน.....
 ทหารยิง..... ช้างแทง..... แหกปลุก..... จินชุด..... พระเทศ.....

บทที่ ๑๔

ให้หาคำกิริยาเต็มลงในระหว่างคำให้ได้ความเปนประโยค

เนื้อ.....เลื้อ. เลื้อ.....เนื้อ. ปลา.....เบ็ด. คน.....มั่ง.
 ยั่ง.....คน. ครู.....เด็ก. เด็ก.....ครู. นาย.....บ่าว. ม้า.....รถ.
 เรือ.....น้ำ. พี่.....น้อง. แม่.....ลูก. ลิง.....ปู. วัว.....หญ้า.

ควาย.....เกวียน. แมว.....หนู. หนู.....ผ้า. แขน.....หมวก.
คน.....ฟีน. จรเข้.....คน. พราน.....นก.

บทที่ ๑๕

คำซึ่งอยู่กลางบอกว่าม้าอะไรวิ่งนั้น เรียกว่าคำ “คุณ”
ให้นักเรียนสังเกตไว้

ม้า-วิ่ง. ม้า-ดำ-วิ่ง. ม้า-ขาว-วิ่ง. ม้า-
ผสม-วิ่ง. ม้า-ดี-วิ่ง. ม้า-เทด-วิ่ง. ม้า-
ไทย-วิ่ง. ม้า-กะเรียว-วิ่ง. ม้า-แดง-วิ่ง.

บทที่ ๑๖

ให้หาคำคุณเต็มลงในที่ว่างให้ได้ความ

ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง
ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง
ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง

ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง ช้าง.....ร้อง

บทที่ ๑๗

ให้ชี้คำคุณในความเหล่านี้ให้ถูก

คนดำหัวเราะ.	คนขาวหัวเราะ.	คนแก่นอน.
คนหนุ่มนอน.	คนง่อยคลาน.	คนเตี้ยเดิน.
คนค่อมนั่ง.	คนเก่งเที่ยว.	คนโง่นอน.
คนขลาดวิ่ง.	คนโง่โกรธ.	คนดีชอบใจ.

บทที่ ๑๘

ให้ชี้คำที่ผิดในความต่อไปนี้ และเรียงเสียให้ถูก

คนหัวเราะดำ.	อ้วนช้างร้อง.	ม้าวิ่งขาว.
วัวเดินผอม.	ควายนอนดู.	ไก่ขันแจ้.
ดำแมวหมอบ.	ลิงกระโดดเผือก.	หญิงเที่ยวสาว.

แก่คนห้าม. เลื่อยลายงู. สูงไม้หัก. หล่นมะพร้าวเหว้า.
ยืมเด็กนอน. ร้อนน้ำเดือด. เตี้ยไก่ขัน. ผ่นชาวกระต่าย.

บทที่ ๑๙

ให้ชี้คำคุณในบทเหล่านี้ให้ถูก

ม้าอ้วนเตะม้าผอม. วัวดำชนวัวแดง. คนสูงอุ้ม
คนเตี้ย. ช้างดำกินหญ้าอ่อน. แขนงผอมชายกล้วยดิบ.
ไก่เขียวจิกไก่เหลือง. หญิงรุ่มอายชายหนุ่ม. คน
ฉลาดใช้คนโง่. ชล่วยาวมีเสียงเพราะ. พันหักเคี้ยว
หมากแข็ง. คนจนเกรงคนมี. ครูดีตีศิษย์ชั่ว.
น้ำหอมใส่ขวดเขียว. เด็กชนพายเรือเร็ว. คนฉลาด
คนฉลาด. คนอ้วนขี่ม้าผอม.

บทที่ ๒๐

ให้นักเรียนหาคำคุณเดิมลงในที่ว่างให้ได้ความ

นก.....จิกนก..... . ควาย.....กินเข้า..... . วัว.....หนีวัว..... .

ครู.....ตึศิษย์..... . ลิง.....ไล่ลิง..... . งู.....รัดไก่..... . แมว.....
 กัดหนู..... . จิ้ง.....ทำโรง..... . นาย.....ปลูกบ่าว..... . เด็ก.....
 ชักว้าว..... . แหก.....จูงม้า..... . ยาย.....หุงเข้า..... . คน.....
 ไล่เสือ..... . หญิง.....กางร่ม..... . แพะ.....ขวิดแกะ..... . เสือ.....
 กินคน..... . กา.....เข้ารัง..... . ไก่.....จิกไก่..... .

บทที่ ๒๑

ให้ประสมคำทั้ง ๓ พวกนี้เข้าให้ได้ประโยค มีความต่างๆ กัน
 ยิ่งประสมได้มากยิ่งดี

คำชื่อ	คำกริยา	คำคุณ
ช้าง	ไล่	อ้วน
นก	บิน	เล็ก
ควาย	ขวิด	ดุ
เป็ด	เดิน	ตัวผู้

<u>คำชื่อ</u>	<u>คำกริยา</u>	<u>คำคุณ</u>
คน	นั่ง	แก่
มด	ต่าย	ดำ
ม้า	วิ่ง	เทด
ไก่	ขัน	เหลือือง
หญิง	อาย	สาว
แมว	กระโดด	ขาว

บทที่ ๒๒

คำชนิดหนึ่งสำหรับช่วยคำกริยาให้รู้ว่าแปลกกันอย่างไร
คำพวกนี้เรียกว่า “วิเศษ” อยู่หลังคำกริยา จงสังเกตไว้

คนเดิน-เร็ว.	คนเดิน-ช้า.	คนเดิน-เชยก.
คนเดิน-ดุ่ม.	คนเดิน-ล้าย.	คนเดิน-เรียบ.
คนเดิน-เบา.	คนเดิน-เซ.	คนเดิน-หนัก.
เด็กนอน-ไว.	ช้างร้อง-ก้อง.	นกร้อง-เพราะ.
ช้างร้อง-ดัง.	ม้าวิ่ง-ปร๋อ.	วัวเดิน-ไว.

ควายเดิน-เงื่อง. เรือแล่น-ฉิว. ลมพัด-แรง.

หมายเหตุ คำวิเศษนี้ไม่เฉพาะแต่ช่วยแต่งกิริยาอย่างเดียว บางที่ช่วยแต่งคำคุณก็ได้ เช่น “เด็กอ้วน นัก” “ช้างสูง มาก” เป็นต้น หรือช่วยแต่ง คำวิเศษ ด้วยกันเองก็ได้ เช่น “ม้าวิ่งเร็วมาก” “นายมาทำดีแท้ๆ” เป็นต้น ให้อาจารย์ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ ให้แจ่มแจ้ง

บทที่ ๒๓

ให้ชี้คำวิเศษในความต่อไปนี้ให้ถูก

คนหนึ่ง^๑แฉะ. คนพูด^๒ช้า. เด็กพูด^๓ชัด. คนพูด^๔มาก.
คนพูด^๕เพราะ. ไก่^๖นอน^๗นิ่ง. ม้า^๘วิ่ง^๙เร็ว^{๑๐}มาก. ลม^{๑๑}พัด^{๑๒}ฉิว.
คน^{๑๓}หลับ^{๑๔}ง่าย. คน^{๑๕}ก้าว^{๑๖}ยาว. ม้า^{๑๗}วิ่ง^{๑๘}เรียบ. คน^{๑๙}พูด^{๒๐}ถูก.
คน^{๒๑}พูด^{๒๒}ผิด. น้ำ^{๒๓}ไหล^{๒๔}เชี่ยว. นาย^{๒๕}ข้า^{๒๖}อ้วน^{๒๗}จริง. น้ำ^{๒๘}ขึ้น^{๒๙}เต็ม.
ม้า^{๓๐}เดิน^{๓๑}น้อย. คน^{๓๒}ร้อง^{๓๓}อึ้ง. คน^{๓๔}นอน^{๓๕}ร้าย. คน^{๓๖}เดิน^{๓๗}แข็ง.
ม้า^{๓๘}วิ่ง^{๓๙}แข็ง^{๔๐}นัก. วัว^{๔๑}ควา^{๔๒}คล่อง. ลม^{๔๓}พัด^{๔๔}กล้า^{๔๕}จัด.

บทที่ ๒๔

ให้หาคำพิเศษเติมลงในที่ว่างให้ได้ความ

ม้าวิ่ง.... . ช้างร้อง.... . ควายนอน.... . คนนั่ง.... .
 ลิงกระโดด.... . เด็กเดิน.... . ไก่ขัน.... . ตวันส่อง.... .
 นกบิน.... . น้ำไหล.... . ฝนตก.... . เสือดม.... . เต่าคลาน.... .
 ไฟเผา.... . คนก้าว.... . ลมพัด.... . งูใหญ่.... .

บทที่ ๒๕

ให้บอกว่าคำในที่ว่างต่อลงไปนี้ขาดคำชนิดใด
 และหาคำเติมลงให้ได้ความด้วย

ม้า.....กิน.....อ่อน.ขาว.....เร็ว.ดำ.....ช้า.
กล้า.....ก่อน.ฉลาด.....หนึ่.แขก.....ชาย.....ดิบ.
 แมว.....กิน.....แห้ง. เสือ.....กัด.....เปน. ช้าง.....เจ๊ก..... .
ดม.....ไว.เขี้ยวกัด.....สูง. ควาย.....ไล่.....อ้วน.
 แพะ.....ขวิด.....เล็ก.เล็กร้อง. คน.....สู้.....หนุ่ม.

บทที่ ๒๖

ให้เรียงคำในประโยคต่อไปนี้เสียให้ได้ความ และบอก
ให้รู้ว่าประโยคเหล่านี้ผิดอย่างไร

โตเลือกัดเล็กเนื้อ. แจ๋วไก่ไก่ดี. เรือคนใหญ่
หนุ่มพาย. ดูอ้วนควายคนขวิด. แดงดำว้าววไล้.
ดำลิงตันไม้ขึ้น. งูเด็กเขี้ยวชนกัด. พรายพังข้าง
ข้างแทง. ขาวม้าแขกขับดำ. แก่หญิงเรียกเฒ่าชาย.
นกรงน้อยใหญ่ทำ. แก่ยายหุงเปียกเข้า. เหลืองไก่
ดีเขี้ยวไก่. เด็กเด็กฉลาดโง่ชนะ. ชั่วดีคนคนดี.
เทตอ้วนม้าหญ้ากิน. แกะแพะใหญ่เล็กชน.

บทที่ ๒๗

ประโยคต่อลงไปนี้ ความผิดและขาดคำอยู่ด้วย
ให้แก้และเติมคำลงให้ถูก

ดีอุไก่ไก่. กินย่างดำแมวจุ. ชายดิบดำแขก.
อ้วนดุข้างเลื้อ. นกทำเล็กใหญ่. ดิดแดงม้าขาว.

ไล่รวดำรว. ขวิดแก่ตุควาย. ตีตื้อตีครุ. กัด
 หนุ่มโตเสื่อ. ลิงกินสุกเผือก. รวชนเด็กพาย. ใช้
 เล็กใหญ่คน. ผ่าสดแก่ตาหมาก. กินหวานดีเด็ก.
 ช่มเด็กโง่เด็ก. ขาวดำกัดลิง. มากใหญ่เรือนคน.
 มีน้อยเมืองเล็ก. เล็กงูนก. ควายขวิดดำแก่.

บทที่ ๒๘

ให้ประสมคำข้างใต้นี้เข้ากันให้ได้ความเปนประโยค
 ยิ่งประสมได้มากประโยคยิ่งดี

<u>ชื่อ</u>	<u>กิริยา</u>	<u>คุณ</u>	<u>วิเศษ</u>
ข้าง	กิน	ดี	จุ
ม้า	ดีด	เหลืออง	แรง
รว	ขวิด	ขาว	ช้า
ควาย	นอน	ผอม	ตรง
เปิด	เดิน	ลาย	เร็ว

ชื่อ	กิริยา	คุณ	วิเศษ
ไก่	บิน	เชียว	ต่ำ
แมว	วิ่ง	ขาว	ไกล
คน	อยู่	หนุ่ม	ใกล้
เด็ก	ยืน	น้อย	หนึ่ง
ลิง	กระโดด	เผือก	สูง
ตา	นั่ง	เถา	และ
ยาย	พูด	แก่	มาก

บทที่ ๒๙

ให้กระจายคำที่มีในบทนี้ออกเป็นหมวดๆ ให้ถูกต้องตามชนิดของคำ

ช้างอ้วนกินหญ้าจุ. เด็กหนุ่มไล่แมวจี. ลิงดำ
กัดเด็กติด. แขนงอ้วนขายของดี. เสือโตจับเนื้อแน่น.
แมวขาวตะครุบหนูเร็ว. ช้างเผือกแทงคนเข้า. คนผอมวิ่ง
ตื้อ. ควายดุขวิดเด็กชน. ม้าเล็กลากรถปรือ. วัวแดง

ชอบกินหญ้า. คนแก่เดินย่องแย่ง. นกเล็กบินลึบ ๆ.
เด็ก ๆ วิ่งไขว่. ผู้ใหญ่เดินเหิบ ๆ.

บทที่ ๓๐

ให้สังเกตคำที่ต้องใช้อีกชนิดหนึ่ง เรียกว่า “คำต่อ”
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โตะ-แกอี

คนนอน-มุ้ง

แจะไป-ไม่ไป

เด็กนั่ง-ห้อง

น้ำขึ้น-ลมลง

แมวอยู่-เรือน

เข้าแพง-ฝนแล้ง

ม้าวิ่ง-สพาน

คนเจ็บ-ตาย

โตะ-และ-แกอี

คนนอน-ใน-มุ้ง

แจะไป-หรือ-ไม่ไป ?

เด็กนั่ง-นอก-ห้อง

น้ำขึ้น-แต่-ลมลง

แมวอยู่-บน-เรือน

เข้าแพง-เพราะ-ฝนแล้ง

ม้าวิ่ง-บน-สพาน

คนเจ็บ-จึง-ตาย

ปลาผุด-ฝั่ง

นายแดงไป-นายดำ

หมากระโดด-รั้ว

หมานอน-บรรได

ป่าแกมา-สวน

ปลาผุด-ริม-ฝั่ง

นายแดงไป-กับ-นายดำ

หมากระโดด-ข้าม-รั้ว

หมานอน-ใต้-บรรได

ป่าแกมา-จาก-สวน

บทที่ ๓๑

ให้คำต่อในประโยคต่อไปนี้ให้ถูก

ปลาว่ายใต้น้ำ. เขาไปแต่เรามา. ไก่ขันนอกสุม.
 เพื่อนมาเราจึงไป. วัววิ่งข้างบ้าน. เจ้าจะอยู่
 หรือจะไป? แมวนอนใต้เตียง. ควายดู, ถึงกระนั้น
 เขายังจับได้. พระสวดหน้าโบสถ์. ตวันขึ้นจึงสว่าง.
 ยุงบินรอบมุ้ง. ไฟดับเสียก็มีด. บ่าวมาแต่บ้าน.
 เจ้ามากับใคร? คนเดินตามถนน. ถึงว่ามีก็ไม่ให้.
 เนื้อหนึ่งพันเลื้อ. เข้าใหม่ทั้งปลามัน. พี่ไปด้วยหรือ?
 นายพูดเล่น, แต่บ่าวตกใจ. หอยเกาะอยู่ข้างหลัก.

หนูวิ่งเพราะแมวไล่. เขาพูดโดยดี. ถ้าจะอยู่ก็อย่าชน.
เลื้อยคลานลอดรั้ว. นกบินมาทางไหน ? ใครมากับเจ้า ?

บทที่ ๓๒

ให้หาคำเดิมลงในที่ว่างให้ได้ความ

ม้าวิ่ง-ทุ่ง.	แดดร้อน-เราหนาว.	กาบิน-น้ำ.
น้ำแห้ง-ฝนแล้ง.	เด็กเดิน-เรื่อน.	ทิ้งการ-เกิดผิด.
นกนอน-ต้นไม้.	บ่าวดีนาย-รัก.	เรือล่ม-ทะเล.
เจ้าจะเรียน-ไม่เรียน.	แพะกระโดด-คู.	หนูเอ๋ยมา-ใคร ?
เต่าคลาน-หาด.	ทำดีท่าน-ชม.	กบร้องอยู่-หนอง.
แม่มัน-ลูกนอน.	ไก่ขัน-บ้าน.	หาบเนื้อมา-ป่า.

บทที่ ๓๓

ให้ชี้ชนิดคำที่ขาดตรงที่ว่าง และหาคำเดิมลงให้ได้ความ

.....บิน.....รั้วแต่หนู.....ลอดรั้ว.วิ่ง.....คอกเพราะคน.....จับ.
หากว่า.....ว่ายขึ้นมาถึง.....ได้. เดิน.....กลาง.....แต่ตัว.....ใน.
ถ้าไม่.....เขาคงไม่..... ปลาอยู่.....น้ำถึงกระนั้น.....ยัง.....ได้.

.....บิน.....อากาศยังไม่พ่น.....กิน. เมียทำ.....บ้าน.....ผ้า
ไปราชการ. เสือมันเคย.....เนื้อเนื้อ.....กลัว..... . เจ้าเก็บ.....
แล้ว,หรือทิ้งไว้.....เรือน ? พี่เจ้ามา.....ใครหรือ.....คนเดียว ?
เจ้ามาเสียนี้.....อยู่บ้านกับ..... ? นักร้อง.....คิดถึง..... ?
ท่านเรียก.....จะไป..... . จันทวน.....จูงน้อง..... .

บทที่ ๓๔

ให้แยกคำในประโยคต่อไปนี้ออกให้เป็นพยางค์ ตามชนิดของคำ

ม้าขาววิ่งช้าแต่ม้าดำวิ่งเร็ว. คนเดินกรำแดดมา
กลางทุ่ง. เสียงช้างร้องดังกว่าคนพูด. คนแก่นั่ง
และอยู่ในเรือน. กาดำบินข้ามรั้วไปกับนก. คนยิงปืน
หมายนก, แต่ไปถูกแพะ. นกตัวนั้นบินไม่สูง, เพราะ
ปีกสั้น. จระเข้ขึ้นยุบปลาอยู่ริมคลอง. ใครเห็นชนี
ร้องบนเขาหรือไม่ ? ลิงขาวกระโดดได้สูงจริงๆ.
แขกผอมเดินเซไปโดนบรไดล้ม. ตากับยายตั้งบ้าน
อยู่บนเกาะกลางน้ำ. ภูเขาทองแลดูสูงเด่น. ไปไหว้
พระนอนที่วัดโพหรือ ? แกนอนสายนัก, ลูกขึ้นเถิด.

บทที่ ๓๕

ให้เก็บคำตามพวกต่อไปนี้ เรียงกันเป็นประโยคให้ได้ความ

นก	ดี	กิน	เร็ว	แก่
หญ้า	อ่อน	เลี้ยง	กัน	ใน
เข้า	สด	ดี	ดี	แต่
ข้าง	เล็ก	จับ	เรียบ	ถ้า
คน	สูง	ไล่	จี	กับ
เรือ	เผือก	นอน	ไกล	ซึ่ง
บ้าน	ใหญ่	บิน	แน่น	เพราะ
ต้นไม้	ดำ	เคาะ	น้อย	ก็
เด็ก	มาก	พูด	ช้า	จึง
ระฆัง	สีบ	เดิน	มาก	ตาม
แมว	ขาว	มัด	ปรีอ	จาก
ไก่	ต่าง ๆ	หนี	ถี่	พัน
ปลา	นี้	ร้อง	ค่อย	บน

บทที่ ๓๖

นักเรียนจงสังเกตคำชนิด ๑ เรียกว่าคำ “ออกเสียง”
เพราะใช้เขียนแทนเสียงสัตว์ที่ร้องหรือเสียงอะไรที่ดังต่างๆ
และเสียงคนที่เปล่งเสียงประหลาดสุดังตใจ

ประโยคเหล่านี้ไม่
รู้ว่าเสียงอย่างไร }

นกร้อง-

หมาเห่า-

ตึระซังดัง-

-ฉั่นลีมไป

เต็กร้องให้-

-ข้าเจีบหนัก

ประโยคเหล่านี้มีคำ
ออกเสียงให้รู้ด้วย }

นกร้อง-เจี๊ยบ

หมาเห่า-ฮก

ตึระซังดัง-หรง่าง

โอ-ฉั่นลีมไป

เต็กร้องให้-โฮ

อ๊วย-ข้าเจีบหนัก

บทที่ ๓๗

ให้ชี้คำออกเสียงในประโยคเหล่านี้ให้ถูก

เสียงระฆังดังเห่ง ๆ ที่วัดไหน ? ใครตีหมา
เสียงไม้ขวับหมาร้องเอ็ง ? เอ้! นี่ใครมาเอาผ้าของ
เราไป ? แม่ ! ตัวอะไรใหญ่ส่นัดคลานมานี่ ? ฟา
ร้องดังเปรี้ยงหนักกลัวฝนจะตก. ชะชะ ! นึกว่าจะไป
แล้วลืมที่เดียว. เสือมันร้องโฮกปี่บอยู่ในป่า.
เด็กพูดดังอ้อแอ้น่าเอ็นดู. โอ้ย ! อยู่ดี ๆ มาตีหลัง
ฉันดังบบ. เด็กเหวี่ยงไปไหนหวามาทางนี้ ?

บทที่ ๓๘

นักเรียนจงสังเกตคำอีกชนิด ๑ เรียกว่าคำ “แทนชื่อ” เพราะ
ใช้สำหรับแทนชื่อคนหรือสัตว์ และสิ่งอันใด เมื่อเราจะไม่ออก
ชื่อจึงใช้คำแทนชื่อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคนี้ใช้คำชื่อ

นายแดง-จะไป

นายดำ-จะไปด้วยหรือ ?

นายแดง-ไปหา-นายมี

หมวก-ของ-นายแดง

เสื้อ-ของ-นายดำ

ร่ม-ของ-นายมี

เอาแตงกวาให้-หนู-กิน

ประโยคนี้ใช้คำแทนชื่อ

ฉัน-จะไป

ท่าน-จะไปด้วยหรือ ?

ฉัน-ไปหา-เขา

นี่-ของ-ฉัน

นั้น-ของ-ท่าน

โน่น-ของ-เขา

เอาแตงกวาให้-มัน-กิน

บทที่ ๓๙

ให้ชี้คำแทนชื่อในประโยคเหล่านี้ให้ถูก

ท่านกินข้าวแล้วหรือยัง ? ใครใช้เจ้ามาทำไม
 ที่นี้ ? ฉันจะไปเที่ยวกับพี่ฉันสักประเดี๋ยวนะ. อะไรอยู่
 ในหีบนี้ ? กระผมมาหาได้ทำขอรับ. ท่านทั้งปวง
 ไปไหนมากันเปนมุ ? ข้าพเจ้าได้จดหมายของ

ท่านวานนี้แล้ว.
มันใหญ่สนัด.

นายแดงไปจับได้ลิงตัวหนึ่งตัว
มันกัดเอามือเขาแทบจะขาด.

บทที่ ๔๐

ให้หาคำแทนชื่อเดิมลงในที่ว่างในประโยคต่อไปนี้ให้ได้ความ

.....จะไป? เอาหมวกมอบให้.....ไปเถิด. นั้น.....มา
พูดกันอยู่กับ.....? เดี่ยวนี้.....ทำ.....อยู่?อย่าชน
ไปหนาหมา.....จะกัดเอา. สมุดของ.....อยู่ที่.....? เมื่อ
วานนี้.....ไปหา.....หรือไม่? มีธุระอยากจะพบ.....สัก
หน่อย. วันนี้.....นัดกับ.....ว่าจะไปเที่ยวที่.....?

บทที่ ๔๑

ให้เลือกคำเหล่านี้เรียงกันให้ได้ความต่าง ๆ

คน ม้า หนู เลื้อ บ้าน เต็ก เข้า
ลูกไม้ กิน ร้อง ชี นอน มา มี ไป วิ่ง

พูด ดี ใหญ่ ขาว มาก นี่ สี่ เล็ก สูง
 น้อย ดำ ไกล อร่อย ดัง แรง เร็ว เพราะ ไม่
 ช้า ใกล้ แก่ ถึง จาก พัน ใน ของ สำหรับ
 ด้วย ตาม ถ้า หากว่า แต่ ก็ หรือ จึง
 กับ และ ทั้ง สะแห้ เอ้ย โอ อ๊ะ บ๊บบ
 อ้อ อื้อหน่ะ ใคร เขา ท่าน เจ้า เรา อะไร
 ไหน มัน ช้า เอาเถอะ ฮา ฮิ ไป

บทที่ ๔๒

ให้คัดคำในประโยคต่างๆ ต่อลงไปนี้ออกไว้ปนพวก ๆ

ให้ถูกตามชนิดของคำ

นกอะไรมาจับอยู่บนหลังคา ? ใครตีไก่เสียงร้อง
 ดังเจี๊ยก ๆ ? ยุงกัดข้านักขำจึงตบมัน. โอ !
 ท่านลืมเสียแล้วหรือที่ฉันสั่งไว้ ? เฮ ๆ ! เตียว
 นี่นายเจ้าอยู่ที่ไหน ? ใครเดินออกมานอกประตู

เมื่อกี้ ? ดูแน่ะ ! แมวนิดเดียวมันกระโดดข้ามอก
ไก่พัน. ยุงหรืออะไรมากัดข้าเจ็บจริง ๆ ?
เลือดตัวนี้ของท่านหรือของใคร ? ท่านไปหาเขามา
หรือ ? ฉันทานเฝ้านบ้านน้อย.

บทที่ ๔๓

ให้หาคำเดิมลงในที่ว่างให้ได้ความเปนเรื่องตลอดกัน

เมื่อปีก่อน...ไปทะเล...คลื่นใหญ่.เห็นงู....มัน
รัด....อยู่....รั้ว.ชวน....ไปเที่ยวป่า....ท่าน....ไม่ไป '
เขาว่า....สวนของ....มีสัตว์....ต้นไม้สนุกนัก.บ้านมี
....เฝ้าเรือน....และผู้คน....กว่า....อื่น. ฤดูนี้....เมือง....อา
กาศ....น่า....ท่านจะไป....หรือ ?ฝากชื่อ....สักอัน
เถิด. เรารู้....เลือดมัน....กินคน....เรายัง....เห็น....เลย.
นก....ๆ....มันชอบ....ลูกไม้ที่....ป่า. แม่ ! ลุงแก....
นก....มาเปน....ตัว. ควาย....กิน....หมดทุ่ง.

บทที่ ๔๔

คำต่าง ๆ เรียงกันได้อย่างหนึ่ง
เรียกว่าประโยคหนึ่ง ความพูดต่าง ๆ ต่อลงไปนี้
เป็นตอนละประโยคหนึ่งทั้งนั้น นักเรียนจงสังเกตไว้

- ๑ เลื่อนนอน
- ๒ ควายวิ่ง
- ๓ งูเลื้อย
- ๔ ไฟดับ
- ๕ เรือล่ม

- ๖ เสือไล่เนื้อ
- ๗ ควายกินหญ้า
- ๘ งูรัดกบ
- ๙ ไฟไหม้เรือน
- ๑๐ เรือโดนตลิ่ง

บทที่ ๔๕

ประโยคความต่าง ๆ ข้างบนนั้น
แยกออกเป็น ๒ ส่วน คือคำชื่อส่วน ๑ กับคำกริยาส่วน ๑
บ้าง แยกออกเป็น ๓ ส่วน คือคำชื่อส่วน ๑ คำกริยาส่วน ๑
กับคำชื่ออีกส่วน ๑ บ้าง ดังจะแยกให้เห็นเป็นตัวอย่างต่อไปนี้
นักเรียนจงสังเกตไว้

คำชื่อ คำกริยา

- ๑ เลื่อ - นอน
- ๒ ควาย - วิ่ง
- ๓ งู - เลื้อย
- ๔ ไฟ - ดับ
- ๕ เรือ - ล่ม

คำชื่อ กริยา คำชื่อ

- ๖ เลื่อ - ไล่ - เนื้อ
- ๗ ควาย - กิน - หญ้า
- ๘ งู - รัด - กบ
- ๙ ไฟ -ไหม้ - เรือน
- ๑๐ เรือ - โดน - ตลิ่ง

บทที่ ๔๖

ให้แยกคำในประโยคต่อลงไปนี้ออกเป็นส่วน ๆ ให้ถูกกว่า
ประโยคไหนแยกเป็น ๒ ส่วน ประโยคไหนแยกเป็น ๓ ส่วน

เลื้อยวิ่ง. เลื้อยกินควาย. งูเลื้อย. ลิงกัดเด็ก.
คนขี่ม้า. ควายนอน. เด็กกินข้าว. ช้างไล่คน.
คนเดิน. นกร้อง. ม้ากัดกระต่าย. นกบิน.
ช้างแทงเจ๊ก. ม้าเตะแมว. ทหารถือปืน. วัว
หมอบ. แพะนอน. แขกเลี้ยงวัว. กระรอกไต่ไม้.

บทที่ ๔๗

คำถามสำหรับให้ตอบให้ถูก

ในประโยคว่า คนนอน

๑ ถามว่า อะไรนอน ?

ก็คงต้องตอบว่า คน

๒ ถามว่า คนทำอะไร ?

ก็คงต้องตอบว่า นอน

ในประโยคว่า ควายกินเข้า

๑ อะไรกินเข้า ?

(ควาย)

๒ ควายทำอะไร

แก่เข้า ? (กิน)

๓ ควายกินอะไร ?

(เข้า)

๔ เข้าถูกควายทำ

อย่างไร ? (กิน)

๕ เข้าถูกอะไรกิน ?

(ควาย)

๖ อะไรที่ควายกิน ?

(เข้า)

ในประโยคว่า ไฟไหม้เรือน

๑ อะไรไหม้เรือน ?

(ไฟ)

๒ ไฟทำอะไรแก่

เรือน ? (ไหม้)

๓ ไฟไหม้อะไร ?

(เรือน)

๔ เรือนถูกไฟทำ

อย่างไร ? (ไหม้)

๕ เรือนถูกอะไร

ไหม้ ? (ไฟ)

๖ อะไรที่ไฟไหม้ ?

(เรือน)

บทที่ ๔๘

อาจารย์ถามประโยคต่อไปนี้
ให้นักเรียนตอบในทำนองเดียวกัน

ปูหนีบลิง. ลิงทุบปู. คนขี่ควาย. เด็กเลี้ยงแกะ.

แพะกินหญ้า. วัวชนคน. คนตีวัว. แมวหมอบ.

น้ำท่วมตลิ่ง. เสือกัดขวาง. กระรอกกัดเด็ก. ปลิง

เกาะควาย. งูเลื้อย. คนพายเรือ. กวางหนีเสือ.

บทที่ ๔๙

ประโยค ๒ ส่วน มีแต่คำชื่อผู้ทำส่วน ๑ กับคำกริยา
 ส่วน ๑ ประโยค ๓ ส่วน มีคำชื่อผู้ทำส่วน ๑ คำกริยา
 ส่วน ๑ กับคำชื่อผู้ถูกทำส่วน ๑ นักเรียนจงสังเกตตัวอย่าง
 ต่อไปนี้

ประโยค ๒ ส่วน		ประโยค ๓ ส่วน		
ผู้ทำ	กริยา	ผู้ทำ	กริยา	ผู้ถูก
เต่า	คลาน	เด็ก	จับ	ไก่
ไฟ	ดับ	กา	จิก	ปู
นก	บิน	ลิง	กัด	ลูกไม้
ไม้	ล้ม	คน	เลี้ยง	แกะ
เด็ก	ร้องไห้	นาย	นั่ง	เก้าอี้

บทที่ ๕๐

ให้ชี้คำในประโยคต่อไปนี้ให้ถูก ว่าคำไหนเป็นผู้ทำ

คำไหนเป็นกริยา และคำไหนเป็นผู้ถูก (ถ้าชี้ไม่ได้ หรือ
ชี้ผิด อาจารย์ก็ควรจะถามสอบอย่างในบทที่ ๔๗ นั้น)

หนูติดกับ. นกฟักไข่. เด็กไล่ไก่. เจ็ก
เลี้ยงหมู. พรานยิงเนื้อ. เนื้อหนีพราน. เหยี่ยว
จิกปลา. กาโฉบกุ้ง. หมากัดไก่. นกร้อง.
ยุงกัดคน. แขกฆ่าแกะ. ช้างแทงเจ็ก. เจ็ก
หนีช้าง. แมวกินปลา. เต่าผุด. เด็กจูง
วัว. แม่เลี้ยงลูก. ป้ารักหลาน. ไฟไหม้ป่า.
น้ำท่วมแกะ. นกเข้ารัง. คนไล่เสือ.

บทที่ ๕๑

ให้แยกคำในประโยคต่อไปนี้
ออกตามที่เป็นผู้ทำ กริยา และเป็นผู้ถูก ให้ถูก

หมีกินผึ้ง. กระต่ายติดแร้ว. ตู๊กแกกินตับ.
นกยางจิกปลิง. ลิงปลิดลูกไม้. ม้าเตะเจ็ก.
ยายปิ้งปลา. ตาหุงข้าว. หมอไล่ช้าง. กวาง

กินหญ้า. เด็กไล่กระรอก. คนถือขาม. งูรัด
 ไก่. ปลาอุบเบ็ด. แมลงวันตอมคน. จิ้งจก
 เกาะฝา. เด็กทุบกบ. ลาวแทงปลาไหล.
 ไก่กินเข้า. ตาสาเลียงห่าน. เบ็ดใช้ปัก.

บทที่ ๕๒

คำกริยาบางอย่างเปนกริยาต้น ไม่ต้องมีชื่อผู้ถูก
 ก็ได้ความ แต่กริยาบางคำเปนกริยาต่อ ไม่มีชื่อผู้ถูกต่อด้วย
 ไม่ได้ความ เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ นักเรียนจงสังเกตไว้

คำกริยาต้น

นอน	ว่า	คนนอน	ได้ความ
วิ่ง	,,	แพะวิ่ง	,,
หัวเราะ	,,	เด็กหัวเราะ	,,
ล่อม	,,	เรือล่อม	,,
หัก	,,	ไม้หัก	,,

คำกิริยาต่อ

ไล่	ว่า	ช่างไล่	ไม่ได้ความ	ต้องเติมชื่อ	คน	пен	ช่างไล่คน
กิน	„	วักกิน	„	„	„	„	หญา „ วักกินหญา
ตี	„	คนตี	„	„	„	„	แพะ „ คนตีแพะ
โดน	„	เด็กโดน	„	„	„	„	เสา „ เด็กโดนเสา
รัก	„	แม่รัก	„	„	„	„	ลูก „ แม่รักลูก

เพราะอย่างนี้นักเรียนจึงรู้ว่า ประโยคที่แปด ๒ ส่วน

เพราะมีคำกิริยาต้น ประโยคที่แป ๓ ส่วนนั้นเพราะ

มีคำกริยาต่อ

บทที่ ๕๓

ให้ชี้คำกริยาในประโยคต่อไปนี้ให้ถูก

ว่าไหนเพนกีริยาตัน และไหนเพนกีริยาต่อ

มดกินน้ำตาล. เต็กวิ่ง. แจ็กทุบหิน. ไทย
จับหอย. ควายนอน. คนตกกุ่ม. น้ำขึ้น.
เต็กจูงแพะ. ปูหนีบเต็ก. เลือหมอบ.

วัวกินหญ้า. ลมพัด. แพะชนแกะ. ฝนตก.
 นกทำรัง. กาบีน. งูเลื้อย. แยกขายม้า.
 คนหัวเราะ. ใบไม้หล่น. หมาไล่คน. คนตีหมา.
 แม่อุ้มลูก. ป้างูหลาน. ลุงจูงป่า. ย่าเรียกปู่.

บทที่ ๕๔

ให้ตรวจสอบคำกริยาในประโยคต่อไปนี้ และชี้ให้ถูกว่าไหนเป็น
 กริยาต้น ไหนเป็นกริยาต่อ ถ้ากริยาคำใดเป็นกริยาต่อ ให้หาคำ
 ผู้ถูกเติมลงให้ได้ความ. (นักเรียนจะใคร่รู้ว่ากริยาคำใดเป็นกริยาต้น,
 หรือกริยาต่อ. จงนึกดูในคำกริยาว่าทำใคร? ถ้าเห็นว่าจะต้องทำใคร
 นั้นเป็นกริยาต่อ เหมือนเช่นประโยคว่า “เสือกัดเนื้อ” ถ้าลองนึกที่
 กริยากัดดูว่า กัดใคร? ก็จะได้เห็นว่า ต้องกัดเนื้อหรืออะไร
 ถ้าหากว่านึกตามคำกริยาว่าทำใครเช่นนั้น, ไม่เห็นความว่าต้องทำใคร
 กริยานั้นเป็นกริยาต้น. เหมือนเช่นประโยคว่า “คนนอน” ถ้านึก
 ตามกริยานอนว่านอนใคร? เช่นนั้นก็ไม่ได้ความ)

คนนอน ควายหมอบ พรานยิง เด็กอ่าน
ปลิงเกาะ ปลาผุด แมวจับ นกร้อง คนกิน
แม่อุ้ม วัวหนี คนหัก ปลิงเกาะ ป่าจุง ไม้หัก
ตาเหลา ยุ้งกัด ลุงเลี้ยง คนตี ลิงเดิน

บทที่ ๕๕

บรรดาประโยคแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือมีผู้ทำกับกริยา หรือ
แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือมีผู้ทำกริยาและผู้ถูกด้วย ดังว่ามาแล้วข้างต้น
ถึงมีคำคุณสำหรับประกอบชื่อ หรือคำวิเศษสำหรับประกอบกริยา
ประกอบชื่อก็ต้องแบ่งไว้ในส่วนชื่อ ประกอบกริยาก็ต้องแบ่งไว้
ในส่วนกริยา เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ให้นักเรียนจงสังเกตไว้

ประโยค ๒ ส่วน

<u>ประโยค</u>	<u>ผู้ทำ</u>	<u>กริยา</u>
เลื่อนนอน	เลื่อน	นอน
เลื่อนอ้วนนอน	เลื่อนอ้วน	นอน

เลื่อนนอนหลับ	เลื่อน	นอนหลับ
เลื่อนอ้วนนอนหลับ	เลื่อนอ้วน	นอนหลับ
เลื่อนอ้วนสนัด	เลื่อนอ้วนสนัด	นอนหลับสนิท
นอนหลับสนิท		
เลื่อนแก่อ้วนสนัด	เลื่อนแก่อ้วนสนัด	นอนหลับสนิทจริง ๆ
นอนหลับ		
สนิทจริง ๆ		

ประโยค ๓ ส่วน

ประโยค	ผู้ทำ	กิริยา	ผู้ถูก
ลิงกินลูกไม้	ลิง	กิน	ลูกไม้
ลิงทะโมน	ลิงทะโมน	กิน	ลูกไม้
กินลูกไม้			
ลิงทะโมน	ลิงทะโมน	กำลังกิน	ลูกไม้ดิบ
กำลังกิน			
ลูกไม้ดิบ			

ประโยค	ผู้ทำ	กิริยา	ผู้ถูก
ลิงทะโมน หำตัวกำลัง กินลูกไม้ ดิบพวงใหญ่	ลิงทะโมน หำตัว	กำลังกิน	ลูกไม้ดิบ พวงใหญ่

บทที่ ๕๖

ให้แบ่งประโยคต่อไปนี้ออกเป็น ๒ ส่วนให้ถูก

นกยางคอยาวตัวเดียวเดินกร่อง ๆ. เด็กอ้วน
 จำ่าหวัวเราะกัก ๆ. ลิงเผือกตัวใหญ่วิ่งเห่ย่า ๆ.
 นกหลายทั้งฝูงใหญ่บินผ่านไปลึบ ๆ. คนแก่คร่ำคร่า
 เดินย่องแย่ง. งูลายเขียว ๆ เหลือง ๆ เลื้อยปราด ๆ.
 เสือดำตัวดุชู่คำรามอยู่โห่ ๆ. ช้างเผือกเอกตัว
 นั้นเดินไม่สู้จะเร็ว. เรือลำใหญ่นั้นแล่นเร็วดีแท้ ๆ.

บทที่ ๕๗

ให้แบ่งประโยคต่อไปนี้ออกเป็น ๓ ส่วนให้ถูก

ลิงทะโมนตัวใหญ่เห็นลูกไม้ดิบหลายพวง.

ลิงทะโมน ๕ ตัวขึ้นต้นไม้ใหญ่. ลิงทะโมน ๕ ตัว
 ปลิดลูกไม้ดิบทั้ง ๕ พวง. หมูปาดำมีดที่ดชีวิต
 หมูบ้านสิบห้าตัว. แพะดำหลายสิบตัวช่วยกัน
 ชนแพะต่างทั้งฝูง. หมาฝรั่งตัวใหญ่ห้าตัวรุมกัน
 กัดแมวลายตัวเดียว. พรานสองคนตกได้ปลา
 เล็ก ๆ เปนกอง.

บทที่ ๕๘

ในประโยคหนึ่ง ถึงจะมีคำประกอบมาก และจะมากคำ
 เท่าใด ถ้าแบ่งเปน ๒ ส่วนหรือ ๓ ส่วนตามชนิดของประโยคได้
 แล้วลดคำประกอบเสีย ก็ยังคงแต่คำชื่อผู้ทำ คำกริยาหรือคำชื่อ
 ผู้ถูกได้แต่อย่างละคำเปนตัวใจความ นักเรียนจงสังเกตประโยค
 ต่อไปนี้ จะลดคำประกอบลงเหลือแต่ใจความให้เห็นเปนตัวอย่าง

ประโยคที่ ๑ ตามีชีเมายำเปนอนหลับกรนโครก ๆ

ประโยคที่ ๒ ช้างพลายงามกำลังไล่คนหมู่มาก

แบ่งประโยคแยกออกเป็นส่วนๆ

	<u>ผู้ทำ</u>	<u>กิริยา</u>	<u>ผู้ถูก</u>
ประโยคที่ ๑	ตามีขี่เมา หย่าเป }	นอนหลับ กรนโครก ๆ }	
ประโยคที่ ๒	ช้างพลาย งานอน }	กำลังไล่	คนหมู่ ใหญ่ }

ลดเหลือแต่ใจความ

	<u>ผู้ทำ</u>	<u>กิริยา</u>	<u>ผู้ถูก</u>
ประโยคที่ ๑	ตามี	นอน	
ประโยคที่ ๒	ช้าง	ไล่	คน

ใจความนี้จะลดอีกไม่ได้ เพราะลดคำใดออก
ก็ไม่เป็นประโยค เพราะอ่านไม่ได้ความ

บทที่ ๕๙

ให้ถอดประโยคเหล่านี้่ออกให้เหลือแต่ใจความ

นกเล็ก ๆ ทั้งฝูงบินร่อนไปร่อนมา. เด็กเล็ก ๆ
พากันเก็บได้หอยต่าง ๆ เปนอันมาก. คนแก่
งก้นพุดอยู่ข้างชำเสี้ยจริง ๆ. คนชาวสวน
เก็บมะม่วงดิบลูกใหญ่ห้าพวง. นกตัวนิดเดียว
เท่านี้ร้องเสียงดังเพนนักหนา. ควายเผือกเปลี่ยว
กำลังกินหญ้าอ่อนเกือบจะหมด. หมาฝูงใหญ่
หลายตัวรุมกันไล่แจ็กแก่ทั้งพวก. เด็กพากันอาบน้ำ
คลองได้ทุกวัน.

บทที่ ๖๐

ให้เลือกคำประกอบเติมใจความส่วนละคำอย่าให้เสียความ

ม้า	วิ่ง	เด็ก	ร้องให้
วัว	ร้อง	นาย	โกรธ บ่าว
ควาย	กิน ถั่ว	ต้นไม้	โค่น
คน	พาย เรือ	กระแต	ตาย ไม้

คำสำหรับเลือกประกอบผู้ทำ

ขาว แดง ต่าง แก่ ผ่าน หนุ่ม
 เทศ ผีอก ดำ สูง อ้วน เล็ก

คำสำหรับเลือกประกอบกิริยา

เร็ว เรียบ ไชยก ช้า กำลัง รีบ
 ได้ จะ ดัง ก้อง ชอบ ป่อยๆ

คำสำหรับเลือกประกอบผู้ถูก

เขี้ยว ท่อง ยาว รัว ใหญ่ ดิบ

บทที่ ๖๑

ให้เอาคำกิริยาต่อไปนี้ตั้ง แล้วหาคำเติมเข้าให้ได้กิริยาละประโยค

กิน จับ หว้วเราะ ไถ่ นอน กัด พุด
 หนี ร้อง ชน วิ่ง จิก เดิน ตี บิน รัต

บทที่ ๖๒

ให้แยกนิทานนี้ออกเป็นประโยค ๆ แล้วตัดให้ได้
แต่ใจความทุกประโยคด้วย

(๑)

ตาดีไปหา ตาดีปะปู้ใหญ่ ๕ ตัว ตาดี
ดีใจนัก ตาดีตีปู้ใหญ่นั้น ปูลงรูเสีย ๔ ตัว
ตาดีตีปู้ได้ตัว ๑ ตาดีกลับมาบ้าน ตาดีให้ปู้
แก่เมีย เมียตาดีดีใจ

(๒)

ลิงแสมตัวใหญ่ไปขายป่า ลิงแสมปะมะพร้าว
มะพร้าวนั้นมีรู ลิงแสมล้วงรูมะพร้าว คนชาว
ป่าเห็นลิงแสม คนไล่ลิงแสม ลิงแสมโง่ติด
รูมะพร้าว คนจับลิงแสมได้หมด คนขังลิง
แสมไว้ในกรง

บทที่ ๖๓

ประโยคหลายประโยคต่อกันในเรื่องเดียว ถ้าชื่อซ้ำกับ

ประโยคหลัง ๆ ใช้คำพวกแทนชื่อแทนก็ได้ เหมือนตัวอย่าง
ต่อไปนี้ นักเรียนจงสังเกตประโยคในแถว (๑) กับแถว (๒)
ก็จะเห็นคำที่ใช้แทนชื่อได้

๑ ตาดีไปนา ตาดีปะปุนา ตาดีจับปุนาได้

๒ ตาดีไปนา แกปะปุนา แกจับมันได้

บทที่ ๖๔

ให้นักเรียนหาคำแทนชื่อเขียนลงแทนที่
ในประโยคแถว (๒) ต่อไปนี้ให้ได้ความ

(๑) ช้างกำลังกินหญ้า ช้างแลเห็นคน ช้างไล่คน

(๒)

(๑) หนูเห็นแมว หนูหนีแมว แมวไล่หนู

(๒)

(๑) ตามาพายเรือ ตามาไป ตามาตกกุ้ง

(๒)

บทที่ ๖๕

ความหลายประโยคเรื่องเดียวซ้ำๆ กัน ใช้คำแทนชื่อแทนแล้วยังต้องแทนบ่อยๆ นัก จะลดคำซ้ำเสียบ้างก็ได้แต่อย่าลดในประโยคแรกออกชื่อ ให้นักเรียนสังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

๑. อย่างใช้คำชื่อเต็ม

ตาดีไปนา, ตาดีปะปนา, ตาดีจับปนาได้ ๕ ตัว.

๒. อย่างใช้คำแทนชื่อ

ตาดีไปนา, แกปะปนา, แกจับมันได้ ๕ ตัว.

๓. อย่างลดคำซ้ำบ้าง

ตาดีไปนา, แกปะปนา, จับมันได้ ๕ ตัว.

๔. อย่างลดคำแทนชื่อหมด

ตาดีไปนา, ปะปนา, จับได้ ๕ ตัว.

(ทั้ง ๔ อย่างนี้ได้ความเหมือนกัน ถ้าจะไม่ว่าให้ยืดยาวว่าอย่างที ๔ ก็пенใช้ได้)

บทที่ ๖๖

ให้หาคำแทนชื่อเขียนแทนชื่อในเรื่องต่อไปนี้ ให้ได้ความ

ชั้น ๑ แล้วให้ลดค่าลงเป็นอย่างที่ ๔ ให้ได้ความด้วย

- (๑) เสื่อไคร่งออกจากป่า, ตามีหนึ่งห้างอยู่,
ตามีเห็นเสื่อไคร่ง, ตามียิงเสื่อไคร่งตาย.
- (๒) กระรอกเจาะมะพร้าว, คนไล่กระรอก,
กระรอกหนีคน.
- (๓) ตาดำตากเข้า, กามากินเข้า, ตาดำยิงกา,
กาตายทั้งฝูง.
- (๔) ลิงไปริมตลิ่ง, ลิงล้วงรูป, ปูหนีปลิง,
มือลิงขาด.
- (๕) หมีพบคน, หมีไล่คน, หมีกัดคน, คนหนีหมี.
- (๖) ตาสาหนีเสือ, ตาสาลงน้ำ, จรเข้เห็นตาสา,
จรเข้ไล่ตาสา.

บทที่ ๖๗

ความบางอย่างหลายประโยค เรื่องเดียวกันชื่อต่างกัน

คำกริยาอย่างเดียวกัน รวมชื่อใช้เป็นประโยคเดียวกัน
ก็ได้ เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ นักเรียนจงสังเกตจำไว้

๑ ความเต็มที

นายสาไปป่า, นายสีไปป่า, นายสาพบหมี,
นายสีพบหมี, นายสาหนีหมี, นายสีหนีหมี.

๒ รวมชื่อเป็นประโยคเดียวกัน

นายสานครายสีไปป่า, นายสานครายสีพบหมี,
นายสานครายสีหนีหมี.

๓ รวมชื่อและลดคำ

นายสานครายสีไปป่า, พบหมี, หนีหมี.

บทที่ ๖๘

ให้รวมชื่อและลดคำ
ในความต่อไปนี้ให้ได้ความ

(๑) ตามีไปสวน, ตามาไปสวน, ตามีถึงห้างสวน,

ตามาถึงห้างสวน, ตามีนอนบนห้างสวน,
ตามานอนบนห้างสวน.

(๒) นายแดงไปป่า, นายดำไปป่า, นายแดง
เห็นเสือ, นายดำเห็นเสือ, นายแดงแทงเสือ
ตาย, นายดำแทงเสือตาย.

(๓) นกกระจอกบินไป, นกกระจิบบินไป,
นกกระจอกคาบหญ้า, นกกระจิบคาบหญ้า,
นกกระจอกมาทำรัง, นกกระจิบมาทำรัง.

(๔) เจ๊กชนอัฐ, ไทยชนอัฐ, เจ๊กก่อดึก, ไทยก่อดึก,
เจ๊กทาสี, ไทยทาสี.

บทที่ ๖๙

ประโยคที่รวมความหลายประโยคเข้าเป็นประโยคเดียวกัน
ต้องแทรกคำต่อบ้าง ความจึงจะต่อเนื่องกันสนิท คำต่อ นั้น
คือคำเหล่านี้เป็นตัวอย่าง นักเรียนจงสังเกตไว้

กับ, และ, ใน, แต่,

คือ อย่างที่ ๑ ต่อชื่อหลายชื่อที่ทำอย่างเดียวกัน

อย่างที่ ๒ คือ กิริยาหลายกิริยาที่ชื่อร่วมกัน

อย่างที่ ๓ กิริยาเกี่ยวกับชื่อให้ติดกัน

อย่างที่ ๔ กิริยากับชื่อก็ไม่ร่วมกัน

แต่ต้องให้เป็นเรื่องเดียวกัน เช่นตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ ๑

ไม่มีคำต่อ ตาสา, ตาสี, ไปป่า.

มีคำต่อแล้ว ตาสา-กับ-ตาสีไปป่า

ตัวอย่างที่ ๒

ไม่มีคำต่อ ตามี, ไปกิน, นอน, ที่สวน

มีคำต่อแล้ว ตามี ไปกิน-และ-นอนที่สวน

ตัวอย่างที่ ๓

ไม่มีคำต่อ เต็ก, นอน, ร้องไห้อยู่, เปล

มีคำต่อแล้ว เต็ก นอน ร้องไห้อยู่-ใน-เปล

ตัวอย่างที่ ๔

ไม่มีคำต่อ น้ำขึ้น, ลมลง

มีคำต่อแล้ว น้ำขึ้น-แต่-ลมลง

บทที่ ๗๐

ให้แทรกคำต่อลงในประโยคต่อไปนี้ให้ได้ความ

๑ ลูกตาคำหลานตาดีดีกัน	ลูก
๒ คนไปเที่ยวเล่นบ้าน	คน.....
๓ ปีนี้หมากแพงเข้าถูก	ปี
๔ วัวดำควายเผือกชนกัน	วัว
๕ ตามีชีมานอนหลับอยู่บ้าน	ตามี
๖ นายสายนายสีขี่ม้าไปเที่ยวป่า	นายสา

บทที่ ๗๑

คำต่อยังมีอีกหลายคำ ต้องเลือกแทรกแต่ที่ได้ความ

เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ นักเรียนจงสังเกตไว้

แทรกคำ	“ก็”	ตามีไปป่าพบเสือ-ก็-หนีเสือ พี่แดงจะไปป่า-ก็-ไม่ไป
แทรกคำ	“เพราะ”	เข้าแพง-เพราะ-ฝนแล้ง ข้ากินเข้า-เพราะ-หิวจัด

แทรกคำ “แต่” น้ำขึ้น – แต่ – ลมลง
 ตาสีจะไปป่า – แต่ – แกเจ็บเสีย

แทรกคำ “จึง” เขาเรียกเจ้า – จึง – มา
 ข้าถามทำไมเจ้า – จึง – ไม่พูด

บทที่ ๗๒

ให้เลือกคำต่อแทรกลงในความต่อไปนี้ให้ได้ความ

๑ คนเกียจคร้านกินแล้วนอน	คน.....
๒ หน้านี้ยุ่งซุ่มน้ำเน่า	หน้า.....
๓ ฉันอยากจะไปยังไม่สบาย	ฉัน.....
๔ เพราะมีธุระฉันมาหา	เพราะ
๕ คำที่ท่านว่าจริงอยู่	คำ
๖ ไม่ได้ไปทำการฉันป่วยเสีย	ไม่
๗ ตามีกินเข้าแล้วยังไม่หายหิว	ตามี

๘ นายสาจะกินเข้าไม่กิน	นายสา
๙ ฉันทมาหาท่านฉันทมีธูระ	ฉันท
๑๐ ฉันทได้เรียนเลขแล้ว ยังไม่ชำนาญ	ฉันท
๑๑ เพราะอยากรู้หมั้นมาเรียน	เพราะ
๑๒ หนูมาจะกินเข้าบ้าง ฉันทไม่ให้กิน	หนูมา

บทที่ ๗๓

คำต่อทั้งปวงที่จะต่อกัน บางทีก็จำกัดต้องต่อเฉพาะที่นั้น
บางที่ต่อได้หลายแห่ง ได้ความอย่างเดียวกัน บางคำ
ต้องต่อห้วงความที่ต้องการ ดังตัวอย่างเหล่านี้

ตัวอย่างที่ ๑ ความอย่างเดียวกันต่อได้หลายแห่ง

ตาสีไปป่า-กับ-ตาสา

ตาสี-กับ-ตาสาไปป่า

ตัวอย่างที่ ๒ ต่อตรงความต้องการ
 เข้าแพงฝนแล้ง
 เข้าแพง-เพราะ-ฝนแล้ง

ตัวอย่างที่ ๓ ต่อห่างกันที่จะต่อ
 เขาไม่มาเราไม่ไป
 เขาไม่มาเรา-ก็-ไม่ไป

บทที่ ๗๔

หลายประโยคความเรียงเดียวกัน ถ้าชื่อเดียวทำกริยาหลาย
 อย่าง จะรวมกริยาเหล่านั้นต่อกันเป็นประโยคเดียวกันก็ได้ แต่
 กริยาเหล่านั้นต้องทำพร้อมกันได้ และในที่แห่งเดียวกันจึงจะรวม
 กริยาได้ เช่นตัวอย่างต่อไปนี้

<u>ความเต็ม</u>	ตามีไปนา, ตามีนอนที่นา, ตามีสืบบุญที่นา	
	ตามีไป	} ที่นา
	นอน	
	สืบบุญ	
<u>รวมกริยา</u>		

<u>แปลความพูดว่า</u>	“ตามีไปนอนหลับอยู่ที่นา”		
<u>ความเต็ม</u>	ตาสีขี้ม้า, ตาสีไป, ตาสีพบตาสา.		
<u>รวมกริยา</u>	ตาสี	ขี้ม้า ไป พบตาสา	}
<u>แปลความพูดว่า</u>	“ตาสีขี้ม้าไปพบตาสา”		

บทที่ ๗๕

ให้รวมคำกริยาในความต่อไปนี้
เช่นตัวอย่างให้ได้ความ

- (๑) นายมีไปโรงเรียน, นายมีหนึ่งที่โรงเรียน,
นายมีอ่านหนังสือที่โรงเรียน.
- (๒) ตาสีขี้ม้า, ตาสีไปเที่ยว, ตาสียิงเนื้อ.
- (๓) ตาสาหนังในเรือ, ตาสาพูดในเรือ, ตาสาเมาในเรือ.
- (๔) ตาคำไปป่า, ตาคำนั่งในป่า, ตาคำยิงนกในป่า.

- (๕) นายดีเดิน, นายดีมา, นายดีพบตาดำ.
 (๖) นายมีพายเรือ, นายมีไป, นายมีเก็บมะม่วง.

บทที่ ๗๖

ให้สังเกตประโยคสามัญซึ่งรวมอยู่ในประโยคความรวม
 เช่นทำไว้เป็นตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคความรวม

ตาสากับตาสี, ไปป่า, พบช้าง, มั่นก็ไล่แก.

ถอดแปลประโยคสามัญ

(๑) ตาสาไปป่า	(๔) ตาสีพบช้าง
(๒) ตาสีไปป่า	(๕) ช้างไล่ตาสา
(๓) ตาสาพบช้าง	(๖) ช้างไล่ตาสี

บทที่ ๗๗

ให้ถอดประโยคต่อลงไปนี้เป็นประโยคสามัญ

- (๑) นกกระจอกกับนกกระจาบลงกินเข้าและถั่ว

- (๒) นายมากับนายมีไปป่าพบเสือกี๋หนีเสือ
- (๓) หนูมากับหนูมีไปอ่านและเขียนหนังสือ
- (๔) หนูดำกับหนูแดงไปซื้อผ้าห่มและผ้าห่ม
- (๕) ป้าไปสวนกับลุง แกเก็บลูกเงาะและลิ้นจี่
- (๖) ยายกับตาเฝ้าสวน แกตีเกราะและชักตะขาบ

บทที่ ๗๘

ให้ผูกประโยคสามัญต่อไปนี้เข้าเป็นประโยคความรวม

ความที่ ๑

ตาชำพายเรือ, ตาคำพายเรือ, ตาชำไปริมฝั่ง,
ตาคำไปริมฝั่ง, ตาชำตกกุ้งริมฝั่ง, ตาคำตกกุ้งริมฝั่ง.

ความที่ ๒

ตาสีไปป่า, ตาสาไปป่า, ตาสีพบเสือ, ตาสาพบเสือ,
ตาสียิงเสือ, ตาสายิงเสือ.

ความที่ ๓

ยายทำไร่, ตาทำไร่, ยายปลูกถั่ว, ตาปลูกถั่ว,
ยายปลูกงา, ตาปลูกงา.

ความที่ ๔

ตาขำทำนา, ตาคำทำนา, เข้าเหนียวออกรวง,
เข้าเจ้าออกรวง, ตาขำเกี่ยวเข้าเหนียว, ตาคำเกี่ยว
เข้าเหนียว, ตาขำเกี่ยวเข้าเจ้า, ตาคำเกี่ยวเข้าเจ้า.

ความที่ ๕

นายสีไผ่สวน, นายสาไผ่สวน, ทูเรียนออกลูก,
มังคุดออกลูก, นายสีเก็บทุเรียน, นายสาเก็บทุเรียน,
นายสีเก็บมังคุด, นายสาเก็บมังคุด.

ความที่ ๖

ตาดำทำนา, ตาแดงทำนา, ตาดำเห็น, ตาแดงเห็น,
นกกระจอกมากินข้าว, นกกระจาบมากินข้าว, ตาดำ

ยিংนกระจอก, ตาแดงยিংนกระจอก, ตาดำยিংนกระจอบ, ตาแดงยিংนกระจอบ.

บทที่ ๗๙

ให้สังเกตตัวอย่างถอดประโยคนิทานเรื่องนี้

นิทาน

กาตัวหนึ่งลักก้อนเนื้อ, คาบบินมาจับอยู่ที่ต้นไม้.

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งเห็นกาก็ยกา, กาไม่รู้เท่า

หมาจิ้งจอก, อ้าปากร้อง, ก้อนเนื้อก็ตก, หมาจิ้งจอก

ก็คาบก้อนเนื้อไว้จะกิน.

(กาก็โกรธ, บินโผลงจิกหัวหมา. หมาตกใจกา,

อ้าปากร้องแก็, ก้อนเนื้อก็หลุดจากปากตกน้ำ.)

ตัวอย่างถอดเป็นประโยค

<u>ประโยคที่</u>	<u>ชื่อผู้ทำ</u>	<u>กิริยา</u>	<u>ชื่อผู้ถูก</u>
(๑)	กาตัวหนึ่ง	ลัก	ก้อนเนื้อ
(๒)	„ „	คาบ	„ „
(๓)	„ „	บิน	- - -
(๔)	„ „	มา	- - -
(๕)	„ „	จับอยู่	ที่ต้นไม้
(๖)	จิ้งจอกตัวหนึ่ง	เห็น	กา
(๗)	„ „	ย่อ	กา
(๘)	กา	ไม่รู้เท่า	หมาจิ้งจอก
(๙)	„	อ้าปาก	- - -
(๑๐)	กา	ร้อง	- - -
(๑๑)	ก้อนเนื้อ	ตก	- - -
(๑๒)	หมาจิ้งจอก	คาบไว้	ก้อนเนื้อ
(๑๓)	„ „	จะกิน	„ „

บทที่ ๘๐

ให้ถอดประโยคในนิทานต่อไปนี้ทำนองนิทานกา

นิทานเสื้อที่ ๑

เสื้อตัวหนึ่งเดินมาในป่า, เห็นเนื้อกินหญ้าอยู่, เสื้ออยากจะกินเนื้อ, วิ่งไล่เนื้อไป, เนื้อหนีเสื้อ, วิ่งลงแม่น้ำ. จรเห็นเนื้อ, ก็ไล่กัดเนื้อตาย.

นิทานช้างที่ ๒

นายขำกับนายคำเดินมาในป่า, แลเห็นช้างเดินมากี่วิ่งหนี. ช้างเห็นนายขำนายคำวิ่งหนี, ก็วิ่งไล่ไปจนมันตกหล่มลงขึ้นไม่ได้, นายขำกับนายคำได้ที่ก็ช่วยกันแทงช้างตาย.

(ให้ครูหาเรื่องอย่างนี้มาฝึกหัดนักเรียนให้มาก ๆ)

บทที่ ๘๑

ให้สังเกตตัวอย่าง

เก็บใจความในประโยคนิทานที่ถอดไว้แล้ว

ตัวอย่างเก็บใจความ

ประโยคที่ (๑) กาดัวหนึ่ง ลัก ก้อนเนื้อ

ใจความ	กา	ลัก	ก้อนเนื้อ
ประโยคที่ (๒)	กาตัวหนึ่ง	คาบ	ก้อนเนื้อ
ใจความ	กา	คาบ	ก้อนเนื้อ
ประโยคที่ (๓)	กาตัวหนึ่ง	บิน	
ใจความ	กา	บิน	
ประโยคที่ (๔)	กาตัวหนึ่ง	มา	
ใจความ	กา	มา	
ประโยคที่ (๕)	กาตัวหนึ่ง	จับอยู่	ที่ต้นไม้
ใจความ	กา	จับ	ต้นไม้

ให้เก็บใจความประโยคที่ได้ถอดไว้
ในบทที่ ๗๙ นั้นต่อไป

บทที่ ๘๒

ให้ผู้กใจความต่อไปนี้เข้าเป็นนิทาน

ราชสีห์นอน, หนูใต้ราชสีห์, ราชสีห์จับหนู,
ราชสีห์จะกินหนู. หนูขอชีวิต, ราชสีห์ปล่อยหนู,
ราชสีห์ไปเที่ยว, ราชสีห์ติดบ่วง หนูรู้หนูมา,

หนูกัดบ่วง, บ่วงขาด. ราชสีห์ไม่ตาย, ราชสีห์ไปได้.

เรื่องเสือ

ตามีเดิน, ตามีไปป่า. เสือเดินมา, ตามีเห็นเสือ,
ตามีหนีเสือ, ตามีขึ้นต้นไม้, ตามีถือปืน, ตามียิงเสือ,
เสือถูกปืน, เสือฟูบลง, เสือตาย. ตามีกลัวเสือ,
ตามีสงสัย, เสือคอยกัด, ตามีไม่ลง, ตามีอดเข้า.
เสือเฒ่า, ตามีลงได้.

บทที่ ๘๓

วิธีแต่งคำต่างๆ

คำต่างๆ ถึงแม้ว่าคำใดคำเดียว

แต่เอาคำมาแต่งให้ได้ความแปลกไปได้ก็มี

เหมือนดังคำชื่ออย่างเดียว เอาคำอื่นมาแต่งให้รู้แปลกกันได้

หลายอย่าง นักเรียนจงสังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

ข้าง	เพนแต่ชื่อรู้ได้กลาง ๆ ว่าสัตว์ชนิดหนึ่งที่มี
งวงมีงา
ข้างดำ	รู้ชนิดว่าข้างตัวนั้น ไม่ใช่ข้างเผือก
ไม่ใช่ข้างกระ เพราะสีมันดำ

บทที่ ๘๔

ให้คำชื่อที่แต่งไว้ต่อไปนี้

ว่ารู้ได้เป็นอย่างไร จงสอบดูกับตัวอย่างในบทก่อนนี้

- (๑) คน คนอ้วน คนผอม คนผู้ชาย คนผู้หญิง
คนชื่อดี คนเดียว หลายคน คนขาว
- (๒) ช้าง ช้างพลาย ช้างโหลง ช้างอ้วน
ช้างพลายศักดิ์ ช้างดำ ช้างกระ ช้างพัง
- (๓) วัว วัวต่าง วัวตัวผู้ วัวตัวเมีย วัวผอม
วัวเดี่ยว วัวตัวเมีย วัวเล็ก วัวใหญ่
- (๔) ไก่ ไก่ฝูง ไก่ขาว ไก่ตัวผู้ ไก่ตัวเมีย
ไก่เดี่ยว ไก่อ้วน ไก่ลาย
- (๕) ม้า ม้าเทศ ม้าเดี่ยว ม้าตัวเมีย ม้าแดง
ม้าคู่ ม้าตัวผู้ ม้าไทย ม้าผ่าน ม้าดำ
- (๖) นก นกกระจอก นกทั้งหลาย นกตัวผู้
นกตัวหนึ่ง ฝูงนก นกเล็ก นกใหญ่

บทที่ ๘๕

ให้หาคำมาแต่งชื่อต่อไปนี้

	แต่งให้ รัฐนิด	แต่งให้ รัฐเทศ	แต่งให้ รัฐจำนวน	แต่งให้ รัฐเงาะ
เด็ก	เด็ก-	เด็ก-	เด็ก-	เด็ก-
	เด็ก-	เด็ก-	เด็ก-	เด็ก-
คน	คน-	คน-	คน-	คน-
	คน-	คน-	คน-	คน-
ช้าง	ช้าง-	ช้าง-	ช้าง-	ช้าง-
	ช้าง-	ช้าง-	ช้าง-	ช้าง-
นก	นก-	นก-	นก-	นก-
	นก-	นก-	นก-	นก-

บทที่ ๘๖

คำชื่อต่อไปนี้ คำใดแต่งอย่างไร ให้ชี้ให้ถูก

เด็กคำชี้ควายตัวเมียไปเขาหลวง. นายสีแทง

เสื่อโคร่งตาย. ตาสาเลียงไก่อแจ่วในบ้าน. ลูกแกะ
กินหญ้าคาในนา. หมูบ้ำขวิดหมูบ้านตายสี่ห้าตัว.
ลูกไก่ตามแม่ไก่ไปเป่นฝูง. เสื่อเหลียงไล่กั๊ดกวาง
ตัวผู้อยู่ในป่า. นกยางลงกินปลาตะเพียนในหนอง.
นายมาขี่ม้าเทดไปกลางทุ่ง. แมวต่างตัวนี้กั๊ดหนุได้
ทุกคืน. ควายตัวผู้ไล่ชนวัวตัวเมียห้าตัว.
ตาดำแจวเรือพลูไปเมืองสุพรรณ

บทที่ ๘๗

ให้หาคำมาแต่งชื่อต่อไปนี้ให้ได้ทุกอย่าง

คน	ควาย	หมี	หมา	ลิง	หมู	ไก่
วัว	ช้าง	พราหมณ์	เจ้า	เด็ก	ม้า	แขก
เรือ	นก	จรเข้	แมว	กา	เสื่อ	
งู	มอญ	แพะ	กวาง	เม่น	ยุ้ง	ปลิง

บทที่ ๘๘

แต่งคำให้รู้เพศของชื่อ

- ๑ คำชื่อบางคำบอกแต่ว่า, เป็นชื่อคนหรือชื่อสัตว์ ไม่ชัดว่า
เป็นชายหรือหญิง. เพราะจะเป็นชื่อผู้หญิงก็ได้, ชื่อผู้ชาย
ก็ได้ คำชื่อชนิดนี้เรียกว่า “ชื่อเพศรวม”
- ๒ คำชื่อบางคำเข้าใจชัดได้ว่า เป็นผู้ชายหรือตัวผู้.
คำชื่อชนิดนี้เรียกว่า “ชื่อเพศชาย”
- ๓ คำชื่อบางคำเข้าใจชัดได้ว่า เป็นผู้หญิงหรือตัวเมีย.
คำชื่อชนิดนี้เรียกว่า “ชื่อเพศหญิง”
คำชื่อเพศต่างกันทั้ง ๓ ชนิด, จัดไว้ให้เห็นเด่นชัดอย่าง
ต่อไปนี้. นักเรียนจงสังเกตไว้

๑	๒	๓
<u>คำชื่อเพศรวม</u>	<u>คำชื่อเพศชาย</u>	<u>คำชื่อเพศหญิง</u>
เด็ก, คำ	นายคำ	นางคำ
คนชื่อ, มี	อ้ายมี	อี่มี
ไก่	ไก่อตัวผู้	ไก่อตัวเมีย

บทที่ ๘๙

ชื่อเพชรรวมจะให้เปนเพศชาย
หรือเพศหญิงได้ ด้วยเติมคำเหล่านี้

คำสำหรับเติมให้เปน

เพศชาย

นาย

อ้าย

ตัวผู้

ชาย

คำสำหรับเติมให้เปน

เพศหญิง

นาง

อี

ตัวเมีย

หญิง

บทที่ ๙๐

ให้ชี้คำชื่อ
ต่อไปนี้ ว่าชื่อไหนเปนเพศอย่างไร

ไก่ตัวผู้ ลูกไก่ ไก่ตัวเมีย หनुดำ อ้ายมา
อีมี นายพรม นางแมว ลิงตัวผู้ ค่างตัวเมีย
นางม้า ม้าผู้ ช้างพลาย ช้างพัง ลูกหญิง ลูกชาย

บทที่ ๙๑

ให้บอกเพศคำชื่อในประโยคต่อไปนี้ให้ถูก

คนดีวัว. ไข่ตัวผู้ชนเพราะ. ไข่ตัวเมียเลี้ยงลูก.
 อ้ายคำชี้ควาย. นายดีนอนหลับ. นางม้าวิ่งเร็ว.
 นายคงเฝ้าสวน. นางมาไปหา. อีคำจับปลา.
 ลูกชายไปสวน. ลูกสาวเก็บดอกไม้. ลิงตัวผู้กัดเด็ก.
 วัวตัวเมียเทียมเกวียน. แกะตัวผู้ชนแพะตัวเมีย.

บทที่ ๙๒

คำสำหรับเติมชื่อ ให้รู้ว่าเป้นเพศชาย
 หรือเพศหญิงได้ ยังมีอีกหลายคำ คือคำเหล่านี้

เพศชาย		เพศหญิง	
ตา	ตามี	ยาย	ยายมี
ลุง	ลุงสี	ป้า	ป้าสี
พ่อ	พ่อแดง	แม่	แม่แดง
เขย	หลานเขย	สะใภ้	หลานสะใภ้
พลาย	ช้างพลาย	พัง	ช้างพัง
หนุ่ม	เด็กหนุ่ม	สาว	ลูกสาว

บทที่ ๕๓

จงชี้เพศชื่อต่อลงไปให้ถูก

ตาสีไปหาตาสา. ยายมาโกรธลุงแดง. พ่อดำ
 ชีข้างพลาย. ลุงแสงไปนากับป้าสัง. ยายดีไปขาย
 ของกับแม่สี. ข้างพลายไล่ชนข้างพัง. พ่อดีขี่ม้าเทด
 ไปเที่ยวสวน. หมี่ตัวเมียกินผึ้ง. แม่กาไล่ตีแม่ไก่.
 รถเทียมม้าตัวผู้คู่กับนางม้า. อ้ายสีเลี้ยงวัวตัว
 ผู้ไว้เปนฝูง. ตาดำไถนาด้วยควายตัวเมีย. พัง
 ต้มน้ำพลายบัวลงน้ำ. ลูกเขยไปสวนกับลูกสาว.

บทที่ ๕๔

คำชื่อสิ่งซึ่งไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่คน

เรียกว่า “ชื่อไม่มีเพศ” คือคำเหล่านี้

เรือ เรือน ลม น้ำ เงิน สมุด โต๊ะ เก้าอี้
 เข้า กระจก ตึก เสื่อ ไม้เท้า ถ้วยแก้ว หมวก
 ร่ม ปากกา กระดาษ นาฬิกา ภูเขา ต้นไม้ บ้าน

บทที่ ๙๕

คำชื่ออีกชนิดหนึ่งรู้ได้ด้วยตัวเอง
ไม่ต้องมีคำเติม มีอยู่เช่นคำเหล่านี้
นักเรียนจงสังเกตไว้

พ่อ สะไก๋ เขย แม่ สามเณร เถร
ชาย หญิง สาว หนุ่ม ธิดา สมี อำแดง
ภรรยา สามี สารถี เสนาบดี ชุนนาง เจ้สัว
ลุง ป้า พระสงฆ์

บทที่ ๙๖

คำชื่ออีกชนิดหนึ่ง รู้เพศได้ด้วยลักษณะอาการที่ทำที่เปน
ไม่ต้องมีคำเติม เช่นคำเหล่านี้เปนตัวอย่าง

นกกกไข่ รู้ได้ว่าตัวเมีย เพราะตัวผู้ไม่ต้องกกไข่
ไก่เลี้ยงลูก รู้ได้ว่าตัวเมีย เพราะตัวผู้ไม่ต้องเลี้ยงลูก
ช้างแทงเจ๊ก รู้ได้ว่าตัวผู้ เพราะตัวเมียไม่มีงาจะแทง
คนมีท้อง รู้ได้ว่าผู้หญิง เพราะผู้ชายไม่ต้องออกลูก

บทที่ ๔๗

ให้ชี้เพศชื่อต่อลงไปนี้ให้ถูก

ลูงสี่ขีม้า ตาตำท่าเรือน ตาสีแทงเลื้อ ตา
 โก้วผ่าฟีน ผัวตีเมีย อีมาหุงเช้า ตาคำทำนา
 นายมาชีรธ ม้าเทียมมรธ แมวตกน้ำ วัวลากเกวียน
 นกยางจิกปลา ควายไถนา เขี้ยวเฉี่ยวปลา
 กาโฉบกุ้ง พระสวดมนต์ ชุนนางใช้บ่าว
 ป้าจูงหลาน ปลาตุกมีไข่ งูรัดไก่ หมากัดแมว

บทที่ ๔๘

เติมคำให้รู้กำหนดของชื่อ

๑ คำชื่อแต่เปล่า ๆ ไม่บอกชัดว่าสิ่งนั้นมากหรือน้อย
 เหมือนอย่างว่า “นก” แต่เท่านี้ไม่ชัดว่า นกนั้น ตัวเดียว
 หรือหลายตัว เพราะฉะนั้นออกชื่อแต่เปล่า ๆ เช่นนี้ ต้อง
 เรียกว่า “ชื่อไม่มีกำหนด”

๒ ถ้าเอาบางคำมาเติมกับคำชื่อ บอกชัดว่าสิ่งนั้นมี
 แต่สิ่งเดียว เหมือนอย่างคำว่า “เดียว” มาเติมกับคำ

“นก” ว่า “นกเดียว” ดังนี้เรียกว่า “ชื่อเดียว” เพราะบอกแต่ว่าสิ่งเดียว

๓ ถ้าเอาคำบางคำมาเติมกับคำชื่อ บอกชั้วว่าสิ่งนั้นหลายสิ่ง เหมือนอย่างเอาคำ “มาก” มาเติมกับคำ “นก” ว่า “นกมาก” ดังนี้เรียกว่า “ชื่อมาก” เพราะบอกว่ามากกว่าสิ่งเดียว นักเรียนจะรู้ว่าคำชื่อบอกว่ามากหรือน้อยจงสังเกตคำที่เติมชื่อ เช่นเติมไว้ให้เห็นเป็นตัวอย่างนี้

คำชื่อไม่มีกำหนด

คำชื่อเดียว

คำชื่อมาก

ไก่

ไก่เดียว

ไก่อีก

คน

คนหนึ่ง

สองคน

ม้า

ม้าเดียว

ม้าคู่

ลิง

ลิงตัวนั้น

ฝูงลิง

ช้าง

ช้างตัวนี้

โขลงช้าง

พระ

พระภิกษุ

พระสงฆ์

ต้น

ไม้ต้นเดียว

หมู่ไม้

พราน

พรานผู้หนึ่ง

พวกพราน

บทที่ ๙๙

จงชี้คำชื่อต่อไปนี้ให้ถูกกำหนด

กา ผูกกา กาดัวหนึ่ง ช้างโขลง ม้าคู่
 ลิงตัวเดียว หมี่ตัวนี้ พระสงฆ์ หมูสัตว์
 ช้างเชือกหนึ่ง นกทั้งปวง คนนั้น กองฟืน
 ผูกวัว ม้าเดียว กุ้งชุม ม้า ๔ ม้า พวก
 ทหาร แมวกัดกัน สุนัขหลายตัว วัว ๔ ขา

บทที่ ๑๐๐

คำเหล่านี้สำหรับเติมคำชื่อ
 ให้รู้กำหนดมากและน้อย จงสังเกตไว้

สำหรับชื่อเดียว

สำหรับชื่อมาก

หนึ่ง
 เดี่ยว
 เดี่ยว

มาก
 สอง, สาม, สี่, ห้า
 หลาย

ใช้ต่อชื่อได้ทุกอย่าง

บทที่ ๑๐๑

ให้หาคำเต็มลงให้รู้ว่าชื่อเหล่านี้เป็นชื่อสิ่งเดียว

กา.... ไก่.... ม้า.... แก้อี้.... เสือ.... กวาง....
 หมู.... กระรอก.... หมี.... หีบ.... เรือน....
 งู.... กระจก.... ชันน้ำ.... แมว.... เป็ด....
 จรเข้.... ลิง.... ไต้.... ปู.... กา.... หมา....
 หมวก.... แหวน.... นาฬิกา.... นก.... กระจาดหอย....
 กุ้ง.... ไก่.... เต่า.... แต่งโม.... แพงพวย....

บทที่ ๑๐๒

ให้หาคำเต็มลงให้รู้ว่าชื่อเหล่านี้เป็นชื่อมาก

กา.... นก.... คน.... ลิง.... ช้าง.... หนู.... ม้า....
 ดุม.... กระเบื้อง.... ตะปู.... ต้นไม้.... ควาย....
 เข้า.... วัว.... มีด.... แกะ.... ดินสอ.... กุ้ง....
 สมุด.... ปาก.... แพ.... ปลา.... มด.... ผึ้ง....
 พด.... ไม้เท้า.... เรือ.... แพ.... ถ้วย....

บทที่ ๑๐๓

คำเติมชื่อให้รู้กำหนดมากแลน้อยนั้น
 เติมข้างหน้าชื่อก็ได้ เติมข้างหลังชื่อก็ได้
 เติมเข้าหว่างๆ ก็ได้ จงสังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

เติม ข้างหน้าชื่อ	เติม ข้างหลังชื่อ	เติม หว่างๆ
ฝูงนก โขลงช้าง หมู่คน กองปืน	นกฝูง ช้างโขลง คนทั้งหลาย แก้อี้อ่างๆ	นกบินมาจับต้นไม้ทั้งฝูง ช้างเข้าพะเนียดทั้งโขลง คนพากันมาดูลคร อัฐมียู่ไหนเปนกong

บทที่ ๑๐๔

ให้หาคำเติมชื่อให้รู้กำหนด

ชื่อเดียว

ชื่อมาก

นกบินมา

นกบินมา

คนดูลคร

คนดูลคร

ชื่อเดียวชื่อมาก

แจ็กลากไม้

แจ็กลากไม้

คนกินเข้า

ม้าเทียมรถ

ตาจำปลาได้

ตาจำปลาได้

 บทที่ ๑๐๕

ให้ชื่อชื่อในประโยคต่อลงไปนี้

ให้รู้ว่าชื่อไหนเป็นเพศอะไร และกำหนดอย่างไรด้วย

นกกินปลา. คนไปดูช้างโฮลง. ตามีทำเรือน.
 ผุ่งลิงกินลูกไม้. จรเข้กินคน. วัวชนควาย. สาร
 ถีชั้บรรณ. ลุงแสงไปนา. คิษย์ไปกับครู. แกะไล่
 แพะ. ยายสีเลี้ยงหลาน. อีมาผ่าฟืน. นางคำ
 ตกกุ้ง. ป้าชำทำสวน. นายสาเขียนหนังสือ.
 นกยางจิกปลิง. พระสงฆ์สวดมนต์. คนนั่งเก้าอี้.
 ลูกเขยนั่งพูดกับลูกสะใภ้. จรเข้หนูนเรื่อลุ่ม.

บทที่ ๑๐๖

วิธีแต่งคำกริยา

คำกริยาแต่งให้เป็นความต่างกันได้ด้วยเวลาที่ทำ

ดังตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

(๑) “คนนอน” ว่าเช่นนี้เป็นกลางๆ ไม่กำหนดว่า
นอนเมื่อไร นับเป็น เวลากลาง

(๒) “คนนอนแล้ว” ว่าเช่นนี้บอกชัดว่า คนนอน
ก่อนเวลาที่ว่านั้น นับเป็น เวลาหลัง

(๓) “คนยังนอนอยู่” ว่าเช่นนี้บอกชัดว่า คนนอน
ในเวลาที่ว่านั้น นับเป็น เวลาเดี่ยวนั้น

(๔) “คนจะนอน” ว่าเช่นนี้บอกชัดว่า คนยังไม่ได้
นอนในเวลาที่ว่านั้น แต่จะนอนแน่นอน นับเป็น เวลาหน้า

บทที่ ๑๐๗

ตัวอย่างแต่งคำกริยาต่างๆ ให้เข้ากับเวลาที่ทำ

คำกริยา	(๑) เวลา กลาง	(๒) เวลา ภายหลัง	(๓) เวลา เดิมนั้น	(๔) เวลา ภายหลัง
กิน	มาากินหญา	มาากินหญาแล้ว	มาายังกินหญาอยู่	มาากะกินหญา
พูด	ตามีพูด	ตามีพูดแล้ว	ตามียังพูดอยู่	ตามีจะพูด

ไป	นอน	ร้องให้	วิ่ง	คำกริยา
เราไปหา	วุ่นนอน	เด็กร้องให้	หมาวิ่ง	(๑) เวลา กลาง
ตาไปหาแล้ว	เรานอนแล้ว	เด็กร้องให้แล้ว	หมากวิ่งแล้ว	(๒) เวลา ภายหลัง
เขายังไปหาอยู่	ต่ายังนอนอยู่	เด็กร้องให้อยู่	หมากำลังวิ่งอยู่	(๓) เวลา เดี๋ยวนี้
ยายจะไปหา	ลูกจะนอน	เด็กร้องให้	หมาจะวิ่ง	(๔) เวลา ข้างหน้า

บทที่ ๑๐๘

ให้ชี้คำกริยาในประโยคต่อไปนี้

บอกว่ากริยาใดอยู่ในเวลาใด

ฉันจะนอน. ข้ากินเข้าแล้ว. นายคำว่าจะมา.
 แมวจะกินปลา. วัวกินหญ้า. ฉันยังกินเข้าอยู่.
 ตาสาไปนาแล้ว. ยายสี่จะไปสวน. ม้าวิ่งเรียบ.
 เมื่อไรท่านจะมา ? หมากัดกระต่าย. นายมีจะมาขี่
 ม้า. ตาดำยังทำนาอยู่. พรุ่งนี้ฉันจะมาหา. กา
 บินไปแล้ว. นกจะทำรัง. คนยังนอนอยู่. เขากำลังเดินไป.

บทที่ ๑๐๙

ให้หาคำผูกประโยคและแต่งคำกริยา

ต่อไปนี้ให้เป็นเวลาต่าง ๆ ครบทั้ง ๔ เวลา

นอน	นั่ง	ตี	โกรธ	ร้อง	คลาน	กิน
วิ่ง	ไป	ทำ	เดิน	บิน	กัด	เขียน
คาบ	เฉี่ยว	ทุบ	ลาก	ถอน	แบก	หาม

หาบ ตัก ขน จุด รัก ว่า เตะ

บทที่ ๑๑๐

แต่งคำกริยาอีกวิธีหนึ่ง ให้ลักษณกริยาที่พูด
ต่างกันได้ เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

เด็กนอน

แต่งอย่างนี้ เป็นคำบอกกลางๆ

จัดว่า ลักษณบอกเล่า

ถ้าเด็กนอน

เมื่อเด็กนอน

หากเด็กนอน

แต่งอย่างนี้ เป็นคำไม่แน่ว่านอนหรือไม่นอน

จัดว่า ลักษณคาดคะเน

เด็กต้องนอน

เด็กคงนอน

แต่งอย่างนี้ เป็นคำยืนยันว่าจะนอนแน่

จัดว่า ลักษณเชื่อแน่ว

นอนซี, เด็ก

นอนนะ, เด็ก

นอนเสีย, เด็ก

แต่งอย่างนี้ เป็นคำบังคับให้นอน

จัดว่า ลักษณบังคับ

บทที่ ๑๑๑

ตัวอย่าง แต่งคำกิริยาต่าง ๆ ตามลักษณะที่พูด

คำกิริยา	(๑) ลักษณะ บอกเล่า	(๒) ลักษณะ คาดคะเน	(๓) ลักษณะ เชื่อแน่ว่า	(๔) ลักษณะ บังคับ
ไป	ตาตีไปหา	เพื่อตามไปหา	ตาคงต้องไปหา	ไปหาซิ, ตาตี
มา	นายพรมมานี่	ถ้านายพรมมานี่	นายพรมต้องมานี่	มานี่ซิ, นายพรม

รัก	นอน	กิน	คำกริยา
แม่รักลูก	หนูค่านอน	ป้าสีกินข้าว	(๑) ลักษณะ บอกเล่า
แม่ว่าแม่รักลูก	ถ้าว่าหนูค่านอน	หากป้าสีกินข้าว	(๒) ลักษณะ คาดคะเน
แม่ควรจจะรักลูก	เราจำจะนอน	ป้าสียอมจะกินข้าว	(๓) ลักษณะ ชี้แนะ
รักลูกเกิด, แม่	นอนเสีย, หนูค้ำ	กินข้าวละ, ป้าสี	(๔) ลักษณะ บังคับ

บทที่ ๑๑๒

ให้ชี้คำกริยาในประโยคต่อไปนี้

ว่าประโยคใดกริยาแต่งเป็นลักษณะอย่างใด

ตามีไปนา. ตาสาคงไปเรือ. เพื่อบาสิแกจะ
มา. ถ้าท่านไปแล้ว. ฉันต้องทำสวน. นายคำ
อ่านหนังสือซี. เมื่อไรจะเขียนได้ ? พรุ้งนี้ป่า
มานะ. ถ้าฉันไม่อยู่. แกต้องเฝ้าเรือน. หนูมี
มานี้ซี. วันนี้อาแกคงมา. เมื่อวานนี้เขามี
งาน. พ่อแดงนอนเสีย. เสือกัดกวาง. พรุ้งนี้
ฝนคงตก. ลุงจกินเข้าเสีย. ฉันลาไปก่อนนะ.
ขอให้ท่านมาสักหน่อย. เชิญไปพบข้าพเจ้าให้จงได้.
เพื่อเขาจะมาหา. ถ้าท่านได้ดูแล้ว, ท่านคงชอบ.

บทที่ ๑๑๓

ให้หาคำแต่งกริยาต่อไปนี้

และผูกเข้าเป็นประโยคให้เป็นลักษณะทั้ง ๔ อย่าง

กิน นอน เดิน ไป มา นั่ง วิ่ง หาบ

ตี ทูป ถอง ไล่ กัด คาบ ลาก ถอน หนี
 ขน บิน ว่าย ทำ หมอบ คลาน ผ่า ตัด
 ยก แบก หาม เขียน คิด เลี้ยง ชับ ไถ
 ปีน ชูด ขาย แจก ปลิง โฉบ ปลุก ฟัน
 จับ พุด ว่า ไกรธ รัก เด็ก ผูก ยิง ร้อง ล้ม

บทที่ ๑๑๔

คำแต่งกิริยาไม่ต้องอยู่ติดกับคำกิริยา
 ถึงอยู่ที่อื่นในประโยคเดียวกันก็แต่งถึงกิริยาได้
 เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

ตามีกินเข้า-แล้ว-จึงไปนา ตามีจัดบ้านเรือน
 เรียบร้อย-แล้ว-จึงไปนา ตามีไปเที่ยวเดินเล่น
 เสียดบาย-แล้ว-จึงไปนา ตามีเตรียมเครื่องมือแอก
 ไถและเสบียงอาหาร-แล้ว-จึงไปนา

บทที่ ๑๑๕

ให้ซื้อข้าวและคำกริยาในประโยคต่อไปนี้
ว่าซื้อข้าวใดแต่อย่างไร กริยาข้าวใดแต่อย่างไร

แพะตัวเมียจะชนแพะตัวผู้. ตามีกินข้าวแล้วก็
ไปหา. ตามีจะตียายมา. ป้าข้าทำนาแล้วก็มา
บ้าน. ถ้านายอำเภอจะไม่มา. วัวตัวผู้เทียมเกวียน.
กาคงมาโฉบปลา. เผือกสุกมาแกจะตกกึ่ง. ยายสี,
ไปกินข้าวเสีย. พรุ่งนี้ตามมาหาฉันนะ. ลุงสาทำงาน
แล้ว. ป้ามากินข้าว. ตาแดงทำนาเพื่อจะได้เข้า.
พรุ่งนี้นายพรมจึงค่อยมา. ฉันจะลาไปก่อนแล้ว.
ตาสีไม่มายายสาแก่ก็ไม่ไป. อยู่กับฉันเถิดนะ, ตา.
พรุ่งนี้ฉันจะไปหา.

บทที่ ๑๑๖

ให้นักเรียนหาคำแต่งชื่อ
และคำแต่งกริยาเติมลงในที่ว่างให้ได้ความ

ไก่....พา....ไก่....เที่ยวหากิน. ไก่....มีลูกตามไปпен
พรวน. ลูกไก่....ตัวпенไก่ขาว....ตัวпенไก่....๓ ตัว.

เมื่อแม่ไก่.....กินอะไรมันก็ร้องกุกๆ เรียกลูกของมัน.
 ต่อลูกของมันกิน.....มันจึงไปที่อื่น.

บทที่ ๑๑๗

ให้เอาความต่อไปนี้เรียงกันเข้าเป็นเรื่อง

เรื่องที่ ๑

ฝูงควาย ควายดำ ควายเผือก ของชาวนา เทียม
 ไถ ไถนา ลากเกวียน กินหญ้า กินฟาง นอนใน
 โคลน ทำงาน เจ้าของ

เรื่องที่ ๒

ตามี ทำเรือน ซื่อไม้ จาก จ้างช่าง ปักเสา ปู
 พื้น มุงหลังคา กั้นฝา แต่งเรือน อยู่เรือน เรือนสาม
 หลัง เรือนอยู่ หอนั่ง ครวไฟ

เรื่องที่ ๓

ลุงสี ต่อเรือ ซื่อไม้ จ้างเจ๊ก ไสกบ เลื่อย
 ไม้ ตັกง ตอกหมั่น กั้นห้อง ปักเสา ชิงเชือก
 ชักใบ บรรทุกของ ออกเรือ ไปทะเล

บทที่ ๑๑๘

แต่งคำคุณ

คำคุณแต่งให้รู้ว่าดีหรือชั่ว ได้มากน้อยกว่ากัน

ดังตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

- (๑) เด็กมาขาว. อย่างนี้บอกแต่ว่าขาว คือไม่ดำ
จัดเป็น คุณปรกติ
- (๒) เด็กมีขาวกว่า. แต่งอย่างนี้บอกว่ายังขาวยิ่งขึ้นไป
จัดเป็น คุณปานกลาง
- (๓) เด็กจืดขาวที่สุด. แต่งอย่างนี้บอกกว่าขาวไม่มี
ใครจะยิ่งกว่า จัดเป็น คุณยอด

บทที่ ๑๑๙

ตัวอย่างคำคุณที่แต่งเป็นชั้นต่าง ๆ กัน

- (๑) เรือนตาสีสูง, เรือนตาสีสูงกว่าเรือนตาสี,
เรือนตาสีสูงที่สุด.
- (๒) เรือพลูใหญ่, เรือเหินใหญ่กว่าเรือพลู,
เรือกำปั่นใหญ่ที่สุด.

- (๓) เมืองนนท์กว้างขวาง, เมืองกรุงกว้างขวาง
กว่าเมืองนนท์, เมืองนครกว้างขวางที่สุด.

บทที่ ๑๒๐

ให้ชี้คำคุณที่แต่ง

ในประโยคต่อไปนี้ให้ดู ว่าไหนแต่งเป็นชั้นอะไร

ตามีปีนั้ดูผอมไป, ตามายังผอมกว่าตามี, ตาสีเห็น
จะเปนคนผอมที่สุด. จิ้งจกตัวใหญ่. ต้นมะม่วงสูง
กว่า, ต้นยางเห็นจะสูงที่สุด. หมูเล็กกว่าช้าง. น้ำ
ในแม่น้ำน้อย, น้ำในคลองน้อยกว่าน้ำในแม่น้ำ,
น้ำในบ่อน้อยกว่าน้ำในคลอง. เกลือเค็มที่สุด.

บทที่ ๑๒๑

ให้หาคำแต่งคำคุณ ในประโยคต่อไปนี้ให้ได้ความ

เรือของยายชำใหญ่. เรือของยายเขียวเล็กมาก.
เรือของยายสีเปนเล็ก. งูเห่าเล็ก. งูเขียวเล็ก.

ป่าคำผอม. ตามายังผอม. ลุงสีผอม. ถ้วยโต. โถ
เห็นจะโต. กะถางโต. ต้นไม้สูง. เสาธงสูง.

บทที่ ๑๒๒

คำวิเศษแต่งได้อย่างเดียวกับคำคุณ
เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

เรือพายแล่น - เร็ว, เรือใบแล่น - เร็วกว่า - เรือพาย,
เรือไฟแล่น - เร็วที่สุด.

ม้าขาววิ่ง - เรียบ, ม้าดำวิ่ง - เรียบกว่า - ม้าขาว,
ม้าแดงวิ่ง - เรียบที่สุด.

บทที่ ๑๒๓

ให้หาคำวิเศษและแต่งให้เป็นชั้นต่างๆ กัน
เติมลงในที่ว่างให้ได้ความ

ตามานอน....., ตาเมื่อนอน....., ตาสีนอน..... . ตาคำกินจุ.....,
ตาขำกินจุ....., ตาดำกินจุ..... . ลุงแสงเดินช้า.....ตาสั่ง.

ยายเปี่ยมเดินช้า.... . ไก่ขันเพราะ, ไก่ขาวขันเพราะ....,
 ไก่แจ้ขันเพราะ.... . นกกระจอกบิน...., นกพิราบบินสูง....,
 กาบินสูง.... . แกะเดินเร็ว....ควาย, แต่ช้างเดินเร็ว.... .

ภาคที่ ๒

ว่าด้วยวิธีแต่งประโยค

บทที่ ๑

คำอธิบายและการซ่อมตัดประโยค

ประโยคมี ๒ อย่าง คือประโยค ๒ ส่วน เช่น ประโยค
 ว่า “เสือ-นอน” เป็นต้นอย่าง ๑

ประโยค ๓ ส่วน เช่นประโยคว่า “เสือ-กิน-เนื้อ” เป็นต้น
 อย่าง ๑ ได้ชี้แจงมาในตอนที่ ๒ ชั้นหนึ่งแล้ว ประโยค ๒
 ส่วนต้องเป็น ชื่อผู้ทำส่วน ๑ กริยาส่วน ๑ ประโยค ๓ ส่วน
 เป็น ชื่อผู้ทำส่วน ๑ กริยาส่วน ๑ ชื่อผู้ถูกส่วน ๑ นี้ก็ได้

อธิบายแล้วเหมือนกัน. ให้แบ่งประโยคเหล่านี้ออกเป็นส่วนๆ ให้
ถูก แล้วตัดลงให้เหลือแต่ใจความทุกประโยคด้วย

ตามีหลังโก่งไปนา. ช้างพลายงาสั้นตัวอ้วนคง
กินหญ้าปล้องจุ. คนแก่งก้นเมื่อจะเดินไปต้องถือ
ไม้เท้า. ลิงทะโมนตัวใหญ่ปีนต้นไม้สูง. วัวต่าง
ตัวผอมจนควายดำเขายาว. ช้างพลายงามอนไล่
แทงเจ๊กแก่. หมีดำกินผึ้งทั้งรวงใหญ่. ตามีขี่ม้า
ผ่านไปเที่ยวสวนหลวง. ฝูงนกยางขาวลงกินปลา
ในหนอง. จระเข้ตัวใหญ่ไล่สุบปลาเค็ม.

บทที่ ๒

ประโยคความรวมต่อไปนี้

จะถอดออกเป็นประโยคสามัญ และบอกคำที่
แต่งอย่างไร กับบอกว่าคำต่อคำที่เกี่ยวข้องกันอย่างไร
ไว้ ให้เป็นตัวอย่างด้วย จงสังเกตไว้

“ตามีแกขี่ช้างพลายจะไปนา, พบตามาขี่
ม้าวิ่งห่อ. ช้างตื่นวิ่งหนี, ตามีตกช้างขาเคล็ด.”

ประโยคสามัญ

ใจความ

	ชื่อทำ	กิริยา	ชื่อถูก
๑ ตามี, ชื่อเฉพาะ เป็นผู้ทำของกิริยา ชี ๒ แก่, คำคุณแต่งชื่อ ตามี บอกชนิดให้รู้ ๓ ชี, กิริยา เป็นผู้ทำคือ ตามี ๔ ช้าง, ชื่อ เป็นผู้ถูกของกิริยา ชี ๕ พลาย, คำคุณแต่งชื่อ ช้าง ให้รู้เพศ	ตามี	ชี	ช้าง
๑ (ตามี) ชื่อเฉพาะ เป็นผู้ทำของกิริยา ไป ๒ จะ, คำแต่งกิริยา ไป ให้รู้เวลาภายหลังหน้า ๓ ไป, กิริยา เป็นผู้ทำคือ ตามี ๔ นา, ชื่อ เป็นผู้ถูกของกิริยา ไป	ตามี	ไป	นา
๑ (ตามี) ชื่อเฉพาะ เป็นผู้ทำของกิริยา พบ ๒ พบ, กิริยา เป็นผู้ทำคือ ตามี ๓ ตามา, ชื่อเฉพาะ เป็นผู้ถูกของกิริยา พบ	ตามี	พบ	ตามา

<u>ประโยคสามัญ</u>		<u>ใจความ</u>		
		ชื่อทำ	กิริยา	ชื่อถูก
๑ (ตามมา) ชื่อเฉพาะ เปนผู้ทำของกิริยา ชี				
๒ ชี, กิริยา เปนของผู้ทำคือ ตามา		ตามมา	ชี	ม้า
๓ ม้า, ชื่อ เปนผู้ถูกของกิริยา ชี				
๑ (ม้า) ชื่อ เปนผู้ทำของกิริยา วิ่ง				
๒ วิ่ง, กิริยา เปนของผู้ทำคือ ม้า		ม้า	วิ่ง	
๓ ห้อย, คำพิเศษแต่งกิริยา วิ่ง				
๑ ช้าง, ชื่อ เปนผู้ทำของกิริยา ตื่น				
๒ ตื่น, กิริยา เปนของผู้ทำคือ ช้าง		ช้าง	ตื่น	
๑ (ช้าง) ชื่อ เปนผู้ทำของกิริยา วิ่ง				
๒ วิ่ง, กิริยา เปนของผู้ทำคือ ช้าง		ช้าง	วิ่ง	
๓ หัน, คำพิเศษแต่งกิริยา วิ่ง				

ประโยคสามัญ	ใจความ		
	ชื่อทำ	กิริยา	ชื่อถูก
๑ ตามี, ชื่อเฉพาะ เป็นผู้ทำของกิริยา ตก			
๒ ตก, กิริยา เป็นของผู้ทำคือ ตามี	ตามี	ตก	ข้าง
๓ ข้าง, ชื่อ เป็นผู้ถูกของกิริยา ตก			
๑ ขา, ชื่อ เป็นผู้ทำของกิริยา เคล็ด			
๒ (ของตามี) ชื่อ ขยายผู้ทำคือ ขา ให้รู้ว่าของใคร	ขา	เคล็ด	
๓ เคล็ด, กิริยา เป็นของผู้ทำคือ ขา			

บทที่ ๓

ให้ถอดความต่อไปนี้อย่างถูกต้อง

- (๑) ตาคำพายเรือจะไปสวน, เห็นกระรอกเจาะ
มะพร้าว, แกะเอากระสุนยิงกระรอกตกต้น
มะพร้าวตาย.

- (๒) เสื่อย่องมาจะกินเนื้อ, กวางเห็นเสือกก็วิ่งหนี,
เนื้อตกใจหนีไปได้, เสือกโกรธไล่กัดกวางตาย.
- (๓) ตาแสงชี้ควายไปนา, เห็นเสือนอนอยู่ในถ้ำ,
แกเอาปืนยิงเสือก, เสือกกัดตาแสงตกควาย.
- (๔) นายดีขี่รถจะไปสวน, พบตามีเดินมา, แก
หลีกหนีไม่ทัน, รถโดนตามีหกล้ม. ตามี
ให้อำเภोजับ, นายดีขี่รถหนีเข้าป่า.

บทที่ ๔

วิธีแต่งประโยค

แต่งได้ทั้งส่วนชื่อผู้ทำ ส่วนกริยา และส่วนชื่อผู้ถูก
จะชี้แจงวิธีแต่งส่วนชื่อผู้ทำก่อน นักเรียนจงสังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วนชื่อผู้ทำ

ส่วนกริยา

ส่วนชื่อผู้ถูก

- (๑) ตา กิน.... เข้า
อย่างนี้รู้ว่า คนแก่กินเข้า

ส่วนชื่อผู้ทำ

ส่วนกริยา

ส่วนชื่อผู้ถูก

(๒) ตามี กิน เข้า

อย่างนี้รู้ว่า คนแก่ที่ซื้อมีกินเข้า ไม่ใช่คนแก่ทั่วไป

(๓) ตามีอำเภอ กิน เข้า

อย่างนี้รู้ว่า คนแก่ซื้อมี คนที่เปนอำเภอกินเข้า ไม่ใช่
คนแก่ที่ซื้อมีคนอื่น

(๔) ตามีอำเภอบ้านหม้อ กิน เข้า

อย่างนี้รู้ว่า คนแก่ซื้อมี ที่เปนอำเภอดำบลบ้านหม้อ
กินเข้า ไม่ใช่ตามีที่เปนอำเภอบ้านอื่น

(๕) ตามีอำเภอบ้านหม้อกรุงเทพฯ.....กิน เข้า

อย่างนี้ยังรู้ว่า คนแก่ซื้อมี ที่เปนอำเภอบ้านหม้อ ใน
กรุงเทพฯ กินเข้า ไม่ใช่ตามีบ้านหม้อเมืองอื่น

แต่งอย่างนี้ไปแต่งชื่อผู้ทำด้วย เต็มชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชื่อเดิมต่อเข้า
ถ้าจะยังให้รู้เฉพาะชัดเข้า ก็เต็มชื่อให้หลายชื่อเข้าก็ยิ่งชัดเจนเฉพาะคนเดียว
ได้ขึ้นทุกที

บทที่ ๕

แต่งประโยคอีกอย่างหนึ่งแต่งด้วยเอาประโยค
เล็กมาแต่งก็ได้ เช่นตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อผู้ทำ

กริยา

ชื่อผู้ถูก

เด็ก.....ร้องไห้.....

เด็ก.....กิน.....เข้า

เด็กที่ร้องไห้.....กิน.....เข้า

ช้าง.....ลง.....น้ำ

ช้าง.....ไล่.....คน

ช้างตัวลงน้ำ.....ไล่.....คน

อย่างนี้เอาประโยคมาแต่งชื่อผู้ทำ แต่ต้องใช้คำแทนชื่อ
(เช่นคำว่า ‘ที่’ ‘ตัว’) แทนซ้ำชื่ออีกทีหนึ่ง ประโยคที่เปนตัวประโยคแต่ง
คือ “ที่ร้องไห้” “ตัวลงน้ำ” นี้เรียกว่า “ประโยคแฝง” เพราะประโยค

“เด็กกินเข้า” “ช่างไล่คน” นั้นมีใจความสำคัญกว่า เรียกว่า
“ประโยคหัวหน้า”

บทที่ ๖

ให้ชีประโยคต่อไปนี้ให้ถูก

ว่าไหนด ประโยคสามัญ ไหนด ประโยคแต่ง ไหนด
ประโยคหัวหน้า ไหนด ประโยคแฝง

นายมาไปสวนที่ตาข้าทำ. แพะชนแกะของ
ตาสี. ลุงสาขี่ม้า. ตาสั่งไปนาที่ทำจิ้น. นก
ยางบินมาเกาะต้นมะขามเปนฝูง. ช้างตกมัน
แทงเจ๊กแก่แซนหัก. ลุงแดงจะไปนา. กา
กินเข้าสุก. เสือกินแพะที่ตาอำเลียงห้าตัว. ควาย
ชนวัวที่กลางหนอง. ตาข้าอำเภोजับชะโมย
ได้ทั้งพวก.

บทที่ ๗

ส่วนกริยาก็ต่างด้วยประโยคแฝงได้เหมือนกัน
เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

<u>ชื่อผู้ทำ</u>	<u>กริยา</u>
เรือ	แล่น
เรือ	แล่นเร็ว
เรือ	แล่นเร็วราวกับ.....ลม.....พา

แต่อย่างนี้ส่วนกริยามีประโยคแฝงคือ “ลมพา”
นี่เป็นประโยคหนึ่ง ด้วยเป็นชื่อคำ ๑ เป็นกริยา ๑
แต่มาใช้แต่งในส่วนกริยา

บทที่ ๘

ให้ชี้กริยาในประโยคต่อไปนี้ให้ถูก
ว่าไหนเป็นส่วนกริยาประโยคแฝง

ตาเอี่ยมวิ่งเร็วไม่เท่าม้าห้อ. ควายเดินช้า
กว่าช้างเดิน. ช้างเดินช้ากว่าวิ่ง. รถไฟแล่น
เร็วราวกับลมพัด. ตามีกินเข้าจุเหมือนควาย

กินหญ้า. หนูมาวิ่งช้ารากับคนแก่เดิน. ช้าง
มีงวงจับหญ้ากินได้เหมือนคนกินข้าว. คนแก่เดิน
งกมันจะไปไหน ?

บทที่ ๙

ส่วนชื่อผู้ถูกก็แต่งได้อย่างส่วนชื่อผู้ทำ
เช่นตัวอย่างต่อไปนี้ จงสังเกตไว้

แต่งด้วยชื่อเดิม

ส่วนชื่อผู้ทำ

ส่วนกิริยา

ส่วนชื่อผู้ถูก

ช้าง

ไล่

ตามี

ช้าง

ไล่

ตามีอำเภอ

ช้าง

ไล่

ตามีอำเภอบ้านหม้อ

แต่งด้วยชื่อเจ้าของ

ช้าง

แทง

เรือน

ช้าง

แทง

เรือนจาก

ช้าง

แทง

เรือนจากของตามี

แต่งส่วนชื่อผู้ถูกมีประโยคแฝง

<u>ส่วนชื่อผู้ทำ</u>	<u>ส่วนกิริยา</u>	<u>ส่วนชื่อผู้ถูก</u>
เสือ	กัด	เนื้อ
พราน	ดัก	เสือ
พราน	ดัก	เสือตัวกัดเนื้อ

บทที่ ๑๐

ให้ชื่อส่วนชื่อผู้ถูกในประโยค
ต่อไปนี้ให้ถูก ว่าส่วนชื่อผู้ถูกไหนมีประโยคแฝง

ตาอ้อมไปไร่อ้อยของตาอ่ำ. ควายไล่ชนตามา
หลังโกง. แมวด่างกัดหนูตัวกัดผ้า. เสือ
กัดหมาด่างของตาดำตาย. ตาอ่ำชี้ข้างพลายที่
แทงเจ๊ก. เรือพ่อค้าจอดหน้าบ้านจีนเจ้าภาษีนาย
อากร. ตาคงยิงนกยางที่ลงกินปลาในหนอง.
ลิงมากินลูกไม้ในสวนของตาสา. ตามีแทงจรเข้
ที่หนุนเรือของตาคำตาย.

บทที่ ๑๑

ประโยคความรวมกับประโยคแต่งต่างกัน คือ

<u>ประโยคความรวม</u>	“น้ำขึ้น-แต่-ลมลง”
<u>ประโยคแต่ง</u>	“พรานดักเสือ-ตัว-กัดเนื้อ”

ประโยคความรวมมีใจความเสมอกัน ใจความ
ทั้ง ๒ ประโยคไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เช่น น้ำขึ้น ความ
ก็ไปทางหนึ่ง ลมลง ความก็ไปทางหนึ่ง เมื่อจะแยก
ออกเป็นสองประโยค ก็เป็นประโยคเล็กเสมอกันทั้ง ๒
ประโยค ประโยคแต่งนั้น มีประโยคที่มีใจความใหญ่กว่า
ประโยคอื่นเป็น ประโยคหัวหน้า อยู่ประโยคหนึ่ง ประโยค
นอกจากนั้นเป็น ประโยคแฝง เพราะมีใจความไม่สำคัญ
เท่าประโยคหัวหน้า เช่น พรานดักเสือ นี่เป็นประโยค
หัวหน้า ตัวกัดเนื้อ เป็นประโยคแฝง เพราะสำหรับ
แต่งให้รู้จักเสือตัวนั้นชัดเข้าเท่านั้น มีที่สังเกตตั้ง
ว่ามานี้

ให้ชี้ประโยคต่อไปนี้ให้ถูกว่า ไหนเป็น ประโยคสามัญ
ไหนเป็น ประโยคความรวม ไหนเป็น ประโยคแต่ง และ
แยกให้ถูกว่า ไหนเป็น ประโยคหัวหน้า ไหนเป็น
ประโยคแฝง

ตาแดงเอาปืนยิงลิงที่ลักลูกไม้กิน. ลุงอ่ำ
 กับตาเอี่ยมขี่ม้าไปนา. นายอ๋มไปสวน. ควาย
 ลงนอนแปลงในหนองใหญ่. วัววิ่งเร็วไม่เท่าม้าห่อ.
 ตาสีจูงควาย. ตาคำนั่งพูดกับป่าสง. ม้าผ่าน
 ตัวอ้วนเทียมรถวิ่งเรียบดี. ตามาไล่เนื้อ. ตาดำ
 ชีควายไปทำนา. ยายมาเฝ้าบ้าน.

บทที่ ๑๒

ให้อ่านนิทานต่อไปนี้ แล้วปิดสมุดเสีย
 คิดเรียงเรื่องนิทานนั้นมาด้วยโวหารของตัวเอง ตามตัวอย่าง

(๑) หมาตัวหนึ่งได้ก้อนเนื้อ, คาบมา
 ถึงสะพานข้ามท้องร่องสวนแห่งหนึ่ง, แลลงไปในน้ำ
 เห็นเงาของตัวเอง, สำคัญว่าหมาอีกตัวหนึ่งคาบ
 ก้อนเนื้ออยู่ที่นั่น, ก็นึกอยากได้ก้อนเนื้ออีก
 ก้อนหนึ่ง, จึงชูคำรามอ้าปากลงไปจะแย่งก้อนเนื้อ,

ก้อนเนื้อของตัวก็ตกน้ำจมหายไป, เลยไม่ได้เนื้อ
กินสักก้อนเดียว. เพราะหมาตัวนั้นมีเนื้อก้อนหนึ่ง
แล้ว, ยังตะกลามหมายจะแย่งชิงผู้อื่นให้ได้มาก
ต่อไปอีก จึงต้องอด.

(๒) ชาวนาคนหนึ่งเลี้ยงห่านไว้ตัวหนึ่ง, ห่าน
ตัวนั้นไข่วันละใบ. ชาวนาได้ไขห่านไปขาย, ได้
เงินมาซื้อของกินเสมอ. อยู่มาวันหนึ่งชาวนาคนนั้น
คิดว่า ได้ไขห่านวันละใบเท่านั้นน้อยนัก, ไข่
คงจะอยู่ในท้องห่านอีกหลายใบ, จึงจับห่านมา
ผ่าท้องออกดูก็ไม่เห็นไข่, ห่านก็ตาย. ไข่ที่เคยได้
วันละใบก็เลยสูญไปด้วย. เพราะชาวนาคนนั้น
อยากได้เกินไป, ไม่คิดถึงชีวิตห่านซึ่งเป็นผู้ให้ไข่,
จึงกลับไม่ได้อะไร.

(๓) วันหนึ่งหมีกับเสือไปพบลูกกวางตัวหนึ่ง
พลัดแม่, หมีจะกิน, เสือกก็กิน, แย่งกันจนเกิด
วิวาทกัดกันเอง. ต่างตัวต่างมีกำลังกัดกันไป

กัดกันมาจนอ่อนเพลียหมดแรง, ลงนอนหอบ
 ด้วยกันทั้ง ๒ ตัว. ขณะนั้นหมาจึงจอกแอบดูอยู่.
 ครั้นเห็นเสือกับหมีกัดกันจนสิ้นเรี่ยวสิ้นแรงแล้ว, ก็วิ่ง
 เข้ามากัดลูกกวางไปกินเสียต่อหน้าเสือและหมี, เสือ
 กับหมีต่างเหนื่อยหอบ. ไม่รู้จะทำอะไรได้.
 ครั้นหมาจึงจอกแย่งลูกกวางไปกินเสียแล้ว, ก็
 หายโกรธกัน. จึงคิดเห็นว่า ไม่พอที่จะวิวาท
 แย่งกัน, ถ้าแบ่งกันกินเสียจะดีกว่า. นี่มัววิวาท
 กัดกันเกือบจะล้มจะตาย, เสมอห้ามกันไว้ให้หมา
 จึงจอกกินเท่านั้น.

ภาคที่ ๓

วิธีเก็บใจความ

บทที่ ๑

ให้สังเกตคำอธิบายต่อไปนี้ไว้

- (๑) คำหลายคำเรียงกันไป ความเปนประโยคสามัญ

- (๒) จะว่าให้เข้าใจชัดขึ้น เติมคำแต่งประโยคสามัญเป็น
ประโยคขยาย
- (๓) ประโยคสามัญ หรือประโยคขยาย ควรจะเป็นหลาย
ประโยค แต่จะว่าให้สั้นจึงรวมกันเป็นประโยคความรวม
- (๔) ประโยคสามัญ หรือประโยคขยาย หรือประโยค
ความรวม ถ้าคำที่แต่งนั้นเป็นประโยคเล็กมีแฝงอยู่
ในนั้นด้วย เป็นประโยคแต่ง

เช่นตัวอย่างเหล่านี้

- (๑) ประโยคสามัญ ตามี-ไป-หา
- (๒) ประโยคขยาย ตามีอ้วน-กำลังไป-หาที่ทำไข่
- (๓) ประโยคความรวม ตามีอ้วน-กับ-ตามาผอม-
กำลังไป-หาที่ทำไข่
- (๔) ประโยคแต่ง ตามีอ้วน-กับ-ตามาผอม-
ซึ่ง-เป็น-ชาวนา-กำลังไปหา-
ที่-ตาสี-ทำอยู่ที่ทำไข่

คำอธิบายและตัวอย่างซึ่งเรียงมา จะให้เห็นได้ว่า
ประโยคสามัญมีใจความเป็นต้นเค้าของประโยคอย่างอื่นทุกอย่าง

ประโยชน์อย่างอื่นๆ ลดค่าที่แต่งออกแล้ว คงจะเก็บแต่ใจความ
เป็นประโยชน์สามัญได้

บทที่ ๒

ให้เก็บใจความประโยคต่อไปนี้ให้ถูก

- (๑) งูเห่าตาลาน ลายเขียวๆ ดำๆ เลื้อยปราดๆ
กัดหนูพุกตายสี่ห้าตัว
- (๒) ตามาอ้วนหลังโก่งวิ่งไล่จับควายเผือกไปไถนา
- (๓) นายเอี่ยมซื้อรถประทุนเทียมม้าคู่ ไปพบตามี
ขี่ควายจะไปทำนา
- (๔) ม้าเทศตัวผู้สีแดง เทียมรถวิ่งเร็วรากับ
รถไฟแล่น
- (๕) ลุงคำเอาปืนยิงหมิดำ ตัวที่ขึ้นกินผึ้งทั้ง
รวงใหญ่บนต้นไม้
- (๖) เรือใบลำย่อมๆ เล่นไปทะเล ถูกคลื่นลม
เข้าก็โคลงไปมาเหมือนม้าวิ่งโซยก

บทที่ ๓

ให้ตัดเรื่องต่อไปนี้ออกเป็นประโยค
และบอกว่าเป็นประโยคอย่างไรให้ถูก

(๑) ตาสั่งพายเรือ, จะไปขายของที่นาของ
ตาคำ, พบเรือไฟกำลังแล่นฉิวมาโดยเร็วเหมือน
ลมพัด. เรือตาสั่งเล็กถูกคลื่นก็ล่มลง, ตาสั่ง
ตกน้ำ, เข้าของก็จมน้ำหมด.

(๒) ตาสีชานาแกมีควายอยู่ ๓ ตัว, เป็น
ควายดำ ๒ ตัว, เป็นควายเผือก ๑. แกเอาควาย
๓ ตัวนั้นเทียมไถเข้าแล้ว, แกก็จูงไปไถนา, แล้ว
แกหว่านเข้าเจ้าบ้างเข้าเหนียวบ้าง. อยู่มาพอ
เข้าที่ปลูกนั้นสุก, แกก็เกี่ยวมากองไว้ในลาน,
นกกระจาบพากันบินมากินเข้าที่กองไว้ทั้งฝูงใหญ่.
ตาสีโกรธฉวยปืนได้วิ่งไล่, นกกระจาบก็บินหนีเข้าป่า.

ตาสีก็ไล่ตามเอาป็นยิง, ถูจนกระทั่งตายหลายตัว,
แล้วแกก็กลับมาบ้าน. แกกลับมีกำไร, ได้นก
กระจาบมาแกงกินด้วย.

(๓) ตาถีผ่าฟีนอยู่ริมถนน, หนูมีไปเที่ยวเดิน
กลับมาทางนั้น, พอขวานที่ตาถีผ่าฟีนนั้นมันหลุด
จากมือแก, กระเด็นไปถูกหัวหนูมีแตกเลือดออก.
หนูมีร้องให้แล้วครางฮือๆ. ตาถีเวทนา, แกวิ่ง
เร็วไปตัดเลือดให้แล้ว, แกให้เงินทำขวัญแก่หนูมี
ห้าบาท. พอหนูมีไปถึงบ้าน, แม่แสงกับพ่อสังจึง
ถามว่า, ไปไหนมาเปนอะไรจึงหัวแตก? หนูมี
ก็บอกว่าฉันไปเที่ยวมา, แล้วขวานที่ตาถีผ่าฟีนกระ
เด็นมาถูกหัวจึงแตก. แม่แสงกับพ่อสังก็ดูเอาว่า,
เพราะเองไม่ตื้อยากไปเที่ยว, หัวจึงแตก. เห็น

คุณที่ไปเที่ยวหรือยัง ? ที่นี่ย่าไปเที่ยวอีกนะ.
หนูมีก็รับคำ. แต่นั่นมาหนูมีก็ไม่ไปเที่ยวอีก.

ต่อไปนี้ ก็ควรลงมือเรียงความและย่อความเรื่อง
ต่าง ๆ ได้แล้ว แต่อาจารย์จะต้องระวังชี้เหตุผลตามนี้
จึงจะเป็นประโยชน์มาก

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการ

นางสาวสมพร จารุณี

ศิลปกรรม

นายอุทัย ไชยกลาง

ขอขอบคุณ

มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร ปิยะสาโรจน์

และหม่อมเจ้าจางจิดรณอม ติศกุล พระธิดา

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

นายบรรเจ็ด อินทุจันทร์ยง

.....เห็นเด็กนักเรียนที่เรียนหนังสืออยู่หลายๆ ปีไม่มีใครจะรู้ได้เพียงไร ถ้าถาม
อาจารย์ได้ความว่า เด็กตามหัวเมืองที่มาฝากเรียนหนังสือที่วัดได้มีเวลาเล่าเรียน
ไม่เต็มปี เพราะต้องไปช่วยบิดามารดาทำนาหาเลี้ยงชีวิตอยู่หลายปี เดือน

.....เด็กเรียนได้เพียงครึ่งหนึ่งค่อนหนึ่งยังไม่ทันรู้หนังสือ พอถึงฤดูนาต้องละไป
ช้านาน กลับมาก็ลืมเสียโดยมาก..... ข้าพเจ้าจึงคิดเห็นว่าควรจะมีแบบเรียน
อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งให้เด็กเรียนจบเล่มได้แต่ภายในหกเดือนที่เป็นคราวเรียน
ในปีหนึ่ง

.....เห็นว่าควรจะแบ่งวิธีสอนหนังสือออกเป็น ๓ ตอน คือสอนให้เด็กอ่าน
หนังสือตอนหนึ่ง สอนให้เขียนหนังสือตอนหนึ่ง และสอนให้แต่งหนังสือ
ตอนหนึ่ง.....

.....จึงได้แต่งแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นตามความปรารถนาเดิม เพื่อจะสอนเด็กทั้งในกรุง
แลหัวเมืองให้รู้หนังสือได้เร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยังไม่ไว้วางใจว่าจะเปนได้ดังความ
คาดหมาย จึงได้ให้ลองสอนเด็กด้วยตำรานี้ตั้งแต่ยังไม่ได้ลงพิมพ์ เด็กเรียนใน
ห้าเดือนรู้ตลอดเล่มหนึ่ง อ่านหนังสือทั้งปวงได้หมด.....